מדרש · אגדה

ספר הישר (מדרש)

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר הישר (מדרש)

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-הישר-מדרש/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
ספר בראשית 8
בראשית 8
נח 17
לך לך 43
וירא 52
חיי שרה 72
תולדות 76
ויצא 85
וישלח 92
וישב 122
מקץ 144
ויגש 164
ויחי 174
ספר שמות 184
ספר ויקרא 234
ספר במדבר 234
ספר דברים 241
ספר יהושע 242
ספר שופטים 251

הקדמה

זה הספר הנקרא **ספר הישר** נמצא ובא לידינו כהיום הזה כי כאשר נחרבה ירושלם עיר הקדש על ידי טיטוס ונכנסו כל ראשי החיילים לשלול שלל ולבוז בז היה שם הגמון אחד מהגמוני טיטוס ושמו סידרוס ויכנס ויבקש וימצא בית בירושלם גדולה ורחבה מאד ויקח לו את כל הבזה והשלל אשר מצא שם וכשרצה ללכת מן הבית נסתכל בקיר. וראה בעין שכלו כעין מטמונים בקיר. ויסתור את הקיר ואת הבניין וימצא חבית אחת מלאה ספרים רבים תורה נביאים וכתובים וגם ספרים ממלכי ישראל ולמלכי עמים וספרים אחרים רבים לישראל. וכן ספרי המשנה הנכונה והמתוקנת וכן מגילות רבות מונחים שם. וימצא מכל מיני מאכל יין רב מאד. וימצא שם זקן אחד יושב והוא קורא בספרים האלה. וירא ההגמון את המראה הגדולה ויתמה תמיהה גדולה. ויאמר לזקן למה אתה יושב במקום הזה לבדך ואין אחד ניצב עליך. וישיבהו הזקן זה כמה ימים ושנים וזמנים שאני יודע בחרבן ירושלם בפעמים שנים. ובניתי הבית הזה ועשיתי לה אכסדרה והכנסתי עמי הספרים האלו לקרות בהם והכנסתי עמי כדי מחיה ואמרתי אולי תהיה לי נפשי לשלל.

ויתן אלהים את הזקן ההוא לחסד ולרחמים בעיני ההגמון ההוא ויוציאו משם בכבוד עם כל ספריו וילכו משם מעיר לעיר וממדינה למדינה עד הגיעם למדינת אשבילייא. וימצא ההגמון הזקן ההוא כי הוא יודע בכל חכמה ותבונה ומדע. ויודע בכל מיני החכמה ובראות אותו כך נשאו וכבדו ויהי בביתו תמיד וילמדהו בכל חכמה ויבנו להם בית גדול בחכמתם מחוץ לשביליא וימציאו שם את כל הספרים ההם. והבית ההוא עודנו בשביליא עד היום הזה ויכתבו שם את כל הדברים העתידים להיות במלכי העולם עד ביאת משיחנו.

ויהי כאשר טלטלנו השם טלטלה גבר על ידי מלכי אדום מעיר לעיר וממדינה למדינה ברע ומר. ויגיע אל ידיו הספר הזה הנקרא תולדות אדם עם ספרים רבים כי באו מהבית ההוא מאסבילייא ויבואו אחר כך אל עירנו עיר נאפולי אשר תחת יד מלך ספרד יר"ה.

וכאשר ראינו הספרים האלו כי הם ספרים מכל חכמה שמנו מגמת נפשנו בהם להדפיסם בעט ברזל ועופרת ככל הספרים הבאים לידינו. והנה הספר הזה הוא המשובח וגדול המעולה מכלם. והנה הגיעו לידינו מהספר הזה י״ב נוסחאות ונחקור בהם והנה כלם נוסחא אחת ואין ביניהם שינוי ולא תוספת ולא מגרעת ולא אותיות ולא תיבות משונות או דברים שונים כי כלם בשוה ובנוסחא אחת. ובעבור שראינו בספר הזה תועליות רבות. מטים לבנו את התכלית. על כן שמנו מגמת נפשנו להדפיסו. ונמצא כתוב שזה הספר הוא הנקרא ספר הישר.

ונמצא שהטעם שנקרא הספר הזה ספר הישר לפי שכל דבריו הם על הסדר כמו שהיו בעולם בהקדמה ובאיחור. בי לא תמצא בספר הזה שיאחר דברים שהם קדמו או יקדים דברים המאוחרים אלא כל דבר ודבר במקומו ובזמנו נכתב. ועל זה תמצא בכל דבריו שיאמר שמת פלוני שנת כך לחיי פלוני וכן כל כיוצא בזה ועל זה קראוהו ספר הישר. ואמנם ההרגל שבפי כל האדם לקרותו ספר תולדות אדם. והסיבה כי במה שהתחיל קראוהו. אבל עיקר שמו הוא ספר הישר מהטעמים והראיות שאמרנו.

והנה נמצא שהספר הזה הוא היום ביד היונים מועתק קורין לו ליברוש די לוש דיריטוש גם נמצא אצל הרומיים קורין לו ליברו דילאש פאלאבראש די לוש דיאש די פיתוש דילוש גראנדיש דילוש גיראש די פואיש מוריר יהושע וגם נמצא היום ביד ערי מלכי אדום קורין לו לוסטי ליברו נאפימייסנש דאדם.

ונמצא כתוב בספר החשמונים שבאו לידינו כי בימי תלמי מלך מצרים צוה לעבדיו ללכת לקבץ כל ספרי הדתות וכל ספרי דברי הימים שימצאו בעולם כדי להתחכם מהם ולבחון ולחקור מהם ענייני העולם ולחבר מהם ספר בכל משפטי הדברים ודת ודין על כל צרכי העולם לעשות משפט על בוריו. והלכו וקבצו לו תשע מאות וחמשה וששים ספרים והביאום לו ואמר להם עוד שילכו לבקש להשלים אלף ספרים וכן עשו אחר כך עמדו לפניו מפריצי ישראל ואמרו אדוננו המלך מה לך לטרוח בכל זה שלח לירושלם אל יהודים והם יביאו לו ספר תורתם שנכתבה להם על פי יי ביד נביאיהם וממנה תוכל להתחכם ולשפוט ממנה כל דין וכל דבר ברצונך וישמע המלך

לדבריהם ושלח אל היהודים על זאת ושלחו לו הספר הזה כי לא יוכלו לתת לו ספר יי כי אמרו לא נוכל לתת ספר תורת יי לאיש נכרי.
ובשבא הספר הזה ליד תלמי קרא בו ויישר בעיניו מאד וחקר בו בחכמתו ובחן ומצא בו מבוקשו ועזב מעליו כל הספרים שקבצו לו ובירך למי שיעץ עליו הדבר הזה. לאחר ימים הרגישו בזה פריצי ישראל כי לא שלחו ישראל ספר התורה למלך ובאו ואמרו לו אדונינו המלך לעגו עליך ישראל בי לא שלחו אליך את ספר התורה שאמרנו לך כי ספר אחר שהיה בידם שלחו לך אבל שלח להם וישלחו ספר תורתם בי ממנה תמצא מבוקשך יותר ויותר מהספר אשר שלחו לך וכששמע המלך את דבריהם קצף כקצף גדול מאד בישראל וחמתו בערה בו. עד ששלח להם פעם אחרת לשלוח לו ספר התורה. ונתיירא שמא ילעיגו עליו עוד ונתחכם עליהם ושלח לשבעים זקנים שבהם שיבואו לו והושיבם בשבעים בתים לכתוב כל אחד ואחד ספר תורה לבלתי ימצא שינוי ושרתה עליהם רוח הקדש וכתבו לו שבעים ספרים והשבעים זקנים וכלם נוסחא אחת בלי תוספת ובלי מגרעת ואז שמח המלך בזה שמחה גדולה וכבד את הזקנים ואת כל היהודים ושלח מנחות ומתנות לירושלם ככתוב שם. ובמותו נתחכמו ישראל על בנו ולקחו את ספר התורה מאוצרותיו אך הספר הזה עזבו שם ולא לקחוהו בעבור יכיר כל מלך ומלך המולך תחתיו את נפלאות השם יתברך וכי בחר ישראל מכל האומות וכי אין אלוה זולתו יתברך. על כן הספר הזה עודנו במצרים עד היום הזה. ומהעת ההוא נתפשט בכל הארץ עד הגיעו אל ידינו אנחנו בגלותינו בגירושנו היום אל עיר נאפולי אשר תחת יד מלך ספרד.
והנה תמצא בספר הזה שנכתבו בו קצת מלכי אדום ומלכי כיתים ומלכי אפריקא שהיו בימים ההם ואף על פי שיראה שאינם מתכלית הספר וכוונתו. והטעם בזה כדי להודיע לכל מוציא ספר זה. מה בין מלחמת ישראל למלחמות העכו"ם. כי נצחון מלכי העכו"ם זה לזה הוא במקרה מה שאין כן בנצחון מלכי ישראל עם העכו"ם שהם על ידי נס מאתו יתברך בעת שיבטחו ישראל בשם יתעלה.
והנה הספר הזה תועלותיו רבים והם כלם מביאים אותנו אל ההבטחה בשם יתעלה ואל ההתדבקות בו ובדרכיו.

התועלת הראשון הוא מה שהוסיף לנו ביאור בענייני בריאת האדם וענין המבול. ושנות הכ' דורות וחטאתם. ובאיזה פרק נולדו ובאי זה זמן מתו. ובזה יתיישר לבנו להתדבק בשם יתעלה בראותנו הנפלאות והנוראות אשר עשה מימי קדם.
השני מה שהוסיף לנו גם כן ענין לידת אברהם ודבקותו בשם יתעלה כיצד היתה. והמקרים שאירעו לו עם נמרוד וכן ענין דור הפלגה איך טלטלם השם יתעלה לארבע כנפות הארץ ואיך בנו להם כל הארצות והמדינות הנקרא בשמותם עד היום הזה ובזה נקרב עצמנו לדעת בוראנו.
השלישי מה שביאר לנו דבקות האבות בשם יתעלה איך היתה וענין מקריהם שמורים לנו יראת השם.
הרביעי מה שאמר בענין סדום ופשעיהם ומה היתה חטאתם ועונשם ובזה נתרחק מכל דבר רע.
וחמישי ענין דבקות יצחק ויעקב בשם יתעלה. ותפלת שרה ובכייתה בעקידת יצחק וזו תועלת גדולה שתטה לבנו לעבוד את השם יתעלה.
הששי מה שהודיענו ענין מלחמות בני יעקב באנשי שכם ובשבעת ערי האמורי. זה יעורר לבנו במידת הבטחון שנבטח באלהינו שאיך עשרה אנשים ישחיתו ז' ערים, אם לא בבטחון השם יתעלה שבלבם.
השביעי מה שביאר לנו כל המקרים שאירע ליוסף במצרים עם פוטיפר ועם אשתו ועם מלך מצרים כי זה יעורר לבנו גם כן ביראת יי ולהרחיק עצמינו מכל חטא כדי שייטיב לנו באחרית.
השמיני מה שאירע למשה רבינו עליו השלום בכוש ומדין כי מזה נתכונן נפלאות יי שהוא עושה עם הצדיקים ונדבק בשם יתעלה.
התשיעי מה שאירע לישראל במצרים וכיצד היתה התחלת עבודתם ואיך עבדו את מצרים בכל עבודה קשה. וכיצד היתה סיבתם בכל זה. אחר כך הצילם השם יתעלה בבטחם בו ואין ספק כי להקורא ענין מצרים מזה הספר בלילי פסח יש לו שכר גדול מאד. כמו שאמרו זכרונם לברכה כל המספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. וגם זה בכלל כי זהו הספור האמתי. שראוי לספר ולקרות בו אחר קריאת ההגדה. כי מובטח הוא שיש לו שכר גדול. וכך אנו עושים היום בגלותנו בארצות ספרד.

אחר שאנו קורים ההגדה כולה מתחילים לקרוא בספר הזה כל ענין מצרים. מירידת ישראל למצרים עד ענים יציאתם. כי בספר הזה ראוי אדם לקרות.
העשירי היא שקצת מפירושי רבותינו ז"ל וכל המפרשים שפירשו התורה תמצאם בביאור בספר הזה. כמלאכים שפגעו ביעקב בבואו מארם שהלכו לעשו.
האחד עשר ענין גבריאל שלמד ליוסף שבעים לשונות. וכן מה שאמר המכה את מדין בשדה מואב וכל כיוצא בזה.
השנים עשר הוא שכל דורש שידרוש ברבים יביא ממנו עניינים בדרוש מה שלא פירשו המפרשים. ובזה ימשך לב השומעים לדבריו.
השלשה עשר שכל הסוחרים והולכי דרכים שאין להם פנאי לתורה יקראו בו ויקבלו שכרם. כי בו שכר הנפש ותענוג הגוף שישמע דברים מחודשים שלא נכתבו בכל ספר. ומזה יתבונן האדם לדעת השם יתברך ולדבקה בו.
ומפני שראינו שבח הספר הזה ומעלתו הגדולה השתדלנו להדפיסו ואין להוסיף בו ולא לגרוע ממנו. ומעתה התחלנו להדפיס ממנו חמשים ספרים. להיותם ביד אנשי בריתנו אנשי גאולתנו להתפשט ממנו בכל דור ודור. עיר ועיר משפחה ומשפחה. מדינה ומדינה. כדי שיתבוננו נפלאות יי וטובותיו שעשה עם כל אבותינו מימי קדם. ושבחר בנו מכל העמים. ובזה יזכו המתבוננים בו אשר נתנו אל לבם ליראת יי.
ובה' אלהי האלהים אנו בוטחים ובו אנו נשענים. וממנו אנו מבקשים סמך ועזר לעזרנו במלאכה זו כי היא מלאכת שמים ויצליחנו וידריכנו בדרך מישור ויצילנו משגיאות ומנסתרות ינקנו. כמו שאמר משיחו שגיאות מי יבין מנסתרות נקני. והאלהים יורנו דרך הטובה וידריכנו בנתיב ההצלחה למען רחמיו וחסדיו. וימלא משאלות לבנו לטובה. אמן כן יהי רצון.

ספר בראשית

בראשית

זה ספר תולדות אדם אשר ברא אלהים על הארץ ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים:

ויאמר אלהים · נעשה אדם בצלמנו כדמותנו · ויברא אלהים את האדם בצלמו · וייצר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים · ויהי האדם לנפש חיה מדבר:
ויאמר יי לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו · ויפל יי תרדמה על האדם ויישן ויסר צלע אחת מצלעותיו ויבן עליה בשר ויעש אותה לאשה ויביאה אל האדם · ויקץ אדם משנתו והנה אשה עומדת לנגדו: ויאמר זה עצם מעצמי היא ולה יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת: ויקרא האדם את שמה חוה כי היא היתה אם כל חי: ויברך אותם אלהים ויקרא את שמם אדם ביום הבראם: ויאמר יי אלהים פרו ורבו בארץ ומלאו את הארץ:
ויקח יי אלהים את האדם ואשתו ויניחם בגן עדן לעָבְדה ולשָמְרה: ויצום ויאמר אליהם מכל עץ הגן אכול תאכלו: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכלו ממנו כי ביום אכלכם ממנו מות תמות: ויהי כאשר ברכם אלהים וכאשר צום ויעל מעליהם: וישבו האדם ואשתו בתוך הגן כמצות יי אשר צוה אותם: ויבא אליהם הנחש אשר ברא אלהים אתם בארץ ויבא אליהם להדיחם לעבור על מצות אלהים אשר צִום: ויסת הנחש ויפתה את האשה לאכול את עץ הדעת ותשמע האשה בקול הנחש: ותעבור את פי יי ותקח מעץ הדעת טוב ורע ותאכל ותקח ממנו ותתן גם לאישה ממנו ויאכל: ויעברו האדם ואשתו על מצות האלהים אשר צום וידע אלהים ויחר אפו בהם ויקללם: ויגרשם יי אלהים ביום ההוא מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לוקחו משם וילכו וישכנו מקדם לגן עדן:
וידע אדם את חוה אשתו ותלד שני בנים ושלש בנות: ותקרא את שם הבכור קין לאמר קניתי איש מעם יי: ואת שם השני קרא הבל כי אמרה בהבל באנו בארץ ובהבל נוקח ממנו: ויגדלו הנערים ויתן להם אביהם אחוזה בארץ ויהי קין עובד אדמה והבל רועה צאן: ויהי מקץ ימים ושנים ויקרבו הנערים קָרְבן מנחה ליי:
ויבא קין מפרי האדמה והבל הביא מבכורות צאנו ומחלביהן: ויפן יי וישע אל הבל ואל מנחתו ותרד אש מאת יי מן השמים ותאכלנה: ואל קין ואל מנחתו לא פנה יי ולא שעה אליה כי הקריב לפני יי מרוע פרי האדמה: ויקנא קין בהבל אחיו על

הדבר הזה ויבקש למצוא אליו דבר עלילה להמיתו: ויהי מימים ויצאו קין והבל אחיו בשדה ביום לעשות מלאכתם: ויהיו שניהם בשדה ויהי קין עובר וחורש אדמתו והבל רועה צאנו:

ויעבור הצאן על מקום החרישה אשר חרש קין בארץ ויחר לקין מאוד על הדבר הזה ויגש קין אל הבל אחיו בחמתו ויאמר אליו מה לי ולך כי באתָ אתה וצאנך לגור ולרעות בכל ארצי: ויען גם הבל את קין אחיו ויאמר אליו מה לי ולך אשר תאכל את פרי צאני ולובש את צמרם: ועתה הסר מעליך את צמרי אשר לבשת ושלם את פרים ואת בשרם אשר אכלת: ויהי כאשר תעשה את הדבר הזה גם אנכי אצא מארצך כאשר אמרת או אעוף בשמים אם אוכל: ויאמר קין אל הבל אחיו הלא אם הרגתי אותך היום מי יבקש דמך ממני: ויען הבל את קין לאמר הלא האלהים אשר עשה אותנו בארץ הוא ינקום את נקמתי והוא יבקש את דמי מאתך אם תמיתני: כי יי הוא השופט הוא הדיין והוא המשיב לאיש רעה מרעתו ולרשע כרשעתו אשר יעשה בארץ: ועתה אם המת תמיתני בזק הלא אלהים יודע מסתריך וישפוט אותך על הרעה אשר דברת לעשות לי היום: ויהי כשמוע קין את כל דברי הבל אחיו אשר דבר ויחר אף קין על הבל אחיו בדבר את הדבר הזה: וימהר ויקָם קין ויקח את ברזל כלי המחרשה אשר לו ויכה בה את אחיו פתאום וימיתהו: וישפוך קין את דמי הבל אחיו ארצה וירץ דם הבל לפני הצאן בארץ: ויהי אחרי כן וינחם קין על אשר המית את אחיו ויתעצב מאד ויבכה עליו ויחר לו מאד: ויקם קין ויחפור חפירה בשדה ויתן בה את גויית אחיו וישָׂב העפר עליו:

וידע יי את אשר עשה קין לאחיו וירא יי אל קין ויאמר אליו אי הבל אחיך אשר אִתך: ויכחש קין ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי: ויאמר אליו יי מה עשית קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה אשר הרגת אותו שם: כי הרגת את אחיך ותכחש אלי ותחשוב בלבבך לאמר לא ראיתיך ולא אדע כל מעשיך אשר תעשה: ותעשה את הדבר הזה ותמית את אחיך חִנם על אשר דִבר אליך נכונה: ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך ואשר קברתָ אותו בה: והיה כי תעבוד אותה לא תוסף תֵת כֹחה לך כאשר בתחִלה: כי קוץ ודרדר תצמיח לך

האדמה ונע ונד תהיה בארץ עד יום מותך: ויצא קין בעת ההיא מלפני יי מן המקום אשר היה שם וילך נע ונודד בארץ קדמת עדן הוא וכל אשר לו: וידע קין את אשתו בימים ההם ותהר ותלד לו בן: ויקרא את שמו חנוך לאמר בעת ההיא החל להניחו ולהשקיטו בארץ: וגם בעת ההיא החיל קין לבנות עיר ויבנה את העיר ויקרא את שם העיר חנוך כשם בנו: כי הנח לו יי בארץ בימים ההם ולא נע ולא נד כבתחלה: ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל: ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך: ויהי בשנת שלשים שנה ומאת שנה לחיי אדם בארץ וידע אדם עוד את חוה אשתו ותהר ותלד בן בדמותו כצלמו: ותקרא את שמו שת לאמר כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין: ויחי שת מאת שנה וחמש שנים ויולד בן: ויקרא שת את שם בנו אנוש לאמר כעת ההיא החלו בני האדם לרוב על פני האדמה ולהכאיב את נפשם ולבם לפשוע ולמרוד באלהים: ויהי בימי אנוש ויוסיפו עוד בני אדם למרוד ולפשוע באלהים להוסיף חרון אף יי על בני האדם : וילכו בני האדם ויעבדו אלוקים אחרים, וישכחו את ה' אשר בראם בארץ. ויעשו בני האדם בימים ההם צלמי נחושת וברזל עץ ואבן, וישתחוו להם ויעבדום. ויעשו כל איש אלוק והשתחווה לו, ויעזבו בני האדם את ה' כל ימי אנוש ובניו:

ויחר אף ה' על מעשיהם ועל כל תועבותם אשר עשו בארץ, ויצף ה' עליהם את מי נהר גיחון וישחיתם ויכלה ויאבד שליש הארץ. ובכל זאת לא שבו בני האדם מדרכם הרעה, ועוד ידם נטויה לעשות הרע בעיני ה'. ובימים ההם אין זרע ואין קציר באדמה ואין אוכל לבני האדם, ויהי רעב גדול מאוד בימים ההם. ויהי הזרע אשר הם זורעים באדמה לקוצים ולדרדרים ולברקונים, בימים ההם. מקללת אלוקים אשר קילל את האדמה, מחטאת האדם אשר חטא לפני ה'. ויהי כאשר הוסיפו בני האדם למרוד ולפשוע באלוקים ולהשחית את דרכם, ותוסף גם האדמה להשחיתו. ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן, ויגדל קינן ויהי בן ארבעים שנה ויחכם וידע וישכל בכל חכמה. וימלוך על כל בני האדם וידרך את בני האדם בחכמה ובדעת, כי היה האיש קינן חכם מאוד ומבין בכל חכמה וימשול בחכמתו גם ברוחות ובשדים. וידע קינן בחכמתו כי ישחית אלוקים את בני האדם על חטאם בארץ, וכי יביא עליהם את מי

המבול באחרית הימים. ויכתוב קינן את העתיד להיות בימים ההם על לוחות אבן, ויתנם באוצרותיו. וימלוך קינן בכל הארץ, וישב מבני האדם לעבוד את האלוקים. ויהי בהיות קינן בן שבעים שנה, ויולד שלושה בנים ושתי בנות. ואלה שמות בני קינן, שם הבכור מהללאל ומשנהו עינן והשלישי מרד. ואחיותיהם עדה וצילה, אלה בני קינן אשר יולדו לו בנים חמישה. ויתחנן (ויתחתן) למך בן מתושאל את קינן, ויקח לו את שתי בנותיו לנשים. ותהר ותלד עדה ללמך בן, ותקרא את שמו יבל. ותהר עוד ותלד בן, ותקרא את שמו יובל. וצילה אחותה היתה עקרה בימים ההם, אין לה ולד. כי בימים ההם החלו בני האדם לפשוע באלוקים ולעבור על מצוותו, אשר ציוה את האדם לפרות ולרבות בארץ. וישקו מבני האדם את מקצת נשיהם משקה עקרות, למען אשר יעמדו בתוארם ולא יכחיש יופיין ומראיהן. ויהי בהשקות בני האדם את מקצת נשיהם, ותשתה גם צילה עמהן. ויהי הנשים היולדות בעיני בעליהן לתועבה כאלמנות חיות, והעקרות ידבקו בהן.

ויהי מקץ ימים רבים ושנים לעת זקנת צילה, ויפתח ה' את רחמה. ותהר ותלד בן, ותקרא את שמו תובל קין לאמור אחרי בלותי קניתיהו מאל שדי. ותהר עוד ותלד בת, ותקרא את שמה נעמה כי אמרה אחרי בלותי היתה לי עדנה ונועם. ולמך זקן בא בימים ותכהין עיניו ולא יכול לראות, ותובל קין בנו רועה אותו. ויהי היום ויצא למך בשדה, ותובל קין בנו עמו. ויהי הם הולכים שניים יחד בשדה, וקין בן אדם הולך ובא בשדה לקראתם כי היה למך זקן מאוד ולא יוכל לראות מאוד, ותובל קין בנו נער קטן מאוד. ויאמר תובל קין אל אביו למשוך בקשתו, וימשוך למך את הקשת ויך את קין בחצים מרחוק וימיתהו כי היה בעינם לחיה. ויבואו החצים בגויית קין והוא רחוק מפניהם, ויפול ארצה וימת. וישלם ה' לקין רעה כרעתו אשר עשה להבל אחיו, כדבר ה' אשר דיבר לו. ויהי כאשר מת קין וילכו למך ותובל קין בנו לראות את החיה אשר הרגו, ויראו והנה קין זקנם נופל ארצה מת. ויחר ללמך מאוד בעשותו הדבר הזה, ויכה כף על כף ויספוק את בנו בכפיו וימיתהו. וישמעו נשי למך את הדבר אשר עשה למך, ויבקשו להרגו. וישנאו נשי למך אותו מהיום ההוא והלאה, על אשר המית את קין ואת תובל קין. ויפרדו נשי למך ממנו, ולא אבו לשמוע אליו

בימים ההם. ויבוא למך אצל נשיו, ויפצר בהם לשמוע אליו על הדבר הזה. ויאמר למך לנשיו עדה וצילה, שמען קולי נשי למך האזינה אמרתי. אך עתה הנה לשבתם ואמרתם כי איש הרגתי לפצעי, וילד לחבורתי על לא חמס. הלא אתם ידעתם כי אני זקנתי ושבתי ועיני כבדו מזוקן, ואעש את הדבר הזה בלא דעת. וישמעו נשי למך אליו לדבר הזה, וישובו אליו בעצת אדם אביהם. אך לא ילדו לו בנים מהיום ההוא והלאה, כי ידעו כי חרון אף ה' הולך וגדל בימים ההם על בני האדם להשחיתם בימי המבול על רוע מעשיהם. ומהללאל בן קינן חי שישים וחמש שנים,וילד את ירד. ויחי ירד שתיים ושישים שנה ומאת שנה, ויולד את חנוך. ויחי חנוך חמש ושישים שנה, ויולד את מתושלח. ויתהלך חנוך את האלוקים אחרי הולידו את מתושלח, ויעבוד את ה' וימאס בדרכי בני האדם הרעים. ותדבק נפש חנוך במוסר ובדעת ובבינה, וידע את דרכי ה'. ויפרד בחכמתו את נפשו מבני האדם, ויסתר את נפשו מהם ימים רבים. ויהי מקץ ימים רבים ושנים בהיותו עובד לפני ה', ויהי הוא מתפלל לפני ה' בבית ובחדר. ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר חנוך חנוך, ויאמר הנני. ויאמר אליו קום צא מביתך וממקומך אשר נחבאת שמה ומלכת על כל בני האדם, למען אשר תלמדם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו ללכת בדרכי ה'. ויקם חנוך ויצא מביתו וממקומו ומן החדר אשר היה שם, כדבר ה'. וילך את בני האדם, וילמדם דרך ה'. ויאסוף את בני האדם בעת ההיא, ויודיעם את מוסר ה'. ויצו ויעבירו קול בכל מקומות בני האדם לאמור, מי האיש אשר יחפוץ לדעת את דרכי ה' ואת המעשה הטוב יבוא אל חנוך. ויתאספו אליו מכל בני אדם בעת ההיא, ויהי כל אשר יחפוץ את הדבר הזה וילך אל חנוך. וימלוך חנוך על בני האדם בדבר ה', ויבואו וישתחוו לו ארצה וישמע כולם יחד את דבריו. ותהי רוח אלוקים אל חנוך, וילמד את כל אנשיו חכמת אלוקים ודרכיו. ויעבדו בני האדם את ה' כל ימי חנוך, ויבואו בני האדם לשמוע את חכמתו. וגם כל מלכי בני האדם הראשונים והאחרונים ושריהם ושופטיהם באו אל חנוך כשמעם את חכמתו, וישתחוו לו אפיים ארצה. ויבקשו גם הם את חנוך אשר ימלוך עליהם, ויאבה להם לדבר הזה. ויתקבצו כולם כשלושים ומאה מלכים ושרים, וימליכו את חנוך עליהם. ויהיו כולם תחת ידו ותחת

דבריו, וילמד אותם חנוך חוכמה ודעת ודרך ה' וישם שלום בין כולם. ויהי שלום בכל הארץ בימי חנוך,וימלוך חנוך על כל בני האדם מאתיים וארבעים שנה ושלוש שנים. ויהי עושה משפט וצדקה לכל עמו, וידריכם בדרכי ה'. ואלה תולדות חנוך, מתושלח ואלישוע ואלימלך בנים שלושה ואחיותיהם מלכה ונעמה. ויחי מתושלח שבע ושמונים שנה ומאת שנה, ויולד את למך. ויהי בשנת חמישים ושש שנים לחיי למך, וימת אדם. בן תשע מאות ושלושים שנה היה במותו, ויקברו אותו שת ובניו וחנוך ומתושלח בנו בכבוד גדול בקבורת המלכים במערה אשר דיבר ה' להם. ויעשו כל בני האדם במקום ההוא מספד ובכי גדול על אדם, על כן היתה לחוק בבני האדם עד היום הזה. וימת אדם על אשר אכל מעץ הדעת הוא ובניו, כאשר דיבר אליהם ה'. ויהי בשנת מות אדם, היא שנת מאתיים וארבעים שנה ושלוש שנים למלכות חנוך. ויהי בעת ההיא וישם חנוך על ליבו להיפרד ולהיבדל מבני האדם ולהיסתר מהם כבראשונה לעבוד את ה', ויעש חנוך את הדבר הזה אך לא הסתיר את נפשו מהם כל הימים. ויסתר מבני האדם שלושת ימים, ויגלה להם יום אחד. ובכל שלושת הימים אשר הוא בחדר, מתפלל ומשבח אל ה' אלוקיו. וביום אשר יצא אל עבדיו להראות להם, לימד להם דרך ה' וכל אשר ישאלו ממנו דובר אליהם. ויעש כמעשה הזה ימים רבים ושנים וישב אחרי כן ויסתר את נפשו שישה ימים ויגלה לעמו יום אחד לשבעת ימים ואחרי כן יום אחד בחודש ויום אחד בשנה, עד אשר ביקשו פניו כל המלכים וכל השרים וכל בני האדם. ויתאוו כולם לראות את פני חנוך ולשמוע את דבריו ולא יכולו, כי יראו כל בני האדם מחנוך יראה גדולה.ויראו מגשת אליו מיראת האלוקים אשר על פניו, על כן לא יוכל איש לראות את פניו פן יוסר וימות. ויתיעצו כל המלכים וכל השרים לאסוף את כל בני האדם יחד ולבוא אל חנוך מלכם לדבר כולם עמו בעת אשר יצא אליהם, ויעש כן. ויהי היום ויצא חנוך אליהם ויתקבצו כולם ויבואו יחד אליו, וידבר להם חנוך את כל דבריהם וילמד להם חכמה ודעת ויורם את יראת ה'. ויתבהלו מאוד כל בני האדם ויתמהו ממנו על חכמתו וישתחוו, לפניו כולם ארצה ויאמרו יחי המלך יחי המלך. ויהי מימים בהיות כל המלכים וכל השרים וכל בני האדם מדברים עם חנוך וחנוך מלמד אותם את דרכי ה', ויקרא מלאך ה' אל חנוך

מן השמים בעת ההיא ויאמר להעלותו השמים להמליכו על בני האלוקים בשמים כאשר מלך על בני האדם בארץ. בעת ההיא כשמוע חנוך את הדבר הזה, ויצו ויקבצו לו את כל יושבי הארץ וילמד אותם חכמה ודעת ומוסר ה'. ויאמר אליהם נשאול נשאלתי לעלות השמים לא ידעתי יום לכתי,ועתה אלמד אתכם חכמה ומוסר לעשות בארץ אשר תהיו בה טרם אשר אלך מאיתכם ויעש כן:
וילמד אותם חכמה ודעת ומוסר,ויוכיח אותם. וישם להם חוקים ומשפטים לעשותם בארץ, וישם להם שלום ויורה אותם חיי עולם.וישב איתם ימים אחדים, וילמד ויורה להם את כל הדברים האלה. ויהי בעת ההיא ובני האדם יושבים את חנוך וחנוך מדבר אליהם, וישאו עיניהם ויראו והנה דמות סוס גדול יורד מן השמים וילך הסוס ברוח הארץ. ויגידו לחנוך את אשר ראו, ויאמר להם חנוך בעבורי הסוס ההוא יורד לארץ כי הגיע העת והיום אשר אלך לי מאיתכם ולא אראה עוד אליכם. וירד הסוס ההוא בעת ההיא ויעמוד לפני חנוך, וכל בני האדם אשר את חנוך רואים אותו. ויצו עוד חנוך בעת ההיא, ויעבירו קול לאמור מי האיש אשר יחפוץ לדעת דרכי ה' אלוקיו יבוא ביום הזה אל חנוך טרם הילקחו ממנו. ויתקבצו כל בני האדם ויבואו אל חנוך ביום ההוא, וגם כל מלכי הארץ ושריהם ורוזניהם לא סרו מאיתו ביום ההוא. וילמד חנוך את כל בני האדם חכמה ודעת ומוסר ה' ביום ההוא, ויצום מאוד לעבוד את ה' וללכת בדרכיו כל ימי חייהם וישם שלום עוד בין כולם. ויהי אחרי כן ויקום וירכב על הסוס ויצא וילך, ויצאו וילכו אחריו כל בני האדם כשמונה מאות אלף איש וילכו איתו מהלך יום אחד. ויהי ביום השני ויאמר אליהם שובו לכם לאהליכם למה תלכו פן תמותו, וישובו מהם מעליו. וילכו איתו הנשארים מהם מהלך ששת ימים וחנוך דובר אליהם בכל יום שוב לאהליכם פן תמותו, ולא אבו לשמוע וילכו איתו. ויהי ביום השישי וידבר עוד חנוך אליהם לאמור, שובו לכם לאהליכם מאיתי כי מחר אעלה לי השמימה והיה כל הנשאר מכם איתי ימות. וישובו עוד מהם ביום השישי,ויותרו עוד אנשים וידבקו עמו. ויאמרו אליו עמך נלך אל המקום אשר תלך, חי ה' כי המוות יפריד בינינו ובינך. ויהי כי מתאמצים הם ללכת איתו, ויחדל לדבר

אליהם וילכו אחריו ולא שבו להם. והמלכים האלה בשובם, ויפקדו כולם לדעת את מספר האנשים הנשארים אשר הלכו אחרי חנוך.

ויהי ביום השביעי ויעל חנוך בסערה השמיימה, בסוסי אש ורכבי אש. וישלחו כל המלכים אשר היו עם חנוך ביום השמיני לקחת את מספר האנשים אשר נשארו עם חנוך במקום אשר עלה משם השמיימה, וילכו מלאכי כל המלכים האלה אל המקום ההוא וימצאו כל הארץ מלאה שלג במקום ההוא ועל השלג אבנים גדולות מאבני שלג. ויאמרו איש אל רעהו לכו ונבקע את השלג הזה ונראה פן מתו האנשים אשר נשארו עם חנוך תחת השלג הזה, ויעשו כן ויבקשו בכל השלג ההוא וימצאו את מספר האנשים אשר היו עם חנוך מתים תחת השלג. ויבקשו את חנוך ולא מצאו, כי עלה השמיימה. ויהיו כל ימי חנוך אשר חי בארץ, שלוש מאות שנה וחמש ושישים שנה. בשנת מאה ושלוש עשרה שנה לחיי למך בן מתושלח, עלה חנוך השמיימה. ויהי בעלות חנוך השמים ויקומו כל מלכי הארץ, ויקחו את מתושלח בנו וימשחו אותו וימליכוהו עליהם תחת אביו. ויעש מתושלח הישר בעיני ה' ככל אשר הורהו חנוך אביו, וילמד גם הוא את בני האדם חכמה ודעת ויראת ה' כל ימיו לא סר מן הדרך הטובה ימין ושמאל. אך באחרית ימי מתושלח סרו בני האדם מאחרי ה' וישחיתו את הארץ, ויגזלו ויחמסו איש את רעהו. וימרדו באלוקים ויפשעו וישחיתו את דרכם, ולא אבו לשמוע בקול מתושלח וימרדו בו. ויקצוף ה' מאוד עליהם, ויוסף ה' וישחית את הזרע בימים ההם ואין זרע ואין קציר באדמה. והיה כאשר יזרעו את האדמה את אשר יאכלו למחייתם בארץ, ויצמחו להם קוצים ודרדרים אשר לא זרעו. ובכל זאת לא שבו בני האדם בימים ההם מדרכם הרעה, ועוד ידם נטויה לעשות הרע בעיני ה'. ויכעיסו את ה' בדרכיהם הרעים, ויקצוף ה' מאוד וינחם כי עשה את האדם ויאמר להשחיתם ולהאבידם מעל פני האדמה ויעש להם כן. בימים ההם בהיות למך בן מתושלח בן שישים ושמונה שנים ומאה שנה, וימת שת בן אדם. ויהיו כל ימי שת אשר חי, תשע מאות שנה ושתיים עשרה שנה וימת.

ויהי למך בן שמונים ואחת שנים ומאה שנה, ויקח את אשמוע בת אלישוע בן חנוך דודו לאישה ותהר לו. ובעת ההיא זרעו בני האדם את האדמה, וימצאו אוכל מעט

באדמה. אך לא שבו בני האדם מדרכם הרעה, וימעלו וימרדו באדמה. ותהר אשת למך, ותלד לו בן בעת ההיא לתקופת השנה. ויקרא מתושלח את שמו נח לאמור, נחה האדמה ושקטה מהשחית בימיו. ולמך אביו קרא לו מנחם לאמור, זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה'. ויגדל הילד ויגמל וילך בדרכי מתושלח אביו, ויהי תם וישר עם ה'. וכל בני האדם סרו מדרכי ה' כולם בימים ההם, כאשר רבו על פני האדמה בבנים ובבנות. וילמדו איש את רעהו את דרכיהם הרעים, וילכו הלוך ופשוע בה'. ויעשו להם איש אלוקו ויגזלו ויחמסו ויעשקו איש את רעהו ואיש את קרובו וישחיתו הארץ, ותמלא הארץ חמס. וילכו שופטיהם ושוטריהם אל כל בנות האדם, ויקחו להם נשים בחזקה מתחת בעליהן מכל אשר בחרו. וגם מבהמת הארץ ומחית השדה ומעוף השמים הביאו בני האדם בימים ההם, וילמדום ללכת מין לאשר איננו מינו למען הכעיס את ה' בדבר הזה. וירא אלוקים את כל הארץ והנה נשחתה, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ כל האדם וכל הבהמה. ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה, מאדם ועד עוף השמים ועד בהמה ועד החיה אשר בשדה כי ניחמתי כי עשיתים. ויהי כל איש אשר הלך בדרכי ה', מת בימים ההם. טרם הביא ה' על בני האדם את הרעה, אשר דיבר לעשות להם. כי מאת ה' היתה זאת להם לבלתי הראותם את הרעה, אשר דיבר ה' על בני האדם. ונח מצא חן בעיני ה', ויבחר בו ה' הוא ובניו לחיות מהם זרע על פני כל הארץ.

נח

ויהי בשנת שמונים וארבע שנים לחיי נח, וימות אנוש בן שת, בן תשע מאות שנה וחמש שנים היה במותו. ובשנת שבעים ותשע שנים ומאת שנה לחיי נח, מת קינן בן אנוש. ויהיו כל ימי קינן, תשע מאות שנה ועשר שנים וימות. ובשנת ארבעה ושלושים שנים ומאתיים שנה לחיי נח, מת מהללאל בן קינן. ויהי ימי מהללאל, שמונה מאות שנה וחמש ותשעים שנה וימת. וירד בן מהללאל מת בימים ההם, בשנת שישים ושש שנים ושלוש מאות שנה לחיי נח. ויהי כל ימי ירד, תשע מאות שנה ושתיים ושישים שנה וימת. וגם כל האדם אשר מלאו אחרי ה', מתו בימים ההם טרם ראותם את הרעה אשר דיבר ה' לעשות בכל הארץ. ויהי מקץ ימים רבים ושנים עד ארבע מאות

ושמונים שנה לחיי נח, כאשר תמו כל בני האדם אשר מלאו אחרי ה' למות מקרב בני האדם וישאר אך מתושלח בימים ההם. ויאמר ה' אל נח אל מתושלח לאמור, דברו וקיראו אל בני האדם לאמור, כה אמר ה' שובו מדרכיכם הרעים ועזבו את מעשיכם, וניחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לכם בארץ ולא תהיה. כי כה אמר ה', הנני נותן לכם מועד עשרים ומאת שנה אם שוב תשובו אליי ועזבתם את דרכיכם הרעים ושבתי גם אני מן הרעה אשר דברתי אליכם ולא תקום אמר ה'. וידברו נח ומתושלח את כל דברי ה' אל כל בני האדם יום יום השכם ודבר, בכל הימים ההם. ולא שמעו כל בני האדם אליהם, ולא הטו את אוזנם לדבריהם ויקשו את עורפם. וישם ה' מועד להם עשרים ומאת שנה לאמור, אם שוב ישובו וניחם ה' על הרעה לבלתי השחית את הארץ. ונח בן למך חדל לקחת אישה להוליד בנים כי אמר, הנה ה' משחית את בני האדם מעל הארץ למה לי בנים. ונח איש צדיק תמים היה בדורותיו, ויבחר בו ה' לחיות מזרעו זרע על פני כל הארץ. ויאמר ה' לנח קח לך אישה והוליד בנים, כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. ואתה ובניך איתך תחיו בקרב הארץ. וילך נח ויקח אישה ויבחר את נעמה בת חנוך, והיא בת חמש מאות ושמונים שנה.

ונח בן תשעים ושמונה שנה וארבע מאות שנה, בקחתו את נעמה לאישה. ותהר נעמה ותלד בן ויקרא את שמו יפת, לאמור יפת אלוקים לי בארץ. ותהר עוד ותלד בן ויקרא את שמו שם, לאמור שמני אלוקים שארית לחיות בקרב הארץ. ונח בן חמש מאות ושתיים שנה,בלדת נעמה את שם. ויגדלו הנערים וילכו בדרכי ה', בכל אשר לימדם מתושלח ונח אביהם. ולמך אבי נח מת בימים ההם, כי אך לא הלך בדרכי אביו בכל לבבו, וימת בשנת חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה לחיי נח. ויהיו כל ימי למך, שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת. וגם כל בני האדם אשר ידעו את ה' מתו כולם בשנה ההיא, טרם הביא ה' את הרעה על בני האדם. כי חפץ ה' להמיתם לבלתי ראות איש אשר ידע את ה' את אחיו ואת קרובו ברעה, אשר דיבר ה' לעשות. בעת ההיא אמר ה' אל נח ואל מתושלח לאמור, עמדו וקיראו באוזני כל בני האדם את כל הדברים אשר דיברתי אליכם בימים ההם. אולי ישובו בני האדם ממעשיהם הרעים, ונחמתי על הרעה ולא אביאנה. ויעמדו נח ומתושלח ויקראו באוזני כל האדם, את

כל אשר דיבר ה' אליהם. ולא ישמעו כל האדם ולא הטו את אוזנם, את כל הדברים האלה. ויהי אחרי כן ויאמר ה' אל נח קץ כל בשר בא לפניי מפני רוע מעלליהם, והנני משחיתם את הארץ. ואתה קח לך עצי גופר והלכת אל מקום פלוני אלמוני, ועשית לך תיבה גדולה והעמדת אותה במקום ההוא. וזה אשר תעשה אותה, שלוש מאות אמה אורכה וחמישים אמה רוחבה ושלושים אמה קומתה. ועשית לך פתח בצידה, ואל אמה תכלנה מלמעלה וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר. ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ, לשחת כל בשר מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע. ובאת אתה ובניך ואספתם מכל החי, שניים שניים זכר ונקבה, והבאתם איתכם אל התיבה לחיות מהם זרע על הארץ. וגם מכל מאכל אשר יאכל לכל החי האסף אליך אל התיבה, והיה לך ולהם לאכלה.

ובחרת לבניך שלוש נערות מבנות האדם, והיו לבניך לנשים. ויקם נח ויעש את התיבה אשר ציוהו ה', ויעש בה ככל אשר ציוה אותו. בשנת חמש מאות וחמש ותשעים שנה החל נח לעשות את התיבה, ובשנת שש מאות שנה כלה את התיבה לכל דבריה ולכל משפטה. ויעש את התיבה חמש שנים, כאשר ציוהו ה'. אז לקח נח את שלושת בנות אליקים בן מתושלח לבניו לנשים, כאשר ציוה ה' את נח. ויהי בעת ההיא וימת מתושלח בן חנוך, בן תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה במותו. בעת ההיא אחרי מות מתושלח, ויאמר ה' אל נח בוא אתה וכל ביתך אל התיבה. הנני מאסף אליך את כל בהמת הארץ וחית השדה ועוף השמים, ובאו כולם וסבבו את התיבה. ויצאת אתה וישבת לך תחת פתח התיבה, וכל החיות והבהמות והעוף יאספו כולם ועמדו נגדך. והיה כל אשר יבוא מהם ורבץ לפניך אותו תיקח, ונתת ביד בניך והביאום אל התיבה, וכל אשר יעמדו נגדך תעזוב. ויעש ה' את הדבר הזה ממחרת, ויבואו בהמות וחיות ועופות הרבה מאוד ויסובבו כולם את התיבה. ונח יצא וישב לו תחת הפתח ויהי כל הרובצים לפניו מכל הבשר הביא אל בניו אל התיבה, וכל העומדים נגדו עזב בארץ. ותבוא לביאה אחת ושני גוריה עמה זכר ונקבה, ויבואו וירבצו נגד נח שלושתם. ויקומו שני בני הלביאה ההיא עליה ויכו אותה ויבריחוה ממקומם, ותלך לה משם וישובו הם אל מקומם וירבצו לארץ לפני נח. והלביאה

ברחה לה, ותעמוד במקום האריות. וירא נח את המעשה הזה ויתמה מאוד, ויקם ויקח את שני גורי הלביאה ויביאם אל התיבה. ונח הביא אל התיבה מכל החי אשר בארץ, לא נשאר דבר אשר לא הביא נח עמו אל התיבה. שניים שניים באו אל נח אל התיבה, ומן הבהמה הטהורה ומן העוף הטהור הביא שבעה שבעה כאשר ציוה אותה אלוקים. וכל הבהמות והחיות והעוף,עודם במקום ההוא כולם. ויסובבו כולם את התיבה מפה מפה, והגשם עודנו לא היה בעת ההיא עד שבעת ימים. וה' הרעיש ביום ההוא את כל הארץ, ותחשך השמש וירגזו מוסדות תבל.

ותגעש כל הארץ ויברקו ברקים וירעמו רעמים, ויגבר קול עצום בכל הארץ אשר לא נודע ליושביה כמוהו ויעש ה' את הדבר הזה למען הבהיל את בני האדם לשוב אל ה', לבלתי היות רעה בארץ. ובכל זאת לא שבו בני האדם מדרכם, ויוסיפו על חרון אף ה' בעת ההיא ולא שתו איש לבו לכל זאת. ויהי לשבעת ימים בשנת שש מאות שנה לחיי נח, ומי המבול היו על הארץ. ויבקעו כל מעיינות תהום ויפתחו ארובות השמים, ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה. ויבוא נח וביתו וכל החי אשר איתו אל התיבה מפני מי המבול, ויסגור ה' בעדם. ויקוצו כל בני האדם הנשארים בארץ מפני הגשם כי המים גברו מאוד על הארץ, והבהמות והחיות עודם עומדים סביבות התיבה. ויתקבצו כל בני האדם יחד כשבע מאות אלף איש ואישה, ויבואו כולם אל נח אל התיבה. ויקראו כולם אל נח לאמור פתח לנו ונבוא עמך אל התיבה,ולמה נמות אנחנו. ויען נח אותם לאמור בקול גדול מן התיבה ויאמר אליהם, הלא אתם מרדתם כולכם בה' ותאמרו לא הוא.ויבא ה' עליכם את הרעה הזאת, להכחיד ולהאביד אתכם מעל פני האדמה. הלא זה הדבר אשר דיברתי אליכם עשרים ומאת שנה היום הזה ולא שמעתם בקול ה', ועתה תחפצו לחיות בארץ. ויאמרו כולם אל נח הננו ושבנו כולנו עד ה', אך פתח לנו ונחיה ולא נמות. ויען נח אותם לאמור הנה אך עתה בראותכם את צרת נפשיכם תשובו אל ה' ולמה לא שבתם זה עשרים ומאת שנה, אשר שם אותם ה' לכם למועד. ותבואו עתה ותדברו אליי את הדבר הזה מרעת נפשיכם, גם ה' לא ישמע אליכם ולא יאזין לכם ביום הזה ולא תצליחו בדבריכם היום. ויגשו כל בני האדם לשבור התיבה לבוא בתוכה מפני הגשם, כי לא יכלו לסבול את הגשם עליהם.

וישלח ה' עליהם את כל החיות וכל הבהמות,אשר עומדים סביבות התיבה. ויגברו עליהם החיות, ויכום ויבריחום מעל התיבה. וימיתו מהם החיות רבים ויבריחום מן המקום ההוא, וילכו איש לדרכו ויפוצו על פני כל הארץ. והגשם עודנו יורד על הארץ וירד ארבעים יום וארבעים לילה, ויגברו המים מאוד מאוד על הארץ.
וימותו כל בשר אשר על הארץ במים מאדם ועד בהמה ועד חיה ועד רמש ועד עוף השמים, וישאר אך נח ואשר איתו בתיבה. ויגברו המים וירבו מאוד על הארץ, וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ. ותלך התיבה על פני המים ותיהפך על פני המים הלוך והפוך הנה והנה, ויתהפך כל החי אשר בה כהפוך את הנזיד בסיר. ויהי צער גדול לכל היקום אשר בתיבה, והתיבה חשבה להישבר.ויתבהל כל החי אשר בתיבה, וינהמו האריות ויגעו השוורים ויצעקו הזאבים. וכל היקום אשר בתיבה מדבר וצועק בלשונו, וישמע קולם למרחוק. וגם נח ובניו צועקים ובוכים בצרתם וייראו יראה גדולה מאוד, ויגיעו עד שערי מות. ויתפלל נח אל ה', ויצעק על הדבר הזה לה' ויאמר: אנא ה', הושיעה לנו, כי אין כח בנו לסבול את הרעה הזאת אשר סבבתנו, כי אפפונו משברי מים ונחלי בליעל בעתונו, קדמו אותנו מוקשי מות. עננו ה', עננו! פדנו, פנה אלינו וחננו, פדנו והצילנו. וישמע ה' בקול נח ויזכרהו ה' ויעבר רוח על פני הארץ, וישובו המים ותנח התיבה. ויסכרו מעיינות התהום וארובות השמים, ויכלא הגשם מן השמים. והמים היו הלוך וחסור בימים ההם, ותנח התיבה בהרי אררט. ויפתח נח את חלון התיבה בעת ההיא, ויקרא נח עוד אל ה' בעת ההיא ויאמר: אנא ה', אלוקי כל הארץ והימים וכל אשר בהם! הוציאה ממסגר נפשי ממאסרי אשר שמתני בו, כי יגעתי באנחתי מאוד. וישמע ה' בקול נח, ויאמר אליו: במלאתך שנה תמימה אז תצא. ויהי לתקופת השנה עד מלאת לנח שנה תמימה לשבתו בתיבה, חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התיבה. בעת ההיא בשבעה ועשרים יום לחודש השני יבשה הארץ, אך לא יצאו נח ובניו וכל אשר איתו מן התיבה עד אשר דיבר אליהם ה'. ויהי היום דבר ה' אלוקים לצאת, ויצאו כולם מן התיבה וילכו וישובו איש לדרכו ואיש למקומו.

ונח ובניו ישבו בארץ אשר דיבר אליהם ה', ויעבדו את ה' כל ימיהם. וה' ברך את נח ואת בניו, בצאתם מן התיבה. ויאמר אליהם פרו ורבו, ומלאו את כל הארץ. ועצמו ושרצו בכל הארץ, ורבו בה. ואלה שמות בני נח יפת חם ושם ויולדו להם בנים אחר המבול, כי לקחו להם נשים לפני המבול. אלה בני יפת, גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס בנים שבעה. ויהיו בני גומר, אשכנז וריפת ותוגרמה. ובני מגוג, אליחרף ולובב. ובני מדי: אחון, זילא, חוני, ליטי. ובני יון: אלישה, תרשיש, כתים, דודנים. ובני תובל: אריפי, כשד, תארי. ובני משך: חרון, זדון, שיבשני. ובני תירס: בניוב, גירא, כיזון, לופריון, גילק. אלה הם בני יפת למשפחותיהם, ויהיו פקודיהם בימים ההם כארבע מאות ושישים איש. ואלה בני חם, כוש ומצרים פוט וכנען, בנים ארבעה. ויהיו בני כוש: סבא, חבילה, סבתה, רעמא, סבתכא. ובני רעמה שבא ודדן. ובני מצרים: לוד, עונם, להב, נפתוח, פתרוס, כסלוח, כפתור. ובני פוט: גבל, חדן, בנה, עדן. ובני כנען: צידון, חת, אמרי, גרגשי, חוי, ערקי, סיני, ארודי, צמר,חמת. אלה הם בני חם למשפחותיהם, ופקודיהם בימים ההם כשבע מאות ושלושים איש. ואלה בני שם: עילם, אשור, ארפכשד, ולוד וארם, בנים חמישה. ויהיו בני עילם: שושן, מחול, חרמון. ובני אשור: מירס, מוקיל. ובני ארפכשד: שלח, ענר, אשכול. ובני לוד: פתור, עזיון. ובני ארם: עוץ, חול, גתר, מש. אלה הם בני שם למשפחותם, ומספרם בימים ההם כשלוש מאות ושבעים איש. אלה תולדות שם, שם הוליד את ארפכשד וארפכשד הוליד את שלח ושלח הוליד את עבר. ולעבר יולד שני בנים, שם האחד פלג, כי בחייו נפלגו חיי בני האדם ובאחרית ימיו הפלגה הארץ. ואת שם השני קרא יקטן לאמור: המעטו והקטנו חיי בני האדם בימיו. אלה בני יקטן: אלמודד, שלף, חצר מות, ירח, הדורם, אוזל, דקלה, עובל, אבימאל, שבא, אופיר, חוילה, יובב. כל אלה בני יקטן. ופלג אחיו הוליד את רעו, ורעו הוליד את שרוג, ושרוג הוליד את נחור, ונחור הוליד את תרח.ו יחי תרח שלושים ושמונה שנה ויולד את הרן ואת נחור.

וכוש בן חם בן נח לקח אישה בימים ההם, לעת זקנתו. ותלד בן ויקראו את שמו נמרוד, לאמור בעת ההיא החלו בני האדם למרוד ולפשוע באלוקים עוד. ויגדל הילד ואביו אהבו מאוד, כי בן זקונים הוא לו. ויתן לו כוש את כתנות העור, אשר עשה

האלוקים לאדם ולאישתו בצאתם מן הגן. ויהי אחרי מות אדם ואשתו ויתנו את הכתנות לחנוך בן ירד, ובהלקח חנוך אל האלוקים ויתנם אל מתושלח בנו. ובמות מתושלח לקח אותם נח ויביאם איתו אל התיבה, ויהיו איתו עד צאתם מן התיבה. ויהי בצאתם ויגנוב חם את הכתנות ההם מנח אביו, ויקחם ויסתירם מאחיו, ובלדת חם את כוש בכורו נתן לו את הכתנות בסתר. ויהיו עם כוש ימים רבים, ויסתירם גם הוא מאת בניו ואחיו. ויהי כאשר ילד כוש את נמרוד, ויתן לו את הבגדים ההם באהבתו אותו. ויגדל נמרוד ויהי בן עשרים שנה, וילבש את הבגדים ההם. ויתחזק נמרוד כאשר לבש את הבגדים, ויתן לו האלוקים כח וגבורה ויהי גיבור ציד בארץ. הוא היה גיבור ציד בשדה ויהי צודה את החיות, ויבן מזבחות ויקרב עליהן את החיות לפני ה'. ויתחזק נמרוד ויקם מאחיו וילחם מלחמות אחיו מכל אויביהם מסביב, ויתן ה' את כל אויבי אחיו בידו. ויצליחהו ה' כפעם בפעם, בכל מלחמותיו וימלוך בארץ. על כן היה למשל בימים ההם כאשר יריק איש את חניכיו להילחם, ויאמרו אליו כנמרוד אשר היה גיבור ציד בארץ והצליח במלחמותיו. אשר גבר מאחיו ויצילם מכף אויביהם, כן יחזקנו ויצילנו ה' היום הזה. ויהי בהיות נמרוד בן ארבעים שנה, ובעת ההיא היתה מלחמה בין אחיו ובין בני יפת, ויהיו אחיו תחת יד אויביהם. ויתחזק נמרוד בעת ההיא וילך ויקבוץ את כל בני כוש וכל משפחות חם, כארבע מאות ושישים איש. וישכור גם את כל אוהביו וכל יודעיו לפנים כשמונים איש, ויתן שכרם וילך עמהם למלחמה. ויהי בדרך ויחזק נמרוד את לב כל העם אשר הלכו איתו, ויאמר אליהם אל תיראו ואל תערצו כי נתון ינתנו כל אויבינו בידינו ועשיתם להם כטוב בעיניכם. וילכו כל האנשים האלה כחמש מאות וארבעים איש, וילחמו על אויביהם וישחיתום ויכניעום תחת ידם וישם נמרוד עליהם נציבים במקומותם. ויקח מבניהם לערבון ויהיו כולם עבדים לנמרוד ולאחיו, ויפנו וישובו נמרוד וכל העם אשר איתו למקומותם. ויהי כאשר שב נמרוד מהמלחמה בשמחה כאשר ניצח את כל אויביו, ויועדו כולם יחד כל אחיו וכל יודעיו לפנים וימליכוהו עליהם, וישימו את כתר מלכות בראשו. וישם שרים ושופטים ומנהיגים על עבדיו, ועל כל עמו כמשפט המלכים. וישם שר צבאו את תרח בן נחור, ויגדלהו וינשאהו מעל כל השרים אשר

לו. ויהי כאשר מלך בכל אות נפשו וכאשר ניצח את כל אויביו מסביב, ויתייעץ עם כל יועציו לבנות לו עיר ויעשו כן. וימצאו בקעה גדולה מנגד למזרח השמש, ויבנו לו שם עיר גדולה ורחבה מאוד. ויקרא נמרוד את שם העיר אשר בנה שנער, כי ניער ה' אויביו מפניו וילכדם. וישב נמרוד בשנער וימלוך לבטח וילחם עם כל אויביו ויכניעם, ויצליח בכל מלחמותיו ותגדל מלכותו מאוד. וכל הגויים וכל הלשונות שמעו את שמעו, ויתקבצו כולם יחד אליו. ויביאו לו מנחות וישתחוו לו ארצה ויודו לאדון ומלך עליהם, וישבו כולם איתו בעיר שנער. וימלוך נמרוד בארץ על כל בני נח, ויהיו כולם תחת ידו ותחת עצתו. ותהי כל הארץ שפה אחת, ודברים אחדים. אך לא הלך נמרוד בדרכי ה', וירשיע מכל האדם אשר היו לפניו, מימי המבול עד הימים ההם. ויעש אלוקי עץ ואבן וישתחווה להם, וימרוד בה'. וילמד את כל עבדיו וכל אנשי הארץ את כל דרכיו הרעים, וגם מרדון בנו הרשיע מאוד מאביו והיה כל אשר ישמע את מעשה מרדון בן נמרוד וענה ואמר עליו מרשעים יצא רשע. על כן היה למשל בכל הארץ לאמור מרשעים יצא רשע, ויהי למשל בדברי כל האדם מהיום ההוא והלאה עד היום הזה. ותרח בן נחור שר צבא נמרוד היה גדול מאוד בימים ההם בעיני המלך ובעיני כל עבדיו, ויאהבוהו המלך והשרים וינשאוהו מאוד. ויקח תרח אישה ושמה אמתלאי בת כרנבו, ותהר אשת תרח ותלד בן בימים ההם. בן שבעים שנה היה תרח בלדת אותו. ויקרא תרח את שם בנו הנולד לו אברם, לאמור כי הרימו למלך בימים ההם וינשאהו מעל כל השרים אשר איתו.

ויהי בלילה ההוא עת הולדת את אברם, ויבואו כל עבדי תרח וכל חכמי נמרוד וכל חרטומיו ויאכלו וישתו בבית תרח וישמחו עמו בלילה ההוא. ויהי בצאת כל החכמים החרטומים מבית תרח וישאו את עיניהם השמימה בלילה ההוא אל הכוכבים, ויראו והנה כוכב אחד גדול מאוד בא ממזרח שמש וירץ בשמים ויבלע ארבעה כוכבים מארבע רוחות השמים. וימתנו כל חכמי המלך וכל החרטומים מהמראה ההוא, ויבינו החכמים את הדבר ההוא וידעו אודותיו. ויאמרו איש אל רעהו, אין זה כי אם הילד אשר נולד בלילה הזה לתרח. אשר חגג ויפרה וירבה מאוד ויירש את כל הארץ הוא ובניו עד עולם, ויהרוג הוא וזרעו מלכים גדולים ויירשו

את ארצם. וילכו ויבואו כל החכמים וכל החרטומים בלילה ההוא, איש לביתו. ויהי בבוקר וישכימו כולם יחד כל החכמים וכל החרטומים, ויודעו כולם בבית מועדם. וידברו ויאמרו איש אל רעהו, הנה המראה אשר ראינו אמש נעלם מהמלך לא נודע אליו. והיה אם יודע הדבר למלך באחרית הימים ואמר אלינו למה העלמתם את הדבר ממני, וימיתנו כולנו. ועתה לכו ונגידה למלך את המראה אשר ראינו ואת פתרון הדברים, ונקינו אנחנו. ויעשו כן וילכו כולם ויבואו אל המלך וישתחו לו ארצה ויאמרו, יחי המלך יחי המלך. אנחנו שמענו אשר נולד בן לתרח בן נחור שר צבאך, ונבוא אמש בלילה אל ביתו ונאכל לחם ונשתה ונשמח עמו בלילה. ויהי כאשר יצאו עבדיך מבית תרח ללכת לביתינו ללון איש בבית מלונו, ונישא את עינינו השמימה ונראה והנה כוכב אחד גדול מאוד בא ממזרח השמש. וירץ הכוכב ההוא במרוצה גדולה, ויבלע ארבעה כוכבים גדולים מארבע רוחות השמים. ויתמהו עבדיך על המראה ההוא אשר ראינו ויתבהלו מאוד, ונשפוט את המראה ונדע בחוכמתנו את פתרון המראה ההוא על נכונה. כי על הילד היולד לתרח היה הדבר ההוא, אשר יגדל וירבה מאוד ועצם וימית את כל מלכי הארץ ויירש את כל ארצם הוא ובניו וזרעו עד עולם. ועתה אדוננו המלך הנה הודענוך את אשר ראינו על הילד הזה, על נכונה. אם על המלך טוב לתת לאביו מחיר בילד ההוא, ונהרגהו. טרם אשר יגדל וירבה בארץ ותרבה רעתו עלינו בארץ ואבדנו כולנו, אנחנו ובנינו וזרענו ברעתו.

וישמע המלך את דבריהם וייטב בעיניו, וישלח ויקרא אל תרח ויבוא תרח לפני המלך. ויאמר המלך אל תרח, הגד הוגד לי אשר נולד לך בן אמש וכזאת וכזאת נראה בשמים במולדו. ועתה תנה לי את הילד ההוא ונהרגהו טרם תצמח עלינו רעתו, ואתן לך מחירו מלא ביתך כסף וזהב. ויען תרח את המלך ויאמר אליו שמעתי אדוני המלך את דבריך, כל אשר יחפוץ אדוני המלך יעשה עבדו. אולם אדוני המלך אגיד לך את אשר קרה לי אמש עד אשר אראה את עצת המלך אל עבדו, ואחר אשיב את המלך על דבריו. ויאמר המלך דבר. ויאמר תרח אל המלך כי אעיון בן מורד בא אלי אמש אל ביתי בלילה לאמור, תנה לי את הסוס הגדול הטוב אשר נתן לך המלך ואתן לך מחירו כסף וזהב ומלוא ביתך תבן ומספוא. ואומר אליו עד אשר אראה את אדוני

המלך על דבריך, והיה הדבר אשר ידבר אלי המלך אותו אעשה. ועתה אדוני המלך הנה גיליתי את אוזנך על הדבר הזה, והיה העצה אשר יתן אדוני המלך את עבדו אותה אעשה. וישמע המלך את דברי תרח, ויחר אפו ויחשבהו לכסיל. ויען המלך את תרח ויאמר אליו, הכסיל ובער אתה או חסר תבונה כי תעשה את הדבר הזה. כי תיתן את סוסך הטוב בכסף או בזהב ואף אם בתבן ומספוא. החסר כסף וזהב אתה עד אשר אין לך תבן ומספוא למאכל סוסיך, כי תעשה את הדבר הזה. ומה לך בכסף או בזהב ואף בתבן ומספוא כי תיתן את סוסך הטוב אשר נתתי לך, אשר אין סוס כמוהו בכל הארץ. ויכל המלך לדבר, ויען תרח את המלך לאמור כדבר הזה דיבר אדוני המלך אל עבדו. בי אדוני המלך מה הדבר הזה אשר דיברת אליי לאמור תנה בנך ונמיתהו ואתן לך מחירו כסף וזהב, מה אעשה בכסף או בזהב אחרי מות בני כי מי יירשני אחרי. והיה במותי ושב הכסף והזהב ההוא אל אדוני המלך אשר נתנו. ויהי כשמוע המלך את דברי תרח ואת המשל אשר הביא על המלך, ויחר למלך מאוד ויקצוף על הדבר הזה וחמתו בערה בו.

וירא תרח כי חרה אף המלך עליו ויען ויאמר אל המלך הנה כל אשר לי ביד המלך. אשר יחפוץ אדוני המלך לעשות לעבדו יעשה, ואף בני הנה הוא ביד המלך בלא מחיר הוא ושני אחיו הגדולים ממנו. ויאמר המלך אל תרח, לא כי קנה אקנה את בנך הקטן במחיר. ויען תרח את המלך לאמור, בי אדוני המלך ידבר נא עבדך דבר לפניך. וישמע המלך את דבר עבדו ויאמר המלך דבר כי שומע אני. ויאמר תרח יתן לי אדוני המלך זמן שלושה ימים עד דברי אל נפשי ואל ביתי את דברי אדוני המלך, ואפצר בם על הדבר הזה. וישמע המלך אל תרח ויעש כן, ויתן לו זמן שלושת ימים. ויצא תרח מאת פני המלך וילך ויבוא אל ביתו, וידבר אליהם את כל דברי המלך וייראו האנשים מאוד. ויהי ביום השלישי וישלח המלך אל תרח לאמור, שלח לי את בנך במחיר כאשר דיברתי לך. והיה אם לא תעשה את הדבר הזה ושלחתי והמיתו גם את כל אשר בביתך, ולא ישאירו לך עד משתין בקיר. וימהר תרח כי היה דבר המלך נחוץ אליו, ויקח את הילד אחד מעבדיו אשר ילדה לו שפחתו ביום ההוא אשר יולד את אברם. ויבא תרח את הילד ההוא אל המלך, ויקח את מחירו. ויהי ה'

את תרח בדבר הזה, לבלתי המית נמרוד את אברם. והמלך לקח את הילד מיד תרח ונפץ את מוחו ארצה בידו, וימת אותו כי חשב כי אברם הוא. ויסתר הדבר מהיום ההוא והלאה וישכח מלב המלך, כי מאת ה' היה זה לבלתי מות אברם. ותרח לקח את אברם בנו בסתר ואת אמו ואת מניקתו ויחביאם במערה, ויתן להם מחייתם מדי חודש בחודשו. ויהי ה' את אברם במערה ההיא ויגדל, ויהי אברם במערה עשר שנים. והמלך וכל שריו ועבדיו וכל החרטומים וחכמים אשר למלך, חשבו כי המית המלך את אברם. והרן בן תרח אחי אברם הגדול ממנו לקח אישה בימים ההם, כי שלושים ותשע שנים היה הרן בקחתה. ותהר אשת הרן ותלד לו בן, ויקרא את שמו לוט. ותהר עוד ותלד בת, ותקרא את שמה מלכה. ותהר עוד ותלד בת, ותקרא את שמה שרי. בן ארבעים ושתיים שנים היה הרן בלדתו את שרי, היא שנת עשר לחיי אברם.

בימים ההם יצאו אברם ואמו ומניקתו מהמערה, כאשר שכחו המלך ועבדיו את אודות אברם. ויהי כצאת אברם מהמערה וילך לו אל נח ושם בנו, וישב עמהם ללמוד את מוסר ה' ואת דרכיו ואיש לא ידע את אברם. וישרת אברם את נח ואת שם בנו, ימים רבים. ויהי אברם בבית נח, שלושים ותשע שנים. וידע אברם את ה' מבן שלוש שנים, וילך בדרכי ה' עד יום מותו כאשר הורהו נח ושם בנו. וכל בני הארץ פשעו בה' מאוד בימים ההם, וימרדו בו ויעבדו אלוקים אחרים וישכחו את ה' אשר בראם בארץ. ויעשו להם כל בני הארץ איש אלוקו בימים ההם, אלוקי עץ ואבן אשר לא ישמעו ולא ידברו ולא יצילו, ויעבדום בני האדם ויהיו להם לאלוקים. והמלך וכל עבדיו ותרח וכל ביתו היו ראשונה בימים ההם, לכל העובדים עץ ואבן. ויהיו לתרח שנים עשר אלוקים גדולים, אלוקי עץ ואבן לשנים עשר חודשים ויעבוד כל אחד חודשו. ויהי מדי חודש בחודשו יקריב תרח מנחה ונסכים לאלוקיו וישתחווה להם ויעבוד אותם, ככה יעשה תרח כל הימים. וגם כל הדור ההוא רע בעיני ה', ויעשו ככה איש אלוקיו ואת ה' אשר בראם עזבו. ולא נמצא איש בימים ההם בכל הארץ אשר ידע את ה' כי עבדו כולם איש את אלוקיו. זולתי נח וביתו וכל אשר היה תחת עצתם, ידעו את ה' בימים ההם. ואברם בן תרח הולך וגדל בימים ההם בבית נח, ואיש לא ידע וה' עמו. ויתן ה' לאברם לב שומע ותבונה, ידע את כל אשר יעשו הדור

ההוא שהוא הבל. וגם את כל אלוקיהם אשר יעבדו להם הבל הם, ואין בם מועיל. וירא אברם את השמש בארץ, ויאמר אברם אל ליבו אך עתה השמש הזאת אשר זרחה על כל הארץ הוא האלוקים ולו אעבוד. ויעבוד אברם את השמש ביום ההוא, ויתפלל אליו ביום ההוא. ויהי בערב ותבוא השמש כמשפט, ויאמר אברם בליבו אך עתה אין זה אלוה. וידבר אברם עוד בליבו, מיהו אשר עשה את השמים ואת הארץ ומי אשר ברא כל האדם הזה על הארץ איפה הוא. ויחשך עליו הלילה וישא עיניו ימה וצפונה ונגבה ומזרחה וירא והנה קול השמש שקטה מעל הארץ, ויחשך היום. וירא אברם את הירח ואת הכוכבים לפניו ויאמר, אך עתה הנה זה אלוה אשר ברא כל הארץ וכל האדם והנה עבדיו אלה הם לפניו. ויעבוד אברם את הירח, ויתפלל אליו כל הלילה ההוא. ויהי בבוקר ויאמר היום, ותזרח השמש על הארץ כמשפט. וירא אברם את כל הדברים האלה אשר עשה ה' אלוקים בארץ. ויאמר אברם בליבו אך עתה אין אלה אלוהות אשר עשו את הארץ וכל האדם, כי אם עבדי אלוקים המה. וישב אברם בבית נח וידע אברם שם את ה' ואת דרכיו, ויהי אברם עובד את ה' כל ימי חייו. וכל הדור ההוא שכחו את ה', ויעבדו אלוקים אחרים עץ ואבן וימרדו בה' כל הימים. והמלך נמרוד מלך לבטח, ותהי כל הארץ תחת ידו. ויהי כל הארץ שפה אחת, ודברים אחדים. ויתיעצו כל שרי נמרוד וכל גדולותיו בעת ההיא, פוט ומצרים וכוש וכנען למשפחותיהם. ויאמרו איש אל רעהו, הבה נבנה לנו עיר ובתוכה מגדל ומבצר חזק וראשו בשמים ונעשה לנו שם למען היותנו מושלים על כל העולם. ולמען תחדל רעת אויבינו מעלינו, ונמלוך עליהם בחוזקה ולא נפוץ על פני כל הארץ ממלחמותיהם. וילכו ויבואו כולם לפני המלך ויגידו את הדברים האלה אל המלך, והודה להם המלך על הדבר הזה ויעשו כן. ויתקבצו כל המשפחות כשש מאות אלף איש וילכו לבקש ארץ רחבה מאוד לבנות את העיר ואת המגדל, ויבקשו בכל הארץ ולא מצאו כי אם בקעה אחת מקדם בארץ שנער מהלך שנתיים ימים ויסעו כולם אליה וישבו שם. ויחלו ללבון הלבנה ולשרוף לשריפה, לבנות את העיר ואת המגדל אשר זממו. ויהי להם בניין המגדל לפשע וחטאה ויחלו לבנותו, ויהי הם בונים וימרדו בה' אלוקי השמים ויחשבו בלבבם להילחם בו ולעלות השמימה. ויתחלקו כל האנשים

האלה ועל המשפחות לשלושה חלקים, ותאמר האחת נעלה השמימה ונילחם בו. והשנית אמרה נעלה השמים ונעמיד שם את אלוקינו, ונעבדם שם. והשלישית אמרה נעלה השמים, ונכה אותו בקשתות ורמחים. וידע אלוקים את כל מעשיהם ואת כל מחשבותם הרעה, וירא את העיר ואת המגדל אשר הם בונים.

ויהי בהיותם בונים, ויבנו להם עיר גדולה ומגדל בתוכה גבוה וחזק מאוד מאוד. כי מרוב הגבהות לא יגיע החומר והלבנים אצל הבונה בעלותם אליו, עד מלאת לעולים שנה תמימה. ואחרי כן יגיעו אל הבונים ויתנו להם החומר והלבנים, ככה יעשו להם בכל יום. ויהיו אלה עולים ואלה יורדים, כל היום. ויהי כאשר תיפול לבנה מידם ותישבר ויבכו כולם עליה, וכאשר יפול אדם וימת אין מביט אליו מהם. וידע ה' את מחשבותם, ויהי עת בונים ויזרקו החיצים אל השמים ויפלו כל החצים עליהם מלאים דם. ויהי כראותם ויאמרו איש אל רעהו, אך הנה הרגנו את כל אשר בשמים. כי מאת ה' היה זה למען התעם, ולמען הכחידם מעל פני האדמה. ויבנו את המגדל ואת העיר ויעשו כדבר הזה יום יום, עד מלאת להם ימים רבים ושנים. ויאמר האלוקים אל שבעים המלאכים העומדים ראשונה לפניו הקרובים אליו לאמור, הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו ולא יבינו איש שפת רעהו ויעש להם כן. ויהי מהיום ההוא והלאה שכחו איש שפת רעהו, ולא יבינו לדבר כולם יחד בשפה אחת. ויהי כאשר יאמר איש אל רעהו תנה לי אבן לבנות, ויתן לו חומר. וכאשר יאמר תנה חומר, ויתן לו אבן. ויהי כאשר יקח הבונה מיד רעהו את החומר או את אבן אשר לא אמר, וישליכם הבונה מידו ויפילם על רעהו וימת. ויעשו כדבר הזה ימים רבים, וימותו מהם הרבה בדבר הזה. וה' הכה את שלושת החלקים אשר היו שם, וייסרם כמפעלותם וכמחשבותיהם. אשר אמרו נעלה השמים ונעבוד את אלוקינו שם, (הפכו) היו לקופים ושנהבים. ואשר אמרו נכה השמים בחצים, המיתם ה' איש ביד רעהו. והשלישית אשר אמרה נעלה השמים ונילחם בו, הפיצם ה' בכל הארץ. והנשארים בהם כאשר ידעו והבינו את הרעה אשר באה עליהם, ויעזבו את הבניין ויפוצו גם הם על פני כל הארץ. ויחדלו לבנות את העיר ואת המגדל. על כן קרא למקום ההוא בבל, כי שם בלל ה' שפת כל הארץ הנה מקדם לארץ שנער, והמגדל

ההוא אשר בנו בני האדם פתחה הארץ את פיה ותבלע את שלישיתו ותרד גם אש מן השמים ותשרוף את השלישית האחרת. והשלישית ממנו נשאר עד היום הזה, ויהי ממנו אשר תלוי ברוח השמים ויהי מהלך צלו שלושה ימים. וימותו רבים מבני האדם במגדל ההוא בשנה ההיא, עד אשר אין להם מספר.

ופלג בן עבר מת בימים ההם, בשנת שמונה וארבעים לחיי אברהם בן נחור. ויהיו כל ימי פלג, תשע ושלושים שנה ומאתיים שנה וימת. ויהי כאשר הפיץ ה' את בני האדם בעון המגדל על פני כל הארץ, ויפוצו לחלקים רבים. ויתפרדו כל בני האדם לארבע רוחות כל הארץ, ויהיו כל המשפחות משפחה ומשפחה ללשונה ולארצה ועריה. ויבנו בני האדם ערים רבים למשפחותיהם בכל המקומות אשר הלכו שמה, ובכל הארץ אשר הפיצם ה'. ויהי מהם אשר בנו עריהם במקומות אשר נוטשו שמה, ויקראו לערים ההם על שמותם או על שמות ביניהם או על שם אודותיהם. וילכו בני יפת בן נח ויבנו להם ערים במקומות אשר נפוצו שם ויקראו את כל ערים בשמותם, ויתחלקו בני יפת על פני הארץ לחלקים וללשונות רבים. ואלה שמות כל משפחותיהם לכל עריהם אשר בנו להם בימים ההם אחר המגדל. ואלה בני יפת למשפחותיהם, גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס. אלה בני יפת לתולדותם. ויהיו בני גומר לעריהם, הם פורקנוס היושבים בארץ פרנצה על נהר פרנצה על נהר סינה. ובני ריפת הם ברטונים היושבים בארץ ברטניה על נהר לידה השופך את מימיו בים הגדול גיחון הוא אוקינוס. ובני תוגרמה הם עשר משפחות ואלה שמותם: בוזר, פרצינך, בולגר, אליקנוס, רגביב, טורקי, בוז, זביך, אונגל, טילמץ. ויהי מהם בוזר ואליקנוס ורגביב וטורקי ובוז וזביך וטילמץ – כל אלה נפוצו ויחנו צפונה ויבנו להם ערים. ויקראו את שמות הערים על שמותם, הם החונים על נהרי היתלהו ואטלך עד היום. אך אנגרי ובולגר ופרצינך הם החונים על הנהר הגדול נהר דובני, ושמות עריהם גם הם על שמותם. ובני יון הם היונים היושבים בארץ קנדיא ומדי, הם ארזלוס היושבים בארץ כורסן. ובני תובל הם היושבים על ארץ תושקנה על נהר פשיאה. ובני משך הם שושבני תירס רושש כושני ואנגליס. כל אלה הלכו ויבנו להם ערים, הם הערים היושבים על ים יבוס, על נהר בירא השופך על נהר טורגאן.

ובני אלישה הם אלמנייא וילכו גם הם ויבנו להם ערים, הם הערים היושבים בין הרי יוב ושיבתמו. ויהיו מהם אנשי לומברדי היושבים מעבר לנהרי יוב ושיבתמו, ויכבשו את ארץ איטליא וישבו בה עד היום. ובני כתים הם הרומיים החונים בבקעת כנפיא על ים תיבראיו. ובני דודנים הם היושבים תוך ערי ים גיחון בארץ בארדנה. אלה הם משפחות בני יפת לעריהם וללשונותם, אחר המגדל אשר נפוצו שם. ובני חם בן נח ילכו גם הם ויבנו להם ערים במקומות אשר נפוצו שם, ויקראו גם לשמות עריהם על שמותם ועל אודותם. ואלה שמות כל עריהם לכל משפחותיהם אשר בנו להם בימים ההם אחר המגדל. ויהיו בני חם כוש ומצרים פוט וכנען. ויהיו בני מצרים הם לודים וענמים ולהבים ונפתוחים ופתרוסים וכסלוחים וכפתורים, שבעה משפחות. כל אלה הם חונים על יאור שיחור הוא נחל מצרים, ויבנו להם ערים ויקראו לעריהם על שמותם. ויתחתנו בני פתרוס ובני כסלוח זה את זה ויצאו מהם את הפלישתים ואת הגררים ואת העזתים ואת הגתים ואת העקרונים, כל משפחות חמישה. גם אלה בנו להם ערים ויקראו את עריהם בשמות אבותם, עד היום הזה. ובני כנען גם הם בנו להם ערים ויקראו לעריהם בשמותם, אחת עשרה ערים וחצריהם אין מספר. וילכו ארבעה אנשים ממשפחת חם, ויבואו כולם ארץ הככר. ואלה שמות האנשים: סדום, עמורה, אדמה, צבויים. ויבנו האנשים האלה להם ארבעה ערים בארץ הכיכר, ויקראו את שמות עריהם על שמותם. וישבו בערים האלה הם ובניהם וכל אשר להם, ויפרו וירבו מאוד וישבו לבטח. וילך שעיר בן חור בן חוי בן כנען וימצא בקעה נגד הר פארן, ויבן שם עיר וישב שם הוא ושבעה בניו וביתו. ויקרא לעיר אשר בנה שעיר על שמו, היא ארץ שעיר עד היום הזה. אלה הם משפחות בני חם ללשונותם ולעריהם, אשר נפוצו שם לארצותם אחר המגדל.

ובני שם בן חם אבי כל בני עבר הלכו מהם גם הם, ויבנו עריהם במקומות אשר נפוצו שם ויקראו לערים בשמותם. ויהיו בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ויבנו להם ערים ויקראו את שמות כל עריהם על שמותם. ויצא אשור בן שם הוא ובניו ובני ביתו בעת ההיא עם רב מאוד, וילכו ויתרחקו אל ארץ אשר מצאו. וימצאו בקעה רחבה מאוד בארץ אשר הלכו שם, ויבנו שם ערים ארבעה ויקראו להם שמות

על שמותם ועל שמות אודותיהם. ואלה שמות כל הערים אשר בנו להם בני אשור, את נינוה ואת רסן ואת כלח ואת רחובות עיר, וישבו שם בני אשור עד היום הזה. בני ארם הלכו גם הם ויבנו להם עיר ויקראו את שם העיר עוץ כשם אחיהם הבכור, וישבו בה היא ארץ עוץ עד היום. ויהי בשנה השנית אחר המגדל ויצא איש מארץ נינוה מבית אשור, ושמו בלע. וילך לגור באשר ימצא הוא וביתו, ויבואו עד נגד ערי הככר מול סדום וישבו שם. ויקם האיש ויבן עיר קטנה שם ויקרא שמה בלע על שמו, היא ארץ צוער עד היום הזה --אלה הם כל משפחות בני שם ללשונותם ולכל עריהם, אשר נפוצו שם בארץ אחר המגדל. וכל מדינה ומדינה עיר ועיר משפחה ומשפחה מכל משפחת בני נח, בנו להם ערים רבים אחרי כן. וימליכו עליהם מלכים בכל עריהם להתנהג על פיהם, ככה יעשו כל משפחות בני נח עד עולם. ונמרוד בן כוש עודנו בארץ שנער, וימלוך עליה וישב שם ויבנה שם ערים רבים בארץ שנער. ואלה שמות הערים אשר בנה ארבע ערים ויקרא להן שמות על אודות אשר קרא להן בבניין המגדל, ויקרא את שם האחת בבל לאמור כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. ואת שם השנית קרא ארך, לאמור כי משם הפיצם ה'. והשלישית אכד, לאמור מלחמה גדולה היתה במקום ההוא. והרביעית כלנה, לאמור כי שם תמו וכלו כל שריו וגיבוריו ויפוצו הם מעליו וימרדו בו. ויהי כאשר בנה נמרוד את הערים ההם בארץ שנער, ויושב בהם את יתר עמו ושריו וגיבוריו אשר נשארו איתו במלכותו.

ונמרוד ישב בבבל וחידש שם את מלכותו עם יתר עבדיו וימלוך לבטח, ויקראו כל עבדי נמרוד ושריו את שמו אמרפל לאמור, כי נפלו כל שריו וכל אנשיו בבניין המגדל ועל אודותיו. ובכל זאת לא שב נמרוד אל ה', ויוסף עוד להרשיע וללמד רשעה לכל בני האדם. וגם בנו מרדון הרשיע מאביו, ויוסף לעשות ולהוסיף על כל תועבות אביו. ויחטיא את בני האדם על כן יאמרו מרשעים יצא רשע, כן בעת ההיא נהייתה מלחמה בין משפחות בני חם כאשר ישבו בארצותם אשר בנו להם. ויצא כדרלעמר מלך עילם מתוך משפחות בני חם, וילחם את משפחות בני חם ויכניעם תחת ידו. וילך אל חמשת ערי הככר, וילחם בם ויכניעם ויהיו תחת ידו. ויעבדוהו שתיים עשרה שנה, ויתנו לו מס בכל שנה. בעת ההיא מת נחור בן שרוג בשנה ההיא, היא שנת

תשע וארבעים שנה לאברם בן תרח. ויהיו כל ימי נחור שמונה וארבעים שנה ומאת שנה וימת. ויהי בשנת החמישים שנה לחיי אברם בן תרח, ויצא אברם מבית נח וילך בית אביו. ואברם ידע את ה' וילך בדרכיו ובמוסר ה', וה' אלוקיו עמו. ותרח אביו עודנו שר צבא למלך נמרוד בימים ההם, ועודנו הולך אחרי דרכי נמרוד לעבוד אלוקים אחרים עץ ואבן. ויבוא אברם בית אביו וירא את אלוקי אביו שנים עשר אלוהות, עומדים כולם בבית אביו בהיכליהם. ויחר אף אברם בראותו את הצלמים בבית אביו. ויאמר אברם חי ה' אם יעמדו הצלמים האלה במעמדם בבית אבי. כה יעשה לי אלוקים אשר בראני וכה יוסיף אם לא לשלושת ימים אשבר את כולם, ויצא אברם מאיתם וחמתו בערה בו. וימהר אברם ויצא מן החדר אל חצר אביו החיצונה וימצא את אביו יושב בחצר וכל עבדיו איתו, ויבוא אברם וישב לפני אביו. וישאל אברם את אביו לאמור, הודיעני אבי איה האלוקים אשר ברא את השמים ואת על הארץ ואשר ברא את כל בני האדם על הארץ ואשר בראך ואשר בראני גם אני בארץ. ויען תרח את אברם בנו ויאמר אליו, הנה אשר ברא כל אלה איתנו בבית. ויאמר אברם אל אביו הראם נא לי אדוני, ויבא תרח את אברם בנו אל החצר הפנימית אל החדר. וירא אברם והנה כל החדר מלא אלוקות עץ ואבן, שנים עשר צלמים גדולים ואחרים קטנים עמהם אין מספר. ויאמר תרח אל בנו, הנה אלה הם אשר עשו את כל אשר ראיתי בכל הארץ והם אשר בראו אותי ואותך וכל האדם בארץ. וישתחווה תרח לכל אלוקיו ויצא משם, ואברם בנו יצא איתו משם. ויהי בצאת אברם משם וילך וישב לפני אמו ויאמר לאמו, הנה אבי הראני את אשר עשו את השמים ואת הארץ ואת בני האדם. ועתה מהרי וקחי נא לי גדי עזים מן הצאן ועשית אותו מטעמים, והבאתי את המטעמים ההם לאלוקי אבי למנחה לאכול אולי ארצה לפניהם. ותעש אמו כן ותקח גדי עזים ותעשה אותו מטעמים, ותביא אותם אל אברם. ויקח אברם את המטעמים מיד אמו, ויביאם לפני אלוקי אביו. ויגש אליהם לאכול ותרח אביו לא ידע. ויהי הוא יושב איתם היום ההוא וירא אותם אברהם והנה אין קול להם ואין קשב ואין תנועה, ואין אחד מהם שולח יד לאכול. ויהתל בהם אברם ויאמר, אך עתה כי המטעמים אשר עשיתי לא הטיבו ביניהם או מעט הם להם על כן לא יאכלו. ועתה

אעשה להם מחר מטעמים אחרים טובים ורבים מזה עד אשר אראה מה אחריתם. ויהי ממחרת ויצו אברם אל אמו אל המטעמים, ותקם אמו ותיקח שלושה גדיים טובים מן הצאן ותעש אותם מטעמים טובים כאשר אהב בנה. ותיתן את המטעמים היד אברם בנה, ותרח אביו לא ידע. ויקח אברם את המטעמים מיד אמו, ויביאם החדרה לפני אלוקי אביו. ויגש אליהם לאכול ויתן לפני כולם, וישב אברם לפניהם כל היום ההוא אולי יאכלו. וירא אברם אותם והנה אין קול להם ואין קשב, ואין שולח יד מהם אל המטעמים לאכול. ורוח אלוקים לבשה את אברם אחרי כן ביום ההוא בערב בתוך הבית ההוא. ויקרא ויאמר אוי והוי על אבי ועל כל הדור הרע הזה אשר נטו להם יחד אחר ההבל, ויעבדו להם אלילים כאלה עץ ואבן אשר לא יאכלון ולא יריחון ולא ישמעו ולא ידברו. פה להם ולא ידברו עיניים להם ולא יראו בהם אזניים להם ולא ישמעו ידיהם ולא ימישון לאכול רגליהם ולא יהלכו. כמוהם יהיו כל עושיהם וכל אשר בוטח בהם, וכל אשר יעבדו וישתחווה להם. ויהי כראות אברם את כל הדברים האלה ואת כל המעשים הרעים ויחר אפו מאוד על אביו, וימהר וילך ויקח את הקרדומות בידו ויבוא החדרה אל אלוקי אביו וישבר את כל אלוקות אביו. ויהי אחרי כן ככלותו לשבר את הצלמים, ויתן את הקרדומות ביד האלוה הגדול אשר היה שם לפניהם ויצא.

ותרח אביו בא אל ביתו וישמע את קול מכת הקרדומות מפתח הבית, ויבוא תרח הביתה לדעת מה זה ועל מה זה. וישמע תרח את קול הקרדומות בחדר הצלמים וירץ תרח החדרה אל הצלמים, וימצא את אברם בנו בצאתו משם. ויבוא תרח החדרה וימצא את כל האלילים נופלים כולם נשברים, והקרדומות ביד הגדול מהם כי לא נשבר והמטעמים אשר עשה אברם בנו עודנו לפניהם. וירא תרח את המעשה הזה ויחר אפו מאוד ויצא מן החדר אל אברם, ויצא את אברם בנו עודנו יושב בבית ויאמר אליו מה המעשה הזה אשר עשית אל כל אלוקיי. ויען אברם את תרח אביו ויאמר לא אדוני כי מטעמים הבאתי לפניהם, ויהי כאשר הגשתי את המטעמים לפניהם לאכול וישלחו כולם ידם לאכול טרם ישלח ידו הגדול מהם לאכול. וירא הגדול את מעשיהם אשר עשו לפניו ויחר אפו מאוד עליהם, וילך ויקח הקרדומות אשר בבית

ויבוא אליהם וישבר את כולם והנה הקרדומות עודנו בידו כאשר ראית. ויחר אף תרח על אברם בנו בדברו הדבר הזה ויאמר תרח אל אברם בנו בחמתו, מה הדבר הזה אשר דיברת שקר אתה דובר אליי. היש באלוקים האלה רוח ונפש וכח לעשות את כל אשר דיברת אליי, והלא עץ ואבן המה ואני עשיתי אותם. ואיך תדבר אליי כזבים לאמור האלוה הגדול אשר איתם הכה אותם, ותיתן את הקרדומות בידו לאמור הוא הכה אותם כולם. ויען אברם את אביו ויאמר אליו ואיך תעבוד את האלילים האלה אשר אין בהם כי לעשות דבר, ההצל יצילוך האלילים האלה אשר אתה בוטח בהן, אם שמוע ישמעו את תפילתך בעת קראך אליהם. המלט ימלטוך מיד כל שונאיך, אם לחום ילחמו לך את מלחמותיך באויביך כח תעבוד עץ ואבן אשר לא ידברו ולא ישמעו.

ועתה לא טוב לכם לעשות את הדברים האלה אתה וכל בני אדם הרעים הגלויים אליך. הכסילים אתם או אוילים אתם אשר אין בכם תבונה לעבוד את העץ ואת האבן ולעשות כדבר הזה, ותשכחו את ה' האלוקים אשר עשה את השמים ואת הארץ ואשר ברא אתכם בארץ ותביאו רעה גדולה על נפשותיכם בדבר הזה לעבוד עץ ואבן. הלא בדבר הזה חטאו אבותינו מימי קדם, ויביא ה' אלוקי על הארץ עליהם את מי המבול וישחית את כל הארץ. ואיך אתם תוסיפו לעשות הדבר הזה ותעבדו אלוקים אחרים עץ ואבן אשר לא ישמעו ולא ידברו ולא יצילו מצרה לספות חרון אף אלוקי כל הארץ עליכם. ועתה אבי, חדל לך מזה ולא תביא רעה על נפשך ועל נפש ביתך מזה. וימהר אברם וידלג לפני אביו, ויקח את הקרדומות מיד אלוה אביו הגדול וישבררהו בה וירץ לו. וירא תרח את כל אשר עשה לו אברם בנו, וימהר ויצא מביתו וילך אל המלך. ויבוא לפני נמרוד ויעמוד לפניו וישתחווה למלך, ויאמר לו המלך מה לך. בי אדוני ילד יולד לי היום חמישים שנה, כזאת וכזאת עשה לי מאלוקיי וכזה וכזה ידבר. ועתה אדוני המלך שלח נא ויבוא לפניך ושפטהו במשפטיך למען נוצל מרעתו. וישלח המלך שלושה אנשים מעבדיו וילכו ויביאו את אברם לפני המלך. ונמרוד וכל שריו ועבדיו יושבים לפניו ביום ההוא, ותרח ישב לפניהם. ויאמר המלך אל אברם מה המעשה הזה אשר עשית לאביך ואל כל אלוקיו. ויען אברם את המלך

כדברים אשר דיבר אל אביו ויאמר, האלוה הגדול אשר היה איתם בבית עשה להם את אשר שמעת. ויאמר המלך אל אברם היש בהם כח לדבר ולאכול ולעשות ככל אשר דיברת. ויען אברם את המלך לאמור, ואם אין בהם כח למה תעבדם ולמה תתעה את כל בני האדם בהבליך. התחשבו לך כי הצל יצילוך או יעשו דבר מקטון ועד גדול כי תעבדום, ולמה לא תעבדו אלוקי כל הארץ אשר ברא אתכם ובשר נפשותיכם בידו להמית ולהחיות.

הוי מלך כסיל ובער אוי לך עד עולם אמרתי כי אתה תורה דרך הישר אל כל עבדיך, ואולם אתה לא כן עשית ותמלא כל הארץ בעוונותיך ובעוונות כל אישיך אשר הלכו בדרכיך. הלא ידעת אם לא שמעת כי כי כמעשה הזה הרע אשר אתם עושים בו חטאו אבותינו מימי קדם, ויביא אלוקי כל העולם עליהם את מי המבול. וישחית את כולם וגם כל הארץ שחת בעבורם. ותקם אתה ואנשיך אלה היום תרבות אנשים חטאים, ותעשו כמעשה הזאת לספות על חרון אף ה' ואלוקי עולם ולהביא רעה עליכם ועל כל הארץ. ועתה הסר מעליך את כל המעשה הרע הזה אשר אתם עושים, ועבדו את אלוקי עולם אשר נפשך בידו וטוב לך. ואם אין ליבך הרע יאבה לשמוע את דברי לעזוב את כל דרכיך הרעים ולעבוד את אלוקי עולם, בחרפה תמות באחרית הימים אתה וכל אנשיך וכל הנלווים אליך וכל השומעים את דבריך וכל ההולכים בדרכיך הרעים. ויכל אברם לדבר את כל דבריו לפני המלך והשרים, וישא אברם את עיניו השמימה ויאמר ירא ה' את כל הרשעים וישפוט. ויהי כשמוע המלך את כל דברי אברם ויצו ויתנוהו אל בית הסוהר, ויהי אברם בבית הסוהר ימים עשרה. ויהי מקץ הימים ההם וישלח המלך ויקבצו את כל השרים אשר למלך וכל שרי המדינות והחכמים ויבואו כולם לפני המלך וישבו כולם לפניו ואברם עודנו שם בבית הכלא, ויאמר המלך אל כל השרים ואל כל החכמים השמעתם את כל אשר עשה בן תרח לאביו כזה וכזה עשה לו ואשלח ויביאוהו לפניי וכזאת וכזאת דיבר אליי ולא פחד ולבבו לא נע ממני והנה הוא אסור בבית הסוהר. ועתה שפטו נא מה משפט יש לאיש הזה אשר קילל את המלך ואשר עשה את כל הדברים האלה אשר שמעתם. ויענו כולם את המלך ויאמרו, איש אשר יקלל את המלך יתל על העץ ואולם בעבור

אשר עשה את כל הדברים האלה אשר דיבר ויבזה את אלוקינו באש ישרוף כי כן המשפט על הדבר הזה. אם על המלך טוב לעשות את הדבר הזה ישלח נא את עבדיו ויבערו את כבשן הלבנים אשר לך שלושת ימים לילה ויום, ואחר נשליך את האיש ההוא בו.

ויעש המלך כן ויצו את עבדיו ויתנו אש בכבשן המלך אשר בכשדים שלושה ימים ושלושה לילות. ויצו המלך להוציא את אברם מבית הכלא ולהביאו לשורפו באש. וכל עבדי המלך וכל השרים והגיבורים אשר למלך וכל הפחות והשופטים כתשע מאות אלף איש וכל יושבי הארץ נצבים שם נגד הכבשן לראות את אברם. ועל הנשים וכל הטף נאספו כולם אל הגגות ואל המגדלים לראות באברם ויתייצבו כולם יחד מרחוק, לא נותר אדם אשר לא בא ביום ההוא לראות. ויהי בבוא אברם ויראו אותו חרטומי המלך וכל החכמים. ויצעקו אל המלך ויאמרו אדוני המלך הלא זה האיש ידענו כי הוא הילד אשר בלע הכוכב הגדול ארבעה כוכבים במולדתו אשר דיברנו אל המלך זה חמישים שנה היום, ועתה הנה אביו גם הוא מרה את פיך ויהתל בך בהביאו אליך ילד אחר ותהרגהו. ויהי כשמוע המלך את דבריהם ויחר אפו מאוד, ויצו ויבוא תרח לפני המלך. ויאמר המלך השמעת את אשר דיברו החכמים ועתה הגד נא לי נכונה איך עשית, והיה אם אמת תדבר ונמלטת אתה. וירא תרח את המלך כי חרה אפו מאוד, ויאמר תרח אל המלך אמת שמעת אדוני המלך ואשר דיברו חכמיך נכונה הוא. ויאמר המלך ואיך תעשה הדבר הזה ותמרה את פי ותיתן לי את הילד אשר לא ילדת ותיקח מחירו. ויען תרח את המלך ויאמר, כי נכמרו רחמיי על בני בעת ההיא ואקח את בן שפחתי ואביאהו אל המלך. ויאמר המלך ומי אשר יעץ עליך הדבר הזה, הגד נא לי אל תכחד ממני דבר ולא תמות. ויירא תרח מאוד מלפני המלך ויאמר אל המלך, הרן בני הגדול הוא אשר יעצני הדבר הזה. והרן היה בימים ההם אשר יולד אברם בן שלושים ושתיים שנה, והרן לא יעץ את אביו מאומה כי תרח דיבר את הדבר אל המלך בעבור הציל את נפשו מן המלך כי ירא מאוד. ויאמר המלך אל תרח, הרן בנך אשר יעצך הדבר הזה ימות באש עם אברם כי משפט מות עליו על

אשר מרה את פי המלך בעשותו הדבר הזה. והרן נטה בעת ההיא אחר אברם, אך הסתיר את הדבר בליבו.
ויאמר הרן אל ליבו אך עתה הנה המלך תפש את אברם על הדברים האלה אשר עשה אברם, והיה אם יגבר אברם מן המלך והלכתי אחריו ואם יגבר המלך עליו והלכתי אחרי המלך. ויהי כאשר דיבר תרח על הרן בנו את הדבר הזה אל המלך, ויצו המלך ויתפשו גם את הרן עם אברם. ויביאו את שניהם לפני המלך, ויצו המלך לאסור את שניהם את אברם ואת הרן אחיו ולהשליך אותם אל האש. וכל יושבי הארץ ועבדי המלך והשרים וכל הנשים והטף עומדים שם היום ההוא עליהם. ויקחו עבדי המלך את הרן ואת אברם אחיו, ויפשיטום מכתנותיהם ומכל בגדיהם רק מכנסיהם היו עליהם. ויאסרו את ידיהם ואת רגליהם בחבלי בוץ, וישאום עבדי המלך וישליכו אותם יחד אל הכבשן. ויקנא ה' על אברם ויחמול עליו וירד ה' ויצל את אברם מן האש ולא נשרף. אך כל החבלים אשר אסרוהו בהם נשרפו כולם, ויוותר אברם ויתהלך בתוך האש. והרן בהשליכו אותו באש מת וישרף ויהי לאפר, כי לא היה לבבו שלם את ה'. והאנשים אשר השליכו אותם אל האש עלה להב האש אליהם וישרפו כולם בשביב האש, וימותו מהם כשנים עשר איש. ויהי אברהם מתהלך בתוך האש שלושה ימים ושלושה לילות, ויראו אותו כל עבדי המלך מתהלך התוך האש. ויבואו כל עבדי המלך ויגידו למלך לאמור, הנה ראינו את אברם הולך ובא בתוך האש וגם המכנסיים אשר עליו לא נשרפו באש אך חבל מאסרו נשרף וניתר. ויהי כשמוע המלך את דבריהם ויפג ליבו בדבריהם ולא האמין אליהם, וישלח שרים אחרים נאמנים לראות את הדבר הזה וילכו ויראו ויגידו למלך. ויקם המלך וילך לראות וירא את אברם הולך ובא בתוך האש וירא את גויית הרן שרופה באש ויתמה המלך מאוד מזה. ויצו המלך להוציא את אברם מתוך האש, ויגשו עבדי המלך להוציאו ולא יכלו כי שביב האש והלהב עולה לקראתם מן הכבשן וינוסו עבדי המלך ממנו. ויגעו המלך בכל עבדיו לאמור, מהרו והוציאו את אברם מן האש ולא תמותו. ויגשו עבדי המלך להוציא את אברם, ויעל הלהב אליהם וישרוף את פניהם וימותו מהם שמונה אנשים.

ויהי כראות המלך כי לא יכלו עבדיו לגשת אל האש פן ישרפו, ויקרא המלך אל אברם לאמור. צא אברם עבד האלוקים אשר בשמים מתוך האש, ובא הנה לפני. וישמע אברם בקול המלך ויצא אברם מתוך האש, ויבוא ויעמוד לפני המלך. ויהי כאשר יצא אברם, ויראו המלך ועל עבדיו את אברם בא במכנסיו עליו לפני המלך כי לא נשרפו אך חבל מאסרו נשרף. ויאמר המלך אל אברם איך לא נשרפת באש, ויאמר אברם אל המלך אלוקי השמים והארץ אשר בטחתי בו ואשר הכל בידו הוא אשר הצילני מן האש אשר נתתני בו. והרן אחי אברם נשרף באש ויהי לאפר, ויבקשו את גוייתו וימצאוה שרופה באש. והרן בן שמונים שנה ושתיים שנה במותו באור כשדים. ויראו המלך והשרים וכל יושבי הארץ כי ניצול אברם מן האש, ויבואו כולם וישתחוו אל אברם. ויאמר אליהם אברם אל תשתחוו אליי אך השתחוו לאלוקי העולם אשר עשה אתכם ועבדוהו ולכו בדרכיו, כי הוא אשר הצילני מתוך האש הזאת. והוא אשר ברא את נפש כל אדם ואת רוחו, ויצר האדם מבטן אמו והוציאו לארץ. והוא יציל כל הבוטח בו מכל מחלה. ויפלו הדבר הזה מאוד בעיני המלך והשרים, כי הוצל אברם מן האש והרן נשרף. ויתן המלך לאברם מתנות רבות כסף וזהב ובדולח, וישלחוהו המלך והשרים וילך מאיתם לשלום. ואברם יצא מאת המלך בשלום, וילכו אחריו אנשים רבים מעבדי המלך וידבקו בו כשלוש מאות איש. וישב אברם ביום ההוא וילך בית אביו, הוא וכל האנשים אשר הלכו עמו. ויעבוד אברם את ה' אלוקיו כל ימי חייו וילך בדרכיו. ויטה אברם את לב בני האדם בימים ההם לעבוד את ה' מהיום ההוא והלאה. ויהי בעת ההיא ויקחו נחור ואברם אחיו להם נשים בנות הרן אחיהם, שם אשת נחור *מילכה ושם אשת אברם שרי. ושרי אשת אברם הייתה עקרה אין לה ולד בימים ההם.

ויהי מקץ שנתיים ימים לצאת אברם מן האש היא שנת שתיים וחמישים שנה לחיי אברם, והמלך נמרוד יושב על כיסא המלוכה בבבל. וישן המלך ויחלום והנה עומד עם חייליו וצבאותיו בעמק נגד כבשן האש אשר למלך, וישא עיניו וירא והנה איש דמות אברם יוצא מתוך הכבשן ויבוא ויעמוד לפני המלך וחרבו שלופה בידו. וירץ האיש ההוא אל המלך בחרבו וינס המלך מהאיש ההוא כי ירא, ויהי בנוסו וישלח

האיש על ראש המלך ביצה ותהי הביצה לנהר גדול. ויטבעו כל חילו בנהר ההוא וימותו כולם, והמלך ברח עם שלושה אנשים אשר היו לפניו וימלט. ויבט המלך באנשים ההם והנה לבושם לבוש מלכות כבגדי המלך, והם בתואר ובקומה כתואר המלך. ויהי בברחם וישב הנהר ההוא לביצה כבתחילה נגד המלך, ויצא מהביצה ההיא אפרוח קטן ויבוא לפני המלך ויעוף על ראש המלך וינקר את עין המלך. ויחרד המלך מהמראה ההוא ויקץ משנתו, ותתפעם רוחו ויירא יראה גדולה מאוד. ויהי בבוקר ויקם המלך ממשכבו בבהלה, ויצו ויביא לפניו כל החכמים וכל החרטומים ויספר להם המלך את החלום. ויען חכם אחד מעבדי המלך ושמו אנוקו את המלך לאמור, אין זה כי אם רעת אברם וזרעו אשר תצמח על אדוני המלך באחרית הימים. הנה ימים באים אשר יבוא אברם וזרעו ובני ביתו להילחם עם אדוני המלך, ויכו את כל צבאות המלך וחייליו. ואשר ראית אשר ברחת עם שלושת אנשים אשר כמוך ונמלטת, זה אשר תוצל לבדך עם שלושה מלכים ממלכי הארץ אשר יהיו עמך במלחמה. ואשר ראית את הנהר אשר שב לביצה כבתחילה וינקר אפרוחה את עין המלך, אין זה כי אם זרע אברם אשר יהרוג את המלך באחרית הימים. זה חלום אדוני המלך וזה פתרונו ואמת החלום ונכון הפיתרון אשר פתר לך עבדך, עתה אדוני המלך הלא ידעת כי זה שתיים וחמישים שנה היום אשר ראו חכמיך את הדבר הזה במולד אברם ולמה יחיה אדוני המלך את אברם בארץ לרעת אדוני המלך. כי כל הימים אשר אברם בארץ לא תיכון אתה ומלכותך כי טרם נודע זה במולדו, ולמה לא המיתנו המלך ותחדל רעתו מעליך באחרית הימים. וישמע נמרוד בקול אנוקו וישלח המלך מעבדיו בסתר ללכת לתפוש את אברם ולהביאו לפני המלך להמיתו.

ואליעזר עבד אברם אשר נתן לו המלך היה בעת ההיא שם לפני המלך, וישמע את אשר יעץ אנוקו את המלך ואת אשר דיבר המלך להמית את אברם. וימהר אליעזר ויצא משם, וירץ אל אברם טרם הגיעו עבדי המלך אל אברם. ויאמר אליעזר לאברם, מהר קום הימלט על נפשך ולא תמות ביד המלך. כי כזה וכזה ראה המלך החלום על אודותיך, וכזה וכזה פתר לו אנוקו וכזאת וכזאת יעץ אנוקו את המלך עליך. וישמע אברם בקול אליעזר, וימהר אברם וירץ בנפשו אל בית נח ושם בנו ויתחבא

שם וימלט. ועבדי המלך באו בית אברם ויבקשו את אברם ולא מצאוהו, ויבקשו בכל הארץ ואין וילכו ויבקשו בכל הדרך ואין. ויהי כאשר לא מצאו עבדי המלך את אברם, וישובו אל המלך לדרכם ותשכך חמת המלך מאת אברם כאשר לא מצאוהו. וישכח המלך את דבר אברם מליבו. ויסתר אברם בבית נח חודש ימים עד שכוח המלך את דברו, ואברם עודנו ירא מן המלך על הדבר ההוא. ויבוא תרח לראות את אברם בנו בבית נח בסתר, ותרח גדול בעיני המלך מאוד. ויאמר אברם אל אביו, הלא ידעת כי המלך מתנחם להרגני ולאבד את שמי מן הארץ בעצת יועצי הרשע אשר לו. עתה מי לך פה ומה לך פה בארץ הזאת, קומו ונלכה כולנו יחד ארצה כנען ונמלטנו מידו פן תספה גם אתה ברעתו באחרית הימים. הלא ידעת אם לא שמעת כי לא מאהבה נתן לך נמרוד את כל הכבוד הזה אשר אתה בו, כי אם לטוב לו עשה לך את כל הטובה הזאת. וגם אם יעשה לך עוד טובה הרבה כהנה וכהנה אין זה כי אם הבלי העולם, כי לא יועיל הון ועושר ביום עברה וזעם. ועתה שמע בקולי ונקומה ונלכה ארצה כנען מרעת נמרוד ועבוד את ה' אשר בראך בארץ וטוב לך, ועזוב מעליך את כל ההבל אשר אתה רודף אחריו. ויכל אברם לדבר, ויען נח ושם בנו ויאמרו אל תרח אמת הדבר אשר אמר אברם אליך. וישמע תרח בקול אברם בנו, ויעש תרח את כל אשר דיבר אברם כי מה' הייתה לו לבלתי המית המלך את אברם.

ויקח תרח את בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ואת כל נפשות ביתו ויצאו איתם מאור כשדים מבבל ללכת ארצה כנען, ויבואו עד ארץ חרן וישבו שם כי מצאו הארץ טובה מאוד ורחבת ידיים לכל האדם אשר ברגליהם. ויראו אנשי ארץ חרן את אברם טוב וישר עם אלוקים ואנשים, וה' אלוקיו עמו. ויבואו אליו גם מאנשי חרן וידבקו באברם וילמדם את מוסר ה' ואת דרכיו, וישבו האנשים עם אברם בביתו וידבקו בו. וישב אברם בחרן שלוש שנים. ויהי מקץ שלוש שנים וירא ה' אל אברם ויאמר אליו, אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים ואשר הצלתיך מכף כל אויביך. ועתה אם שמוע תשמע בקולי ושמרת את מצוותי וחוקותיי ותורותיי, והפלתי את אויביך לפניך. והרביתי את זרעך ככוכבי השמים, והשלחתי את ברכתי בכל מעשה ידיך ולא תחסר דבר. עתה קום קח את אישתך ואת כל אשר לך ולך

לך ארצה כנען, וישבת שם בארץ כנען ושם אהיה לך לאלוקים ואברכך. ויקם אברם ויקח את אשתו ואת כל אשר לו, וילך ארצה כנען כאשר דיבר אליו ה'. ואברם בן חמישים וחמש שנים בצאתו מחרן. ויבוא אברם ארצה כנען וישב בתוך העיר, ויט שם אהלו בתוך בני הכנעני יושבי הארץ. וירא ה' אל אברם בבואו ארצה כנען ויאמר אליו, זאת הארץ אשר נתתי לך ולזרעך אחריך עד עולם. ושמתי את זרעך ככוכבי השמים, ונתתי לזרעך את כל הארצות האל אשר אתה רואה לרשת אותם. ויבן אברם מזבח במקום אשר דיבר איתו ה', ויקרא שם אברם בשם ה'. בעת ההיא מקצה שלוש שנים לשבת אברם בארץ, וימת נח בשנה ההיא שנת חמישים ושמונה שנה לחיי אברם. ויהיו כל ימי נח אשר חי תשע מאות שנה וחמישים שנה וימת. וישב אברם בארץ כנען הוא ואשתו וכל אשר לו וכל האדם אשר ברגליו, וכל הנלווים אליו מבני הארץ. רק נחור אחי אברם ותרח אביו ולוט בן הרן וכל אשר להם ישבו בחרן.

בשנת חמש שנים לשבת אברם בארץ כנען, פשעו אנשי סדום ועמורה וכל ערי הככר מתחת יד כדרלעמר מלך עילם. כי שתיים עשרה שנה עבדו כל מלכי ערי הככר את כדרלעמר ויתנו לו מס שנה בשנה, וימרדו בו בימים ההם שלוש עשרה שנה. ובשנת עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען, הייתה מלחמה בין נמרוד מלך שנער ובין כדרלעמר מלך עילם. כי שמע נמרוד כי פשעו אנשי סדום מתחת יד כדרלעמר, ויבוא נמרוד להילחם עם כדרלעמר להכניעו תחת ידו. כי משרי צבאות נמרוד היה כדרלעמר בימים ההם וכאשר נפלו כל אנשי המגדל ונפוצו הנשארים על פני כל הארץ, וילך כדרלעמר ארץ עילם וימלוך עליה וימרוד באדוניו. ויהי בימים ההם כשמוע נמרוד כי פשעו בו בכדרלעמר כל ערי הככר, ויבוא להילחם עם כדרלעמר בגאוה ובוז. ויקבוץ נמרוד את כל שריו ועבדיו כשבעת אלפי איש וילך לקראת כדרלעמר, וכדרלעמר יצא לקראתו בחמשת אלפי איש ויערכו מלחמה בבקעת בבל אשר בין עילם ובין שנער. וילחמו כל המלכים האלה במקום ההוא, וינגף נמרוד וכל עמו אנשי כדרלעמר. ויפול מאנשי נמרוד במלחמה ההיא כשש מאות איש, ויפול גם מרדון בן המלך עמהם. ויברח נמרוד וישב אל ארצו בבושה וכלימה, ויכנע לפני כדרלעמר ימים רבים. וכדרלעמר שב אל ארצו וישלח את שרי צבאותיו אל

המלכים אשר סביבותיו אל אריוך מלך אלסר ואל תדעל מלך גוים, ויכרות עמם ברית ויסירם כולם אל משמעתו. ויהי בשנת חמש עשרה שנה לשבת אברם בארץ, היא שנת שבעים שנה לחיי אברם. וירא ה' אל אברם בשנה ההיא ויאמר אליו, אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה. עתה התהלך לפני והיה תמים ושמרת את משמרתי, כי לך ולזרעך אתן את הארץ הזאת לרשתה מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת. ואתה תבוא אל אבותיך בשלום ובשיבה טובה, ודור רביעי ישובו הנה בארץ הזאת ויירשוה לעולם. ויבן אברם מזבח ויקרא בשם ה' הנראה אליו, ויעל עולות במזבח לה'. בעת ההיא שב אברם וילך חרנה, וישב שם בחרן חמש שנים. וילכו עוד אחרי אברם אנשים רבים מאנשי חרן כשבעים ושניים איש, וילמדם אברם את מוסר ה' ואת דרכיו וילמד אותם לדעת את ה'. בימים ההם נראה ה' אל אברם בחרן ויאמר אליו הלא דברתי אליך זה עשרים שנה לאמור. לך לך מארצך..... פרשת לך לך

לך לך

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר הראיתיך לתת אותה לך ולבניך, כי שם בארץ ההיא אברכך ושם אעשך לגוי גדול ואגדלה שמך ונברכו בך כל משפחות האדמה. עתה קום צא לך מן המקום הזה אתה ואשתך וכל אשר לך וגם כל ילידי ביתך וכל הנפש אשר עשית בחרן הוצא איתך מזה, וקום שוב ארצה כנען. ויקם אברם ויקח את שרי אישתו ואת כל אשר לו ואת כל ילידי ביתו ואת כל הנפש אשר עשו בחרן, ויצא ללכת ארצה כנען. וילך וישב אברם ארצה כנען כדבר ה' וילך איתו לוט בן הרן אחיו, ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן לשוב ארצה כנען. ויבואו ארצה כנען כדבר ה' אל אברם ויט אברם אהלו וישב באלוני מורה, ולוט בן אחיו וכל אשר לו עמו. וירא ה' אל אברם עוד ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת, ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו עודנו באלוני מורה עד היום. בימים ההם היה בארץ שנער איש חכם ומשכיל בכל חכמה ויפה תואר מאוד, אך היה איש עני ורש אין כל ושמו רקיון. וייצר לאיש מאוד על מחייתו ויועץ ללכת מצרימה אל אשוירוש בן ענם מלך מצרים להראות למלך את חכמתו אולי ימצא חן בעיניו לגדלו ולתת לו את

מחייתו, ויעש רקיון כן. ויהי כבוא רקיון מצרימה וישאל את יושבי מצרים בעבור המלך, ויגידו לו יושבי מצרים את משפט מלך מצרים. כי משפט מצרים בימים ההם שלא יצא המלך מהיכלו מארמון המלך ולא יראה בארץ כי אם יום אחד בשנה, ואחרי כן יבוא עוד המלך אל היכלו לשבת שם. והיה ביום ההוא אשר יצא המלך ושפט את כל הארץ ביום ההוא וכל איש אשר לו דבר יבוא לפני המלך ביום ההוא, ועשה לו את כל אשר ישאל מאת המלך. ויהי כשמוע רקיון את משפט מצרים וכי לא יוכל לבוא לפני המלך, ויתעצב מאוד ויחר לו על ככה.

ויהי בערב וילך רקיון וימצא בית חרב מבתי האופים אשר למצרים, וילן שם במר נפש וברעב ותדד שנתו מעיניו. וידבר רקיון עם לבו מה יעשה בעיר עד ראות המלך, ואיכה יוכל לכלכל את נפשו בעיר. ויקם בבוקר ויתהלך בעיר ויקר מקרהו המוכרים הירק וישאל אליהם, ויגידו לו אשר הם מכלכלים את נפשם בירק ובזרעונים אשר יקנו וימכרו ליושבי הארץ. ויחפוץ רקיון לעשות כמעשיהם בעבור החיות את נפשו בעיר, אך לא ידע את משפט אנשי הארץ ויהי כסומא בתוכם. וילך ויקח ירק גם הוא למכור למחייתו, ויתקבצו עליו בני בליעל וילעגו בו ויחטפו ממנו את כל הירק לא השאירו לו דבר. ויקם משם במר נפש ואנחה, וילך אל בית האופים אשר לן בו וישכב שם בלילה השנית. ויתייעץ עוד בחכמתו בלילה ההוא איכה יוכל להימלט את נפשו, וימצא עלילה מה לעשות על ככה. וישכם בבוקר ויעש בחכמה וילך וישכור שלושים איש גיבורי חיל ובני בליעל וכלי מלחמתם בידם, ויוליכם אל מערות קבר מצרים ויושבים שם. ויצום לאמור, כה אמר המלך התחזקו והיו לבני חיל ואל תעזבו כל איש מת להיקבר פה עד נותנם עליו מאתיים כסף ואחרי כן יקבר. ויעשו האנשים כדבר רקיון לכל אנשי מצרים כל השנה ההיא. ויהי לשמונה חודשים, ויאספו רקיון ואנשיו עושר רב וכסף וזהב ואבני שוהם ובדולח לאין מספר. ויקח רקיון סוסים ובהמות לרוב, וישכור עוד אנשים ויתן להם סוסים ויהיו עמו. ויהי לתקופת השנה לעת צאת המלך אל העיר, ויתקבצו כל יושבי מצרים ויועדו יחד אל יום צאת המלך לדבר אליו על מעשה רקיון ואנשיו. ויצא המלך ביום המועד ויבואו לפניו כל מצרים ויצעקו אליו לאמור, יחי המלך לעולם מה הדבר הזה אשר תעשה לעבדיך בעיר לבלתי תת

איש מת להיקבר עד נתון עליו כסף וזהב. הנהיה כדבר הזה בכל הארץ גם בימי המלכים הראשונים אשר היו לפנינו הארץ מצרים מימי אדם עד היום הזה לבלתי קבור את המת כי אם במחיר, ידענו כי משפט המלך ליקח מס מן החיים שנה שנה ואתה לא כן תעשה כי אם גם מאת המתים תיקח המס יום יום. ועתה המלך לא נוכל עוד לדבר הזה, כי נשחתה כל העיר בדבר הזה ואתה לא ידעת.

ויהי כשמוע המלך את כל דבריהם, ויקצוף מאוד ותבער בו חמתו כדבר הזה כי לא ידע דבר. ויאמר המלך מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות הדבר הרע הזה בארצי, אשר לא צויתיו הלא תגידו לי. ויגידו לו את כל מעשה רקיון ואנשיו, ויחר אף המלך וישלח להביא רקיון ואנשיו לפניו. ורקיון לקח כאלף ילדים בנים ובנות וילבישם שש ומשי ורקמה, וירכיבם על סוסים וישלחם למלך ביד אנשיו. ויקח גם הוא מנחה למלך כסף וזהב ואבני שוהם ובדולח לרוב וסוס עצום מאוד וטוב, ויבוא לפני המלך וישתחו למלך ארצה. ויתמה המלך ועבדיו וכל יושבי מצרים ממעשה רקיון ויראו את כל עושרו ואת מנחתו אשר הביא למלך, וייטב בעיני המלך מאוד ויפלא ממנו. וישב רקיון לפני המלך וישאלהו המלך על כל מעשיו, וידבר רקיון את כל דבריו בחכמה לפני המלך ואנשיו וכל יושבי מצרים. ויהי כשמוע המלך את דברי רקיון וחכמתו וישא רקיון חן וחסד לפניו, וגם כל עבדי המלך ויושבי מצרים נשא חן וחסד לפניהם על חכמתו ועל טוב דבריו. ויאהבוהו אהבה עזה מהיום ההוא והלאה.

ויען המלך ויאמר לרקיון לא יקרא עוד שמך רקיון כי אם פרעה יהיה שמך, אחרי אשר פרעת מס מן המתים ויקראו את שמו פרעה. והמלך ועבדיו אהבו את רקיון על חכמתו, ויתיעצו עם כל יושבי מצרים להמליכו תחת יד המלך. ויעשו כן כל יושבי מצרים וחכמיה ותנתן דת במצרים, וימליכו עליהם את רקיון פרעה תחת יד אשוירוש מלך מצרים. וימלוך רקיון פרעה על מצרים כל השנה לשפוט את כל העיר יום יום, ואשוירוש המלך ישפוט את הארץ יום לשנה בעת אשר יצא להראות. ויקח רקיון פרעה את מלכות מצרים בחוזקה ובעורמה, ויפרע את כל יושבי מצרים על כן קראו שמו פרעה. ויאהבו מאוד כל יושבי מצרים את רקיון פרעה, ויכתבו מכתב וחוק לקרות לכל מלך אשר ימלוך עליהם ועל זרעם במצרים פרעה. על כן כל מלכי

מצרים אשר ימלכו במצרים מהיום ההוא והלאה, יקראו שמם פרעה עד היום הזה.
ויהי בשנה ההיא ויהי רעב כבד בכל ארץ כנען, ולא יכלו יושבי הארץ לשבת בה מפני הרעב כי כבד הוא מאוד.
ויקם אברם הוא וכל אשר לו וילכו וירדו מצרימה מפני הרעב, ויהיו בנחל מצרים וישבו על הנחל ימים לנוח מפני הדרך. ויתהלכו אברם ושרי אשתו על שפת נחל מצרים, ויבט אברם אל המים וירא את שרי אישתו כי יפה היא מאוד מאוד. ויאמר אברם אל שרי אחרי אשר בראך האלוקים במראה הטוב הזה, ירא אני את המצרים פן יהרגוני ולקחו אותך כי אין יראת אלוקים במקומם. אך זה אשר תעשי עמי אמרי נא לי אחותי את לכל אשר ישאלו אותך עליי, למען ייטב לי ונחיה ולא נמות. ויצו אברם גם לכל האנשים אשר באו איתו מצרימה מפני הרעב, וגם אל לוט בן אחיו ציוה לאמור כי ישאלו אתכם המצריים אל שרה ואמרתם אחות אברם היא. ובכל זאת לא בטח אברם בהם בדברים האלה אך לקח את שרי ויתנה בתיבה ויסתירנה תחת הכלים אשר להם, כי ירא מאוד אל שרי מפני רעת המצריים. ויקם אברם וכל אשר איתו מנחל מצרים, ויבואו מצריימה. המה באו בשערי העיר וכל שוערי העיר עמדו עליהם לאמור תנו מעשר המלך על אשר בידכם ואחר תבואו העירה, ויעש אברם והאנשים אשר איתו כן. ויבוא אברם והאנשים אשר איתו מצרים, ויהי בבואם וישאו את התיבה אשר שרי בתוכה ויראו המצרים את התיבה. ויגשו כל עבדי המלך אל אברם לאמור מה יש איתך בתיבה הזאת אשר לא ראינו, עתה פתח נא את התיבה ונתת את מעשר המלך מכל אשר בתוכה. ויאמר אברם התיבה הזאת לא תפתח, אך כל אשר תאמרו אליי אתן עליה. ויענו שרי פרעה את אברם לאמור תיבת אבני שוהם ובדולח היא תנה לנו את מעשרה, ויאמר אברם כל אשר תאמרון אליי אתן רק פתוח לא תפתחו את התיבה. ויאיצו כל עבדי המלך באברם ויגשו אל התיבה ויפתחו את התיבה בחוזקה, ויראו והנה אישה יפת תואר מאוד בתיבה. ויהי כראות שרי המלך את שרי ויתמהו מאוד מיופיה, ויתקבצו יחד כל השרים וכל עבדי פרעה לראות את שרה כי יפה היא מאוד. וירוצו שרי המלך ויגידו אל פרעה את כל הדברים אשר ראו ויהללו את שרי אל המלך, וישלח פרעה ויקחה ותבוא האישה לפני המלך.

וירא פרעה את שרי ותיטב מאוד בעיניו ויתמה מאוד מיופיה וישמח המלך בה מאוד, ויתן מתנות לכל המבשרים אותו בה. ותוקח האישה בית פרעה בימים ההם, ויחר לאברם מאוד על אודות אישתו ויתפלל אל ה' להצילה מיד פרעה. ותתפלל גם שרי בעת היא ותאמר ה' אלוקים אתה אמרת לאדוני אברם ללכת מארצו ומבית אביו ארצה כנען ותבטיחהו להטיב לו כי יעשה את דבריך, עתה הנה עשינו את אשר ציויתנו ונעזוב את ארצנו ואת משפחותינו ונלך אל ארץ נכריה ואל עם אשר לא ידענו תמול שלשום. ונבואה בארץ הזאת להציל את בתינו מן הרעב, ויבוא עליי הפגע והמקרה הרע הזה. ועתה ה' אלוקים הצילני נא והושיעני מיד הצר הצורר הזה, ועשה אתי טובה למען חסדך. וישמע ה' בקול שרי, וישלח ה' מלאך להציל את שרי מיד פרעה. והמלך בא וישב לפני שרי, והנה מלאך ה' עומד עליהם וירא אל שרי ויאמר אליה אל תראי כי שמע ה' את תפילתך. ויגש המלך אל שרי ויאמר אליה האיש אשר הביאך הנה מה הוא לך, ותאמר אחי הוא. ויאמר המלך ועלינו לגדלו ולנשאו מאוד ולעשות לו בכל הטוב אשר תצווי את עלינו. וישלח המלך לאברם בעת ההיא כסף וזהב ואבני שוהם ובדולח הרבה מאוד וצאן ובקר ועבדים ושפחות, ויצו המלך ויביאו את אברם וישב בחצר בית המלך ויגדל המלך את אברם בלילה ההוא מאוד. והמלך ניגש לדבר את שרי וישלח ידו לגעת אליה, ויכהו המלאך מכה רבה ויבהל ויחדל מגעת אליה. ויהי כאשר יקרב המלך אל שרי והכהו המלאך על הארץ ויעש לו כמעשה הזה כל הלילה, ויבהל ויחרד המלך מזה. וגם כל עבדי פרעה וכל ביתו הכה המלאך בלילה ההוא מכה רבה על דבר שרי, ותהי צעקה גדולה בכל אנשי בית פרעה בלילה ההוא. וירא פרעה את כל הרעה הבאה עליו ויאמר אך הנה על האישה הזאת בא אליי הדבר הזה, ויתרחק ממנה וידבר על ליבה דברים טובים. ויאמר המלך אל שרי הגד נא לי אודות האיש אשר באת עמו הנה, ותאמר שרי האיש ההוא אישי הוא ואומרה אליך אחי הוא, כי יראתי פן תמיתוהו ברעתכם. ויחדל המלך מעל שרי ויחדלו ממנו ומביתו מכות מלאך ה', וידע פרעה כי בעבור שרי הוכה ויתמה המלך מאוד מזה.

ויהי בבוקר ויקרא המלך לאברם ויאמר, מה זאת עשית לי למה אמרת אחותי היא ואקח אותה לי לאשה ותביא עליי ועל ביתי מכה רבה מאוד. עתה הנה אישתך קח ולך לך מארצנו פן נמות כולנו בעבורה. ויקח פרעה עוד צאן ובקר ועבדים ושפחות וכסף וזהב, ויתן לאברם וישב לו את שרי אישתו. ויקח המלך גם את נערה אחת אשר לו אשר ילדה לו פילגשו, ויתנה אל שרי לשפחה. ויאמר המלך אל בתו טוב לך בתי אשר תהיה לשפחה בבית האישה הזאת, מהיותך גבירה בביתי אחרי אשר ראינו את הרעה הבאה עלינו בעבור האישה הזאת. ויקם אברם ויעל ממצרים הוא וכל אשר לו, ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו ואת כל אשר לו. וישב אברם ארצה כנען, אל מקום המזבח אשר עשה אשר נטה שם אהלו בתחילה. וגם לוט בן הרן אחי אברם היה לו מקנה כבד צאן ובקר ואהלים, כי הטיב ה' לו בעבור אברם. ויהי כשבת אברם בארץ ויריבו רועי מקנה לוט עם רועי מקנה אברם, כי היה רכושם רב משבת בארץ ולא יכלה הארץ לשאת אותם מפני מקניהם. וגם כל רועי מקנה אברם כאשר ילכו לרעות לא יגעו בשדות אנשי הארץ, ורועי מקנה לוט לא כן יעשו כי יעזבום לרעות בשדות אנשי הארץ. ויראו אנשי הארץ את הדבר הזה יום יום, ויבואו אל אברם ויריבו עמו על אודות רועי מקנה לוט. ויאמר אברם אל לוט מה המעשה הזה אשר עשית לי להבאישני ביושבי הארץ אשר תצוה את רועי מקנך לרעות בשדות אחרים, הלא ידעת כי אני גר בארץ הזאת בתוך בני כנען ולמה תעשה להם זה. וירב אברם בלוט על הדבר הזה יום יום. ולא שמע לוט בקול אברם ויוסף לעשות כדבר הזה, ויבואו יושבי הארץ ויגידו לאברם. ויאמר אברם אל לוט עד מתי תהיה לי אתה למוקש עם יושבי הארץ, עתה אל תהי נא מריבה ביני וביניך כי אנשים אחים אנחנו. אך היפרד נא מעליי לך נא ובחר לך מקום אשר תשב בו אתה ומקנך וכל אשר לך, אך רחק נא מעליי אתה וביתיך. ואתה אל תירא כי תלך מאיתי והיה כאשר יעשה לך רעה והגדת לי ונקמתי ממנו, אך רחק נא מעליי.

ויהי כדבר אברם אל לוט את כל הדברים האלה, ויקם לוט וישא עיניו נגד ככר הירדן וירא את המקום ההוא כולו משקה וטוב לאדם ולמרעה המקנה. וילך לוט מעם אברם אל המקום ההוא, ויט שם אהלו ויגר בסדום ויפרדו איש מעל אחיו. ואברם ישב

לו באלוני ממרא אשר בחברון ויט שם אהלו, וישב אברם במקום ההוא ימים רבים ושנים. בעת ההיא שלח כדרלעמר מלך עילם אל כל המלכים אשר סביבותיו אל נמרוד מלך שנער אשר היה תחת ידו ואל תדעל מלך גוים ואל אריוך מלך אלסר אשר כרת איתם ברית לאמור, עלו אליי ועזרו לי ונכה את כל ערי סדום ואת יושביה כי פשעו בי היום שלוש עשרה שנה. ויעלו ארבעה מלכים האלה עם כל מחניהם יחד כשמונה מאות אלף איש ויתהלכו כאשר הם, ויכו את כל האדם אשר מצאו על דרכם. ועל מלכי סדום ועמורה חמשת מלכיהם שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים וברע מלך סדום וברשע מלך עמורה ובלע מלך צוער, יצאו לקראתם ויתחברו כולם יחד עמהם בעמק השדים. וילחמו תשעה מלכים האלה בעמק השדים, וינגפו כל מלכי סדום ועמורה לפני מלכי עילם. ועמק השדים מלא בארות בארות חמר וירדפו מלכי עילם את מלכי סדום, וינוסו כל מלכי סדום עם מחניהם ויפלו בבארות החמר וכל הנשארים עלו אל ההר להימלט. ויבואו אחריהם חמשת מלכי עילם וירדפום עד שער סדום, ויקחו את כל אשר בסדום ויבוזו את כל ערי סדום ועמורה. וגם את לוט בן אחי אברם לקחו אותו ואת רכושו, וישבו את כל רכוש ערי סדום וילכו להם. ויבוא עוגי עבד אברם אשר היה במלחמה ההיא, ויגד לאברם את כל אשר עשו המלכים האלה אל ערי סדום ואת אשר נשבה לוט בן אחיו עמהם. וישמע אברם הדבר הזה, ויקם הוא והאנשים אשר איתו כשלוש מאות ושמונה עשר איש וירדוף אחרי ארבע המלכים האלה בלילה ההוא. וירדפם ויכם ויפלו כולם לפני אברם ולפני אנשיו, ולא נותר מהם איש כי אם ארבעה מלכים לבדם ברחו וילכו איש לדרכו.

וישב אברם את כל רכוש סדום וגם את לוט ורכושו השיב ונשיהם וטפם וכל אשר להם, לא נחסר דבר ללוט. ויהי בשובו מהכות את המלכים האלה, ויעבור הוא ואנשיו מעמק השדים אשר נלחמו שם כל המלכים. ויצא ברע מלך סדום ויתר אנשיו ואשר איתו מבארות החמר, אשר נפלו שם לקראת אברם אנשיו. וגם אדוני צדק מלך ירושלם הוא שם, יצא עם אנשיו לקראת אברם ואנשיו בלחם ויין וישבו שם יחד בעמק המלך. ויברך אדוני צדק את אברם, ויתן לו אברם מעשר מכל אשר הביא משלל אויביו כי היה אדוני צדק כהן לפני אלוקים. ויגשו מלכי סדום ועמורה אשר

היו שם הם ועבדיהם אל אברם, ויתחננו אליו לאמור לתת להם השבי אשר שבה מעבדיהם ולקחת לו את כל הרכוש. ויען אברם את מלכי סדום לאמור חי ה' אשר ברא את השמים ואת הארץ ואשר פדה נפשי מכל צרה ואשר הצילני מאויביי היום ויתנם בידי, אם אקח דבר מכל אשר לכם ולא תתהללו מחר לאמור מרכושינו אשר הציל אברם העשיר. כי ה' אלוקיי אשר בטחתי בו דיבר אליי לאמור, לא תחסר דבר כי ברך אברכך בכל מעשה ידיך אשר תעשה. עתה הנה כל אשר לכם קחו ולכו, חי ה' לא אקח מכם מנפש ועד שרוך נעל ועד חוט. זולתי אשר אכלו הנערים היוצאים איתי למלחמה, וגם חלק האנשים אשר הלכו עמי ענר אשכול וממרא הם ואנשיהם וגם אשר ישבו על הכלים לשמור הם יקחו חלקם מהשלל. ויתנו מלכי סדום לאנשי אברם ככל אשר אמר ויפצרו בו לקחת הוא מכל אשר יבחר, ולא אבה. וישלח את את מלכי סדום ואת יתר אנשיהם ויצום אל לוט, וילכו למקומם. וגם את לוט בן אחיו שלח עם כל קניינו, וילך עמהם. וישב לוט למקומו סדומה, ואברם ואנשיו שבו אל מקומם אל אלוני מורה אשר בחברון. בעת ההיא נראה ה' אל אברם עוד בחברון ויאמר אליו, אל תירא שכרך הרבה מאוד לפניי כי לא אעזבך כי אם הרביתי אותך ואברכך ושמתי את זרעך ככוכבי השמים אשר לא ימד ולא יספר. ונתתי לזרעך את כל הארצות אשר אתה רואה בעיניך להם נתתי אותם לרשתם עד עולם, אך חזק ואל תירא התהלך לפניי והיה תמים.

ויהי בשנת שבעים שנה ושמונה שנים לחיי אברם, וימת רעו בן פלג בשנה ההיא. ויהיו כל ימי רעו מאתיים שנה ותשע ושלושים שנה וימת. ושרי בת הרן אשת אברם עודנה עקרה בימים ההם, ולא ילדה לאברם לא בן ולא בת. ויהי כראותה כי לא ילדה, ותיקח את הגר שפחתה אשר נתן לה פרעה ותיתן אותה לאברם אישה לאשה. כי הגר למדה את כל דרכי שרי כאשר לימדה אותה שרי, לא חסרה מכל דרכיה הטובים מאומה. ותאמר שרי לאברם הנה שפחתי הגר, בא אליה ותלד על ברכיי ואבנה גם אנוכי ממנה. ותיתן שרי את הגר לאברם מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען, היא שנת חמש ושמונים שנה לחיי אברם. וישמע אברם לקול שרי אישתו, ויקח את הגר שיפחתו ויבוא אליה אברם ותהר לו. ותקרא הגר כי הרתה, ותשמח מאוד ותקל

גבירתה בעיניה. ותאמר בליבה, אין זה כי אם אנוכי טובה לפני ה' משרי גבירתי. כי כל הימים אשר גבירתי עם אדוני לא הרתה, ואני בימים אחדים נתן לי הריון ממנו. ותרא שרי כי הרתה הגר לאברם ותקנא שרי בשפחתה, ותאמר שרי בליבה אין זה כי אם היא טובה ממני מאוד. ותאמר שרי לאברם חמסי עליך, כי בעת אשר התפללת לפני ה' על הזרע למה לא התפללת עליי לתת ה' לי זרע ממך. וגם כי אדבר אל הגר בפניך ותבזה את דברי בעבור אשר הרתה ולא תדבר אליה מאומה, ישפוט ה' ביני וביניך על אשר עשית לי. ויאמר אברם אל שרי הנה שפחתך בידך, עשי לה הטוב בעינייך. ותענה שרי, ותברח הגר מפניה אל המדבר. וימצאה מלאך ה' במקום אשר ברחה שמה ויאמר אליה, אל תראי כי הרבה ארבה את זרעך. כי הנך יולדת בן וקראת את שמו ישמעאל, עתה שובי אל שרי גבירתך והתעני תחת ידיה. ותקרא הגר למקום הבאר ההוא באר לחי רואי הנה בין קדש ובין ברד. ותשב הגר בעת ההיא בית אברם אדוניה, ויהי מקץ ימים ותלד הגר לאברם בן. ויקרא אברם את שמו ישמעאל, ואברם בן שמונים ושש שנים בלדתה אותו.

ויהי בימים ההם בשנת אחת ותשעים שנה לחיי אברם, וילחמו בני כתים את בני תובל. כי בהפיץ ה' את בני האדם על פני כל הארץ, יצאו בני כתים ויהיו לאגודה וילכו בקעת כנפיא ויבנו להם שם ערים וישבו שם על נהר תיבראיו. ובני תובל ישבו בתושכנה, ויקראו את שמה סבינה על שם סבינה בן תובל אביהם וישבו בה עד היום הזה. ויהי בעת ההיא וילחמו בני כתים את בני תובל, וינגפו בני תובל לפני בני כתים. ויפילו בני כתים מבני תובל כשלוש מאות ושבעים איש. וישבעו בני תובל בעת ההיא אל בני כתים לאמור לא יתחתנו בנו, ואיש אל יתן בתו אל בני כתים. כי כל בנות תובל היו נערות יפות בימים ההם, כי לא נמצאו שם נשים יפות בימים ההם כבנות תובל בכל הארץ. והיה כל איש אשר יחפוץ בתואר האישה, והלך אל בנות תובל ולקח מהם אישה מכל אשר יחפוץ. וכל בני האדם והמלכים והשרים לוקחים מבנות תובל בימים ההם, אשר יחפוץ בתואר האישה מאוד. ויהי מקץ שלוש שנים אשר נשבעו בני תובל על בני כתים לבלתי תת להם בנותם לנשים, וילכו מבני כתים כעשרים איש לקחת מבנות תובל ולא מצאו. כי שמרו בני תובל את שבועתם

לבלתי התחתן בם, ולא אבו להפר את שבועתם. ויהי בימי הקציר וילכו בני תובל אל שדותיהם לקצור קצירם, ויתקבצו כל בחורי בני כתים וילכו אל עיר סבינה ויחטפו כל איש נערה מבנות תובל ויביאום אל עריהם. וישמעו בני תובל ויבואו עליהם למלחמה, ולא יכלו עליהם וישובו להם לארצם. ויהי לתקופת השנה וילכו בני תובל וישכרו להם מבני האדם ומכל הערים הקרובים אליהם כעשרה אלף איש, וילכו אל בני כתים למלחמה. וילכו בני תובל להילחם בבני כתים ולהפיל את כל ארצם ולהצר עליהם, ויגברו בני תובל על בני כתים בפעם הזאת. ויראו בני כתים כי צר להם מאוד, ויעלו את כל הילדים אשר ילדו בני כתים מבנות תובל על החומה אשר בנו לעיני בני תובל. ויאמרו אליהם בני כתים הבאתם למלחמה עם בניכם ועם בנותיכם, ולא עצמכם ובשרכם אנחנו מאז ועד עתה. ויהי כשמוע בני תובל את הדבר הזה, ויחדלו להילחם בבני כתים וילכו וישובו אליהם אל עריהם. ויתקבצו בני כתים בעת ההיא ויבנו להם ערים שתיים על הים, ויקראו את שם האחת פורטו ושם השנית אריצה.

ואברם בן תרח היה בימים ההם בן תשעים ותשע שנים. בעת ההיא נראה אליו ה' ויאמר אליו, ואתנה בריתי ביני וביניך וארבה את זרעך במאוד מאוד. וזאת הברית אשר נתתי ביני וביניך, המול לכם כל זכר אתה וזרעך אחריך. ובן שמונת ימים ימולו, והייתה זאת בריתי בבשרם לברית עולם. ואתה לא יקרא עוד שמך אברם כי אם אברהם, וגם שרי אישתך לא תקרא שמה שרי כי אם שרה. כי ברך אברך אתכם והרביתי את זרעכם אחריכם, והייתם לגוי גדול ומלכים מכם יצאו. ויקם אברהם ויעש את כל אשר ציוה אותו אלוקים, ויקח את כל אנשי ביתו ומקנת כספו וימל אותם כאשר ציוהו ה'. ולא נשאר אחד מהם אשר לא מל. וגם אברהם וישמעאל בנו מלו. בשר ערלתם, בן שלוש עשרה שנה היה ישמעאל בהמולו בשר ערלתו. ויהי ביום השלישי ויצא אברהם מאהלו, וישב פתח האהל להתחמם בחום השמש מכאב בשרו.

וירא

וירא אליו ה' באלוני ממרא, וישלח אליו שלושה מלאכים ממשרתיו לבקרו. ויהי הוא יושב פתח אהלו וישא עיניו וירא והנה שלושה אנשים באים מרחוק, ויקם וירץ

לקראתם וישתחו להם ויביאם אל ביתו. ויאמר אליהם אל נא אם מצאתי חן בעיניכם, סורו נא ואכלו פת לחם. ויפצר בם ויסורו אליו ויתן מים וירחצו רגליהם, ויושיבם תחת העץ פתח האוהל. וירץ אברהם ויקח עגל בן בקר רך וטוב, וימהר וישחטהו ויתנהו אל עבדו אליעזר לעשותו. ויבוא אברם אל האוהל אל שרה ויאמר אליה, מהרי שלוש סאים ועשי קמח סולת לושי ועשי עוגות לכסות ציר הבשר ותעש כן. וימהר אברהם ויבא לפניהם חמאת בקר וחלב צאן, ויתן לפניהם לאכול טרם בישל את בשר העגל ויאכלו. ואחרי כן הביא את בשר העגל אשר עשה, וישם לפניהם ויאכלו. ויהי כאשר כלו לאכול ויאמרו אליו שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אישתך, ואחרי עם קמו משם האנשים וילכו להם לדרכם אשר נשלחו אליה. בימים ההם היו כל אנשי סדום ועמורה וכל חמשת הערים האל רעים וחטאים לה' מאוד, ויכעיסו את ה' בכל תועבותיהם. ויגבהו ויעשו תועבות ונאצות לפני ה', ותגדל רעתם וצעקתם מאוד לפני ה' בימים ההם. ותהי להם בקעה בארצם רחבה מאוד כמהלך יום וחצי, ובה עינות מים ודשאים הרבה על המים. והלכו שמה כל אנשי סדום ועמורה ארבעה ימים בשנה הם ונשיהם ובניהם וכל אשר להם, ושמחו שמה בתופים ובמחולות. ויהי בעת שמחתם ועמדו יחד והחזיקו איש באשת רעהו ואיש בבת רעהו הבתולה והתעללו בהן ושכבו אתהן, וראה כל איש את אישתו ואת בתו ביד רעהו ואין אומר דבר. ויעשו להם ככה המבוקר עד הערב ושבו אחרי כן איש לביתו ואשה לאהלה בערב, ככה יעשו להם כל הימים קבעה ימים בשנה. גם כאשר יבוא איש נכרי בעריהם והביא את סחורתו אשר יקנה אותה או אשר יחפוץ למוכרה, התקבצו עליו כל אנשי הערים האלה אנשים נשים וטף נערים וזקנים. וניגשו כולם אל האיש ולקחו בחוזקה מכל הסחורה מעט מעט לאחד, עד תום כל הסחורה מיד בעלה אשר הביאה בארץ. והיה כאשר יריב בעל הסחורה איתם לאמור מה המעשה הזה אשר עשיתם לי, וניגשו כולם אליו אחד אחד והראה לו אחד אחד את המעט אשר לקח ויאמר לא לקחתי מאיתך מאומה כי אם מעט אשר נתת לי. ובשמוע הסוחר את הדבר הזה וקם והלך מאיתם בעצב ובמר נפש, ועמדו כולם עליו והלכו אחריו וגרשו אותו והוציאוהו מן העיר בצעקה ומהומה רבה. ויהי איש אחד מארץ עילם, ויבוא בדרך ללכת אל

חפצו. ועמו חמור אחד חבוש נושא שמיכה אחת טובה צבועה בכל מין ממיני הצבע, והשמיכה קשורה בחבל על החמור. ויעבור האיש לדרכו ותבוא לו השמש בערב כרחוב סדום וישב שמה ללון, ואין איש מאסף אותן הביתה. ושם היה בסדום בימים ההם איש רע ובליעל וערום לרע ושמו הידור.

וישא עיניו ויראה את האיש האורח ברחוב העיר, ויבוא לפניו ויאמר לו מאין תבוא ואנה תלך. ויאמר אליו האיש, עובר אנוכי מחברון עד עילם משם אנוכי. ואעבור עד פה ותבוא עליי השמש פה, ואשב ברחוב ואין איש מאסף אותי הביתה. וגם לחם ומים יש לי וגם תבן ומספוא יש לחמורי, אין מחסור דבר. ויען הידור ויאמר לו, רק על מחסורך עליי אך ברחוב אל תלין. ויביאהו הידור לביתו ויורידו השמיכה מעל החמור עם החבל, ויקחם הידור ויחביאם בביתו. ויתן תבן ומספוא לחמור, ויאכל וישת האיש האורח בבית הידור בלילה ההוא וילן שם. ויהי בבוקר ויקם האורח וישכם ללכת לדרכו, ויאמר אליו הידור שב סעד לבך פת לחם ואחר תלך ויעש האיש כן. וישב עמו ויאכלו שניהם יחדיו וישתו ביום ההוא, ויקם האיש ללכת. ויאמר אליו הידור הנה נא פנה היום לערב הואל נא ולן וייטב לבך, ויפצר בו וישב וילן שם. וישכם ביום השני ללכת, ויחזק בו הידור לאמור סעד לבך פת לחם ואחר תלך. וישב ויאכל עמו, גם ביום השני. ויקם האיש ללכת לדרכו, ויאמר לו הידור הנה נא פנה היום עתה לין פה וייטב לבך ובבוקר השכם והלכת לדרכך. ולא אבה האיש ללון, ויקם ויחבוש את חמורו. ויהי הוא חובש את החמור ותאמר אשת הידור אליו הנה זה האיש ישב בבית שני ימים איתנו אוכל ושותה ולא נתן לנו מאומה את דמי מאכלו ומשקהו. עתה ילך מאיתנו בלא דבר. ויאמר לה הידור, דום לך. ויחבוש האיש את חמורו ללכת ויאמר אל הידור לתת לו את החבל ואת השמיכה, לקשרם על החמור. ויאמר אליו הידור מה תאמר, ויאמר אליו האיש כי יתן לי אדוני החבל והשמיכה הצבועה בכל צבע אשר לי אשר החבאת איתך בבית לשמרם. ויען הידור ויאמר אל האיש, זה פתרון חלומך אשר ראית את החבל חייך יאריכו בארץ מאוד כחבל. ואשר ראית שמיכה צבועה בכל צבע, כרם יהיה לך ונטעת בו עץ כל פרי. ויען האיש האורח ויאמר, לא אדוני כי בהקיץ נתתי לך חבל ושמיכה אחת ארוגה בכל מיני הצבע אשר

נשאת מעל החמור להחביאה. ויען הידור ויאמר הלא אמרתי לך פתרון חלומך לטוב הוא, וכזאת וכזאת פתרונו. עתה בני האדם יתנו לי ארבעה כסף בשכרי על פתרי חלומותיו, ואני לא בקשתי מידך כי אם שלושה כסף.

ויקצוף האיש על דברי הידור ויצעק צעקה גדולה ומרה, ויבא האיש את הידור אל שופט סדום אל שרק. וידבר האיש את דבריו לפני שרק השופט, ויענהו הידור ויאמר לא כי כזה וכזה היה הדבר. ויאמר השופט אל האיש האורח, אמת יאמר לך האיש הידור כי ידוע הוא בערים האל כי מפותרי חלומות על נכונה הוא. ויצעק האיש מדברי השופט ויאמר, לא אדוני כי ביום נתתי לו חבל ושמיכה אחת היתה על החמור להחביאה בביתו. ויריבו שניהם לפני השופט, זה אומר ככה היה הדבר וזה אומר ככה היה הדבר. והידור אומר אל האיש עתה תנה לי ארבעה כסף אשר אני לוקח על פתרי חלומות לא אניח לך דבר, ותן לי את דמי כל ארבע הסעודות אשר אכלת בביתי. ויאמר האיש אל הידור אמת תאמר אני אשלם לך את אשר אכלתי בביתך, אך תנה את החבל ואת השמיכה אשר החבאת בביתך. ויען הידור בפני השופט ויאמר אל האיש, הלא אמרתי לך זה פתרון חלומך חבל יאריכו ימי כחבל והשמיכה כרם יהיה לך ונטעת בו עץ כל פרי. זה פתרון חלומך על נכון, אך תנה לי ארבעה כסף אשר אני לוקח בשכרי כי לא אניח לך דבר. ויצעק האיש על דברי הידור ויריבו שניהם עוד לפני השופט, ויצו השופט את עבדיו ויגרשום ויוציאום מאיתו בבהלה. ויצאו מאת השופט כאשר הם מריבים וישמעו אותם כל אנשי סדום, ויתקבצו עליהם ויצעקו כולם על האיש האורח ויגרשוהו בבהלה מן העיר. וילך האיש לדרכו על חמורו במר נפש ובעצב ובבכיה הלוך ילך ובכה, על אשר נעשה לו בסדום החרבה. ויהי לערי סדום שופטים ארבעה לארבעת הערים האלה ואלה שמותם, את שרק לעיר סדום ואת שרקר לעמורה זבנך לאדמה מנון לצבויים. וישם להם אליעזר עבד אברהם שמות, וישם לשרק שקרא ולשרקר שקרורא ולזבנך כזבן ולמנון מצלי דין.

ויעשו להם כל אנשי סדום ועמורה על פי ארבעה שופטיהם מיטות בנויות ברחוב העיר, והיה כל איש אשר יבוא הלוך אל הערים האל ועמדו עליו והחזיקו בו והביאו אותו אל אחת מהמיטות ההן והשכיבוהו עליהן בחוזקה. והיה בשכבו ועמדו עליו

שלושה אנשים על ראשו ושלושה אנשים על רגליו והחזיקו בו ומדדו אותו על המיטה ההיא, והיה אם האיש ההוא קצר מהמיטה ההיא ומשכוהו ששת האנשים ההם אלה מזה ואלה מזה עד הגיע האיש ההוא לשערי מות. והיה בצעקו אליהם, וענו אותו ואמרו לו ככה יעשה לאיש אשר יהוא בארצנו. ויחדלו מעליהם כל האדם לבלתי בוא אל עריהם, בשמעם את כל הדברים אשר יעשו כל אנשי ערי סדום. והיה כבוא אביון אל ארצם, ונתנו לו כסף וזהב והעבירו קול בכל העיר לבלתי תת לו פת לחם לאכול. והיה אם ישב האביון בארץ ימים, ומת ברעב כי לא ימצא פת לאכול. ובמותו יבואו כל אנשי העיר, ולקחו את כספם ואת זהבם אשר נתנו לו. והיה כל איש אשר ידע את כספו ואת זהבו אשר נתן לו, יקח והלך לו. וגם כל בגדי העני וכל לבושו יפשיטו מעליו במותו, ונלחמו כולם עליהם והיה אשר יחזק על רעהו יקח אותם. ואחרי כן ישאוהו ויקברוהו ערום תחת אחד השיחים אשר במדברות, ככה יעשו כל הימים לכל הבא אליהם אשר ימות בארצם. ויהי מימים ותשלח שרה את אליעזר סדומה אל לוט, לפקדו בשלום ולראותו. וילך אליעזר סדומה וימצא איש אחד מסדום נלחם עם איש נכרי עני, ויפשוט הסדומי את העני מכל בגדיו וילך לו. ויצעק העני ההוא לפני אליעזר, ויתחנן אליו על אודות אשר עשה לו האיש הסדומי. וירץ אליעזר אל האיש הסדומי ויאמר לו, למה תעשה כה לאיש האביון אשר בא בארצכם. ויען הסדומי את אליעזר לאמור, האחיך הוא האיש ההוא או הלשופט נתנוך אנשי סדום היום כי תדבר על האיש ההוא. וירב אליעזר עם האיש הסדומי על אודות העני, ויגש אליעזר לקחת מאת האיש הסדומי את בגדי העני. וימהר האיש ויך את אליעזר באבן במצחו, ויצא דם רב ממצח אליעזר. וירא האיש הדם במצח אליעזר ויחזק האיש באליעזר לאמור, תנה את שכרי על הדם ההוא הרע אשר הוצאתי לך ממצחך כי כן החוק והתורה בארצנו. ויאמר אליו אליעזר הפצוע פצעתני וגם אתן לך שכר, ולא אבה אליעזר לשמוע אל דברי הסדומי.

ויחזק האיש באליעזר ויביאהו אל שופט סדום, אל שקרא למשפט. וידבר האיש אל השופט ויאמר, בי אדוני כזאת וכזאת עשה לי האיש הזה ואכהו באבן ויצא דם רע ממצחו ולא אבה לתת שכרי. ויאמר השופט אל אליעזר, אמת יאמר לך האיש הזה

תנה לו שכרו כי כן המשפט איתנו בארץ. וישמע אליעזר את דברי השופט וישא אליעזר אבן אחת ויכה את השופט ותטבע האבן במצחו, ויצא דם רב ממצח השופט. ויאמר אליעזר וכן משפטכם בארץ אשר אתן לאיש הזה, תנהו אתה לו כי כן משפטיך אתה חרצת. ויעזוב אליעזר את האיש הסדומי עם השופט, ויצא וילך לו לדרכו. ויהי כאשר נלחמו מלכי עילם את מלכי סדום, וישבו מלכי עילם את כל רכוש סדום. וישבו גם את לוט ואת כל רכושו עמהם. ויוגד לאברהם וילך וילחם את מלכי עילם, ויצל מידם את כל רכוש לוט עם רכוש סדום. בעת ההיא ילדה אשת לוט לו בת ויקרא את שמה פלטית, כי אמר כי פלטו אלוקים ואת כל ביתו ממלכי עילם. ותגדל פלטית בת לוט, ויקחה אחד מאנשי סדום ותהי לו לאישה. ויבוא בעיר איש עני לבקש את מחייתו, וישב בעיר ימים. ויעבירו כל אנשי סדום קול כמשפטם לבלתי תת לאיש ההוא פת לחם לאכול עד ימות בארץ, ויעשו כן. ותרא פלטית בת לוט את האיש ההוא מושלך ברחוב העיר ברעב ואין נותן לו מאומה למחייתו, ונפשו קרבה לצאת. ותמלא נפשה חנינה על האיש העני ההוא ותכלכלהו בלחם בסתר ימים רבים, ותחי נפש האיש ההוא. ויהי מדי צאתה לשאוב מים ותשם את הלחם בכד המים, ויהי בבואה אל מקום העני ותוציא את הלחם מכדה ותיתן לעני ויאכל ככה עשתה לו ימים רבים. ויתמהו כל אנשי סדום ועמורה על האיש ההוא מדוע חיה ברעב ימים רבים, ויאמרו איש אל רעהו אין זה כי אם אוכל ושותה הוא כי לא יוכל האדם לחיות מן הרעב ימים רבים כאשר היה זה ופניו לא סרו.

ויתחבאו שלושה אנשים במקום מושב העני ההוא בסתר לדעת מי יביא הלחם לאיש ההוא לאכול. ותצא פלטית בת לוט כיום לשאוב מים ותיתן את הלחם בכד המים ותלך לשאוב מים, ותט אל מקום האיש העני ותוציא את הלחם מכדה ותיתן לעני ויאכל. ויראו שלושת האנשים את הדבר אשר עשתה פלטית לאיש העני ההוא ויאמרו, אך עתה הנה היא כלכלתהו על כן לא הרעיב ופניו לא סרו ולא מת כראשונים. ויצאו שלושת האנשים מן המקום אשר התחבאו שמה, ויתפשו את פלטית ואת הלחם ביד העני ההוא. ויקחו את פלטית ויביאו אותה לפני שופטיהם ויאמרו אליהם, כזאת וכזאת תעשה היא אשר כלכלה את האיש ההוא בלחם על

כן לא מת ימים רבים. עתה דברו לנו מה משפט האישה הזאת על אשר עברה את דתינו.ויתקבצו כל אנשי סדום ועמורה, ויבערו את האש ברחוב העיר ויביאו את האישה וישליכוה באש ותשרף ותהי לאפר. וגם בעיר אדמה היתה נערה אחת בת איש עשיר מאנשי אדמה, ויעשו לה כדבר הזה. ויבוא הולך בעיר אדמה ללון בעיר ומחר ילך לביתו, וישב נגד פתח אבי הנערה ללון שם כי בא לו השמש במקום ההוא. ותראהו הנערה ההיא יושב בפתח הבית וישאל לה מים לשתות, ותאמר לו מי אתה. ויאמר לה אנוכי באתי היום מדרכי ותבוא לי השמש פה ואלין בזה עד למחר והשכמתי בבוקר והלכתי לדרכי. ותבוא הנערה ההיא הביתה, ותוציא לאיש ההוא לחם ומים לאכול ולשתות. ויודע הדבר ההוא לאנשי אדמה, ויקבצו כולם ויביאו את הנערה לפני השופטים לשפוט על הדבר הזה. ויאמר השופט יש לנערה הזאת משפט מות על אשר הפרה את דתינו, וכזה וכזה משפטה. ויתקבצו על אנשי הערים ההם, ויוציאו את הנערה ההיא וימשחו אותו בדבש מכף רגלה עד קדקדה כאשר דיבר השופט. ויתלו אותה לפני עדת הדבורים במקום מקבצם, ויבואו עליה כל הדבורים ויעקצו אותה ויצבו את כל בשרה. ותצעק הנערה מפני הדבורים ואין מביט אליה ואין מרחם עליה, ותעל צעקתה השמימה. ויקנא ה' על הדבר הזה ועל כל מעשה ערי סדום אשר עשו, יען שבעת לחם ושלות השקט היה להם ובכל זאת עני ואביון לא החזיקו. ותגדל רעתם וחטאתם לפני ה' מאוד בימים ההם, וישלח ה' את שני המלאכים אשר באו בית אברהם אל סדום ואל עריה לשחתם.

ויקומו המלאכים ההם מפתח אוהל אברהם כאשר אכלו ושתו, ויבואו סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום בעת ההיא. וירא אותם ויקם לקראתם וישתחו להם ארצה, ויפצר בם מאוד ויביאם אל ביתו וישם להם לחם ויאכלו וילינו בביתו. ויאמרו המלאכים אל לוט קום צא מן המקום הזה אתה וכל אשר לך פן תיספה בעון העיר, כי משחית ה' את המקום הזה. ויחזיקו המלאכים ביד לוט וביד אישתו וביד בנותיו וכל אשר לו, וישלחוהו ויניחוהו מחוץ לערים. ויאמרו לו הימלט על נפשך, וינס ויברח הוא וכל אשר לו. בעת ההיא המטיר ה' על סדום ועמורה ועל כל הערים האל גפרית ואש מאת ה' מן השמים, ויהפוך את כל הערים ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים

ואת צמח האדמה. ותבט עירית אשת לוט בהפיכת הערים לראות, כי נכמרו רחמיה אל בנותיה הנשארות בסדום כי לא יצאו עמה. ויהי כאשר הביטה אחריה, ותהי נציב ממלח. עודנו במקום ההוא עד היום הזה. וילכחו אותה על השוורים העוברים במקום ההוא יום יום עד אצבעות הרגלים ובבוקר יצמח אשר לחכו בה, עד היום הזה. וינוס לוט ושתי בנותיו הנשארות עמו, וימלטו אל מערת עדולם וישבו שם ימים. וישקך אברהם בבוקר לראות את ערי סדום מה נעשה בם, וישקף וירא והנה עלה עשן כל הערים כעשן הכבשן. ויהי בשבת לוט במערה עם שתי בנותיו וישקו את אביהן יין וישכבו עמו, כי אמרו אין איש בארץ לחיות זרע מהן כן חשבו כי אבדה כל הארץ. וישכבו שתיהן עם אביהן ותהרן שתיהן מאביהן, ותלדנה בנים. ותקרא הבכירה את שם בנו מואב לאמור כי מאביה ילדתו, הוא אבי מואב עד היום הזה. והצעירה קראה גם היא את בנה בן עמי, הוא אבי בני עמון עד היום הזה. ויהי אחרי כן ויסע לוט הוא ושני בנותיו משם, וישב בעבר הירדן עם שתי בנותיו ובניהן. ויגדלו בני לוט וילכו ויקחו להם נשים מארץ כנען וילדו להם בנים, ויפרו וירבו מאוד.

ויהי בעת ההיא ויסע אברהם מאלוני ממרא וילך ארץ פלשתים, ויגר בגרר. בשנת חמש ועשרים שנה לשבת אברהם בארץ כנען היא שנת מאה שנה לחיי אברהם, בא אברהם ארץ פלשתים גררה. ויהי בבואם אל הארץ ויאמר אל שרה אישתו אמרי לי אחותי את לכל אשר ישאל אותך, למען נצול מרעת יושבי הארץ. ויהי כשבת אברהם בארץ פלישתים, ויראו עבדי אבימלך מלך פלשתים את שרה כי יפה היא מאוד. וישאלו עליה לאברהם, ויאמר אחותי היא. וילכו עבדי אבימלך ויהללו את שרה אל המלך לאמור, בא איש מארץ כנען לגור בארץ ואחות לו יפה מאוד. וישמע אבימלך את דברי כל עבדיו אשר הללו את שרה אליו, וישלח אבימלך את שריו ויקחו את שרה ויביאוה למלך. ותבוא שרה בית אבימלך, וירא המלך את שרה כי יפה היא ותיטב בעיניו מאוד. ויגש אליה ויאמר לה מה הוא לך האיש אשר באת עמו אל ארצנו, ותען שרה ותאמר אחי הוא ונבוא מארץ כנען לגור באשר מצאנו. ויאמר אבימלך אל שרה הנה ארצי לפניך הטוב הושב את אחיך בארץ, אך עלינו לגדלו ולנשאו אחרי אשר הוא אחיך. וישלח אבימלך ויקרא אל אברהם, ויבוא אברהם לפני

המלך. ויאמר אבימלך אל אברהם הנה צויתי לעבדך הארץ כטוב בעיניך בעבור שרה אחותך, ויצא אברהם מאת המלך ותצא אחריו משאת המלך. ויהי לעת הערב טרם ישכב האדם והמלך יושב על כיסאו, ותיפול תרדמה עליו וישכב על הכיסא וירדם עד הבוקר. ויחלום והנה מלאך ה' בא אליו וחרבו שלופה בידו, ויעמוד המלאך על אבימלך ויבקש להרגו בחרב. ויחרד אבימלך בחלום ויאמר אל המלאך מה חטאתי לך כי באת אליי להמיתני בחרבך. ויען המלאך ויאמר אל אבימלך הנך מת על האישה אשר הבאת אמש לביתך, כי היא בעולת בעל אשת אברהם אשר בא לביתך. עתה השב אשת האיש ההוא כי אישתו היא, ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך. ובלילה ההוא היתה צעקה גדולה בארץ פלישתים ויראו כל יושבי הארץ כצורת איש עומד וחרבו שלופה בידו, ויך את כל יושבי הארץ בחרב הלוך והכות אותם. וינגע מלאך ה' את כל ארץ פלשתים בלילה ההוא, ותהי בהם מהומה גדולה מאוד בלילה ההוא ומחרתו. ויעצר להם כל כוחם וכל מוצאם ותהי בם יד ה' על דבר שרה אשת אברהם אשר לקח אבימלך.

ויהי בבוקר וישכם אבימלך ברעדה ובבהלה ומחרדה גדולה, וישלח ויקרא לכל עבדיו ויספר להם את חלומו וייראו האנשים מאוד. ויען איש אחד הניצב על עבדי המלך ויאמר אל המלך, אדוני המלך השב האישה הזאת אל בעלה כי אישה הוא. כן קרה גם כן לפרעה מלך מצרים בבוא האיש הזה מצרימה ויאמר על אישתו אחותי היא, כי כן דרכו לעשות בבואו לגור בארץ אשר לא ילך שמה. וישלח פרעה ויקח את האישה הזאת לאישה, ויבא ה' עליו מכות נמרצות עד אשר השיבו את האישה אל אשה. ועתה אדוני המלך הלא ידעת מה קרה אמש לכל הארץ, כי היו במהומה גדולה מאוד וכאב גדול וצעקה ונדע כי הוא זה על דבר האישה אשר לקחת. עתה השב האישה הזאת אל אשה, פן יקרה לנו כפרעה מלך מצרים ועבדיו ולא נמות. וימהר אבימלך ויקרא אל שרה ותבוא לפניו, וישלח ויקרא גם לאברהם ויבוא לפניו. ויאמר אבימלך אליהם, מה המעשה הזה אשר עשיתם לי באמרכם אחים אתם ואקח את האישה הזאת לאישה. ויאמר אברהם כי אמרתי פן אמות על אשתי. ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחות ואלף כסף, ויתן לאברהם וישב לו את שרה.

ויאמר אבימלך לאברהם הנה כל הארץ לפניכם, כטוב בעיניכם תשבו. ויצא אברהם ושרה אישתו מאת פני המלך בכבוד ויקר, וישבו בארץ גרר. וכל יושבי ארץ פלשתים ועבדי המלך, עודם נכאבים מאוד במכות המלאך אשר הכה בהם כל הלילה על דבר שרה. וישלח אבימלך אל אברהם לאמור, התפלל נא בעד עבדיך אל ה' אלוקיך ויסר מעלינו את המות הזה. ויתפלל אברהם בעד אבימלך ובעד עבדיו, וישמע ה' את תפילת אברהם וירפא ה' את אבימלך ואת כל עבדיו.

ויהי בעת ההיא מקץ ימים וארבעה חודשים לשבת אברהם הארץ פלשתים בגרר, ויפקוד אלוקים את שרה ויזכרה ה' ותהר ותלד לאברהם בן. ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה, יצחק. וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר ציווה אלוקים לאברהם לעשות לזרעו אחריו. ואברהם בן מאת שנה ושרה אישתו בת תשעים שנה, בהיולד להם את יצחק. ויגדל הילד ויגמל, ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. ויבואו שם ועבר וכל גדולי הארץ ואבימלך מלך פלשתים וכל עבדיו ופיכל שר צבאו לאכול ולשתות, ולשמוח במשתה אשר עשה אברהם ביום הגמל את יצחק בנו. וישמחו תרח ונחור עם אברהם, וישבו עמו בארץ פלשתים ימים רבים. בעת ההיא מת שרוג בן רעו, בשנה הראשונה ללדת יצחק. ויהיו כל ימי שרוג מאתיים שנה ותשע ושלושים שנה וימת. וישמעאל בן אברהם גדל בימים ההם, בן ארבע עשרה שנה היה בלדת שרה את יצחק לאברהם. ויהי אלוקים את ישמעאל בן אברהם, ויגדל וילמד קשת ויהי רובה קשת. ויהי בהיות יצחק בן אברהם בן חמש שנים, וישב עם ישמעאל בפתח האוהל. וירא ישמעאל את יצחק יושב לנגדו, ויקח את הקשת וימשוך בה ויתן אליה את החץ ויאמר להכות את יצחק. ותרא שרה את המעשה אשר ביקש ישמעאל לעשות ליצחק בנה, וירע בעיניה מאוד על בנה. ותשלח ותקרא לאברהם ותאמר לו, גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בנה עם בני כי כזה וכזה ביקש לעשות לו היום. וישמע אברהם בקול שרה, וישכם בבוקר ויקח שתיים עשרה ככרי לחם וחמת מים ויתן אל הגר וישלחה עם בנה. ותלך לה הגר עם בנה המדברה וישבו במדבר פארן עם יושבי המדבר, ויהי ישמעאל רובה קשת וישב במדבר ימים רבים. וילכו אחרי כן הוא ואמו לארץ מצרים וישבו

שם, ותיקח הגר לבנה אישה ממצרים ושמה מריסה. ותהר אשת ישמעאל, ותלד לו ארבעה בנים ובת אחת.

ויסע ישמעאל אחרי כן הוא ואמו ואישתו ובניו וכל אשר לו, וילכו וישובו המדברה. ויעשו להם אוהלים במדברות אשר ישבו בהן, ויהיו נוסעים וחונים תמיד מדי חודש ומדי שנה. ויתן אלוקים לישמעאל צאן ובקר ואהלים בעבור אברהם אביו, ויפרוץ האיש מאוד מאוד במקנה. וישב ישמעאל במדברות באהלים נוסע וחונה ימים רבים, ופני אברהם אביו לא ראה. ויהי מימים ויאמר אברהם אל שרה אישתו אלך לי ואראה את ישמעאל בני, כי התאוויתי אחיו לראותו כי לא ראיתיו זה ימים. וירכב אברהם על גמל אחד מגמליו וילך המדבר לבקש את ישמעאל בנו, כי שמע כי הוא יושב באהל במדבר עם כל אשר לו. וילך אברהם המדברה, ויגע אל אהל ישמעאל בחצות היום. וישאל על ישמעאל וימצא את אשת ישמעאל יושבת באהל עם בניה, וישמעאל אשה ואמו אין עמה וישאל אברהם את אשת ישמעאל לאמור אנא פנה ישמעאל, ותאמר הלך השדה לצוד ציד. ואברהם עודנו רוכב על הגמל ולא ירד מעליו ארצה כאשר נשבע לשרה אישתו אשר לא ירד מעל הגמל ארצה. ויאמר אברהם אל אשת ישמעאל, בתי תני לי מעט מים ואשתה כי יגע ועייף אני מהדרך. ותען אשת ישמעאל ותאמר לאברהם אין לנו מים ולא לחם, ותשב באהלה ולא הביטה אל אברהם ולא שאלה אותו מי הוא. אך מכה את בניה ותקללם, ותקל גם את ישמעאל בנה ותחרפהו. וישמע אברהם את כל דברי אשת ישמעאל אל בניה, ויחר לו מאוד וירע בעיניו. ויקרא אברהם אל האישה לצאת אליו מאהלה, ותצא האישה ותעמוד נגד אברהם ואברהם עודנו רוכב על הגמל. ויאמר אברהם אל אשת ישמעאל, בבוא ישמעאל אישך הנה ודיברת אליו כדברים האלה. בא הנה איש זקן מאוד מארץ פלשתים לבקש אותך וכזה וכזה מראהו ותארו ולא שאלתיהו מי הוא, וירא כי אינך פה וידבר אליי ויאמר בבוא ישמעאל אישך ואמרת אליו כה אמר האיש ההוא בבואך הסר את יתד האהל הזה אשר נתת פה ושמת תחתיה יתד אחרת. ויכל אברהם לצוות את האישה, ויפן וילך על הגמל וישב לדרכו.

ויהי אחרי כן ויבוא ישמעאל מצידו, הוא ואמו וישב אל אהלו. ותדבר אליו אישתו כדברים האלה, בא הנה איש זקן מאוד מארץ פלישתים לבקש עליך וכזה וכזה מראהו ולא שאלתיהו מי הוא. וירא כי אינך הנה, ויאמר אליי לאמור בבוא אישך הנה ואמרת אליו כה אמר האיש הזקן הסר את יתד האהל אשר נתת פה ושמת תחתיה יתד אחרת. וישמע ישמעאל את דברי אישתו, וידע כי הוא אביו ואשר לא כיבדה אותו אישתו. ויבן ישמעאל את דברי אביו אשר דיבר אל אישתו, וישמע ישמעאל בקול אביו ויגרש ישמעאל את האישה ההיא ותלך לה. וילך ישמעאל אחרי כן ארצה כנען ויקח אישה אחרת, ויביאה אל אהלו במקום אשר היה שם. ויהי מקץ שלוש שנים, ויאמר אברהם אלך לי עוד ואראה את ישמעאל בני ואבואה כי לא ראיתיהו זה ימים רבים. וירכב על גמלו וילך המדבר, ויגיע אל אהל ישמעאל בחצי היום. וישאל על ישמעאל, ותצא לו אישתו מן האהל ותאמר איננו פה אדוני כי הלך לצוד השדה ולרעות את הגמלים. ותאמר האישה אל אברהם סורה אדוני אל האהל ואכלת פת לחם, כי עיפה נפשך מן הדרך. ויאמר אליה אברהם לא אשב כי מהר אנכי ללכת לדרכי, אך תני נא לי מעט מים ושתיתי כי צמאתי. ותמהר האישה ותרץ ותבוא אהלה ותוציא מים ולחם אל אברהם ותיתן לפניו ותפצר בו מאוד לאכול, ויאכל וישת וייטב לבו ויברך את ישמעאל בנו. ויכל לאכול ויברך את ה' , ויאמר אל אשת ישמעאל בבוא ישמעאל ואמרת אליו כדברים האלה. בא הנה איש זקן מאוד מארץ פלשתים, וכזה וכזה מראהו ויאמר אליי בבוא ישמעאל הנה ואמרת אליו כה אמר האיש הזקן היתד ששמת פה באהל טובה מאוד אל תסירנה מן האהל. ויכל אברהם לצוות את האישה, וירכב וילך לו לדרכו ארץ פלישתים. ויבוא ישמעאל אל אהלו, ותצא אישתו לקראתו בשמחה ובטוב לבב. ותאמר אליו בא הנה איש אחד זקן מארץ פלשתים וישאל עליך ואין, ואוציא לו לחם ומים ויאכל ויישת ויטב לבו. וידבר אליי כדברים האלה, בבוא ישמעאל אישך הנה ואמרת אליו יתד האהל אשר לך טובה מאוד אל תסירנה מן האהל. וידע ישמעאל כי הוא אביו וכי כיבדה אותו אישתו, ויברך ישמעאל את ה'.
ויקם בעת ההיא ישמעאל ויקח את אישתו ואת בניו ואת מקנהו ואת כל אשר לו, ויסע משם וילך ארץ פלשתים אל אביו. ויספר אברהם לישמעאל בנו, על אודות

האישה הראשונה אשר לקח ישמעאל שכזאת וכזאת עשתה. וישב ישמעאל ובניו עם אברהם, ימים רבים בארץ. ואברהם ישב בארץ פלשתים ימים רבים, וירבו הימים ויהיו עשרים ושש שנים. ויהי אחרי כן וילך אברהם עם עבדיו וכל אשר לו ויצאו מארץ פלשתים וירחיקו ממנה מאוד, ויבואו עד קרוב לחברון וישבו שם. ויחפרו שם עבדי אברהם בארות מים, וישב שב אברהם וכל אשר לו על המים. וישמעו עבדי אבימלך מלך פלישתים לאמור, חפרו עבדי אברהם בארות מים בגבול הארץ. ויבואו ויריבו עם עבדי אברהם, ויגזלו להם את הבאר הגדול אשר חפרו. וישמע אבימלך מלך פלשתים את הדבר הזה, ויבוא הוא ופיכול שר צבאו ועשרים מאנשיו אל אברהם. וידבר אבימלך אל אברהם על אודות עבדיו, ויוכיח אברהם את אבימלך על אודות הבאר אשר גזלו עבדיו ממנו. ויאמר אבימלך אל אברהם, חי ה' אשר ברא את כל הארץ לא שמעתי את הדבר אשר עשו עבדיו לעבדיך בלתי היום. ויקח אברהם שבע כבשות ויתן לאבימלך לאמור קח נא מידי, בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזה. ויקח אבימלך את שבע כבשות הצאן אשר נתן לו אברהם וגם צאן ובקר נתן לו הרבה, וישבע אבימלך לאברהם על אודות הבאר. על כן קרא לבאר ההוא באר שבע, כי שם נשבעו שניהם עליו. ויכרתו ברית שניהם בבאר שבע, ויקם אבימלך ופיכול שר צבאו וכל אנשיו וישובו ארץ פלישתים. ואברהם וכל אשר לו ישבו להם בבאר שבע, ויהיו שם בארץ ההיא ימים רבים. ויטע אברהם אשל גדול בבאר שבע, וישם לו שם ארבעה שערים לארבע רוחות העולם ויטע בו כרם. למען כאשר יבוא הולך אל אברהם ובא לו משער אשר יהיה נגד דרכו, וישב שמה ואכל ושתה ושבע והלך לו. כי בית אברהם פתוח תמיד לכל בני האדם, לעוברים ולשבים אשר יבואו יום יום לאכול ולשתות בבית אברהם תמיד.

ויהי כל איש רעב אשר יבוא בבית אברהם, ונתן לו אברהם לחם ואכל ושתה ושבע. וכל הבא אל ביתו ערום יכסנו בבגדים כרצונו ונתן לו כסף וזהב והודיעו את ה' אשר בראו בארץ, ככה יעשה אברהם כל הימים. וישבו אברהם ובניו וכל אשר לו בבאר שבע, ויאהל עד חברון. ונחור אחי אברהם ואביו וכל אשר להם ישבו להם בחרן, כי לא באו עם אברהם ארצה כנען. ויולדו לנחור בנים בחרן, אשר ילדה לו מילכה בת

הרן אחות שרה אשת אברהם. ואלה שמות הילודים לו, עוץ ובוז וקמואל וכשד וחזו. פלדש וידלף ובתואל בנים שמונה, אלה בני מילכה אשר ילדה לנחור אחי אברהם. ותהי לנחור פילגש ושמה ראומה ותלד גם היא לנחור, טבח ונחם ותחש ומעכה בנים ארבעה. ויהיו כל בני נחור אשר יולדו לו בנים שניים עשר מלבד בנותיו, ויולדו גם להם בנים בחרן. ויהיו בני עוץ בכור נחור, אביחרף וגדין ומילום ודבורה אחותם. ובני בוז, ברכאל ונעמת ושוח ומדני. ובני קמואל, ארם ורחוב. ובני כשד, ענמלך ומישר ובנון ויפעי. ובני חזו, פלדש ומיכי ועפר. ובני פלדש, ערוד ואמורם ומריד ומילוך. ובני ידלף, מושן וכישן ומוצא. ובני בתואל, שחר ולבן ורבקה אחותם. אלה משפחות בני נחור אשר נולדו להם בחרן. וילך ארם בן קמואל ורחוב אחיו מהלאה חרנה, וימצאו בקעה בארץ על נהר פרת. ויבנו שם עיר ויקראו את שם העיר כשם פתור בן ארם, הוא ארם נהרים עד היום הזה. ובני כשד הלכו גם הם לגור באשר ימצאו, וילכו וימצאו בקעה מנגד לארץ שנער וישבו שם. ויבנו שם להם עיר ויקראו את שם העיר כשד כשם אביהם היא ארץ כשדים עד היום, וישבו הכשדים בארץ ההיא ויפרו וירבו מאוד. ותרח אבי נחור ואבי אברהם הלך ויוסף ויקח אישה אחרת, לעת זקנתו ושמה פלילה. ותהר ותלד לו בן ויקרא את שמו צובא, ויחי תרח אחרי הולידו את צובא חמש ועשרים שנה. וימת תרח בשנה ההיא היא שנת חמש ושלושים שנה ללידת יצחק בן אברהם, ויהיו ימי תרח חמש שנים ומאתיים שנה וימת ויקבר בחרן.

וצובא בן תרח חי שלושים שנה, ויולד את ארם ואת *אכלוז ואת מריק. ותהיינה לארם בן צובא בן תרח שלוש נשים, ויולד שנים עשר בנים ושלוש בנות. ויתן ה' לארם בן צובא עושר ונכסים ומקנה רב וכבד צאן ובקר, ויפרוץ האיש במאוד מאוד. ויסע ארם בן צובא הוא ואחיו וכל ביתו מחרן, וילכו לגור באשר ימצאו. כי היה רכושם רב משבת בחרן, ולא יכלו לשבת בחרן עם בני נחור אחיהם יחד. וילך ארם בן צובא ואחיו, וימצאו בקעה מהלאה לארץ קדם וישבו שם. ויבנו שם גם הם עיר ויקראו את שמה ארם כשם אחיהם הבכור, היא ארם צובא עד היום הזה. ויצחק בן אברהם הולך וגדל בימים ההם וילמדהו אברהם אביו את דרך ה' לדעת את ה', וה' עמו. ויהי בהיות יצחק בן שלושים שנה ושבע שנים, וישמעאל אחיו הולך ובא עמו באהל.

ויתפאר ישמעאל על יצחק לאמור, בן שלוש עשרה שנה הייתי כאשר דיבר ה' אל אבי לימול אותנו. ואעש את דבר ה' אשר דיבר אל אבי ואתן את נפשי אל ה', ולא עברתי את דברו אשר ציווה את אבי. ויען יצחק את ישמעאל לאמור, למה תתפאר עליי בדבר הזה על מעט בשר מבשרך אשר צוך ה' להסיר אותו מעליך. חי ה' אלוקי אברהם אבי כי אם יאמר ה' לאבי קח נא את יצחק והעלהו לפניי עולה, לא מנעתי את נפשי כי אעשה את הדבר בשמחה. וישמע ה' את הדבר אשר דיבר יצחק אל ישמעאל וייטב בעיני ה', ויאמר לנסות את אברהם בדבר הזה. ויהי היום ויבואו בני האלוקים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם, להתייצב על ה' להשטין את בני האדם לפני ה'. ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא, ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה. ויאמר ה' אל השטן מה דברך אליי על כל בני הארץ, ויען השטן את ה' ויאמר כי ראיתי את כל בני הארץ אשר יעבדוך ויזכרוך בעת בקשם מלפניך דבר. והיה כאשר תיתן להם את הדבר ההוא אשר יבקשו מלפניך, ושבו להם ועזבוך ולא יוסיפו לזכור אותך עוד. הראית את אברהם בן תרח אשר בתחילה לא היו לו בנים ויעבדך ויבנה אליך מזבחות בכל אשר ילך שם והקריב עליהן קורבנות, ויקרא בשמך לכל בני הארץ תמיד. ועתה כאשר נולד לו יצחק בנו ויעזוב אותך ויעש משתה גדול לכל יושבי הארץ, ואת ה' שכח.

כי מכל אשר עשה לא הקריב לפניך קורבן עולה או שלמים או שור אחד או כשב או עז אחד, מכל אשר שחט ביום הגמל את בנו. גם מיום אשר נולד בנו היום שלושים ושבע שנה לא בנה לפניך מזבח ולא הקריב אליך עליו קרבן, כי ראה כי נתת לו אשר ביקש מלפניך ויעזבך. ויאמר ה' אל השטן, השמת לבך אל עבדי אברהם כי אין כמוהו בארץ איש תם וישר לפניי וירא אלוקים וסר מרע. חי אני כי אם אמרתי לו הקרב נא את יצחק בנך לפניי לעולה לא ימנעהו ממני, ואף כי אומר אליו הקרב לפניי עולה מן הצאן או מן הבקר. ויען השטן את ה' ויאמר, בי אדוני דבר נא אל אברהם כדבר הזה אשר דיברת אם לא יעבור וימיר את דבריך היום. בעת ההיא היה דבר ה' אל אברהם ויאמר אליו אברהם, ויאמר הנני. ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה, והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר יראה לך בו

שם ענן וכבוד. ויאמר אברהם בלבו איך אעשה עד אשר אפריד את יצחק בני משרה אמו, להעלותו לפני ה' לעולה. ויבוא אברהם האהלה וישב לפני שרה אישתו, וידבר אליה כדברים האלה. בננו יצחק גדל ולא למד עבודת אלוקיו זה ימים, עתה אלך לי למחר ואביאנו אל שם ואל עבר בנו ושם ילמד את דרכי ה'. כי ילמדוהו לדעת את ה' ולדעת כאשר יתפלל לפני ה' בכל עת ויענהו, ולדעת שם את דרך עבודת ה' אלוקיו. ותאמר שרה טוב דיברת, לך אדוני ועשה לו כאשר דיברת. ואולם אל תרחיק את בני מעליי ולא ישב שם ימים רבים, כי נפשי קשורה בנפשו מאוד. ויאמר אברהם אל שרה, בתי חלה נא את פני ה' אלוקינו אשר יעשה עמנו טובה. ותקח שרה את יצחק בנה וילן איתה בלילה הוא, ותשקהו ותחבקהו ותצוהו עד הבוקר. ותאמר לו בני איך תוכל נפשי להיפרד ממך, ותשקהו ותחבקהו עוד ותבך עמו. ותצוה את אברהם אביו עליו, ותאמר שרה לאברהם בי אדוני השמר נא בבנך ושים את עיניך עליו כי אין לי בן אחר ולא בת כי אם הוא. אל נא תעזבנו אם ירעיב האכילהו לחם ואם יצמא השקה מים, ואל תניחהו ללכת ברגליו ולא לישב בשמש. וגם אל תעזבהו ללכת בדרך לבדו ולא תאנסהו מכל אשר ידבר, ועשית לו ככל אשר יאמר אליך. ותבך שרה עוד בכי גדול אל יצחק בלילה ההוא, ותצוהו עד הבוקר.

ויהי בבוקר ותיקח שרה בגד טוב ונאה מאוד מן הבגדים אשר איתה בבית, מאשר נתן לה אבימלך. ותלבוש את יצחק בנה ותשם לו מצנפת על ראשו, ותשם אבן יקרה על המצנפת. ותיתן להם צידה לדרך, ויצא וילכו יצחק ואברהם אביו וילכו עמהם מעבדיהם לשלחם בדרך. ותצא גם שרה עמהם ותלך בדרך איתם לשלחם, ויאמרו פה שובי לך האהלה. ותשמע שרה את דברי יצחק בנה ותבך בכי גדול, ויבך גם אברהם אישה עימה. ויבך גם יצחק בנה עמה בכי גדול מאוד, וגם אשר הלכו לשלחם בכו בכי גדול עד מאוד. ותחזק שרה ביצחק בנה ותאחזהו בין זרועותיה ותחבקהו ותשקהו, ותוסף עוד לבכות עמו. ותאמר שרה, מי יודע אם אראה אותך עוד בני מהיום הזה. ויבכו עוד בכי גדול, ואברהם ושרה ויצחק וגם אשר הלכו עמהם בדרך לשלחם בכו בכי גדול עימהם. ותשב לה אחרי כן שרה מעל יצחק בבכיה רבה, וישובו כל שפחותיה ועבדיה עמה האהלה, ואברהם הלך עם יצחק בנו להעלותו עולה לפני ה'

כאשר ציוהו. ויקח אברהם גם את שני נעריו עמו, את ישמעאל בן הגר ואת אליעזר עבדו וילכו יחד עימהם. ויהי הם הולכים בדרך, וידברו הנערים ביניהם כדברים האלה. ויאמר ישמעאל אל אליעזר הנה אברהם אבי הולך את יצחק להקריבו עולה לה' כאשר ציוהו, והיה בשובו ונתן לי את כל אשר לו לרשתו כי אני בנו בכורו. ויען אליעזר את ישמעאל ויאמר אליו, הלא אברהם גירש אותך ואת אמך וישבע לבלתי הוריש לך מכל אשר לו מאומה. ולמי יתן את כל אשר לו ואת כל חמודותיו הלא לעבדו הנאמן בביתו אשר עבדתיו יומם ולילה ואעש כל אשר יאמר אליי, כי לי יוריש את כל אשר לו אחרי מותו.

ויהי בלכת אברהם עם יצחק בנו בדרך, ויבוא השטן וידמה לאברהם כתואר איש זקן מאוד עניו ושפל רוח מאוד. ויגש אל אברהם ויאמר אליו, הכסיל או בער אתה אשר אתה הולך לעשות הדבר הזה היום מבנך יחידך. כי נתן לך האלוקים בן באחרית ימיך לעת זקנתך ותלך ותשחטהו היום על לא חמס, והאבדת את נפש בנך יחידך מן הארץ. הלא ידעת אם לא שמעת כי אין הדבר הזה מאת ה', כי לא יעשה ה' לאיש כרעה הזאת בארץ לאמור לו לך שחוט את בנך. וישמע אברהם את הדבר הזה, וידע כי דבר השטן הוא אשר ביקש להתעותו מדרך ה'. ולא אבה אברהם לשמוע בקול השטן, ויגער בו אברהם וילך לו. וישב השטן ויבוא אצל יצחק, וידמה ליצחק כתואר איש בחור יפה תואר ויפה מראה מאוד. ויגש אל יצחק ויאמר אליו, הלא ידעת אם לא שמעת כי אביך הזקן הכסיל הזה מביאך לשחטך היום חינם. עתה בני לא תשמע אליו ולא תאבה לו כי הזקן הוא כסיל, ולא תאבד את נפשך היקרה ואת תארך הנאה מן הארץ. וישמע יצחק את הדבר הזה ויאמר לאברהם אביו, השמעת אבי את אשר דיבר אליי האיש הזה כזה וכזה דיבר. ויען אברהם את יצחק בנו ויאמר אליו, הישמר לך ממנו ואל תשמע אל דבריו ואל תאבה לו, כי שטן הוא לנו להעבירנו ממצות אלקינו היום. ויגער אברהם עוד בשטן, וילך לו השטן מעליהם. וירא כי לא יכול להם ויסתר לו מפניהם וילך ויעבור לפניהם אל הדרך ויהי להם כנחל גדול מלא מים על הדרך, ויגיעו אברהם ויצחק ושני נעריו עד המקום ההוא ויראו נחל גדול ועצום מאוד במים אדירים. ויבואו בתוך הנחל ויעברו בו, והמים עוברים לרגליהם. וילכו בנחל

ההוא הלוך וטבוע ויגיעו המים עד צואריהם, ויבהלו כולם יחד מהמים. ויהי הם עוברים בנחל, ויכר אברהם את המקום ההוא וידע כי אין שמה מים במקום ההוא. ויאמר אברהם אל יצחק בנו, יודע אני את המקום הזה אשר אין בו לו נחל ולא מים. עתה השטן הוא אשר יעשה לנו את כל אלה, להעביר אותנו ממצוות אלוקינו היום הזה. ויגער אברהם בשטן ויאמר אליו, יגער ה' בך השטן לך נא מעלינו כי במצות אלוקינו הלכנו. ויפחד השטן מקול אברהם וילך לו מעליהם.

וישב המקום ההוא ליבשה כאשר היה בתחילה, וילך אברהם ויצחק אל המקום אשר אמר לו האלוקים. ויהי ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום אשר אמר לו האלוקים מרחוק. וירא עליו עמוד אש מן הארץ ועד השמים וענן כבד על ההר, וכבוד ה' בענן. ויאמר אברהם אל יצחק בנו, הראית בהר ההוא אשר אנחנו רואים מרחוק את אשר אני רואה עליו. ויען יצחק ויאמר אל אביו, ראיתי והנה עמוד אש וענן ועמוד ה' נראה בענן עליו. וידע אברהם כי יצחק בנו נרצה לעולה לפני ה'. ויאמר אברהם אל אליעזר ואל ישמעאל בנו, הראיתם גם אתם את אשר ראינו בהר ההוא מרחוק. ויענו ויאמרו לא ראינו דבר רק הר כהרי על הארץ ראינו, וידע אברהם כי לא נרצה לפני ה' ללכת עימהם. ויאמר אליהם אברהם שבו לכם פה עם החמור ואני ויצחק בני נלכה לנו עד ההר ההוא, ונשתחווה שם ונשובה אליכם. וישבו שמה אליעזר וישמעאל במקום ההוא, כאשר ציום אברהם. ואברהם לקח עצים לעולה וישימו על יצחק בנו, ויקחו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם אל המקום ההוא. ויהי בלכתם ויאמר יצחק אל אביו, הנה אש והעצים איתנו ואיה השה להקריב לפני ה' לעולה. ויען אברהם את יצחק בנו לאמור, בני בך בחר ה' להיות לו לעולה תמימה תחת השה. ויאמר יצחק אל אביו, כל אשר דיבר אליך ה' אנוכי אעשה בשמחה ובטוב לב. ויאמר אברהם עוד אל יצחק בנו היש בלבך מחשבת דבר בזה או עצה אשר איננה נכונה, הגד נא לי בני אל תכחד ממני. ויען יצחק את אברהם אביו ויאמר אליו, חי ה' אבי וחי נפשי אם יש בלבי להימין ולהשמיל על הדבר אשר דיבר אליך ה'. וגם עצם מעצמי ובשר מבשרי לא זע ולא נד מהדבר הזה וגם מחשבת כל דבר או עצה רעה אין בלבי בדבר הזה, כי אם לב שמח וטוב נפש אני בדבר ה' אך אמרתי ברוך ה' אשר

חפץ בי היום לעולה לפניו. וישמח אברהם מאוד בדברי יצחק, יילכו ויבואו שניהם אל המקום ההוא אשר דיבר ה'. ויגש אברהם לבנות את המזבח במקום ההוא, ויהי אברהם בונה ויצחק יתן בידו אבנים וחומר עד אשר כלו לבנות המזבח.

ויקח אברהם את העצים ויערכו על המזבח ההוא אשר בנה, ויקח את יצחק בנו ויאסרהו לשומו על העצים אשר על המזבח לשוחטו לעולה לפני ה'. ויאמר יצחק אל אביו אבי קשרני מאוד וקשור אותי ואחר תשימני על המזבח, פן אשוב ואנוע ואנתק מחזקת המאכלת אשר בבשרי ואחלל את קורבן העולה ויעש אברהם כן. ויאמר עוד יצחק אל אביו, אבי בעת אשר תשחטני ותשרפני לעולה קח עמך הנשאר מאפרי והבאת לשרה אמי ואמרת אליה זה ליצחק ריח. אך לא תדבר אליה את הדבר הזה בשבתה לפני באר או במקום גבוה, פן תשליך את נפשה עליי ותמות. וישמע אברהם את דברי יצחק, וישא אברהם את קולו ויבך בדבר יצחק הדברים האלה וירדו דמעות אברהם על יצחק בנו. וגם יצחק בכה מאוד ויאמר אל אביו, מהרה חושה אבי ועשה בי רצון ה' אלוקינו כאשר צוך. ויהי לב אברהם ויצחק שמח בדבר הזה אשר ציום ה', אך עין במר תבכה ולב שמח. ויעקוד אברהם את יצחק בנו וישם אותו על המזבח ממעל לעצים, ויפשוט יצחק את צוארו לפני אביו על המזבח. וישלח אברהם את ידו לקחת את המאכלת, לשחוט את בנו לעולה על המזבח. ויגשו מלאכי רחמים בעת ההיא לפני ה', וידברו אליו בעבור יצחק לאמור. אנא ה' מלך רחום וחנון אתה על כל אשר בראת בשמים ובארץ ואתה מחיה את כולם, תנה כופר ופדיון תחת יצחק עבדך וחון ורחם על אברהם ועל יצחק בנו אשר עשו את דברך היום. הראית ה' אשר יצחק בן אברהם עבדך עקוד וקשור לזבח על המזבח כבהמה, עתה יהמו נא רחמיך ה' עליהם. בעת ההיא נראה ה' אל אברהם ויקרא אליו מן השמים ויאמר אליו, אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה בעשותך את הדבר הזה, ולא חשכת את בנך את יחידך ממני. וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל נאחז בסבך בקרניו, הוא האיל אשר ברא ה' אלוקים בארץ ביום עשותו ארץ ושמים. ויכן ה' אלוקים את הכבש ההוא מהיום ההוא והלאה, להיותו תחת יצחק לעולה. והאיל ההוא הלוך וקרב לפני אברהם, ויאחז בו השטן ויסבך את קרניו

בסבך לבלתי קרב אל אברהם למען אשר ישחט אברהם את בנו. וירא אברהם את האיל ההוא הולך וקרב לפני אברהם, והשטן יחדלנו. וילך אברהם ויקחהו ויביאהו לפני המזבח, ויתר את יצחק בנו ממאסרו וישם תחתיו את האיל ההוא.
וישחט אברהם את האיל על המזבח, ויעלהו לעולה תחת יצחק בנו. ויז אברהם מדם האיל על המזבח ויקרא ויאמר, זה תחת בני וזה יחשב היום כדם בני לפני ה'. והיה כל הדבר אשר יעשה אברהם בכבש ההוא על המזבח, וקרא ואמר זה תחת בני וזה יחשב היום לפני ה' על בני. ויכל אברהם את כל העבודה על המזבח ותרצה העבודה לפני ה' ותחשב כיצחק, ויברך ה' את אברהם ואת זרעו ביום ההוא. וילך השטן אל שרה וידמה אליה כתואר איש זקן שפל ועניו מאוד, ואברהם עודנו מקריב העולה לה'. ויאמר אליה, הלא ידעת את כל המעשה אשר עשה אברהם ליצחק בנך היום. כי לקח את יצחק ויבן מזבח וישחטהו ויקריב אותו על המזבח, ויהי יצחק צועק ובוכה לפני אביו ואין מביט אליו ואין מרחם עליו. וידבר השטן את הדברים האלה עוד לשרה פעמים, וילך לו מלפניה. ותשמע שרה את כל דברי השטן ותחשוב כי איש זקן הוא מבני האדם אשר היה אצל בנה ויבא ויגד לה כדברים האלה, ותשא שרה את קולה ותבך ותצעק צעקה גדולה ומרה על בנה ותפל את נפשה לארץ ותזרוק עפר על ראשה. ותאמר בני יצחק בני מי יתן מותי אני תחתיך היום הזה. ותוסף עוד לבכות ותאמר, צר לי עליך כי גדלתיך וטפחתיך ויהפך ששוני עליך לאבל. כי היתה תאותי אליך לצעקה ותפילה עד אשר ילדתיך לתשעים שנה, ועתה היית למאכלת ולאש היום הזה למנה. אך מתנחמת אנוכי עליך בדבר ה' בני, כי מצות אלוקיך עשית כי מי יוכל לעבור את דברי אלוקינו אשר נפש כל חי בידו. צדיק אתה ה' אלוקינו כי כל מעשיך טובים וישרים כי שמחה גם אני בדברך אשר ציוית, אך עיני במר תבכה ולב שמח. ותיתן שרה את ראשה בחיק אחת משפחותיה, אחר כן ותדום כאבן. ותקם אחרי כן ותלך הלוך ושאלה ותלך עד חברון ותשאל את כל הולכי הדרך אשר תפגע בדרך, ואין דובר אליה דבר לאמור מה נעשה בבנה.
ותבוא עם שפחותיה ועבדיה בקרית ארבע היא חברון ותשאל על בנה ותשב שמה, ותשלח מעבדיה לבקש אנה הלכו אברהם ויצחק. וילכו לבקש אותם בית שם ועבר

ולא מצאו, ויבקשו בכל הארץ ואין. והנה השטן בא אל שרה בדמות איש ויבוא ויעמוד לפניה, ויאמר אליה שקר דברתי אלייך כי לא שחט אברהם את יצחק בנו ולא מת. ויהי כשמעה הדבר וששה ותשמח מאוד מאוד אל בנה, ותצא נפשה משמחתה ותמת ותאסף אל עמיה. ואברהם בכלותו את עבודתו וישב עם יצחק בנו אל נעריו, ויקומו וילכו יחדיו בארה שבע אל ביתם. ויבקשו את שרה ולא מצאוה, וישאלו עליה ויאמרו אליהם הלוך הלכה עד חברון לבקש אתכם אנה הלכתם כי כזה וכזה הוגד לה. וילכו אברהם ויצחק אליה חברונה וימצאוה כי מתה, וישאו כולם את קולם ויבכו עליה בכי גדול. ויפול יצחק על פני אמו ויבך עליה, ויאמר אמי אמי איך עזבתני ותלך אנה ואנה ואיכה עזבתני. ויבכו אברהם ויצחק בכי גדול וכל עבדיהם בכו איתם אל שרה, ויספדו עליה מספד גדול וכבד.

חיי שרה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וכו' ותמת שרה וכו', ויקם אברהם מעל פני מתו לבקש קבר לקבור את שרה אישתו וילך וידבר אל בני חת יושבי הארץ לאמור. גר ותושב אנוכי עמכם, תנו לי אחוזת קבר בארצכם ואקברה את מתי מלפניי. ויאמרו בני חת אל אברהם הנה הארץ לפניך, במבחר הארץ קבור מתך כי לא ימנעך איש מקבור מתך. ויאמר אליהם אברהם אם יש את נפשכם בדבר הזה, לכו ובקשו לי מעפרון בן צוחר לאמור. ויתן לי את מערת המכפלה אשר בקתה שדהו, ואקנה אותה ממנו כאשר חפץ בה. ועפרון יושב בתוך בני חת, וילכו ויקראו אליו ויבוא לפני אברהם. ויאמר עפרון אל אברהם הנה כל אשר תחפוץ לפניך אותו יעשה עבדך, ויאמר אברהם לא כי קנה אקנה המערה והשדה אשר לך במחיר לאחוזת קבר עד עולם. ויען עפרון ויאמר הנה השדה והמערה לפניך, את אשר תחפוץ תן. ויאמר אברהם כי בכסף מלא אקנה אותה מידך, ומיד באי שער עירך ומיד זרעך עד עולם. וישמע עפרון וכל אחיו לדבר הזה, וישקול אברהם לעפרון ארבע מאות שקל כסף ביד עפרון וביד כל אחיו. ויכתוב אברהם את הדבר הזה בספר ויחתום, ויעד ארבעה עדים. ואלה שמות העדים, אמיגל בן אבישוע החתי אליחורף בן אשונה החוי עדון בן אחירע הגרדי עקדיל בן אבודיש הצידוני. ויקח אברהם את ספר המקנה, וישימהו

באוצרותיו. ואלה הדברים אשר כתב אברהם בספר לאמור, כי המערה והשדה קנה אברהם מאת עפרון החתי וזרעו ויוצאי עירו וזרעם עד עולם. לאברהם למקנה ולזרעו וליוצאי יריכו לאחוזת קבר עד עולם, ויחתום ויעד עדים. ויקם השדה והמערה אשר בו וכל המקום ההוא לאברהם ולזרעו אחריו מאת בני חת, הנה לפני ממרא בחברון אשר בארץ כנען. ואחרי כן קבר אברהם את השרה אישתו במקום ההוא, ויהי המקום ההוא וכל גבולו לאברהם ולזרעו לאחוזת קבר. ויקבור אברהם את שרה בכבוד כקבור את המלכים, ותיקבר בבגדים טובים ויפים עד מאוד. ויהיו שם על מיטתה שם הן נח ועבר בנו ואבימלך וענר ואשכול וממרא, וכל גדולי הארץ הולכים אחרי המיטה. ויהיו ימי שרה מאת שנה ועשרים ושבע שנים ותמת. ויעש אברהם לשרה אישתו מספד גדול וכבד מאוד, ויעש אבל שבעת ימים. וינחמו על יושבי הארץ את אברהם ואת יצחק בנו על שרה. ויעברו ימי בכיתה, וישלח אברהם את יצחק בנו וילך בית שם ועבר ללמוד דרכי ה' ואת מוסרו וישב שם יצחק שלוש שנים. ויהי בעת ההיא ויקם אברהם וכל עבדיו, וילכו וישובו להם בארה שבע אל ביתם. וישב אברהם וכל עבדיו בבאר שבע. ויהי לתקופת השנה וימת אבימלך מלך פלשתים בשנה ההיא, בן מאת שנה ושלוש ותשעים שנה היה במותו. וילך אברהם עם אנשיו ארץ פלשתים וינחמו את כל בתי אבימלך וכל עבדיו, ויפן וישב אל ביתו.

ויהי אחרי מות אבימלך ויקחו על אנשי גרר את בנמלך בנו, והוא בן שתים עשרה שנה וימליכוהו תחת אביו. ויסבו את שמו אבימלך כשם כשם אביו, כי כן משפטם לעשות בגרר. וימלוך אבימלך תחת אבימלך אביו, וישב על כיסאו. וגם לוט בן הרן מת בימים ההם, בשנת תשע ושלושים שנה לחיי יצחק בן אברהם. ויהיו כל ימי לוט אשר חי מאת שנה ושתים וארבעים שנה וימת. ואלה בני לוט אשר יולדו לו מבנותיו, שם הבכור מואב ושם השני בן עמי. וילכו שני בני לוט ויקחו להם נשים מארץ כנען ויולדו להם בנים. ויהיו בני מואב ער ומעיון ותרסיון וקנויל בנים ארבעה, הם אבות לבני מואב עד היום. ובני עמי גרים ועישון ורבה וצלון ועינון ומיוב בנים שישה, הם אבות לבני עמון עד היום הזה. וילכו כל משפחות בני לוט לגור בארץ אשר ימצאו, כי פרו ורבו מאוד. וילכו ויבנו להם ערים בארץ אשר ישבו שם, ויקראו

את שמות הערים אשר בנו על שמותם. ונחור בן תרח אחי אברהם מת בימים ההם, בשנת ארבעים שנה לחיי יצחק. ויהיו כל ימי נחור מאת שנים ושבעים ושתים שנה, וימת ויקבר בחרן. וישמע אברהם כי מת אחיו ויחר לו מאוד, ויתאבל על אחיו ימים רבים. אז קרא אברהם אל אליעזר עבדו הגדול הפקיד על ביתו, ויבוא לפניו ויעמוד לפניו. ויאמר אליו אברהם הנה נא זקנתי, לא ידעתי יום מותי כי באתי בימים. עתה קום ולקחת אישה לבני ממשפחתי ומבית אביה בחרן, ואשביעך בה' אלוקי השמים אשר לא תיקח אישה לבני מן המקום הזה ומן הארץ הזאת מבנות הכנעני אשר אנחנו יושבים בקרבם. כי אם אל ארצי ומולדתי תלך, ולקחת אישה לבני משם. וה' אלוקי השמים ואלוקי הארץ אשר לקחני מבית אבי ויביאני אל המקום הזה, ויאמר אליי לזרעך אתן את הארץ הזאת לרישתה עד עולם הוא ישלח מלאכו לפניך והצליח דרכך ולקחת אישה לבני ממשפחתי ומבית אבי. ויען העבד את אברהם אדוניו ויאמר, הנה אנוכי בא אל מולדתך ואל בית אביך ולקחתי לבנך משם אישה. והיה אם לא תאבה האישה ללכת אחרי אל הארץ הזאת, ההשב אשיב את בנך אל ארץ מולדתך.

ויאמר אליו אברהם הישמר לך פן תשיב את בני שמה, כי ה' אשר התהלכתי לפניו הוא ישלח מלאכו לפניך והצליח דרכך. ויעש אליעזר כאשר ציוה אותו אברהם, וישבע אליעזר אל אברהם אדוניו על הדבר הזה. ויקם אליעזר ויקח עשרה גמלים מגמלי אדוניו ועשרה אנשים מעבדי אדוניו עמו. ויקומו וילכו חרנה עיר נחור ותרח, לקחת אישה ליצחק בן אברהם משם. ויהי בלכתם, וישלח אברהם בית שם ועבר ויביאו משם את יצחק בנו. ויבוא יצחק בית אביו, בארה שבע. ואליעזר ואנשיו באו חרנה וישבו מחוץ לעיר לפני המימה, ויברך את הגמלים על המים וישבו שם. ויתפלל אליעזר עבד אברהם ויאמר, ה' אלוקי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום טוב ועשה חסד עם אדוני, אשר תכין היום אישה לבן אדוני ממשפחתו. וישמע ה' בקול אליעזר, בעבור אברהם עבדו. ויקר מקרהו בית בתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם, ויבוא אליעזר אל ביתם. ויספר להם אליעזר את כל אודותיו וכי הוא עבד אברהם, וישמחו עליו מאוד מאוד. ויברכו כולם את ה' אשר עשה את הדבר הזה, ויתנו לו את רבקה בת בתואל ליצחק לאישה. והנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא

ידעה, בת עשר שנים היתה רבקה בימים ההם. ויעשו בתואל ולבן ושרח ובניו משתה בלילה ההוא, ויבואו אליעזר ואנשיו ויאכלו וישתו וישמחו שם בלילה ההוא. ויקם אליעזר בבוקר הוא והאנשים אשר איתו, ויקראו אל כל בית בתואל לאמור שלכני ואלכה לאדוני. ויקומו וישלחו את רבקה ואת דבורה בת עוץ מניקתה, ויתנו לה כסף וזהב ועבדים ושפחות ויברכו אותה. וישלחו את אליעזר עבד אברהם ואת אנשיו, ויקח העבד את רבקה וילך. וישב ארצה כנען אל אדוניו. ויקח יצחק את רבקה ותהי לו לאישה, ויאהבה ויביאה האהלה. ויצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל דודו לאישה.

ויהי בעת ההיא וילך אברהם ויוסף ויקח אישה אחרת לעת זקנתו ושמה קטורה מארץ כנען, ותלד לו זמרן ויקשן ומדן ומדין וישבק ושוח בנים שישה. ויהיו בני זמרן, אביהם ומוליך ומריח. ובני יקשן, שבא ודדן. ובני דדן, *אמירה ויוב וגוחי ואלישע ונותה. ובני מדין, עיפה ועפר וחנוך ובידן ודועה. ובני ישבע, מכירי ובידוע וסתור. ובני שוח, בלדד וחמדד מושן ומיכן. כל אלה משפחות בני קטורה הכנענית אשר ילדה לאברהם העברי. וישלח אברהם את כל אלה ויתן להם מתנות, וילכו מעל יצחק בנו לגור באדר ימצאו. וילכו כל אלה הר קדם, ויבנו להם שש ערים וישבו בהם עד היום הזה. אך בני שבה ודדן ובני יוקשן עם בניהם לא ישבו עם אחיהם בעריהם, ויהיו נוסעים וחונים בארצות ומדברות עד היום הזה. ובני מדין בן אברהם, הלכו מזרחה לארץ כוש וימצאו שם בקעה גדולה בארץ הקדם. וישבו שם ויבנו עיר וישבו בה, היא ארץ מדין עד היום. וישב מדין בעירו אשר בנה הוא וחמשת בניו, וכל אשר לו. ואלה שמות בני מדין לשמותם בעריהם, עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה. ויהיו בני עיפה מיחה ומישר ואוי ואצלוע. ובני אפר עפרון וצור ואלירון ומידון. ובני חנוך, רעואל ורקם ועזי ואליושב וחלד. ובני בירע, חור ומולר וקרויל ומלחי. ובני דועה, ויכיר ורבע ומלחום וגבל. אלה משפחות המדינים למשפחותם, ואחר נפוצו משפחות מדין בארץ מדין. ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם. ויקח ישמעאל אישה מארץ מצרים ושמה ריבה, היא מריסה. ותלד ריבה לישמעאל את נביות ואת קדר ואת אדביאל ואת מבשם ואת בשמת אחותם.

ויגרש ישמעאל את ריבה ותלך מאיתו ותשב מצרימה בית אביה, כי היתה רעה מאוד בעיני ישמעאל ובעיני אברהם אביו. ויקח ישמעאל את בניו, ויקם וילך ארצה כנען אל אברהם אביו וישב שם. ואחר לקח ישמעאל אישה מארץ כנען ושמה מלכית, ותלד לו את משמע ואת דומה ואת משא ואת חדד ואת תימא ואת יטור ואת גפיש ואת קדמה. אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם שנים עשר נשיאים לאומותם, ואחר נפוצו משפחות ישמעאל.

ויקח ישמעאל את בניו ואת כל רכושו אשר רכש ואת נפשות ביתו ואת כל אשר לו, וילכו לגור באשר ימצאו. וילכו וישכנו אצל מדבר פארן, ויהי מושבם מחוילה עד שור אשר על פני מצרים בואכה אשורה. וישב ישמעאל ובניו בארץ ההיא, ויולדו להם בנים ויפרו וירבו מאוד. ואלה שמות בני נביות בכור ישמעאל, מעוד וסועד ומעיון. ובני קדר, עליון וקצם וחמד ועלי. ובני אדביאל, חמד ויובין. ובני מבשם, עבדיה ועבד מלך ויעוש--אלה משפחות בני ריבה אשת ישמעאל. ויהיו בני משמע בן ישמעאל, שמוע וזכריון ועובד. ובני דומה, קצם ועלי ומחמד ועמאר. ובני משא, מלון ומולה ועבד אדון. ובני חדד, נאצר ומינצאר ועבד מלך. ובני תימא, סעיד וסעדון ויכול. ובני יטור, מריק ויעיש ועלוי ופחית. ובני נפיש, עבד תמיר ואביוסף ומיר. ובני קדמה, עליך ותחתי ועמיר--אלה היו בני מלכית אשת ישמעאל למשפחותם. כל אלה משפחות ישמעאל לתולדותם, וישבו להם בארצות אשר בנו להם עד היום. ורבקה בת בתואל אשת יצחק בן אברהם, עקרה בימים ההם אין לה ולד. וישב יצחק את אברהם אביו ארצה כנען, ויהי ה' את יצחק ואת אברהם אביו. וארפכשד בן שם בן נח מת בימים ההם, בשנת ארבעים ושמונה לחיי יצחק. ויהיו כל ימי ארפכשד אשר חי, ארבע מאות שנה ושלושים ושמונה וימת.

תולדות

ויהי בשנת תשע וחמישים שנה לחיי יצחק בן אברהם, ורבקה אישתו עודנה עקרה בימים ההם. ותאמר רבקה אל יצחק הלא שמעתי אדוני כי גם שרה אמך היתה עקרה בימיה, עד אשר התפלל עליה אדוני אברהם אביך ותהר לו. עתה עמוד והתפלל אל האלוקים גם אתה וישמע את תפילתך ויזכור גם אותנו, למען חסדיו. ויען יצחק את

רבקה אישתו לאמור כבר התפלל עליי אברהם אבי אל אלוקינו להרבות זרעי, עתה ממך היה העקרות הזה אלינו. ותאמר לו רבקה אך עתה קום והתפלל עליי גם אתה, וישמע ה' את תפילתך ונתן לי בנים. וישמע יצחק אל דברי אישתו, ויקומו וילכו יצחק ורבקה ארץ המוריה להתפלל שם ולדרוש שם את ה'. ויבואו עד המקום ההוא, ויעמוד יצחק ויתפלל לנוכח אישתו אל ה' כי עקרה היא. ויאמר יצחק ה' אלוקי השמים והארץ אשר טוב וחסדך מלאו כל הארץ, אתה אדר לקחת את אבי מבית אביו ומארץ מולדתו ותביאהו אל הארץ הזאת ותאמר לו ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול הים. עתה יאמנו דבריך אשר דיברת אל אבי, כי אתה ה' אלוקינו עינינו עליך לתת לנו זרע אנשים כאשר הבטחתנו כי אתה אלוקינו ועליך עינינו. וישמע ה' אל תפילת יצחק בן אברהם ויעתר לו, ותהר רבקה אישתו. ויהי בשבעה חודשים ויתרוצצו הבנים בקרבה, ויצר לה מאוד מאוד ותקץ מפניהם. ותאמר אל כל הנשים אשר היו איתה הארץ הנהיה לכם כדבר הזה אשר נעשה לי, ויאמרו אליה לא. ותאמר אליהן, למה זה אנוכי היה לי הדבר הזה מכל הנשים אשר היו בכל הארץ. ותלך ארץ המוריה לדרוש את ה' על הדבר הזה, ותלך אל שם ואל עבר בנו לשאול ולדרוש מאיתם על הדבר הזה ולבקש עליה מלפני ה' בדבר הזה. ותשאל גם את אברהם לבקש ולדרוש את ה' על כל הדבר הזה אשר קרה לה. וידרשו כולם את ה' על הדבר הזה, וישיבו לה דבר מאת ה'. ויאמרו אליה שני ילדים בבטנך ושני לאומים יקומו מהם, ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר. וימלאו ימיה ללדת, ותכרע והנה תאומים בבטנה כאשר דיבר אליה ה'. ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שיער, ויקראו כל הארץ שמו עשו לאמור כי שלם זה מהבטן. ואחרי כן יצא אחיו ותאחז ידו בעקב עשב, על כן קרא שמו יעקב. ויהי יצחק בן אברהם, בן שישים שנה בלדת אותם. ויגדלו הנערים עד חמש עשרה שנה, ויבואו באנשים. ויהי עשו איש מחשבות ומרמות, ויודע לצוד ציד בשדה. ויעקב היה איש תם וחכם יושב אוהלים ורועה צאן, ולומד מוסר ה' ומצות אביו ואמו.

ויגר יצחק עם בניו וביתו עם אברהם אביו בארץ כנען, כאשר ציוה אותם אלוקים. וישמעאל בן אברהם ובניו וכל אשר להם הלכו וישכנו שם בארץ החוילה וישבו שם.

וגם כל בני הפילגשים אשר לאברהם הלכו באשר יגורו אל ארץ הקדם, כי שלחם אברהם מעל יצחק בנו ויתן להם מתנות וילכו להם. ויתן אברהם את כל אשר לו אל יצחק בנו וגם את כל חמודותיו נתן לו. ויצוהו לאמור, הלא ידעת ושמעת כי ה' הוא האלוקים בשמים ובארץ אין עוד מלבדו. והוא אשר לקחני מבית אבי וממולדתי, ויצילני מאור כשדים ומעצת רשעים כי בטחתי בו. ויביאני אל המקום הזה ויתן לי את כל חמדת הארץ הזאת, לא חסרתי דבר. ויבטיחני ויאמר לי, לזרעך אתן את כל הארץ הזאת והמה יירשוה בשמרם את *מצותי ואת חוקותי ואת תורתי ואת משפטי אשר ציויתי אותך ואשר אצוה אותם. ועתה בני שמע בקולי ושמור את מצות ה' אלוקיך אשר ציויתי אותך, לא תסור מן הדרך הישר ימין ושמאל למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם. וזכור את נפלאות ה' וחסדיו אשר עשה עמנו ואשר הצילנו מכף אויבינו, ויפילם ה' אלוקינו בידינו. ועתה כל אשר ציויתיך תשמור וממצות אלוקיך לא תסור ולא תעבוד אחר זולתו, למען ייטב לך ולזרעך אחריך. ולימדת את בניך ואת זרעך את מוסר ה' ואת מצוותיו, והוריתם הדרך הישרה אשר ילכו בה למען ייטב להם עד עולם. ויען יצחק את אביו ויאמר אליו אשר ציוה אדוני אעשה וממצות ה' אלוקיי לא אסור, ככל אשר צויתני אשמור. ויברך אברהם את יצחק בנו ואת בניו, וילמד אברהם את יעקב מוסר ה' ודרכיו. ויהי בעת ההיא וימת אברהם, בשנת חמש עשרה שנה לחיי יעקב ועשו בני יצחק. ויהיו כל ימי אברהם שבעים וחמש שנים ומאת שנה. וימת ויאסף אל עמיו בשיבה טובה זקן ושבע ימים, ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו. ויהי כאשר שמעו כל יושבי ארץ כנען כי מת אברהם, ויבואו כולם עם מלכיהם ושריהם וכל אנשיהם לקבור את אברהם. ויבואו כל יושבי ארץ חרן וכל משפחות בית אברהם וכל השרים והגדולים וכל בני הפילגשים אשר לאברהם, כי שמעו כי מת אברהם ויגמלו חסד לאברהם. וינחמו כולם את יצחק בנו, ויקברו את אברהם במערה אשר קנה מאת עפרון החתי ובניו לאחוזת קבר.

ויבכו כל יושבי ארץ כנען וכל יודעי אברהם את אברהם שנה תמימה, ויספרו עליו אנשים ונשים. וגם כל הילדים קטנים וכל יושבי הארץ בכו כולם על אברהם, כי היה אברהם טוב עם כולם וכי היה ישר עם אלוקים ועם אנשים. ולא קם עוד ירא אלוקים

כאברהם אשר ירא את אלוקיו מנעוריו, ויעבוד ה' וילך בכל דרכיו מעודו קטן כל ימי חייו עד יום מותו. ויהי ה' עמו ויצילהו מעצת נמרוד ואנשיו, וילחם עם ארבעה מלכי עילם וינצחם. ויקרב את כל בני הארץ לעבודת האלוקים, וילמד את דרכי ה' לכל בני הארץ ויודיעם את ה'. ויעש אשל ויטע בו כרם, ויערוך לחם באהלו תמיד לכל באי הארץ לאכול ולשתות ולשבוע בביתו. ויצל ה' את כל הארץ בעבור אברהם, ויושיעם ה' מחרון אפו אשר חרה אפו עליהם בימים ההם בעבור אברהם. ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלוקים את יצחק בנו ואת בניו, ויהי ה' עם יצחק כאשר היה עם אברהם אביו. כי שמר יצחק את כל מצות ה' כאשר ציוהו אברהם אביו, לא נטה מן הדרך הישר אשר ציוהו אביו ימין ושמאל. וילך עשו בעת ההיא אחרי מות אברהם לצוד ציד בשדה, כפעם בפעם להביא. ונמרוד מלך בבל הוא אמרפל הלך כפעם בפעם עם גיבוריו לצוד ציד גם הוא בשדה, ולהתהלך לרוח היום עם אנשיו. ויהי נמרוד עויין את עשו כל הימים, כי נפלה קנאה בלב נמרוד אל עשו כל הימים. ויהי ביום ההוא וילך עשו לצוד בשדה , וימצא את נמרוד מתהלך במדבר עם שני אנשיו. וכל גיבוריו ואנשיו היו עמו במדבר, אך רחקו ממנו וילכו מעליו הנה והנה לצוד. ויתחבא עשו אל נמרוד ויארוב לו במדבר, ונמרוד והאנשים אשר איתו לא ידעו. ויתהלך נמרוד ואנשיו בשדה לרוח היום כפעם בפעם, ולדעת איפה אנשיו צודים בשדה. ויבוא נמרוד ושני אנשיו אשר היו איתו, עד המקום אשר עשו שם. ויקם עליו עשו פתאום מהמארב אשר ארב לו שם, וישלוף חרבו וימהר וירץ אל נמרוד ויכרות את ראשו מעליו.

וילחם עשו עם שני האנשים אשר היו עם נמרוד מלחמה רבה, ויצעקו עליו ויפן עשו אליהם ויכם וימיתם בחרבו. וישמעו כל גיבורי נמרוד אשר הלכו מאיתו המדברה את קול הצעקה מרחוק, ויכירו את קול שני האנשים ההם. וירוצו לדעת מה זה ועל מה זה, וימצאו את מלכם ושני אנשיו אשר עמו נופלים מתים במדבר. ויהי כאשר ראה עשו את כל גיבורי נמרוד באים מרחוק, וינס ויברח וימלט. ויקח עשו את בגדי נמרוד החמודות אשר לנמרוד אשר הורישו אביו אשר בהם גבר נמרוד על כל הארץ, וירץ בהם עשו ויחביאם בביתו. ויקח עשו את הבגדים ההם וירץ העירה מפני אנשי

נמרוד, ויבוא בית אביו עיף ויגע מפני הפחד ותקצר מאוד נפשו למות ויצר לו מאוד. וירא עשו כי קצרה נפשו למות וכי צר לו, ויגש אל יעקב אחיו וישב לפניו. ויאמר אל יעקב אחיו הנה אנוכי הולך למות היום הזה ולמה זה לי בכורה. ויתחכם יעקב אל עשו בדבר הזה, וימכור את בכורתו ליעקב כי מהי היתה לו. וגם חלק עשו אשר לו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר מכר עשו ליעקב, ויקנה יעקב את כל אלה מאת עשו אחיו במחיר. ויכתוב יעקב את כל אלה בספר ויעד עדים על זה ויחתום, ויהי הספר ביד יעקב. ונמרוד בן כוש כאשר מת, וישאו אותו אנשיו ויביאוהו בבלה ויקברוהו בעירו. ויהיו כל ימי נמרוד אשר חי, חמש עשרה שנה ומאתים שנה וימת. והימים אשר מלך נמרוד על כל אנשי הארץ, חמש ושמונים שנה ומאת שנה. ומת נמרוד בחרב עשו בחרפה ובוז, וימיתהו זרע אברהם כאשר ראה בחלומו. ויהי כאשר מת נמרוד, ותחלק מלכותו לחלקים רבים. ויוסבו כל ממשלות נמרוד לכל מלכי הארץ ויקחום אחרי מות נמרוד, ויהיו כל אנשי בית נמרוד עבדים לכל מלכי הארץ ימים רבים.

ויהי בימים ההם אחרי מות אברהם, ויביא ה' על הארץ בשנה ההיא רעב גדול וכבד. ויהי בהיות הרעב בארץ כנען ויקם יצחק לרדת מצרימה מפני הרעב, כאשר עשה אברהם אביו. וירא ה' אל יצחק בלילה ההוא ויאמר אליו אל תרד מצרימה, קום לך גררה אל אבימלך מלך פלשתים ושב שם עד תם הרעב. ויקם יצחק וילך גררה כאשר ציוה אותו ה', וישב שם יצחק שנה תמימה. ויהי כבוא יצחק גררה, ויראו אנשי הארץ את רבקה אישתו כי טובת מראה היא. וישאלו כל אנשי גרר את יצחק לאישתו, ויאמר אחותי היא כי ירא לאמור אישתו פן יהרגוני עליה אנשי הארץ. וילכו שרי אבימלך ויהללו את האישה אל אבימלך, ולא ענה אותם אבימלך דבר ולא שת לבו אל דבריהם. אך שמע כי הגידו לו כי אמר האיש אחותי היא, וידע המלך את הדבר הזה בלבו. ויהי מקץ שלושה חודשים לשבת יצחק בארץ, וישקף אבימלך בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אישתו. כי ישב יצחק בבית המלך החיצונה, ותהי בית יצחק נגד בית המלך. ויאמר המלך אל יצחק, מה הדבר הזה אשר עשית לנו באמרך על אישתך אחותי היא. כמעט שכב אחד העם מגדוליהם את אישתך, והבאת

עלינו אשם. ויאמר יצחק אל אבימלך כי יראתי פן אמות על אישתי, על כן אמרתי אחותי היא. בעת ההיא ציוה אבימלך לכל שריו וגדוליו, ויקחו את יצחק ואת רבקה אישתו ויביאום לפני המלך. ויצו המלך וילבישו את שניהם לבוש מלכות, וירכיבום ברחוב העיר. ויקראו לפניהם בכל הארץ לאמור זה האיש וזאת אישתו, כל הנוגע באיש הזה ובאישתו מות יומת. וישב יצחק ואישתו בית המלך, ויהי ה' את יצחק וילך הלוך וגדל לא חסר דבר. ויתן ה' את יצחק לחן בעיני אבימלך ובעיני כל עבדיו, ויעש אבימלך עם יצחק טובה. כי זכר אבימלך את השבועה ואת הברית, אשר היה בין אביו ובין אברהם. ויאמר אבימלך אל יצחק המה כל הארץ לפניך, כטוב בעיניך שב עד אשר תשוב אל ארצך. ויתן אבימלך ביד יצחק שדות וכרמים ומיטב ארץ גרר לזרוע ולקצור ולאכול את פרי האדמה, עד אשר יכלו ימי הרעב.

ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכו ה'. ויגדל האיש ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבודה רבה. ויהי כאשר כלו ימי הרעב וירא ה' אל יצחק ויאמר אליו, קום צא מן המקום הזה ושוב אל ארצך ארצה כנען. ויקם יצחק וישב חברונה אשר בארץ כנען, הוא וכל אשר לו כאשר ציוהו ה'. ויהי אחרי כן וימת שלח בן ארפכשד בשנה ההיא, שנת שמונה עשרה שנה לחיי יעקב ועשו. ויהיו כל ימי שלח אשר חי, שלוש ושלושים שנה וארבע מאות שנה וימת. בעת ההיא שלח יצחק את יעקב בנו הקטן ביתה שם ועבר, ללמוד את מוסר ה' ואת תורתו לדעת את ה'. וילך יעקב בית שם ועבר וילמוד את מוסר ה', וישב יעקב בבית שם ועבר שלושים ושתים שנה. ועשו אחיו לא הלך כי לא אבה ללכת, וישב בבית אביו ארצה כנען. ויהי עשו הולך השדה כל הימים לצוד ציד בשדה להביא, ככה יעשה עשו כל הימים. ועשו היה איש מחשבות ומרמות ומודה את לב כל האדם וגונב את דעתם, ויהי עשו גיבור חיל בשדה. ויהי מימים וילך עשו ארץ שעיר לצוד כפעם בפעם, וילך ויבא עד שדה שעיר הוא שדה אדום. וישב שם עשו בארץ שעיר לצוד בשדה, ימים וארבעה חודשים. וירא שם עשו בארץ שעיר בת איש כנעני, ושמה יהודית בת בארי בן עפר ממשפחת חת בן כנען. ויקחה עשו לאישה ויבוא אליה, בן ארבעים שנה היה עשו בקחתו אותה ויביאה חברונה ארץ מגורי אביו וישב שם. ויהי בימים

ההם בשנת מאה ועשר שנים לחיי יצחק, היא שנת חמישים שנה לחיי יעקב. בעת ההיא מת שם בן נח בשנה ההיא, בן שש מאות שנה היה שם במותו. ויהי כאשר מת שם, וישב יעקב אל אביו חברונה אשר בארץ כנען. ובשנת חמישים ושש שנים לחיי יעקב, באו אנשים מחרן ויגידו לרבקה על אודות לבן בן בתואל אחיה. כי אשת לבן היתה עקרה בימים ההם ולא ילדה, וגם כל אמהותיו לא ילדו לו. ויזכור ה' את עדינה אשת לבן אחרי כן, ותהר ותלד שתי בנות תאומות. ויקרא לבן את שמות בנותיו, את שם הבכירה לאה ושם הקטנה רחל. ויבואו האנשים ההם ויגידו לרבקה את הדברים האלה, ותשמח רבקה מאוד כי פקד ה' את אחיה ויהיו לו בנים.

ויצחק בן אברהם זקן בא בימים, ועיניו כבדו מזוקן ותכהין ולא יכול לראות. בעת ההיא קרא יצחק אל עשו לאמור, שא נא כליך תליך וקשתך וקום צא השדה וצודה לי צידה. ועשה לי מטעמים והבאת לי ואוכלה בעבור אברכך בטרם מותי, כי אני זקנתי ושבתי. ויעש עשו כן וישא את כליו ויצא השדה לצוד ציד כפעם בפעם, להביא אל אביו כאשר ציוהו בעבור אשר יברך אותו. ותשמע רבקה את על הדברים אשר דיבר יצחק אל עשו, ותמהר ותקרא ליעקב בנה לאמור. כזה וכזה דיבר אביך אל עשו אחיך וכה וכה שמעתי, עתה מהר עתה ועשה אשר אדבר אליך. קום ולך נא אל הצאן ולקחת לי משם שני גדיי עיזים טובים, ואישה אותם מטעמים לאביך. והבאת את המטעמים לאביך ואכל בטרם יבוא אחיך מצידו, בעבור אשר יברכך אביך. וימהר יעקב ויעש כאשר ציותה אותו אמו, ויעש מטעמים ויביאם לפני אביו, טרם יבוא עשו מצידו. ויאמר יצחק אל יעקב מי אתה בני, ויאמר אני בכורך עשו עשיתי כאשר ציותני. עתם קום נא שבה ואכלת מציידי, בעבור אשר תברכני נפשך כאשר דיברת אליי. ויקם יצחק ויאכל וישת וייטב ליבו ויברך את יעקב ויצא מאיתו, והנה עשו אחיו בא מצידו מן השדה. ויעש גם הוא מטעמים, ויבא לאביו לאכול ולברכו. ויאמר יצחק אל עשו ומי איפה הצד ציד ויבא לי בטרם תבוא אתה ואברכהו, וידע עשו כי יעקב אחיו עשה את הדבר הזה. ויחר אף עשו ביעקב אחיו, כי עשה לו את הדבר הזה. ויאמר עשו הכי קרא יעקב שמו ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח, ויבך עשו בכי גדול. וישמע יצחק את קול עשו בנו בוכה, ויאמר יצחק אל עשו מה אעשה לך

בני בא אחיך במרמה ויקח ברכתך. וישטום עשו את יעקב אחיו על הברכה אשר ברכו אביו, ויחר אפו עליו מאוד. ויירא יעקב מאוד מפני עשו אחיו, ויקם ויברח בית עבר בן שם ויסתר שם מפני אחיו.

ויעקב בן שישים שנה ושלוש שנים בצאתו מארץ כנען מחברון, ויתחבא יעקב בבית עבר מפני עשו אחיו ארבע עשרה שנה וילמוד שם עוד יעקב את דרכי ה' ואת מצוותיו. ועשו ראה כי ברח יעקב וימלט מידו, וכי לקח את הברכה בערמה. ויתעצב מאוד עשו ויחר לו גם על אביו ועל אמו, ויקם גם הוא ויקח את אישתו וילך ארצה שעיר מפני אביו ואמו וישב שם. וירא שם עשו עוד אישה מבנות חת ושמה בשמת בת אילון החתי, ויקחה לו לאישה על אישתו. ויקרא עשו את שמה עדה לאמור, כי עדה ממנו הברכה בעת ההיא. וישב עשו בארץ שעיר שישה חודשים, ופני אביו ואמו לא ראה. ויהי אחרי כן ויקח עשו את נשיו, ויקם וישב ארצה כנען. ויושב עשו את שתי נשיו חברונה, בית אביו. ותהיינה נשי עשו מכעיסים ומקציפים את יצחק ואת רבקה במעשיהם, כי לא הלכו בדרכי ה' ויעבדו אלוקי אביהן עץ ואבן אשר לימדום אביהן. וירשיעו מאוד מאבותם וילכו אחרי שרירות ליבם הרע ויזבחו ויקטרו לבעלים, ויקוצו מפניהם יצחק ורבקה. ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת, אם לוקח יעקב אישה כאלה מבנות הארץ למה לי חיים. ויהי בימים ההם ותהר עדה אשת עשו, ותלד לו בן. ויקרא עשו את שם בנו הנולד לו אליפז, ועשו בן שישים וחמש שנים בלדת אותו. וישמעאל בן אברהם מת בימים ההם, בשנת שישים וחמש שנים לחיי יעקב. ויהיו כל ימי ישמעאל אשר חי, שבע ושלושים שנה ומאת שנה וימת. וישמע יצחק כי מת ישמעאל ויספדהו, ויתאבל עליו יצחק ימים רבים. ויהי מקץ ארבע עשרה שנה לשבת יעקב בבית עבר, ויתאווה יעקב את פני אביו ואמו. ויבוא יעקב לבית אביו ואמו חברונה, ועשו שכח בימים ההם את אשר עשה לו יעקב אחיו על הברכה אשר לקח מאיתו בימים ההם. ויהי כראות עשו כי בא יעקב אל אביו ואל אמו, ויזכור את אשר עשה לו יעקב ויחר אפו עליו מאוד ויבקש להרגו. ויצחק בן אברהם זקן מאוד בא בימים, ויאמר עשו עתה הנה ימי אבי קרבו למות והיה במותו ואהרגה את יעקב אחי.

ויוגד לרבקה את הדבר הזה, ותמהר ותשלח ותקרא ליעקב בנה ותאמר אליו קום ברח לך חרנה אל לבן אחי. וישבת עמו ימים אחדים עד שוב חמת אחיך ממך, ואחר תבוא. ויקרא יצחק אל יעקב ויצוהו ויאמר לו, לא תיקח אישה מבנות כנען. כי כה ציוה אברהם אבינו אותנו בדבר ה' אשר ציוהו לאמור, לזרעך נתתי את הארץ הזאת. אם ישמרו בניך בריתי אשר כרתי איתך, ושמרתי גם אני לבניך את אשר דיברתי אליך ולא אעזבם. ועתה בני שמע בקולי לכל אשר אצוך וחדל לך לקחת אישה מבנות כנען, קום לך לך חרנה ביתה בתואל אבי אמך וקח לך משם אישה מבנות לבן אחי אמך. ולכן הישמר לך פן תשכח את ה' אלוקיך ואת כל דרכיו, בארץ אשר אתה הולך שמה, ונלוית אל אנשי הארץ ורדפת אחרי ההבל ועזבת את ה' אלוקיך. אך בבואך אל הארץ ועבדת שם את ה', לא תסור מן הדרך אשר צויתיך ואשר למדת לנטות ימין ושמאל. ואל שדי יתן לך רחמים לפני אנשי הארץ ולקחת אישה כחפצך שמה, טובה וישרה בדרכי ה'. ויתן לך האלוקים את ברכת אברהם אביך לך ולזרעך, ויפרך וירבך והיית לקהל עמים בארץ אשר אתה הולך שם. והשיבך ה' אל הארץ הזאת, ארץ מגורי אביך בבנים ובעושר רב בשמחה ובטובה. ויכל יצחק לצוות את יעקב ולברכו, ויתן לו מתנות רבות וכסף וזהב וישלחהו. וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וישק להם, ויקם וילך פדנה ארם. ויעקב בן שבעים שנה ושבע שנים, בצאתו מארץ כנען מבאר שבע. ויהי בצאת יעקב ללכת חרנה, ויקרא עשו אל אליפז בנו וידבר אליו בסתר לאמור. עתה מהר וקח חרבך בידך, ורדפת אחרי יעקב ועברת לפניו אל הדרך וארבת לו והרגתו בחרבך באחד ההרים ולקחת את כל אשר לו ובאת.

ואליפז בן עשו איש מהיר ויודע קשת כאשר הורהו אביו, ויודע לצוד ציד בשדה וגיבור חיל. ויעש אליפז כאשר ציוהו אביו, ואליפז בן שלוש עשרה שנה בעת ההיא. ויקם אליפז וילך ויקח עמו עשרה אנשים אחי אמו איתו, וירדוף אחרי יעקב. וידבק את יעקב ויארוב לו, בגבול ארץ כנען מול עיר שכם. וירא יעקב את אליפז רודף אחריו הוא ואנשיו, ויעמוד יעקב במקום אשר הלך בו לדעת מה זה כי לא ידע הדבר. וישלוף אליפז את חרבו וילך הלוך וקרב הוא ואנשיו, מול יעקב. ויאמר אליהם יעקב, מה לכם כי באתם עד הלום ומה תרדפו בחרבכם. ויקרב אליפז מול יעקב ויען ויאמר

אליו כה וכה ציוה לי אבי ועתה לא אעבור על מצותו אשר צוני, וירא יעקב כי דיבר עשו חזקה אל אליפז בנו. ויגש יעקב ויתחנן לאליפז ולאנשים אשר איתו לאמור, הנה כל אשר לי ואשר נתנו לי אבי ואמי קח לך ולך מעליי ואל תמיתני והיה לך הדבר הזה איתי לצדקה. ויתן ה' את חן יעקב בעיני אליפז בן עשו ואנשיו, וישמעו בקול יעקב ולא המיתוהו. ויקחו אליפז ואנשיו את כל אשר ליעקב ואת הכסף ואת הזהב אשר הוציא עמו מבאר שבע, לא השאירו לו דבר. וילכו מעליו אליפז ואנשיו, וישובו בארה שבע אל עשו. ויגידו לו את כל אשר קרה להם עם יעקב, ויתנו לו את כל אשר לקחו מאת יעקב. ויקצוף עשו על אליפז בנו ועל האנשים אשר איתו, על אשר לא המיתו את יעקב. ויענו ויאמרו אל עשו כי התחנן לנו יעקב על הדבר הזה לבלתי המית אותו, ויכמרו רחמינו אליו וניקח את כל אשר לו ונבוא. ויקח עשו את כל הכסף ואת הזהב אשר לקח אליפז מיד יעקב, ויתנם בביתו. בעת ההיא בראות עשו כי ברך יצחק את יעקב וכי ציוהו לאמור לא תיקח אישה מבנות כנען וכי רעות בנות כנען בעיני יצחק ורבקה, וילך הוא אל בית ישמעאל דודו ויקח את מחלת בת ישמעאל אחות נביות על נשיו לו לאישה.

ויצא

ויצא יעקב וילך אל דרכו חרנה וישב ויבוא עד הר המוריה, וילן שם אצל עיר לוז. וירא ה' אל יעקב שמה בלילה ההוא ויאמר אליו, אני ה' אלוקי אברהם ואלוקי יצחק אביך הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. והנה אנוכי עמך אל תירא ושמרתיך בכל אשר תלך, והרביתי את זרעך ככוכבי השמים. והפלתי את כל אויביך לפניך ונלחמו אליך ולא יוכלו לך, והשיבותיך אל הארץ הזאת בשמחה בבנים ובעושר רב. וייקץ יעקב משנתו וישמח מאוד על המראה אשר ראה, ויקרא את שם המקום ההוא בית אל. ויקם יעקב מן המקום ההוא שמח ויקלו רגליו ללכת מהשמחה, וילך משם ארצה בני קדם ויבוא חרנה וישב על באר הרועים. וימצא שם אנשים יוצאים מחרן לרעות הצאן וישאלם יעקב מאין באתם, ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר אליהם הידעתם את לבן בן נחור, ויאמרו ידענו והנה רחל בתו באה עם הצאן אשר לאביה לרעות. עודנו מדבר עמם ורחל בת לבן באה עם הצאן אשר לאביה לרעות, כי רועה היא. וירא

יעקב את רחל בת לבן אחי אמו, וירץ וישק לה יעקב וישא את קולו ויבך. ויגד יעקב את רחל כי בן רבקה אחי אביה הוא, ותרץ רחל ותגד לאביה. ויוסף יעקב לבכות על אשר אין בידו מאומה להביא בית לבן. וישמע לבן כי בא יעקב בן אחותו, וירץ וינשק לו ויחבק לו ויביאהו אל ביתו ויתן לו לחם ויאכל. ויספר יעקב ללבן את אשר עשה לו עשו אחיו, ואת אשר עשה לו אליפז בנו בדרך. וישב יעקב בבית לבן חודש ימים, ויאכל וישת יעקב בבית לבן. ויהי אחרי כן ויאמר לבן ליעקב, הגד נא לי מה משכורתך ואיך תעבדני חינם. וללבן אין בנים כי אם בנות, כי נשיו ואמהותיו יקרות עוד בימים ההם. ואלה שמות בנות לבן ילדה לו עדינה אישתו, שם בכירה לאה ושם הצעירה רחל. ועיני לאה רכות, ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ויעקב אהבה. ויאמר יעקב אל לבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ויאבה לבן לדבר הזה ויעבוד יעקב את לבן ברחל בתו שבע שנים.

ויהי בשנה השנית לשבת יעקב בחרן היא שנת שבעים ותשע שנים לחיי יעקב, וימת עבר בן שלח בשנה ההיא בן ארבע ושישים שנה וארבע מאות שנה היה במותו. וישמע יעקב כי מת עבר ויתעצב מאוד עליו ויספדהו, ויתאבל עליו ימים רבים. ובשנת שלוש לשבת יעקב בחרן, ילדה בשמת בת ישמעאל אשת עשו לו בן ויקרא עשו את שמו רעואל. ובשנה הרביעית לשבת יעקב בבית לבן, פקד ה' את לבן ויזכרהו בעבור יעקב ויולדו לו בנים. ואלה שמות בני לבן אשר יולדו לו בימים ההם, ויהי בכורו בעור ומשנהו אלוב והשלישי מורש. ויתן ה' ללבן עושר וכבוד ובנים ובנות, ויפרוץ האיש מאוד מאוד בעבור יעקב. ויעקב היה עובד את לבן אחי אמו בימים ההם בכל מלאכה ובכל עבודה בבית ובשדה, ויהי ברכת ה' בכל אשר ללבן בבית ובשדה. ובשנה החמישית מתה יהודית בת בארי אשת עשו, בארץ כנען ובנים לא היו לה כי אם בנות. ואלה שמות בנותיה אשר ילדה לעשו, שם הגדולה מרצית ושם הקטנה פועית. ויהי כאשר מתה יהודית וינחם עשו, ויקם וילך שעירה לצוד ציד בשדה כפעם בפעם. וישב עשו בארץ שעיר ימים רבים. ובשנה השישית לקח עשו את אהלבימה בת ענה בת צבעון החוי על נשיו לו לאישה, ויביאה עשו ארצה כנען. ותהר אהלבימה ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם ואת קרח, בנים שלושה. ותהי מלחמה בימים ההם

בארץ כנען, בין רועי מקנה עשו ובין רועי מקנה יושבי ארץ הכנעני. כי היה מקנה עשו ורכושו רב מאוד משבת בארץ כנען בבית אביו, ולא יכלה ארץ כנען לשאת אותו מפני קנינו. ויהי כראות עשו כי גדולה מלחמתו עם יושבי ארץ הכנעני, ויקח את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל אשר לו ואת מקנה קנינו ואת כל רכושו, אשר רכש בארץ כנען. וילך אל ארץ שעיר מפני יושבי הארץ, וישב עשו הוא וכל אשר לו בארץ שעיר. אך מיום ליום ומחודש לחודש, יבוא עשו ארצה כנען לראות אביו ואמו. ויתחתן עשו את החורים, ויתן את בנותיו לבני שעיר החורי. ויתן את מרצית בתו הגדולה לענה בן צבעון אחי אישתו, ואת פועית נתן לאצר בן בלהן החורי. וישב עשו בהר שעיר הוא ובניו, ויפרו וירבו מאוד.

ויהי בשנה השביעית ותתום עבודת יעקב אשר עבד את לבן ויאמר יעקב אל לבן, תנה את אישתי כי מלאו ימי עבודתי ויעש לבן כן. ויאספו לבן ויעקב את כל אנשי המקום ההוא, ויעשו להם משתה. ויהי בערב ויבוא לבן אל הבית אשר בא יעקב שמה ים אנשי המשתה, ויכבה לבן את כל הנרות אשר היו שם בבית ההוא. ויאמר יעקב אל לבן למה תעשה לנו הדבר הזה, ויען לבן ויאמר כה משפטנו לעשות בארץ הזאת. ואחרי כן לקח לבן את לאה בתו ויבא אותה אל יעקב ויבוא אליה, ויעקב לא ידע כי לאה היא. ויתן לבן ללאה בתו את זילפה שפחתו, לשפחה. וכל בני המשתה ידעו את כל אשר עשה לבן ליעקב, אך לא הגידו הדבר ליעקב. ויבואו כל המרעים האלה בלילה ההוא בית יעקב, ויאכלו וישתו וישמחו. ויצחקו לפני יעקב בלילה ההוא בתופים ובמחולות ויאמרו, במענם לפני יעקב הילה הילה. וישמע יעקב את דבריהם ולא הבין את לשונם, אך אמר כה משפטם לעשות הארץ הזאת. וידברו המרעים כדבר הזה כל הלילה ההוא לפני יעקב, וכל הנרות אשר בבית כיבה אותם לבן בלילה ההוא. ויהי הבוקר ויאר היום ויפן יעקב אל אישתו, וירא והנה לאה שוכבת בחיקו. ויאמר יעקב עתה הנה ידוע ידעתי את אשר אמרו המרעים אמש היא לאה היא לאה יאמרו, ואני לא ידעתי. ויקרא יעקב אל לבן ויאמר אליו, מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתיך ולמה רימיתני ותיתן לי לאה. ויען לבן את יעקב לאמור, לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה. ועתה אם תחפוץ לקחת גם את

אחותה, קח לך בעבודה אשר תעבדני עוד שבע שנים אחרות. ויעש יעקב כן ויקח גם את רחל לאישה, ויעבוד את לבן עוד שבע שנים אחרות. ויבוא יעקב גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה, ויתן לה לבן את בלהה שפחתו לשפחה. וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה, ותהר ותלד ליעקב בימים ההם בנים ארבעה. ואלה שמותם ראובן לוי שמעון ויהודה, ותעמוד מלדת אחרי כן.

ותהי רחל עקרה בעת ההיא ולא ילדה, ותקנא רחל בלאה אחותה. ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותיקח את בלהה שפחתה, ותיתן אותה ליעקב לאישה. ויבוא יעקב אל בלהה, ותהר ותלד ליעקב שני בנים את דן ואת נפתלי. ותרא לאה כי עמדה מלדת ותיקח גם היא את זילפה שפחתה, ותיתן אותה ליעקב לאישה. ויבוא יעקב גם את זילפה, ותלד גם היא ליעקב שני בנים את גד ואת אשר. ותוסף עוד לאה ותהר ותלד ליעקב בימים ההם, שני בנים ובת אחת. ואלה שמותם, ישששכר וזבולון ודינה אחותם.

ורחל עודנה עקרה בימים ההם. ותתפלל רחל אל ה' בעת ההיא ותאמר, ה' אלוקים זכרני נא ופקדני נא כי עתה ייגרשני אישי כי לא ילדתי לו בנים. עתה ה' אלוקים שמע נא את תחנתי לפניך וראה ענייי ונתת לי בנים כאחת השפחות ולא אשמע חרפתי עוד. וישמע אלוקים בקול רחל, ויזכרה אלוקים ויפתח את רחמה. ותהר רחל ותלד בן ותאמר, אסף אלוקים את חרפתי. ותקרא את שמו יוסף לאמור יוסף ה' לי בן אחר, ויעקב בן תשעים ואחת שנה בלדת אותו. בעת ההיא שלחה רבקה אם יעקב מארץ כנען את דבורה בת עוץ מניקתה ושני אנשים מעבדי יצחק, אל יעקב. ויבואו אל יעקב חרנה ויאמרו אליו, כי רבקה שלחתנו אליך לשוב בית אביך ארצה כנען. וישמע להם יעקב לדבר הזה אשר דיברה אמו, ובעת ההיא תמו שבע שנים האחרות אשר עבד יעקב את לבן ברחל. ויהי מקץ ארבע עשרה שנה אשר ישב יעקב בחרן, ויאמר יעקב אל לבן תנה את נשי ושלחני ואלכה אל ארצי כי הנה אמי שלחה אליי מארץ כנען לשוב לי אל בית אבי. ויאמר אליו לבן אל נא, אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעזוב אותי, נקבה שכרך עליי ואתנה וישבת עמי. ויאמר יעקב זה הדבר אשר תיתן לי בשכרי אשר אעבוד היום בכל צאנך, ואסיר מהם כל שהנקוד וטלוא וחום

בכשבים ובעזים והיה שכרי. והיה אם תעשה לי הדבר הזה, אשובה לי ארעה צאנך אשמור כאשר בתחלה. ויעש לבן כן ויסר לבן מצאנו כל אשר אמר יעקב , ויתן לו. ויתן יעקב את כל אשר הסיר מצאן לבן ביד בניו, ויעקב רועה את צאן לבן הנותרות. ויהי כאשר ראו עבדי יצחק אשר שלח אל יעקב כי לא שב יעקב איתם בעת ההיא ארצה כנען אל אביו, וילכו להם מאיתו וישובו אל ביתם ארצה כנען. ודבורה ישבה עם יעקב בחרן לא שבה עם עבדי יצחק ארצה כנען, ותשב דבורה עם נשי יעקב ועם בניו בחרן. ויעבוד יעקב את לבן בצאן שש שנים אחרות, והיה בעת לדת הצאן ויסר יעקב מהן את הנקודות ואת הטלואות כאשר דיבר עם לבן. ויעש יעקב כן אל צאן לבן שש שנים, ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן ושפחות וגמלים וחמורים. ותהיינה ליעקב מאתים אלף עדרי צאן, וצאנן היו גדולות קומה ויפות תואר מאוד ונותנות את פריים הרבה מאוד. ויתאוו כל בני האדם לקחת להם מצאן יעקב, כי טובות ומצליחות מאוד מאוד. ויבואו מכל בני האדם לקחת מצאן יעקב, ויתן להם יעקב צאן אחד בעבד או באמה או בחמור או בגמל ככל אשר יחפוץ יעקב מהם ונתנו לו. ויהי ליעקב עושר וכבוד ונכסים במעשה הזה אשר יעשה את בני האדם, ויקנאו אותו בני לבן מהכבוד הזה. ויהי מימים, וישמע את דברי בני לבן אומרים לקח יעקב את כל אשר לאבינו ואשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה. וירא יעקב את פני לבן ובניו, והנה איננו עמו כתמול שלשום. בימים ההם מקץ שש שנים וירא ה' אל יעקב ויאמר לו, קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך ואהיה עמך. ויקם יעקב בעת ההיא וישא את בניו ואת נשיו ואת כל אשר לו על הגמלים, ויצא ללכת ארצה כנען אל יצחק אביו. ולבן לא ידע כי הלך יעקב מאיתו, כי הלך לבן ביום ההוא לגזוז את צאנו. ורחל גנבה את התרפים אשר לאביה, ותיקחם ותחביאם על הגמל ותלך לה. וזה מעשה התרפים אשר יקחו, איש אשר יהיה בכור וישחטו אותו וימרטו את ראשו. ולקחו את המלח והמליחו את הראש ומשחו אותה בשמן. ולקחו לוח נחושת קטנה או לוח זהב, וכתבו עליה את השם ונתנו את הלוח ההיא תחת לשונו. ולקחו את הראש ההיא ואת הלוח אשר תחת הלשון ושמו בבית והדליקו לו נרות והשתחוו לו, והיה בעת אשר ישתחוו לו וידבר אליהם בכל אשר ישאלו מאיתו בכח

השם אשר כתוב בה. ויש אשר יעשו אותם כצורת אדם מזהב ומכסף, בשעות ידועות אליהם. וקיבל התואר ההוא את כח הכוכבים ודיבר אליהם עתידות, וכמעשה הזה היו התרפים אשר גנבה רחל מאביה. ותגנוב רחל את התרפים ההם אשר לאביה, בעבור אשר לא ידע לבן מהם אנה דרך הלך יעקב. ויבוא לבן אל ביתו וישאל על יעקב וביתו ואין, ויבקש לבן את תרפיו לדעת אנה הלך יעקב ולא מצא. וילך אל תרפים אחרים וישאל בהם, ויגידו לו כי ברח יעקב מאיתו ארצה כנען אל אביו.

ויקם לבן בעת ההיא ויקח את אחיו ואת כל עבדיו, ויצא וירדוף את יעקב וידבק אותו בהר גלעד. ויאמר לבן אל יעקב מה זאת עשית לי לברוח, ותגנוב את לבבי ותנהג את בנותי ואת בניהן כשבויות חרב. ולא נטשתני לנשק להם ולשלחם בשמחה, ותגנוב את אלוקיי ותלך. ויען יעקב את לבן לאמור, כי יראתי פן תיגזול את בנותיך מאיתי--ועם אשר תמצא את אלוקיך ימות. ויבקש לבן את התרפים, וימשש בכל האוהלים אשר ליעקב ובכל כליהם ולא מצא. ויאמר לבן ליעקב, לכה נכרתה יחד ברית והיה לעד ביני ובינך. אם תענה את בנותי ואם תיקח נשים על בנותי, אלוקים יהיה עד ביני ובינך בדבר הזה. ויקחו אבנים ויעשו גל, ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך היום--על כן קרא שמו גלעד. ויזבחו יעקב ולבן זבח בהר ויאכלו שם על הגל, וילינו שם בהר. וישכם לבן ויקם בבוקר ויבך עם בנותיו וישק אתהן וילך למקומו, וגם יעקב הלך לדרכו. ויהי כאשר שב לבן אל ארצו, וימהר וישלח את בעור בנו והוא בן שבע עשרה שנה ועמו אביחורף בן עוץ בן נחור עמהם עשרה אנשים. וימהרו וילכו ויעברו הדרך לפני יעקב, ויבואו בדרך אחר ארצה שעיר. ויבואו אל עשו ויאמרו לו כה אמר אחיך וקרובך ואחי אמך לבן בן בתואל לאמור, השמעת את אשר עשה לי יעקב אחיך אשר בא אליי בהתחלה ערום וריק. ואצא לקראתו ואביאהו אל ביתי בכבוד ואגדלהו ואתן לו את שתי בנותי לנשים ואת שתי שפחותי, ויברך אלוקים אותו לרגלי ויפרוץ מאוד ויהיו לו בנים ובנות ושפחות וגם צאן ובקר וגמלים וחמורים היו לו מאיתי הרבה מאוד עד אין מספר וגם כסף וזהב הרבה. ויהי כראותו כי עצם חילו, ויעזוב אותי כאשר הלכתי לגוז צאני ויקם ויברח בהחבא. וישא את נשיו ואת בניו על הגמלים, וינהג את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש בארצי וישם פניו ללכת אל יצחק אביו

ארצה כנען. ולא נטשני לנשק לבני ולבנותי, וינהג את בנותי כשבויות חרב ויגנוב גם את אלוקיי ויברח. ועתה הנה עזבתיהו בהר נחל יבוק והוא וכל אשר לו, לא חסר דבר. אם יש את נפשך ללכת אליו לך ושם תמצאהו, ועשית לו כאשר תאוה נפשך. ויבואו מלאכי לבן, ויגידו לעשו את כל הדברים האלה.

וישמע עשו את כל דברי מלאכי לבן, ויחר אפו על יעקב מאוד ויזכור את שנאתו וחמתו בערה בו. וימהר עשו ויקח את בניו ואת עבדיו ואת כל נפשות ביתו, שישים איש. וילך ויקבוץ את כל בני שעיר החורי וכל אנשיהם, שלוש מאות וארבעים איש. ויקח את כל המחנה הזאת ארבע מאות איש שולף חרב, וילך לקראת יעקב להכות אותו. ויחלק עשו את כל המחנה הזאת לשבעה חלקים. ויקח את בניו ואת כל נפשות ביתו שישים איש לראש אחד, ויתנם ביד אליפז בנו הבכור. ואת שישה ראשים הנשארים נתן ביד שישיה בני שעיר החורי, וישם כל איש ואיש מהם על תולדותיו ועל בניו. ותלך כל המחנה הזאת כאשר היא, וילך עשו בתוך כולם לקראת יעקב ויוליכם במרוצה. ומלאכי לבן יצאו מאת עשו וילכו ארצה כנען, ויבואו בית רבקה אם יעקב ועשו. ויגידו לה לאמור, הנה עשו בנך ערך לקראת יעקב אחיו ארבע מאות איש כי שמע אשר הוא בא, וילך להילחם עמו ולהכותו ולקחת כל אשר לו. ותמהר ותשלח רבקה אנשים מעבדי יצחק שבעים ושתים איש לקראת יעקב בדרך, כי אמרה אולי ילחם עשו בדרך במוצאו אותו. וילכו המלאכים האלה לקראת יעקב בדרך, ויפגעו בו בדרך הנחל נגד מעבר נחל יבוק. ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה זה מאת האלוקים לעזור לי, ויקרא יעקב את שם המקום ההוא מחנים. ויער יעקב את כל אנשי אביו וישק להם ויחבק להם ויבך עמהם, וישאלם יעקב על אביו ועל אמו ויאמרו שלום. ויאמרו המלאכים האלה אל יעקב, כי רבקה אמך שלחה אותנו אליך לאמור. שמעתי בני כי עשו אחיך יצא לקראתך בדרך עם אנשים מבני שעיר החורי. בני שמע בקולי וראה בעצתך מה תעשה והיה בבואו אליך התחנן לו ואל תדבר אליו קשות, ותן לו ברכה מאשר תמצא ידך ומאשר חנן אלוקים אותך. והיה כאשר ישאלך על כל דברך ואודותיך, אל תסתר ממנו דבר. אולי ישוב מחרון אפו עליך והצלת את נפשך אתה וכל אשר לך, כי עליך הדבר לגדלו כי הוא אחיך הגדול. ויהי כשמוע

יעקב את דברי אמו אשר דיברו אליו המלאכים, ויוסף יעקב וישא את קולו ויבך בכי גדול. ויעש כאשר ציוה אותו אמו בעת ההיא.

וישלח

וישלח יעקב בעת ההיא מלאכים אל עשו אחיו ארצה שעיר לקראתו ולדבר אליו, דברי תחנונים. ויצו אותם לאמור, כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב אל יחשוב אדוני כי עמדה לי ברכת אבי אשר ברך אותי. כי עם לבן הייתי זה עשרים שנה וירימני, ויחלף את משכורתי עשרת מונים ככל אשר הוגד לאדוני. ואעבוד אותו בביתו עבודה קשה מאוד, וירא אלוקים עניי ועמלי ויגיע כפי אחרי כן ויתננו לרחמים ולחן בעיניו. ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה אחרי כן, מחמלת אלוקים עליי ומחסור הגדול. ועתה הנני באתי אל ארצי ואל מקומי, אל אבי ואל אמי אשר בארץ כנען. ושלחתי להגיד את על אלה לאדוני, למצוא חן בעיניו. ולמען אשר לא יחשוב אדוני כי קניתי חיל או עמדה לי ברכת אבי אשר ברך אותי. וילכו המלאכים ההם אל עשו וימצאו אותו בקצה ארץ אדום הולך לקראת יעקב, ועמו ארבע מאות איש שולף חרב מבני שעיר החורי. ויגידו מלאכי יעקב לעשו את כל דברי יעקב אשר דיבר אליהם אל עשו, ויען עשו אותם בגאוה ובוז ויאמר אליהם, הלא שמעתי והלא הוגד לי את אשר עשה יעקב אל לבן אשר גדלו בביתו ויתן לו את בנותיו לנשים ויולד בנים ובנות ויפרוץ בחיל ובעושר מאוד בבית לבן מאיתו. וירא כי עצם חילו וכי רב עושרו ויברח הוא וכל אשר לו מבית לבן, וינהג בנות להן כשבויות חרב מאת פני אביהן ולא הגיד לו. וגם לא ללבן עשה זאת יעקב כי גם לי עשה כזאת, ויעקבני פעמיים ואדום. ועתה הנני באתי היום במחנותיי לקראתו, ועשיתי לו את אשר היה עם לבבי. וישובו המלאכים ויבואו אל יעקב ויגידו לו לאמור, באנו אל אחיך אל עשו ונגד לו את כל דבריך וכזאת וכזאת השיבנו, והנה הוא בא לקראתך בארבע מאות איש. עתה דע וראה מה תעשה, והתפלל לפני אלוקיך להצילך ממנו. ויהי כשמוע יעקב את דברי אחיו אשר דיבר אל מלאכי יעקב, ויירא יעקב מאוד ויצר לו. ויתפלל יעקב אל ה' אלוקיו ויאמר אנא ה' אלוקי אבי אברהם ויצחק אתה אמרתי לי בצאתי מבית אבי לאמור, אני ה' אלוקי אברהם אביך ואלוקי יצחק לך אתן את הארץ הזאת ולזרעך

אחריך. ושמתי את זרעך ככוכבי השמים, ופרצת לארבע רוחות השמים ונברכו בך משפחות האדמה ובזרעך. ותקם את דבריך ותיתן לי עושר ובנים ומקנה ככל אשר היה עם לבבי נתת לעבדך, וכל אשר שאלתי ממך נתת לי לא חסרתי דבר. ותאמר אלי אחרי כן שוב אל אבותיך ולמולדתיך, ואיטיבה עוד עמל מאוד. ועתה הנני באתי ותצילני מלבן, ואפול ביד עשו אחי וירדני אם על בנים. עתה ה' אלוקים הצילני נא גם מיד עשו אחי כי ירא אנוכי ממנו מאוד, ואם אין צדקה בי עשה למען אברהם אבי ויצחק. כי אני ידעתי כי בחסדיך וברחמיך קניתי את החיל הזה, ועתה הצילני נא היום הזה בחסדך ועננ.

ויכל יעקב להתפלל אל ה', ויחץ את העם אשר איתו והצאן והמקנה לשתי מחנות. ויתן החצי ביד דמשק בן אליעזר עבד אברהם עם בניו, ואת החצי נתן ביד אלינוס בן אליעזר אחיו למחנה עם בניו. ויצו אותם לאמור, התרחקו במחנותיכם זה מזה מאוד ואל תתקרבו זה לזה מאד. והיה אם יבוא עשו אל מחנה אלת והיכה אותה, והיה המחנה האחרת הרחוקה ממנה לפליטה מידו. וילן יעקב בלילה ההוא במקום ההוא, ויצו את עבדיו כל הלילה ההוא על החיל ועל בניו. וישמע ה' את תפילת יעקב ביום ההוא, ויצל ה' את יעקב בעת ההיא מיד עשו אחיו. וישלח ה' שלושה מלאכים ממלאכי מרום, וילכו לפני עשו ויבואו אליו. וידמו המלאכים האלה לפני עשו ואנשיו כאלפים ומאות אנשים רוכבים על סוסים, ויחגרו כלי מלחמה ויתחלקו לארבעה מחנות לארבעה ראשים בעיני עשו ובעיני כל אנשיו כאשר נדמה בעיניהם. ותלכנה אליהם המחנה האחת, וימצאו את עשו וארבע מאות איש אשר איתו הולך ובא לקראת יעקב אחיו. ותרץ המחנה ההיא לקראת עשו ואנשיו ויבהלו אותם, ויפול עשו מעל הסוס בבהלה ויפוצו מעליו כל אנשיו במקום ההוא כי יראו מאוד. ותצעק עליהם כל המחנה בברחם מעל עשו. ויענו כל אנשי המלחמה בקול רם לאמור, הלא אנחנו עבדי יעקב עבד האלוקים ומי יוכל לעמוד נגדנו. ויאמר עשו אליהם אהה אדוני יעקב אדוניכם אחי הוא, וזה לי עשרים שנה לא ראיתיו ואלך לראותו היום הזה ותעשו אלי כולכם כמעשה הזה. ויענוהו המלאכים לאמור חי ה' כי לולי יעקב אשר אמרת אחי הוא לא השארנו ממך ומאנשיך איש, אולם בעבור יעקב לא נעשה

לכם דבר. ותעבור המחנה הזאת מאת עשו ואנשיו, ותלך לה. ועשו ואנשיו הלכו מאיתם כמהלך פרסה, והנה המחנה השנית באה לקראתו בכל כלי חרב ויעשו גם הם לעשו ואנשיו כאשר עשתה להם המחנה הראשונה. ויעזבוהו עוד ללכת והנה המחנה השלישית באה לקראתו, ויבהלוהו ויפול עשו עוד מעל הסוס. ותצעק עליו כל המחנה ויאמרו הלא אנחנו עבדי יעקב עבד אלוקים, ומי יכול לעמוד נגדנו. ויעש עשו עוד אותם לאמור, אהה אדוני יעקב אדוניכם אחי הוא וזה עשרים שנה לא ראיתי פניו. ואשמע היום כי בא, ואלך לראותו היום ותעשו אלי כמעשה הזה. ויענו אותו ויאמרו אליו, חי ה' כי לולא יעקב אשר אמרת אחיך הוא לא השארנו ממך ומאנשיך שריד. ואולם בעבור יעקב אשר אמרת אחיך הוא, לא נעשה לך ולאנשיך דבר. ותעבור גם המחנה השלישית מאיתם, וילך עוד לדרכו הוא ואנשיו לקראת יעקב. והנה המחנה הרביעית באה לקראתו, ויעשו גם הם לו ולאנשיו כאשר עשו לו הראשונות. וירא עשו את כל הרעה אשר עשו לו ארבעה המלאכים ההם ולאנשיו, וייראו מאוד מפני יעקב אחיו וילך לקראתו בשלום. ויכס עשו את שנאת יעקב ממנו, כי ירא מאוד לנפשו מפני יעקב אחיו. כי חשב כי הארבעה המחנות אשר פגע כי עבדי יעקב הם. ויעקב לן בלילה ההוא עם עבדיו במחנותיו, ויתייעץ עם עבדיו לתת לעשו אחיו מנחה מכל הבא בידו ומכל מקנהו ויעש כן.

ויקם יעקב בבוקר הוא ואנשיו, ויבחרו מכל המקנה מנחה לעשו. ואלה מספר כל המנחה אשר בחר יעקב ממקנהו, לתת לעשו אחיו. ויבחר מכל הצאן, ארבעה מאות וארבעים צאן. ויבחר מן הגמלים והחמורים, שלושים ושלושה. ומן הבקר בחר, חמישים בקר. וישם את הכל לעשרה עדרים ויתן כל מים אל מינו, ויתנם ביד עשרה מעבדיו עדר עדר לבדו. ויצום ויאמר אליהם, הרחיקו לכם זה מזה ושמתם ריוח בין עדר ובין עדר. והיה כי יפגש אתכם עשו ואשר איתו ושאלו אתכם לאמור למי אתם ואנה תלכו ולמי כל אלה אשר לפניכם, ואמרתם אליהם עבדי יעקב אנחנו ונלך לקראת עשו אחיו לשלום והנה יעקב בא אחרינו. ואשר לפנינו מנחה היא שלוחה מאת יעקב, אל עשו אחיו. והיה כי יאמרו אליכם למה יאחר הוא אחריכם ללכת לקראת אחיו לראות את פניו, ואמרתם אליהם אך הנה הוא בא אחרינו לקראת אחיו

בשמחה כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת אליו ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פניי. ותעבור כל המנחה הזאת ביד עבדיו ותלך לפניו ביום ההוא, והוא לן בלילה ההוא עם מחנותיו על שפת נחל יבוק. ויקם בחצי הלילה ויקח את נשיו ואת שפחותיו ואת כל אשר לוז, ויעבירו בלילה ההוא את מעבר יבוק. ויהי כאשר העביר את כל אשר לו אל הנחל, ויותר לבדו ויפגשהו איש ויאבד האיש עמו הלילה עד עלות השחר ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. ויהי בעלות השחר ויעזוב האיש את יעקב שם, ויברכהו וילך לו. ויעקב עבר את הנחל בעלות השחר, והוא צולע על ירכו. ויזרח לו השמש כאשר כלה לעבור את הנחל, ויבוא עד מקום מקנהו ובניו. וילכו עד חצות היום, ויהי הם הולכים והמנחה עברה לפניהם. וישא יעקב את עיניו וירא והנה עשו בא מרחוק עמו אנשים רבים ארבע מאות איש, וייירא יעקב מאוד מאחיו. וימהר יעקב ויחץ את בניו על נשיו ועל שפחותיו, ואת דינה בתו נתן בתיבה אחת ויתנה ביד עבדיו. ויעבור הוא לפני בניו ונשיו לקראת אחיו, וישתחו ארצה הלוך והשתחוה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו. ויתן אלוקים את יעקב לחן ולרחמים בעיני עשו ואנשיו, כי שמע אלוקים אל תפילת יעקב.

ותיפול יראת יעקב ופחדו על עשו אחיו, כי ירא עשו מיעקב מאוד על אשר עשו מלאכי אלוקים לעשו ותיהפך חמת עשו לרחמים על יעקב. וירא עשו את יעקב רץ לקראתו, וירץ גם הוא לקראתו ויחבקהו ויפול על צואריו וישקהו ויבכו. וגם כל האנשים אשר באו עם עשו, נתן האלוקים יראה ורחמים בלבם על יעקב וישקו את יעקב גם הם ויחבקוהו. וגם אליפז הם עשו וארבעת אחיו בני עשו בכו עם יעקב וישקוהו ויחבקוהו, כי נפלה יראת יעקב על כולם. וישא עשו את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים בני יעקב הולכים אחרי יעקב, ומשתחווים בדרך אל עשו. ויאמר עשו אל יעקב מי אלה לך אחי, הבניך הם או עבדיך. ויען יעקב את עשו ויאמר בני הם, אשר חנן אלוקים את עבדך. ויהי כדבר יעקב אל עשו אחיו ותגיע מחנה יעקב לפני עשו ואנשיו, וירא עשו את כל המחנה ויאמר אל יעקב מאין לך כל המחנה הזאת אשר פגשתי אמש. ויען יעקב את עשו ויאמר, למצוא חן בעיניך אדוני הוא אשר חנן אלוקים את עבדך. ותבא המנחה לפני עשו, ויפצר יעקב בעשו לאמור קח

נא את מנחתי אשר הובאת לאדוני מאיתי. ויאמר עשו למה זה אחי, יהי לך אשר לך. ויאמר יעקב עלי אנוכי לתת לך את כל אלה, אחרי אשר ראיתי את פניך כי עודך חי בשלום. וימאן עשו לקחת את המנחה , ויאמר אליו יעקב בי אדוני אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלוקים ותרצני. ויקח עשו את המנחה ההיא, וגם כסף וזהב ובדולח נתן יעקב לעשו ויפצר בו ויקח. ויחלק עשו את כל המקנה אשר במנחה ויתן חציה לאנשים אשר באו איתו כי בשכר באו, וחציה נתן ביד בניו. ואת הכסף ואת הזהב ואת הבדולח, נתן ביד אליפז בנו בכורו. ויאמר עשו ליעקב נעמוד איתך ונלכה לנו לאט איתך עד בואכה עמי אל מקומי, לגור שם שנינו יחד. ויען יעקב את אחיו ויאמר, כן אעשה כאשר אדוני דובר אלי. אף אדוני יודע הילדים בני רכים, והצאן והבקר ועולליהם אשר איתי לאט ילכו. והיה כי ילכו במרוצה ומתו כולם , כי אתה ידעת את משאם ואת טרחם. ולכן יעבור נא אדוני לפני עבדו ואני אלכה לי לאט בעבור הילדים והצאן, עד אשר אבוא אל אדוני אל מקומו שעירה. ויאמר עשו אל יעקב, האצינה עמך מן העם אשר איתי לעזרך בדרך ולשאת את טרחך ואת משאך. ויאמר למה זה אדוני אמצא חן בעיניך, הנה אנוכי בא אליך שעירה לשבת שם יחד כאשר דיברת, ואתה לך לך עם אנשיך כי הנני בא אחריך. ויעקב אמר כדבר הזה אל עשו למען הרחיק מעליו את עשו ואת כל אנשיו, ואחר ילך יעקב בית אביו ארצה כנען. וישמע עשו בקול יעקב, וישב עשו עם ארבע מאות איש אשר איתו לדרכם אל שעיר. ויעקב וכל אשר לו הלך ביום ההוא עד קצה ארצה כנען בגבולה, וישב שם ימים.

ויהי מימים ויסע יעקב מגבול הארץ ויבוא בארץ שלם, היא עיר שכם אשר בארץ כנען ויחן את פני העיר. ויקן את חלקת השדה אשר שם מאת בני חמור אנשי הארץ, בחמשת שקלים. ויבן לו יעקב בית שם ויט שם אהלו ולמקנהו עשה סוכות, על כן קרא שם המקום ההוא סוכות. וישב יעקב בסוכות ימים, שנה ושישה חודשים. בעת ההיא יצאו מנשי יושבי הארץ עיר שכם לחול במחולות ולשמוח, בשמחת בנות אנשי העיר. ויהי בצאתן ותצאן רחל ולאה נשי יעקב עם שפחותיהן, לראות בשמחת בנות אנשי העיר. ותצא גם דינה בת יעקב עמהן ויראו את בנות העיר, וישבו שם לפני בנות

העיר. וכל אנשי העיר עומדים עליהם לראות בשמחתם, וכל גדולי העיר שם. וגם שכם בן חמור נשיא הארץ, עומד שם לראות. וירא שכם את דינה בת יעקב יושבת עם אמה לפני בנות העיר, ותישר הנערה בעיניו מאוד. וישאל שכם את רעיו ואת אנשיו לאמור, בת מי הנערה ההיא היושבת בין הנשים אשר לא ידעתי אותה בעיר הזאת. ויאמרו אליו זאת בת יעקב בן אברהם העברי היושב בעיר הזאת זה ימים, ותשמע כי בנות הארץ יצאו לשמוח ותצא עם אמה ועם שפחותיה ותשב בתוכם כאשר ראיתי. וירא שכם את דינה בת יעקב, ויהי הוא רואה אותה ונפשו נקשרה בדינה וישלח ויקחה בחזקה. ותבוא דינה בית שכם, ויאחז בה בחוזקה וישכב אותה ויענה ויאהבה מאוד ויושיבה בביתו. ויבואו ויגידו הדבר ליעקב וישמע יעקב כי טמא שכם את דינה בתו, וישלח יעקב שנים מעבדיו להביא את דינה מבית שכם. וילכו ויבואו בית שכם לקחת את דינה משם, ויהי בבואם ויצא שכם אליהם עם אנשיו ויגרשם מביתו ולא נתנום לבוא לפני דינה אך ישב שכם את דינה וינשקה ויחבקה לעיניהם. ויבואו עבדי יעקב ויגידו לו לאמור בבואנו ויגרשנו הוא ואנשיו, וכזאת וכזאת עשה שכם לדינה לעינינו. וידע עוד יעקב כי טמא שכם את בתו אך לא דיבר מאומה, ובניו היו רועים את מקנהו בשדה ויחריש יעקב עד בואם.

וישלח יעקב טרם באו בניו שתי נערות מבנות עבדיו, לשמור את דינה בבית שכם ולשבת איתה. ושכם שלך שלושה אנשים מרעיו אל חמור בן חדקם בן פרד אביו לאמור, קח לי את הנערה הזאת לאישה. ויבוא חמור בן חדקם החוי בית שכם בנו, וישב לפניו. ויאמר חמור אל שכם בנו, האין בבנות עמך אישה אשר תיקח אישה עברית אשר לא מעמך היא. ויאמר שכם אליו, אותה קח לי כי היא ישרה בעיני. ויעש חמור כדבר בנו, כי הוא נכבד מאוד בעיניו. ויצא חמור אל יעקב לדבר איתו בדבר הזה. ויהי בצאת חמור מבית שכם בנו טרם בואו אל יעקב לדבר איתו, והנה בני יעקב באו מן השדה כאשר שמעו את הדבר הזה אשר עשה שכם בן חמור. ויתיעצו האנשים מאוד על הדבר הזה ויחר להם מאוד על אודות אחותם, ויבואו כולם בחרי אף טרם עת האסף המקנה. ויבואו וישבו לפני אביהם וידברו אליו בחרי אף לאמור, הלא משפט מות לאיש ההוא ולביתו. כי ה' אלוקי כל הארץ ציוה את נח ואת בניו

לבלתי יגזול ולבלתי ינאף איש עד עולם, והנה שכם גזל ונאף את אחותינו ואין דובר אליו דבר מכל אנשי העיר. הלא ידעתם אם לא שמעתם כי משפט מות לשכם ולאביו ולכל העיר, בדבר אשר עשה. ויהי הם מדברים לפני אביהם בדבר הזה והנה חמור אבי שכם בא לדבר אל יעקב אל דברי שכם בנו על אודות דינה, וישב לפני יעקב ולפני בניו. וידבר חמור אליהם לאמור, שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אותה לו לאישה. והתחתנו אותנו את בנותיכם תתנו לנו ואת בנותינו ניתן לכם, וישבתם איתנו בארצנו והיינו לעם אחד בארץ. כי הנה ארצנו רחבת ידים היא שבו וסחרו והאחזו בה ועשיתם בה כל חפציכם, ואין דובר אליכם דבר. ויכל חמור לדבר אל יעקב ואל בניו, והנה שכם בנו בא אחריו וישב לפניהם. וידבר שכם לפני יעקב ובניו לאמור, אמצא חן בעיניכם אשר תתנו אלי בתכם ואשר תאמרו אלי אעשה לה. הרבו עלי מאוד מוהר ומתן ואתנה, ואשר תאמרו אלי אעשה ואשר ימרה את פיכם ימות ותנו לי את הנערה לאישה.

ויענו שמעון ולוי את חמור ואת שכם בנו במרמה לאמור, כל אשר דיברתם אלינו כן נעשה לכם והנה אחותינו בביתכם. אך הרפו ממנו עד אשר נשלח אל יצחק אבינו על הדבר הזה. כי לא נוכל לעשות דבר בלתי דברו, כי הוא ידע את דרכי אברהם אבינו והיה הדבר אשר יאמר אלינו והגדנו אליכם לא נכחד מכם דבר. ושמעון ולוי דברו את הדבר הזה אל שכם ואל אביו, למען מצוא עלילה ולבקש עצה מה לעשות אל שכם ואל עירו בדבר הזה. ויהי כשמוע שכם ואביו את דברי שמעון ולוי אליהם, וייטב בעיניהם ויצאו שכם ואביו וילכו אל ביתם. ויהי בלכתם וידברו בני יעקב אל אביהם לאמור, הנה ידעתי כי משפט מות יש לרשעים האלה ולעירם כי עברו את אשר ציוה אלוקינו את נח ואת בניו וזרעו אחריו. וגם אשר עשה הדבר הזה לדינה אחותינו אשר טמא אותה, כי לא תעשה הנבלה הזאת בתוכנו עד עולם. עתה דעו וראו מה תעשו, ובקשו עצה ועלילה מה לעשות להם להמית את כל יושבי העיר הזאת. ויאמר אליהם שמעון הנה לכם עצה נכונה אשר תאמרו אליהם, להמול להם כל זכר כאשר אנחנו נמולים. ואם לא יחפצו להם בדבר הזה, ולקחנו את בתנו מאיתם והלכנו. והיה כאשר יאבו לעשות הדבר הזה ועשו אותו, והיה בהיותם כואבים ובאנו בחרבנו עליהם על

עם שוקט ובוטח והרגנו להם כל זכר. ותיטב עצת שמעון בעיניהם, ויאמרו שמעון ולוי לעשות להם כדבר הזה. ויהי ממחרת ויבואו שכם וחמור אביו עוד אל יעקב ואל בנו, לדבר על אודות דינה ולשמוע מה ישיבו אותם בני יעקב על דבריהם. וידברו אליהם בני יעקב במרמה לאמור הגד הגדנו את כל דבריכם לאבינו ליצחק, וייטבו דבריכם בעיניו. אך דיבר אלינו לאמור כה ציוה אברהם אביו אותו מאת אלוקינו אדון כל הארץ, כי כל איש אשר לא מבניו אשר יחפוץ לקחת מבנותיו ומל לו כל זכר כאשר אנחנו נמולים ואחר ניתן לו את בתנו לאישה. עתה הודענו לכם את כל דרכינו אשר דיבר אלינו אבינו, כי לא נוכל לעשות הדבר הזה אשר דיברתם אלינו לתת את בתנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו. בזאת נאות לכם לתת לכם את בתנו ולקחת לנו את בנותיכם, וישבנו איתכם והיינו לעם אחד כאשר דיברתם. אם תשמעו ותאבו אלינו להיות כמונו, להמול לכם כל זכר כאשר אנחנו נמולים. ואם לא תשמעו אלינו להמול כמונו כאשר ציוינו אנחנו, ובאנו אליכם ולקחנו את בתנו מאתכם והלכנו.

וישמעו שכם וחמור אביו לעשות את דברי בני יעקב, כי חפץ שכם בדינה מאוד ונפשו דבקה בה. וימהרו שכם וחמור אביו וילכו אל שער עירם, ויאספו את כל אנשי עירם וידברו אליהם דברי בני יעקב לאמור. באנו אל האנשים ההם בני יעקב ונדבר אליהם את כל אודות בתם ויאותו לנו האנשים ההם לעשות את כל דברינו וגם הם, הנה ארצנו רחבת ידים לפניהם וישבו בה ויסחרו אותה והיינו לעם אחד עמהם, בנותם ניקח לנו ובנותינו ניתן להם לנשים. אך בזאת יאותו לנו האנשים ההם לדבר הזה, להמול לנו כל זכר כאשר הם נמולים כאשר צוו מאלוקיהם. והיה בעשותינו את כל דבריהם להימול לנו וישבו איתנו, וכל מקניהם וקניינם לנו הוא והיינו לעם אחד איתם. ויהי כשמוע כל אנשי העיר את כל דברי שכם וחמור אביו, ויאותו להם כל אנשי עירם בדבר הזה. וישמעו להם להמול, כי היו שכם וחמור אביו נכבדים בעיניהם מאוד כי הם נשיאי הארץ. ויהי ממחרת וישכימו בבוקר שכם וחמור אביו ויקבצו את כל אנשי עירם אל תוך העיר, ויקראו אל בני יעקב וימולו להם כל זכר ביום ההוא ומחרתו. ואת שכם ואת חמור אביו מלו ואת חמשת אחי שכם, ויקומו וילכו

וישב כל אחד בביתו. כי מה' היה הדבר הזה לעיר שכם, ומאת ה' היתה עצת שמעון בדבר הזה למען תת ה' את עיר שכם ביד שני בני יעקב. ויהי מספר כל זכר אשר היו בעיר אשר נמולו, שש מאות וארבעים וחמישה איש והילדים מאתים ושבעים ושישה. אך חדקם בן פרד אבי חמור ושישה אחיו לא שמעו אל שכם ואל חמור אביו ולא מלו, כי היה דבר בני יעקב נמאס בעיניהם. ויחר אפם מאוד על הדבר הזה כי לא שמעו להם אנשי העיר, ויהי ביום השני בערב וימצאו שמונה ילדים קטנים אשר לא מלו אותם כי החביאום אמותם מפני חמור ושכם בנו ומפני אנשי העיר. וישלחו אליהם שכם וחמור אביו להביאם לפניהם ולמולם, וידלגו עליהם חדקם וששת אחיו בחרבותיהם ויבקשו להמיתם. ויבקשו להמית גם את שכם ואת חמור אביו, ויבקשו להמית גם דינה עמהם על הדבר הזה.

ויאמרו אליהם מה המעשה הזה אשר עשיתם, האין בבנות כל אחיכם הכנענים אישה כי תקחו לכם מבנות העברים אשר לא ידעתם תמול שלשום. ותעשו את כל המעשה הזה, את אשר לא ציוו אתכם אבותיכם עד עולם. התחשבו כי תצליחו במעשה הזה אשר עשיתם, ומה תשיבו ותענו בדבר הזה לאחיכם הכנענים כי יבואו מחר וישאלו אתכם בדבר הזה. והיה אם לא יישר ולא ייטב בעיניהם את מעשיכם, ומה תעשו לכם על נפשותיכם ועל נפשותינו אנחנו אשר לא שמעתם בקולנו. וכי ישמעו כל יושבי הארץ וכל אחיכם בני חם את מעשיכם לאמור, בעבור אישה עברית עשו שכם וחמור אביו וכל יושבי עירם את אשר לא ידעו ולא ציוום אבותיהם עד עולם. אנה תנוסו ואנה תוליכו את חרפתכם כל הימים, לפני יושבי ארץ כנען אחיכם. ועתה לא נוכל לעמוד בדבר הזה אשר עשיתם, ולא נוכל לסבול ולשאת את העול הזה עלינו אשר לא ציוו אבותינו לנו. הנה אנחנו למחר והלכנו ואספנו את כל אחינו הכנענים היושבים בכל הארץ, ובאנו כולנו יחד ונכה אתכם ואת כל אשר אתם בוטחים עליהם ולא נשאיר להם ולכם שריד. ויהי כשמוע חמור ושכם בנו וכל אנשי העיר את דברי חדקם ואחיו, ויפחדו ויראו מאוד לנפשם מדבריהם וינחמו על כל אשר עשו. ויענו שכם וחמור אביו את חדקם אביהם ואחיו ויאמרו אליהם, כל הדברים אשר דיברתם אלינו נכונה הוא. עתה אל תאמרו ותחשבו בלבבכם כי מאהבת העברים עשינו את

המעשה הזה אשר לא ציוו אותנו אבותינו, אך על כי ראינו כי לא היה לבם וחפצם לעשות דברינו על אודות בתם לקחתה לנו כי אם בדבר הזה. ונשמע בקולם ונעש את המעשה הזה אשר ראיתם, עד אשר נמצא את מבוקשנו מהם. והיה כאשר נמצא את חפצנו אשר שאלנו מהם, ושבנו עליהם ועשינו להם את הדבר אשר תאמרו אלינו. ועתה חכו נא והתמהמהו עד אשר ירפא בשרינו ונתחזק והלכנו עליהם יחד, ועשינו להם את אשר היה עם לבבינו ולבבכם.

ודינה בת יעקב שמעה את כל הדברים האלה אשר דיברו חדקם ואחיו, ואת אשר השיבו אותם חמור ושכם בנו ואנשי עירם. ותמהר ותשלח נערה אחת מנערותיה אשר שלח אביה לשמרה בבית שכם, אל יעקב אביה ואל אחיה לאמור. ותלך השפחה ותגד את כל דבריהם אל יעקב ואל בניו לאמור, כזה וכזה יעץ חדקם ואחיו עליכם, וכזאת וכזאת השיבו להם חמור ושכם ואנשי עירם. ויהי כשמוע יעקב ובניו את הדברים האלה, וימלאו חמה וקצף עליהם ויחר אפם עליהם מאוד. וישבעו שמעון ולוי ויאמרו, חי ה' אלוקי כל הארץ כי כעת מחר לא ישאר בכל עיר שריד ופליט. ויתחבאו עשרים בחורים ולא מלו, וילחמו הבחורים ההם עם שמעון ולוי ויהרגו שמעון ולוי מהם שנים. ושנים ברחו מהם וימלטו, וילכו ויבואו אל בארות החמר אשר בעיר. ויבקשו שמעון ולוי ולא ימצאום, ויוסיפו עוד שמעון ולוי ויתהלכו בעיר ויהרגו כל אנשי העיר לפי חרב לא השאירו שריד. ותהי מהומה גדולה בתוך העיר, ותעל צעקת כל אנשי העיר השמימה ויצעקו כל הנשים וכל הילדים. ושמעון ולוי הרגו כל העיר, לא השאירו זכר בכל העיר. ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב, ויוציאו את דינה מבית שכם ויצאו משם. וילכו וישובו בני יעקב ויבואו על החללים, ויבוזו את כל חילם אשר בעיר ואת אשר בשדה. ויהי הם בוזזים את כל השלל ויעמדו עליהם כשלוש מאות נשים וישליכו עליהם עפר ויכום באבנים, ויפן אליהם שמעון ויהרוג את כולם לפי חרב. וישב שמעון לפני לוי ויבוזו את העיר, ויבוזו גם את צאן ואת הבקר וכל הבהמה בזזו וגם את יתר הנשים ואת הטף. וינהגו כל אלה ויפתחו שער העיר, ויצאו ויבואו אל יעקב אביהם בגבורה.

ויהי כראות יעקב אביהם את כל אשר עשו אל העיר וירא את הביזה אשר לקחו משם, ויקצוף עליהם יעקב מאוד. ויאמר אליהם יעקב מה המעשה הזה אשר עשיתם לי, אשר מצאתי לי מנוחה עם יושבי הארץ הכנעני ואין דובר אלי מהם דבר. ועתה עשיתם הדבר הזה להבאישני ביושבי הארץ בכנעני ובפריזי ואני מתי מספר, ונאספו אלי כולם והכוני כי ישמעו את מעשיכם לאחיהם ונשמדתי אני וכל ביתי. ויענו שמעון ולוי וכל אחיהם איתם את יעקב אביהם ויאמרו אליו, הנה חיים אנחנו בארץ ויעשה שכם את כל זאת לאחותינו. ולמה תחריש אתה על כל אלה אשר עשה שכם, כי הכזונה בחוץ יעשה שכם את אחותינו. ויהי מספר הנשים אשר שבו שמעון ולוי מעיר שכם אשר לא הרגו אותם, שמונים וחמישה אשר לא ידעו איש. ותהי בהן נערה קטנה ויפת תואר ויפת מראה מאוד ושמה בונה, ויקחה שמעון לקחתה לו לאישה. ומספר כל זכר אשר שבו ולא הרגו ארבעים ושבעה איש, והיותר הרגו. ויהיו כל הנערים וכל הנשים אשר שבו שמעון ולוי מעיר שכם עבדים לפני יעקב ולבניהם אחריהם, עד יום צאת בני יעקב מארץ מצרים. ויהי כאשר יצאו שמעון ולוי מן העיר, ויקומו שני הבחורים אשר נשארו אשר התחבאו בבורות העיר כי לא מתו עם אנשי העיר. ויעלו הבחורים ההם אל העיר ויתהלכו בה וימצאו את העיר חרבה ואין איש כי אם הנשים הבוכות, ויצעקו הבחורים ההם ויאמרו הנה זאת הרעה אשר עשו בני יעקב העברי לעיר הזאת אשר השמידו היום עיר מערי הכנעני ולא יראו לנפשם מכל יושבי ארץ כנען. ויצאו האנשים ההם מהעיר וילכו אל עיר תפוח, ויבואו שמה ויגידו ליושבי תפוח את כל הקורות ואת אשר עשו בני יעקב לעיר שכם. והגיע הדבר לישוב מלך תפוח, וישלח אנשים אל עיר שכם לראות האמת דברי הבחורים ההם. כי לא האמין להם המלך לדבר הזה לאמור, איך שני אנשים יחריבו עיר גדולה בשכם. ויבואו מלאכי ישוב ויגידו לו לאמור, באנו אל העיר חרבה אין איש כי אם נשים בוכות. וגם צאן ומקנה אין שם, כי כל אשר בעיר בזזו להם בני יעקב. ויתמה ישוב על הדבר הזה לאמור, איך שני אנשים יוכלו לעשות הדבר הזה להשמיד עיר גדולה ולא יוכל איש מהם להתייצב נגדם. כי לא היה כדבר הזה מימי נמרוד ואף מימי קדם לא היתה כזאת.

ויאמר ישוב מלך תפוח אל כל עמו חזקו ונלכה להילחם בעברים ההם ולעשות להם כאשר עשו לעיר שכם, וננקמה מהם נקמת כל אנשי העיר. ויתייעץ ישוב מלך תפוח עם כל יועציו על הדבר הזה. ויאמרו אליו כל יועציו לא תוכל לעברים האלה לבדך, כי גבורה להם בעשותם המעשה הזה לכל העיר. השנים מהם הרגו את כל העיר ולא עמד איש נגדם, ואף אם תבוא אתה עליהם כולם יקומו עלינו והשמידונו גם אנחנו. אך שלח אל כל המלכים אשר סביבותינו ויבואו יחד, ונלכה עמהם ונלחמה בבני יעקב אז תוכל להם. וישמע ישוב אל דברי יועציו, וייטבו דבריהם בעיניו ובעיני עמו ויעש כן. וישלח ישוב מלך תפוח אל כל מלכי האמורי אשר סביבות שכם ותפוח לאמור, עלו אלי ועזרוני ונכה את יעקב העברי ואת כל בניו ונשמידם מן הארץ כי כזה וכזה עשו לעיר שכם ואתם לא ידעתם. וישמעו כל מלכי האמורי את כל הרעה אשר עשו בני יעקב לעיר שכם, ויתמהו מאוד מהם. ויתקבצו כולם שבעה מלכי האמורי עם כל מחנותם יחד כעשרת אלפים איש שולף חרב, ויבואו להילחם בבני יעקב. וישמע יעקב כי התקבצו יחד מלכי האמורי להילחם עם בניו, וייראו יעקב מאוד וייצר לו. ויצעק יעקב על שמעון ועל לוי לאמור, מה המעשה הזה אשר עשיתם למה הרעותם לי להביא עלי את כל בני כנען להשמיד אותי ואת ביתי. כי במנוחה הייתי גם אני גם כל ביתי ותעשו לי הדבר הזה, ותקציפו עלי את כל יושב הארץ במעשיכם. ויען יהודה את אביו לאמור החינם הרגו שמעון ולוי אחי את כל יושבי שכם, הלא על אשר עינה שכם את אחותינו ויעש שכם את כל הרעה אשר עשה ואין איש מיושב עירו דובר אליו דבר למה תעשה זאת. הלא על זאת הלכו אחי ויכו את העיר ויתנה ה' בידם, על אשר עברו כל יושביה את מצות אלוקינו החינם עשו אחי את כל אלה. ועתה למה תירא ולמה יצר לך ולמה יירע לבבך על אחי ויחר אפך בם, והלא אלוקינו אשר נתן בידם את עיר שכם ואת אנשיה הוא יתן בידינו גם את כל מלכי הכנעני הבאים עלינו ועשינו להם כאשר עשו אחי לשכם. עתה דום לך מעליהם וחדל לך ואל תירא, אך בטח בה' אלוקינו והתפלל אליו בעדנו להושיענו ולהצילנו ותת את אויבנו בידינו.

ויקרא יהודה אל עבד מעבדי אביו לאמור, לך נא ראה איפה הם המלכים הבאים עלינו נצבים עם מחנותם. וילך העבד ויבט מרחוק ויעל אל נגד הר שיאון, וירא את כל המלכים עומדים בשדה. וישב אל יהודה ויאמר הנה המלכים נצבים בשדה עם כל מחנותם, עם רב כחול אשר על שפת הים. ויאמר יהודה אל שמעון ואל לוי ואל כל אחיו התחזקו לכם והייתם לבני חיל, כי ה' אלוקינו איתנו אל תיראום. עמדו לכם וחגרו איש את כל כלי מלחמתו ואת קשתו ואת חרבו ונלכה ונלחמה הערלים האלה, וה' אלוקינו יושיענו. ויקומו ויחגרו איש כל מלחמתו גדולים וקטנים, אחד עשר בני יעקב וכל עבדי יעקב עמהם. וגם כל עבדי יצחק אשר אשר עם יצחק בחברון באו עולם אליהם מלובשים בכל כלי מלחמה, וילכו בני יעקב ועבדיהם לקראת המלכים שנים עשר ומאה איש וילך גם יעקב עמהם. ובני יעקב שלחו אל יצחק בן אברהם אביהם חברונה קרית הארבע לאמור, התפלל נא בעדינו אל ה' אלוקינו להציל אותנו מיד הכנענים הבאים עלינו ולתתם בידינו. ויתפלל יצחק בן אברהם אל ה' בעד בניו ויאמר, ה' אלוקים אתה הבטחת את אברהם אבי לאמור ארבה את זרעך ככוכבי השמים ותבטיח גם אותי ותקם את דבריך. ועתה הנה מלכי כנען באו יחד להילחם עם בני על אשר לא חמס בכפיהם., ועתה ה' האלוקים אלוקי כל הארץ סכל נא את עצת כל המלכים האלה לבלתי הילחם בבניי. ונתת את פחד בניי בלב כל המלכים האלה וכל אנשיהם והשפלת את גאותם, וישובו מעל בניי. והצלת את כל בניי ועבדיהם מהם בידך החזקה ובזרועך הנטויה, כי בידך הכח והגבורה לעשות את כל אלה. ובני יעקב ועבדיהם הלכו לקראת המלכים האלה, ויבטחו בה' אלוקיהם. ויהי בלכתם ויתפלל גם יעקב אביהם אל ה' ויאמר, ה' אלוקים ואלוקי האלוקים הנשגב והנורא אשר משלת מימי קדם ומאז ועד עתה לעולם. ואתה מעורר מלחמות ומשביתם, ובידך הכח והגבורה לרומם ולהשפיל. ועתה תיפול נא תחנתי לפניך להפנות אליי ברחמיך, לתת פחד בניי בלב כל המלכים האלה עם אנשיהם והחרדת אותם ואת מחנותם. והצלת את כל הבוטחים עליך בחסדך הגדול, כי אתה אשר תדבר עמים תחתינו ולאומים תחת ידינו. וכל מלכי האמורי באו ויתיצבו בשדה להתייעץ עם

יועציהם מה לעשות עם בני יעקב, כי עודם יראים מהם לאמור שניים מהם המיתו כל עיר שכם.
וישמע ה' אל תפילת יצחק ויעקב, ויתן ה' פחד גדול ויראה בלב כל יועצי המלכים האלה לאמור פה אחד. הכסילים אתם היום אם אין לכם תבונה כי תלחמו עם העברים, ולמה חפצתם במות כולכם היום. הנה שניים מהם באו אל עיר שכם באין יראה ופחד, ויהרגו כל יושבי העיר ולא עמד איש בפניהם ואיך תוכלו אתם להילחם עם כולם. והלא ידעתם כי אלוקיהם חפץ בם מאוד ויעש להם נוראות אשר לא נעשו מימי קדם, ואין בכל אלוקי העמים יוכל לעשות כנוראותיו. והלא הוא הציל את אברהם אביהם העברי מיד נמרוד ומיד כל עמו, אשר ביקשו להמיתו פעמים רבים. וגם מהאש הצילו אשר השליך אותו נמרוד המלך אליו, ויצילהו אלוקיו ממנו ומי יוכל לעשות את כל אלה. אברהם אביהם הוא אשר המית חמשת מלכי עילם, בנגעם בבן אחיו אשר היה יושב בסדום בימים ההם. ויקח את עבדו הנאמן בביתו ומעט אנשיו, וירדפו אחרי מלכי עילם בלילה אחת וימיתם כולם וישב לבן אחיו את על רכושו אשר לקחו לו. והלא ידעתם כי אלוקי העברים האלה חפץ בם מאוד, וגם הם חפצו בו מאוד כי ידעו כי הצילם מכל אויביהם. והנה באהבתם את אלוקיהם לקח אברהם את בנו יחידו וחמורו, ויאמר להעלותו עולה לאלוקיו. ולולי אלוקיו אשר מנעו מלעשות הדבר ההוא, אז עשהו באהבתו את אלוקיו. וירא אלוקיו את כל מעשיו וישבע לו ויבטיח אותו אשר יציל את בניו ואת כל זרעו מכל צרה אשר תבוא עליהם, על אשר עשה את הדבר הזה על אשר לא חמל על בנו מאהבת אלוקיו. והלא שמעתם אשר עשה אלוקיהם לפרעה מלך מצרים ולאבימלך מלך גרר, בלקחם את אשת אברהם. אשר אמר עליה אחותי היא כי ירא פן יהרגוהו עליה, ויאמרו לקחתה לאישה ויעש להם אלוקיו ולאנשיהם את כל אשר שמעתם. והנה ראינו בעינינו אנחנו אשר בא עשו אחי יעקב אליו ועמו ארבע מאות איש ויאמר להשמידו, כי זכר לו את אשר לקח ברכתו מיד אביהם וילך לקראתו בבואו מפדן ארם להמית לו אם על בנים. ומי הצילו מידו הלא אלוקיו אשר בטח בו הוא הצילו מיד אחיו, ואף מיד אויביו הלא יוכל להצילו.

ומי יודע כי אלוקיהם, הוא אשר הגביר את שני בני יעקב לעשות לעיר שכם הרעה אשר שמעתם. הבגבורתם יוכלו שניים להמית עיר גדולה כשכם אם לא אלוקיהם אשר בטחו בו הוא אשר עשה להם את כל זאת, להמית את כל יושבי העיר בעירם. ואף אתם אשר יצאתם כולכם מעירכם יחד ותבואו להילחם עם כולם, התוכלו עליהם ואף אם יאספו לעזרתכם ככם אלף פעמים. הלא תדעו הלא תשמעו כי לא עמהם באתם להילחם, כי עם אלוקיהם אשר בחר בם באתם להילחם ותבואו להאביד כולכם היום. ועתה חדלו לכם מהרעה הזאת אשר חפצתם לעשות לנפשותיכם וטוב לכם, כי לא תוכלו להילחם בם ואף אם הם מתי מספר כי אלוקיהם עמהם. ויהי כאשר שמעו מלכי האמורי את כל דברי יועציהם, וימלא לבבם פחד ויראה מבני יעקב ולא אבו להילחם בם. וגם אל דברי יועציהם הטו את אוזנם וישמעו את כל דבריהם, וייטבו דברי היועצים בעיני המלכים מאוד ויעשו כן. וישובו ויחדלו המלכים האלה מעל בני יעקב כי לא לגשת אליהם למלחמה כי יראו מהם, וימס לבבם בקרבם מאוד מיראתם אותם. כי מאת ה' היתה זאת להם, כי שמע ה' אל תפילת יצחק ויעקב עבדיו כי בטחו בו. וישובו כל המלכים האלה עם מחנותם איש לעירו ביום ההוא, ולא הלחמו הם בני יעקב בעת ההיא. ובני יעקב עמדו במעמדם נגד הר שיאון ביום ההוא עד הערב, ויראו כי לא באו לקראתם המלכים האלה וישובו להם בני יעקב אל מקומם. בעת ההיא נראה ה' אל יעקב לאמור קום עלה בית אל ושב שם, ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך המציל אותך ואת כל בניך מצרה. ויקם יעקב ובניו וכל אשר לו, ויעלו ויבואו בית אל כדבר ה'.

ויעקב בן תשעים ותשע שנים בעלותו בית אל. וישב יעקב ובניו וכל העם אשר איתו בבית אל בלוז, ויבן שם יעקב מזבח לה' הנראה אליו. וישבו יעקב ובניו בבית אל, ימים ושישה חודשים. בעת ההיא מתה דבורה בת עוץ מיניקת רבקה אשר היתה עם יעקב, ויקברה יעקב מתחת לבית אל תחת האלון אשר שם. וגם רבקה בת בתואל אם יעקב מתה בעת ההיא בחברון היא קרית הארבע, ותיקבר במערת המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת. ויהיו חיי רבקה, מאת שנה ושלושים שנה ושלוש שנים ותמת. וישמע יעקב כי מתה רבקה אמו, ויבך מאוד על אמו ויעש לה מספד גדול

הוא ודבורה מניקתה תחת האלון ויקרא שם המקום ההוא אלון בכות. ולבן הארמי מת בימים ההם כי נגפו אלוקים, על אשר עבר הברית אשר היה בינו ובין יעקב. ויהי יעקב בן מאת שנה וירא אליו ה' ויברך אתו, ויקרא את שמו ישראל. ורחל אשת יעקב הרה בימים ההם. ויסע יעקב וכל אשר לו בעת ההיא מבית אל, לבוא אל יצחק אביו חברונה. וילכו בדרך ויהי עוד קברת ארץ לבוא אפרתה ותלד רחל בן, ותקש בלדתה ותמת. ויקברה יעקב בדרך אפרת בבית לחם, ועתה מצבה על קבורתה עד היום. ויהי ימי רחל חמש שנים וארבעים שנה ותמת. ויקרא יעקב את שם בנו הנולד לו אשר ילדה רחל בנימין, כי בארץ הימין נולד לו. ויהי אחרי מות רחל, ויתן יעקב את אהלו באוהל בלהה שפחתה. ויקנא ראובן אל לאה אמו על הדבר הזה, וימלא חמה. ויקם בחמתו וילך ויבוא אל אוהל בלהה, וינתק את משכב אביו משם. בעת ההיא הוסרה מבני ראובן חלק הבכורה והמלכות והכהונה כי חילל יצועי אביו, ותינתן הבכורה ליוסף והמלכות ליהודה והכהונה ללוי על אשר חילל ראובן יצועי אביו.

ואלה תולדות יעקב אשר יולדו לו בפדן ארם, ויהיו בני יעקב שנים עשר. בני לאה, הבכור ראובן ושמעון ולוי ויהודה וישששכר וזבולון ודינה אחותם. ובני רחל, יוסף ובנימין. ובני זלפה שפחת לאה, גד ואשר. ובני בלהה שפחת רחל, דן ונפתלי--אלה בני יעקב אשר יולדו לו בפדן ארם. ויסע יעקב ובניו וכל אשר לו ויבוא ממרא קרית הארבע אשר בחברון אשר גרו שם אברהם ויצחק, וישב יעקב ובניו וכל אשר לו עם יצחק אביו בחברון. ועשו אחיו ובניו וכל אשר לו הלכו ארץ שעיר וישבו שם, ויאחזו בארץ שעיר ויפרו וירבו בני עשו בארץ שעיר. ואלה תולדות עשו אשר יולדו לו בארץ כנען, ויהיו בני עשו חמישה. ותלד עדה לעשו את אליפז בכורו. ובשמת ילדה לו את רעואל. ואהליבמה ילדה לו את יעיש ואת יעלם ואת קרח--אלה בני עשו אשר יולדו לו בארץ כנען. ויהיו בני אליפז בן עשו, תימן אומר צפו וגעתם וקנז ועמלק. ובני רעואל, נחת וזרח שמה ומזה. ובני יעיש, תמנע עלוה יתת. ובני יעלם, אלה ופינון וקנז. ובני קרח, תימן מבצר מגדיאל עירם--אלה משפחות בני עשו לאלופיהם בארץ שעיר. ואלה שמות בני שעיר החורי יושבי ארץ שעיר, לוטן ושובל וצבעון וענה. ודישון ואצר ודישן, בנים שבעה. ויהיו בני לוטן, חורי והימם ותמנע אחותם. היא

תמנע אשר באה אל יעקב ואל בניו ולא שמעו אליה, ותלך ותהי פילגש לאליפז בן עשו, ותלד לו את עמלק. ובני שובל, עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם. ובני צבעון, איה וענה הוא ענה אשר מצא את הימים במדבר העמים ברעותו את החמורים לצבעון אביו. ויהי בהיותו רועה את החמורים לאביו, ויוליכם המדברה כפעם בפעם לרעותן. ויהי היום ויוליכם אל מדבר אחת על שפת ים סוף נגד מדבר העמים, ויהי הוא רועה שם והנה רוח סערה חזקה מאוד באה מעבר הים ותנח על החמורים הרועים שם ויעמדו כולם. ואחרי כן יצאו מעבר הים מן המדבר, כעשרים ומאה חיות גדולות ונוראות ויבואו כולם אל מקום החמורים ויתיצבו שם. והחיות ההמה מחצים ולמטה כתואר בני האדם ומחצים ולמעלה מהם כדמות דובים ומהם כדמות קופים, ולהן זנבות אחוריהן מבין כתפיהן ומטה לארץ כזנב הדוכיפת.

ויבואו החיות האלה ויעלו וירכבו על החמורים ההם ויוליכם כולם, וילכו להם עד היום הזה. ואחת מהחיות נגשה לפני ענה ותכהו בזנבה, ותבריחהו מן המקום ההוא. וירא המעשה הזה ויירא מאוד לנפשו, ויברח וימלט וינס שעירה. ויספר לאביו ולאחיו את כל אשר קרהו, וילכו אנשים רבים לחפש את החמורים ולא מצאו. ולא יסף עוד ענה ואחיו ללכת אל המקום ההוא מהיום ההוא והלאה, כי יראו לנפשותם מאוד. ובני ענה בן שעיר, דישון ואהליבמה אחותו. ובני דישון, עוץ וארן-- אלה משפחות בני שעיר החורי לאלופיהם בארץ שעיר. וישב עשו ובניו בארץ שעיר החורי יושבי הארץ, ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד. ויעקב ובניו וכל אשר להם ישבו עם יצחק בארץ כנען, כאשר ציוה ה' את אברהם אביהם. ויהי בשנת מאה וחמש שנים לחיי יעקב, היא השנה התשיעית לשבת יעקב ובניו בארץ כנען בבואם מפדן ארם. ויסע יעקב ובניו בימים ההם מחברון וילכו וישובו עיר שכם, הם וכל אשר להם וישבו שם. כי מצאו להם בני יעקב בעיר שכם מרעה טוב מאוד ושמן למקניהם, ועיר שכם נבנתה בעת ההיא ויהי בה כשלוש מאות איש ואישה. ויבואו יעקב ובניו וכל אשר להם וישבו בחלקת השדה, אשר קנה יעקב מאת חמור אבי שכם בבואו מפדן ארם טרם הכות שמעון ולוי את העיר. וישמעו כל המלכים האלה, מלכי הכנעני והאמורי אשר סביבות עיר שכם כי באו עוד בני יעקב שכמה וישבו בה. ויאמרו העוד בני

יעקב העברים יבואו העירה וישבו שם, אחרי אשר היכו את יושביה ויירשום ועתה ישובו ויירשו גם את אלה היושבים בעיר ויהרגום. ויתקבצו כל מלכי כנען עוד ויבואו כולם יחד להילחם עם יעקב ועם בניו. וישלח ישוב מלך תפוח גם אל כל המלכים אשר סביבותיו, אל אילון מלך געש ואל איהורי מלך שילה ואל פרעתון מלך חצור ואל סוסי מלך סרטן ואל לבן מלך בת חורון ואל שכיר מלך מחנימה לאמור. עלו אלי ועזרוני ונכה את יעקב העברי ואת בניו ואת כל אשר לו, כי באו עוד שכמה לרשת אותה ולהרוג את יושביה כבראשונה.

ויתקבצו יחד ויבואו כל המלכים האלה על כל מחניהם עם רב מאוד כחול אשר על שפת הים, ויחנו כולם נגד תפוח. ויצא ישוב מלך תפוח אליהם עם כל חילו, ויחן עמהם נגד תפוח מחוץ לעיר. ויתחלקו כל המלכים האלה לשבעה חלקים, לשבע מחנות על בני יעקב. וישלחו ספר אל יעקב ואל בניו לאמור. צאו אלינו כולכם ונתראה עמכם פנים במישור, וננקמה מכם נקמת אנשי שכם אשר הרגתם אותם בעירם. ותוסיפו עתה ותשובו אל עיר שכם ותשבו בה להרוג את כל אנשיה כבראשונה. וישמעו בני יעקב את הדבר הזה, ויחר אפם מאוד מדברי מלכי כנען. וימהרו ויקומו כל בני יעקב עשרה ויחגרו איש כלי מלחמתו, ועמהם מאה ושנים עשר איש מעבדיהם מלובשים כלי מלחמה. וילכו כל האנשים האלה בני יעקב עם עבדיהם לקראת כל המלכים ההם ויעקב אביהם עמהם, ויעמדו כולם בתל שכם. ויתפלל יעקב בעד בניו אל ה', ויפרוש כפיו אל ה' ויאמר: ה' אלוקים אתה אל שדי אבינו אתה ואתה יצרתנו ומעשה ידך אנחנו, הצל נא את בניי ברחמיך מיד אויביהם הבאים היום להילחם בם והושעת אותם מידם, כי בידך הכח והגבורה להושיע מעט מיד רב. ונתת לעבדיך בניי חוזק לב וגבורה להלחם מאויביהם להכניעם תחת ידם, והפלת את כל אויביהם לפניהם ולא ימותו בניי ועבדיי ביד כנען. אך אם טוב בעיניך לקחת את נפשות בניי ועבדיי קחם נא ביד מלאכיך ברחמיך הרבים, ולא ימותו היום ביד מלכי האמורי. ויהי ככלות יעקב להתפלל אל ה' ותרעש הארץ ממקומה ותחשך השמש, ויתבהלו כל המלכים האלה ותבוא בהם מהומה גדולה. וישמע ה' אל תפילת יעקב, ויתן ה' פחד בני יעקב ומוראם בלב כל המלכים ובלב צבאותיהם. כי השמיע

ה' אותם קול רכב וקול סוס עצום מאת בני יעקב, וקול מחנה כבד איתם. וייראו המלכים האלה יראה גדולה מבני יעקב, ויהי הם עומדים במעמדם והנה בני יעקב באים עליהם במאה ושנים עשר איש בקול עצום וכבד.

ויהי כראות כל המלכים האלה את בני יעקב באים לקראתם, ותוסף להם יראה בלבם ויאמרו לשוב מעל בני יעקב כבראשונה לבלתי הלחם בם. אך לא שבו להם, כי אמרו הנה חרפה היא לנו לשוב מפני העברים זה פעמיים. ובני יעקב קרבו ויגשו נגד כל המלכים האלה ומחנותיהם, ויראו והנה עם כבד מאוד כחול הים. ויקראו בני יעקב אל ה' ויאמרו הושיעה ה' לנו הושיעהו ועננו, כי בך בטחנו ולא נמות ביד הערלים הבאים עלינו היום. ויחגרו בני יעקב את כלי מלחמתם, ויקחו את המגינים בידיהם ואיש כידונו בידו ויגשו להלחם. וירץ יהודה בן יעקב ראשונה לפני אחיו ועשרה אנשים מעבדיו עמו, וילך לקראת המלכים האלה. וישוב מלך תפוח, גם הוא יצא ראשונה עם חילו לקראת יהודה. וירא יהודה את ישוב ואת חילו יצאו ראשונה לקראתו, ויחר אף יהודה מאוד וחמתו בערה בו ויגש להלחם ויתן יהודה את נפשו למות. וישוב וכל חילו הולך ובא לקראת יהודה, והוא רוכב על סוס חזק ועצום מאוד. וישוב איש גיבור חיל מאוד, ויתכסה מראשו ועד רגליו בברזל ונחושת. והוא מורה חצים בשתי ידיו מעל הסוס לפניו ולאחריו כמשפטו בכל מלחמותיו, ולא יחטיא במקום אשר יורה עליו החצים. ויהי כי בא ישוב להלחם ביהודה ויורה חצים רבים אל יהודה, ויקשור ה' את יד ישוב, וישובו כל החצים אשר ירה על אנשיו.

וירא ישוב כי ברחו מעליו כל אנשי מחנהו וימהר ויקם בבהלה לקראת יהודה, ויעמוד על רגליו מול יהודה. ויערוך ישוב לבדו מלחמה את יהודה וישם מגינו מול מגינו, ואנשי ישוב ברחו כולם כי יראו מפני יהודה מאוד. ויטל ישוב את הכידון בידו ויכה את יהודה על ראשו, וימהר יהודה וישם מגינו על ראשו לנגד כידון ישוב. ויקבל מגן יהודה את מכת כידון ישוב, ויכרות את המגן לשניים. וירא יהודה כי נכרת מגינו וימהר וישלוף חרבו ויכה את ישוב בקרסולו הרגליים ויכרות את רגליו, ויפול ישוב לארץ ויפול הכידון מידו. וימהר יהודה וישא את כידון ישוב ויכרות בו את ראשו, וישליכו אצל רגליו. ויהי כראות כל בני יעקב את אשר עשה יהודה לישוב,

וירוצו כולם אל מערכות המלכים ההם. וילחמו בני יעקב במחנה ישוב, ובמחנות כל המלכים אשר שם. ויפילו מהם בני יעקב חמישה עשר אלף איש ויכו בהם כהכות בקישואים, ואת היותר ברחו לנפשם. ויהודה עודנו עומד על גויית ישוב, ויפשוט את שריון ישוב מעליו וגם את הברזל ואת הנחושת אשר על ישוב פשט יהודה. והנה תשעה אנשיו שרי ישוב, באו נגד יהודה להלחם בו. וימהר יהודה ויקח אבן מהארץ ויך בה את האחד על ראשו, ותבקע ראשו ותיפול חציה על הסוס ותיפול גם הגוייה מעל הסוס לארץ. ויראו השמונה השרים הנשארים את גבורת יהודה, וייראו מאוד וינוסו. וירדוף אחריהם יהודה ועשרה אנשיו, וידבקו אותם ויהרגו אותם. ובני יעקב עודם מכים במחנות המלכים ויהרגו מהם רבים, ויברחו מהם רבים. אך המלכים האלה בנפשותם עמדו עם כל שריהם במעמדם ולא ברחו ממקומם, ויצעקו על כל מחנותם הבורחים מפני בני יעקב, ואין שומע אליהם כי יראו מאוד לנפשותם פן ימותו. וישובו כל בני יעקב אחרי הכות במחנות המלכים ויבואו לפני יהודה, ויהודה עודנו הורג את שמונת שרי ישוב ופושט את בגדיהם. וירא לוי את אילון מלך געש הולך וקרב נגדו עם ארבעה עשר שריו להכותו, ולוי לא ידע. ויגש עוד אילון עם שריו, ויפן לוי אחריו וירא והנה לו המלחמה לאחור. וירץ לוי עם שנים עשר מעבדיו, וילכו ויהרגו את אילון ואת שריו לפי חרב.

ואיהורי מלך שילה ניגש לעזור את אילון מול יעקב, וימשוך יעקב את הקשת אשר בידו ויך בחץ את איהורי וימיתהו. ויהי כאשר מת איהורי מלך שילה, וינוסו ארבעת המלכים הנשארים עם יתר שריהם ממקום מעמדם. ויבקשו לברוח להם ויאמרו, אין לנו עוד גבורה עם העברים אחרי אשר המיתו את שלושת המלכים ושריהם החזקים ממנו. ובני יעקב כאשר ראו כי נתקו המלכים הנשארים ממעמדם, וירדפו להם אחריהם. ויצאו בני יעקב מתל שכם מן המקום אשר עמדו שם, וילכו אחרי המלכים ויגשו אליהם עם עבדיהם. והמלכים וכל השרים ויתר מחנותם ראו כי ניגשו בני יעקב אליהם, וייראו לנפשם וינוסו ויברחו וילכו עד עיר חצור. וירדפו אחריהם בני יעקב עד שער עיר חצור, ויכו במלכים האלה ובמחניהם מכה רבה כארבעת אלפי איש. ויהי הם מכים במחנה המלכים, ויעקב משך עוד בקשת ויכה במלכים לבדם

ויהרגם כולם. ויהרוג את פרעתון מלך חצור בשער עיר חצור, ואחרי כן הכה את סוסי מלך סרטן ואת לבן מלך בית חורון ואת שכיר מלך מחנימה ויהרגם כולם בחצים חץ לאחד ומתו. ויוסיפו בני יעקב ויערכו מלחמה עם מחנה המלכים האלה נגד שער חצור. המחנות בראותם כי מתו כל מלכיהם וישברו ויתנו עורף לנוס, ויכו מהם בני יעקב עוד כארבע מאות איש. ויפלו מבני יעקב במלחמה ההיא, שלושה אנשים. וירא יהודה כי מתו שלושה אנשים מעבדיו ויחר לו מאוד, ותבער בו חמתו על האמורי. וכל האנשים הנשארים ממחנות המלכים יראו מאוד לנפשם, וירוצו וישברו את שער חומת עיר חצור ויבואו כולם בתוך העיר להימלט. ויתחבאו כולם בתוך עיר חצור, כי עיר חצור גדולה מאוד מאוד ורחבת ידיים. ויהי בבוא כל המחנות האלה בתוך העיר, וירוצו אחריהם בני יעקב אל העיר. ויצאו מהעיר ארבעה גיבורים מלומדי מלחמה ויעמדו נגד פתח העיר וחרבותיהם שלופות וחניותיהם בידיהם, ויתיצבו נוכח בני יעקב ולא יכלו לבוא העירה. וירץ אליהם נפתלי ויבוא בתוכם ויכה בחרבו שניים מהם, ויכרות את ראשם בפעם אחת. ויפן אל השניים האחרים והמה נסו, וירדוף אחריהם וידביקם ויכם וימיתם.

ובני יעקב באו העירה ויראו חומה אחרת לעיר, ויבקשו את שער החומה ולא מצאו. וידלג יהודה ויעל על קיר החומה ויעלו אחריו שמעון ולוי, וירדו שלושתם מעל החומה אל תוך העיר. ויהרגו שמעון ולוי את כל האנשים הנמלטים אל העיר, וגם את כל יושבי העיר ונשיהם וטפם הרגו לפי חרב. ותעל צעקת העיר השמימה, וידלגו דן ונפתלי על החומה לראות מה קול הצעקה כי ייראו בני יעקב אל אחיהם. וישמעו את קול יושבי העיר דוברים בבכי ובתחנונים לאמור, הנה אשר לנו בעיר קחו ולכו אך המת אל תמיתנו. ויהי ככלות יהודה ואחיו להכות את כל יושבי העיר, ויעלו על החומה ויקראו אל דן ואל נפתלי אשר על החומה אל יתר אחיהם. ויודיעו להם שמעון ולוי את שער העיר, ויבואו כל בני יעקב העירה לקחת את כל השלל. ויקחו בני יעקב את כל שלל עיר חצור הצאן והבקר והרכוש וישבו את יתר השביה, ויצאו מן העיר ביום ההוא. ויהי ביום השני וילכו בני יעקב סרטנה, כי שמעו כי אנשי סרטן אשר נשארו בעיר נאספו בעיר להלחם איתם על אשר הרגו את מלכם. וסרטן היתה

עיר גבוהה מאוד ובצורה, ולה חיל עמוק סביב לעיר. ועומק החיל כחמישים אמה ורחבו כארבעים אמה, ולא היה לאיש מקום לבוא אל העיר מפני החיל. ויראו בני יעקב את חיל העיר ויבקשו בו דרך ולא מצאו, כי היה דרך העיר מאחריה. והיה כל איש אשר יבוא לעיר ובא מן הדרך ההוא וסבב את כל העיר, ואחר יבוא העירה. וייראו בני יעקב כי לא מצאו דרך העיר, ויחר אפם מאוד. ויושבי העיר עראותם כי באו אליהם בני יעקב, וייראו מאוד מהם כי שמעו את אשר עשו לעיר חצור. ולא יכלו יושבי העיר סרטן לצאת לקראת בני יעקב אחרי אשר נתקבצו בעיר להלחם בם, כי יבואו העיר. אך כאשר ראו כי באו אליהם יראו מאוד מפניהם, כי שמעו את גבורתם ואת אשר עשו לחצור. וימהרו יושבי סרטן וישאו את גשר דרך העיר ממקומו טרם באו בני יעקב, ויביאו אותו בתוך העיר. ויבואו בני יעקב ויבקשו את דרך העיר ולא מצאו. ויושבי העיר עלו מעל לחומה, ויראו והנה בני יעקב מבקשים את מבוא העיר. ויחרפו יושבי העיר את בני יעקב מעל לחומה ויקללו אותם, וישמעו בני יעקב את החרפה ויחר אפם מאוד ותבער בם חמתם.

ויקצפו עליהם בני יעקב ויקומו וידלגו כולם את החיל בחוזק גבורתם, ויעברו את הארבעים אמה רוחב החיל בגבורתם. ויהי בעוברם את החיל ויעמדו תחת חומת העיר, וימצאו את כל שערי העיר סגורים בדלת ברזל. ויגשו בני יעקב לשבור את דלתי שער העיר, ולא עזבום יושבי העיר כי היו משליכים עליהם אבנים וחצים ממעל לחומה. ויהי מספר האנשים אשר היו על החומה, כארבע מאות איש. ויראו בני יעקב כי לא עזבום אנשי העיר לפתוח שערי העיר, וידלגו ויעלו על קיר החומה, ויעל יהודה ראשונה מזרחה העירה. ויעלו אחריו גד ואשר מפאת העיר ימה, ושמעון ולוי צפונה, ודן וראובן נגבה. והאנשים אשר מעל לחומה יושבי העיר בראותם כי עלו אליהם בני יעקב, ויברחו כולם מעל החומה וירדו העירה ויתחבאו בעיר. ויגשו יששכר ונפתלי הנשארים מתחת החומה וישברו את שערי העיר וידליקו אש בשערי העיר וימס הברזל, ויבואו כל בני יעקב העירה הם וכל אנשיהם וילחמו עם כל יושבי עיר סרטן ויכום לפי חרב ולא עמד איש בפניהם. וינוסו כמאתיים איש מן העיר וילכו כולם, ויתחבאו במגדל אחד בעיר. וירדוף יהודה אחריהם עד המגדל ההוא, ויתוץ את

המגדל ויפול על האנשים וימותו כולם. ויעלו בני יעקב דרך גג המגדל ההוא, וישקיפו ויראו והנה מגדל אחר מרחוק בעיר גבוה וחזק מאוד וראשו בשמים. וימהרו וירדו בני יעקב וילכו עם כל אנשיהם אל המגדל ההוא, וימצאוהו מלא אנשים ונשים וטף כשלוש מאות איש ואישה. ויכו בני יעקב באנשים ההם מכה גדולה בתוך המגדל, ויברחו וינוסו מהם. וירדפו אחריהם שמעון ולוי, ויצאו אליהם שנים עשר אנשים גיבורים מאוד וחזקים מהמקום אשר התחבאו שם. ויערכו השנים עשר האנשים ההם מלחמה עצומה מול שמעון ולוי, ולא יכלו שמעון ולוי עמהם ויכרתו הגיבורים ההם את מגיני שמעון ולוי. ויכה אחד מהם את לוי בחרבו על ראשו, וימהר לוי וישם ידו על ראשו כי ירא מן החרב ותך החרב ביד לוי וכמעט אשר לא נחתך יד לוי. ויתפוש לוי את חרב הגיבור בידו האחרת ויקחנה בחזקה מיד האיש, ויכהו בה על הראש ויסר את ראשו.

ואחד עשר האנשים נגשו להלחם עם לוי כי ראו כי מת אחד מהם וילחמו עם בני יעקב, ולא יכלו להם בני יעקב כי חזקים האנשים מהם מאוד. ויראו בני יעקב כי לא יכלו עליהם ויצעק שמעון צעקה גדולה ומרה עד מאוד, ויתבהלו כל האחד עשר הגיבורים מקול צעקת שמעון. ויכר יהודה מרחוק את קול צעקת שמעון אחיו וירוצו נפתלי ויהודה במגיניהם אל שמעון, וימצאו אותו נלחם בגיבורים ההם ולא יכול להם כי נכרתו מגיניהם. וירא נפתלי כי נכרתו מגיני שמעון ולוי וירץ ויקח שני מגינים מאת עבדיהם, ויבא אותם אל שמעון ואל לוי. וילחמו שמעון ולוי ויהודה שלושתם באחד עשר הגיבורים ההם ביום ההוא עד עת נטות היום ולא יכלו להם, ויוגד הדבר הזה ליעקב ויחר לו מאוד ויתפלל אל ה' וילך הוא ונפתלי בנו נגד הגיבורים ההם. ויגש יעקב וימשוך בקשת ויקרב אל הגיבורים ההם ויהרוג מהם בקשת שלושה אנשים, ויפנו השמונה הנשארים והנה המלחמה להם פנים ואחור וייראו מאוד לנפשם ולא יכלו לעמוד לפני בני יעקב ויברחו מפניהם. ויהי בברחם ויפגעו את דן ואת אשר באים לקראתם, ויפלו עליהם פתאום וילחמו בהם ויהרגו מהם שניים אנשים. ויהודה ואחיו רדפו אחריהם, ויכו את הנשארים מהם וימיתום. וישובו כל בני יעקב ויתהלכו בעיר, ויחפשו בה אם ימצאו בה איש. וילכו וימצאו

כעשרים בחורים במערה אחת בעיר, ויהרגום כולם גד ואשר. ואת יתר האנשים אשר נסו וימלטו מהמגדל השני, פגעו בהם דן ונפתלי וילחמו בם ויהרגום כולם. ויהרגו בני יעקב את כל יושבי עיר סרטן, אך הנשים והטף עזבו בעיר ולא הרגו אותם. וכל יושבי עיר סרטן גיבורים כולם, אחד מהם ירדוף אלף ושניים לא ינוסו מפני רבבה מיתר האדם. ויהרגום בני יעקב כולם לפי חרב ולא עמד איש מהם בפניהם, ויעזבו את הנשים בעיר. ויקחו בני יעקב את כל שלל העיר ומהשבי אשר בחרו, ויקחו את הצאן ואת הבקר ואת כל רכוש העיר. ויעשו בני יעקב לסרטן וליושביה כאשר עשו לחצור וליושביה, ויפנו ויצאו וילכו משם.

ויהי כצאת בני יעקב מעיר סרטן וילכו להם כמהלך מאתיים אמה, ויפגעו את יושבי תפוח יוצאים לקראתם. כי יצאו להלחם איתם על אשר הכו את מלך תפוח ואת כל אנשיו. ויצאו כל הנשאר בעיר תפוח להלחם את בני יעקב, ויאמרו להציל מידם את השבי ואת המלקוח אשר לקחו מחצור ומסרטן. וילחמו כל יתר אנשי תפוח עם בני יעקב במקום ההוא, ויכום בני יעקב ויכתום וינוסו לפניהם וירדפום עד עיר ארבל, ויפלו כולם לפני בני יעקב. וישובו בני יעקב ויבואו תפוח. ויהי בבואם תפוח וישמעו, כי יצאו להם אנשי ארבל לקראתם להציל את שבי אחיהם. ויעזבו בני יעקב עשרה אנשים מאנשיהם בתפוח לבוז את העיר, ויצאו הם לקראת אנשי ארבל. ואנשי ארבל יצאו הם וגם נשיהם להלחם את בני יעקב, כי נשיהם היו מלומדות מלחמה ויצאו כארבע מאות איש ואישה. ויצעקו עליהם כל בני יעקב בקול גדול, וירוצו כולם לקראת יושבי ארבל בקול גדול ועצום. וישמעו יושבי ארבל את קול צעקות בני יעקב ונהמותם כקול אריות וכנהמת ים וגליו, ויפול פחד ויראה בלבם מבני יעקב וייראו מאוד מפניהם וישובו אחוריהם וינוסו לפניהם אל העיר. וירדפו בני יעקב אחריהם עד שער העיר ויבואו עליהם בעיר. וילחמו בני יעקב איתם בתוך העיר, וכל נשיהם קולעים בקלע אל בני יעקב. ותהי המלחמה חזקה ביניהם ביום ההוא עד הערב, כי לא יכלו עליהם בני יעקב וכמעט אשר לא מתו בני יעקב במלחמה ההיא. ויצעקו בני יעקב אל ה' ויתחזקו מאוד לעת הערב, ויכו בני יעקב את כל יושבי ארבל לפי חרב אנשים ונשים וטף. וגם את יתר האנשים אשר נסו מסרטן, הכום בני יעקב בארבל.

ויעשו בני יעקב לארבל ולתפוח כאשר עשו לחצור ולסרטן. ויהי בראותם כי מתו כל אנשיהם, ויעלו כולם על גגות העיר ויכו את בנימיעקב באבנים כמטר. וימהרו בני יעקב ויבואו העיר, ויתפשו את כל האנשים ויכום לפי חרב. וישבו בני יעקב את כל השביה, ואת כל השלל צאן ובקר ומקנה. ויעשו בני יעקב למחנימה כאשר עשו לתפוח ולחצור ולשילה, ויפנו ויצאו משם אל דרכם.

ויהי ביום החמישי, וישמעו בני יעקב כי התקבצו עליהם אנשי געש למלחמה על אשר הרגו את מלכם ואת שריהם. כי ארבעה עשר שרים היו בעיר געש, ויהרגום כולם בני יעקב במלחמה הראשונה. ויחגרו בני יעקב איש כלי מלחמתו ביום ההוא, וילכו למלחמה לקראת יושבי געש. ובגעש עם רב ועצום מעם האמורי, וגעש היתה עיר חזקה ובצורה מאוד מכל ערי האמורי ולה שלוש חומות. ויבואו בני יעקב געשתה וימצאו שערי העיר סגורים, וכחמש מאות איש נצבים מעל לחומה החיצונה. ועם רב כחול אשר על שפת הים, ארבו לבני יעקב מחוץ לעיר מאחריה. ויגשו בני יעקב לפתוח את שער העיר ויהי בגשתם והנה המארבים אשר אחרי העיר, באו ממקומם ויסובבו את בני יעקב. ויהיו בני יעקב לאנשי געש בתוך ותהי להם המלחמה פנים ואחור, וגם כל האנשים אשר על החומה משליכים עליהם חצים ואבנים מעל החומה. וירא יהודה כי כבדו עליהם כל אנשי געש, ויצעק צעקה גדולה ומרה. ויבהלו כל אנשי געש מקול צעקת יהודה, ויפלו אנשים מן החומה מעוצם הצעקה. וגם כל אשר מחוץ לעיר ואשר בעיר, יראו מאוד לנפשם. ויגשו בני יעקב עוד לשבור דלתי העיר, וישליכו עליהם אנשי געש מעל החומה אבנים וחצים ויבריחום מעל השער. וישובו בני יעקב על כל אנשי געש אשר איתם מחוץ לעיר, ויכו בהם מכה רבה מאוד כהכות בקישואים ולא יכלו כולם לעמוד נוכח בני יעקב כי נפלה עליהם אימתה ופחד מפני צעקת יהודה. ויהרגו בני יעקב את כל האנשים ההם מחוץ לעיר. ויגשו עוד בני יעקב לפתוח את העיר ולהלחם תחת חומת העיר ולא יכולו, כי כל יושבי געש אשר נשארו בעיר סבבו כולם את חומת געש מפה ומפה ולא יכלו בני יעקב לגשת אל העיר להלחם. והיה כאשר יקרבו בני יעקב אל אחת מהפאות להלחם תחת החומה, וישליכו עליהם יושבי געש חצים ואבנים כמטר ויבריחום מתחת החומה.

ויראו אנשי געש אשר על החומה כי לא יכלו עליהם בני יעקב מתחת החומה, ויחרפו את בני יעקב הדברים האלה לאמור. מה לכם ולמלחמה אשר לא תוכלו עליה, האף לגעש העיר החזקה וליושביה תוכלו כאשר עשיתם לערי האמורי אשר הם בלתי חזקים. הלא לחלשים אשר בנו עשיתם הדבר הזה ותהרגום פתח העיר, כי אין עמהם גבורה כי יראו מקול צעקתכם. ועתה הבמקום הזה תוכלו להלחם, הלא בזה אתם מתים כולכם וננקמה מכם נקמת כל הערים אשר החרבתם אותם. ויחרפו מאוד יושבי געש את בני יעקב, ויקללום באלוקיהם וישליכו עליהם חצים ואבנים עוד מעל החומה. וישמע יהודה ואחיו את דברי יושבי געש, ויחר אפם מאוד. ויקנא יהודה לאלוקיו בדבר הזה, ויקרא ויאמר ה' הושיעה הושיעה ה' לנו ולאחינו. וירץ מרחוק בכל כוחו וחרבו שלופה בידו, וידלג ויעל בשמים וירכב על החומה בחמת כוחו ותיפול החרב מידו. ויצעק יהודה על החומה ויתבהלו כל האנשים אשר על החומה, ויפלו מהם לתוך העיר מעל החומה וימותו. ואשר עודם על החומה כאשר ראו את גבורת יהודה יראו מאוד, וינוסו מהם לנפשם אל תוך העיר להימלט. ומקצתם התחזקו להלחם עם יהודה על החומה, ויגשו להמיתו בראותם כי אין חרב ביד יהודה ויאמרו להפילו מעל החומה אל אחיו. ויעלו אליהם כעשרים אנשים מהעיר לעוזרם ויסובבו את יהודה ויצעקו כולם עלי ויגשו אליו בחרבות שלופות ויבהילו את יהודה, ויצעק יהודה מעל החומה אל אחיו. ויעקב ובניו משכו בקשת מתחת החומה, ויכו באנשים אשר על החומה שלושה אנשים. ויוסף יהודה ויצעק ויקרא ה' עזרנו ה' חלצנו, ויצעק בקול גדול על החומה ותשמע הצעקה למרחוק. ויהי בצעקו ויוסף עוד שנית לצעוק, ויתבהלו כל האנשים אשר סביבות יהודה על החומה וישליכו איש חרבו מידו מקול צעקת יהודה ומפחדו וינוסו להם. ויקח יהודה את החרבות אשר נפלו מידם, וילחם בם יהודה ויהרוג מהם עשרים איש על החומה. ויעלו עוד מן העיר אל החומה כשמונים איש ואישה ויסובבו כולם את יהודה, ויתן ה' פחד יהודה בלבם ולא יכלו לגשת אליו. ויעקב וכל אשר איתו משכו בקשת מתחת החומה ויהרגו עשרה אנשים על החומה, ויפלו תחת החומה לפני יעקב ובניו.

ויראו אנשי החומה כי נפלו מהם שלושים איש וירוצו עוד אל יהודה בחרבות שלופות אך לא יכלו לגשת לפניו, כי יראו מאוד מגבורת יהודה. ויגש גיבור אחד מהם ושמו ערוד ויכה את יהודה בחרבו על ראשו, וימהר יהודה וישם מגנו על ראשו ותך החרב במגן ויחלק לשניים. והגיבור ההוא בהכותו את יהודה רץ לנפשו מפחד יהודה וימעדו רגליו על החומה בתוך בני יעקב תחת החומה, ויכוהו בני יעקב וימיתוהו. ותכאב ראש יהודה ממכת הגיבור וכמעט אשר לא מת יהודה במכה ההיא, ויצעק יהודה מכאב המכה ההיא מעל החומה. וישמע דן את קול צעקת יהודה ותבער בו חמתו, ויקם גם הוא וילך מרחוק וירץ וידלג מהארץ ויעל על החומה בחמת כוחו. ויהי בעלות דן על החומה אצל יהודה ויברחו משם כל אנשי החומה אשר עמדו נגד יהודה ויעלו על החומה השנית וישליכו עוד חצים ואבנים מן החומה השנית אל דן ויהודה ויבקשו להבריחם מן החומה, ויבואו החצים והאבנים בדן וביהודה וכמעט אשר לא מתו על החומה. והיה למקום אשר ינוסו דן ויהודה על החומה, ויבואו עליהם חצים ואבנים מן החומה השנית. ויעקב ובניו עודם פתח שער העיר תחת החומה הראשונה, ולא היה להם מקום למשוך בקשת אל יושבי העיר כי לא היו נראים להם כי היו על החומה השנית. ודן ויהודה כאשר לא יכלו לסבול את האבנים ואת החצים אשר ירדו אשר ירדו להם מהחומה השנית, וידלגו שניהם אל החומה השנית אצל אנשי העיר. ויראו אנשי העיר אשר על החומה השנית כי באו דן ויהודה לפניהם לחומה השנית, ויצעקו כולם וירדו בין החומותים. וישמע יעקב ובניו את קול צעקת אנשי העיר והם עודם פתח שער העיר וייראו מאוד על דן ויהודה, כי לא היו נראים להם כי הם על החומה השנית. ויעל נפתלי בחמת כוחו, וידלג על החומה הראשונה לראות מה קול הצעקה אשר שמע בעיר. וישכר וזבולון נגשו לשבור דלתי העיר, ויפתחו את שערי העיר ויבואו כולם העירה. ונפתלי קפץ מהחומה הראשונה אל השנית ויבוא אצל אחיו לעזרם. ויראו יושבי געש אשר על החומה כי עלה נפתלי שלישי לעזור לאחיו, וינוסו ויברחו כולם וירדו אל תוך העיר.

ויעקב ובניו וכל נעריהם באו העירה אליהם, ויהודה ונפתלי ירדו מן החומה אל תוך העיר וירדפו אחרי יושבי העיר. ושמעון ולוי היו מים לעיר ולא ידעו כי נפתח שער

העיר, ויעלו משם לחומה וירדו אל אחיהם תוך העיר. ויושבי העיר ירדו כולם תוך העיר, ויבואו עליהם על בני יעקב מפה ומפה ותהי להם המלחמה פנים ואחור. ויכו בהם בני יעקב מכה רבה עד מאוד ויהרגו מהם כעשרים אלף איש ואישה, ולא עמד איש מהם בפני בני יעקב. וירב הדם בעיר ויהי כנחל מים, ויצא הדם כנחל עד חוץ לעיר ויגיע עד מורד בית חורון. ויראו אנשי בית חורון מרחוק את הדם יוצא מעיר געש, וירוצו מהם כשבעים איש לראות את הדם ההוא. ויבואו עד מקום הדם וילכו במסילות הדם ויבואו עד חומת בית געש, ויראו הדם יוצא מן העיר. וישמעו את קול צעקת יושבי געש עלתה השמימה, והדם הולך ורב מאוד לצאת כנחל מים. וכל בני יעקב עודם מכים ביושבי געש, ויהרגו בהם עד הערב כעשרים אלף איש ואישה. ויאמרו האנשים ההם החורונים, אך זה מעשה העברים הוא כי עודם נלחמים בערי כל האמורי. וימהרו האנשים ההם וירוצו בית חורון ויקחו איש כלי מלחמתו ויזעיקו לכל יושבי בית חורון, ויחגרו גם הם על מלחמתם ללכת להלחם בבני יעקב. ובני יעקב ככלותם להכות ביושבי געש, ויהלכו בתוך העיר לפשט את כל החללים. ויבואו לפנים מהעיר והלאה, וימצאו שלושה אנשים גיבורים מאוד וחרב אין בידם. ויבואו בני יעקב עד מקומם, וירוצו הגיבורים אליהם ויקח אחד מהם את זבולון כי ראהו נער קטן וקצר קומה ויפילהו ארצה בכוחו. וירץ אליו יעקב בחרבו, ויכהו יעקב מתחת למתניו בחרב ויחלקו לשניים ותיפול הגויה על זבולון. ויגש השני פתאום ויחזק ביעקב להפילו לארץ, ויפן אליו יעקב ויצעק עליו וירוצו שמעון ולוי ויכוהו בחרבם אל השוקיים ויפילוהו לארץ. ויקם הגיבור בחמת כוחו מן הארץ, וירץ אליו יהודה בטרם עמדו ויכהו בחרב על ראשו ותבקע ראשו וימת. והגיבור השלישי בראותו כי מתו רעיו רץ לפני בני יעקב, וירדפו אחריו בני יעקב כולם בתוך העיר.

ויהי בנוס הגיבור וימצא חרב אחת מיושבי העיר וישאנה, ויפן אל בני יעקב וילחם איתם בחרב ההיא. וירץ הגיבור אל יהודה להמיתו בחרב על ראשו, ומגן אין ביד יהודה. ויהי בהכותו וימהר נפתלי ממנו ויתן מגנו על ראש יהודה ותך חרב הגיבור במגן נפתלי, ויוצל יהודה מן החרב. וירוצו שמעון ולוי על הגיבור בחרבותם, ויכוהו בחרבותם על ראשו בכח וירדו שני החרבות בגויית הגיבור ויחלקו אותו לשניים

באורך. ויהרגו בני יעקב את שלושת הגיבורים ההם בעת ההיא עם כל יושבי געש, והיום נטה לערוב. ויתהלכו בני יעקב בגעש ויקחו את כל שלל העיר, אך הטף והנשים לא המיתו. ויעשו בני יעקב לגעש כאשר עשו לסרטן ולשילה. וינהגו בני יעקב את כל שלל געש, ויצאו מהעיר לילה. המה יצאו ויהלכו עד מעלת בית חורון, המה עלו המעלה ויושבי בית חורון עולים המעלה לקראתם. וילחמו בני יעקב את יושבי בית חורון במעלת בית חורון בלילה ההוא. וכל יושבי בית חורון גיבורים כולם, אחד מהם לא ינוס מפני אלף אנשים. וילחמו בלילה ההוא על המעלה מעלה בחושך, ויצעקו כל אנשי בית חורון על המעלה ותשמע צעקתם בלילה ההוא למרחוק ותרעש כל הארץ מצעקתם. ויראו כל בני יעקב מהאנשים ההם כי לא נסו להלחם בחושך, ויבהלו מאוד. ויצעקו בני יעקב אל ה' לאמור, הושיעה ה' לנו והצילנו ולא נמות ביד הערלים האלה. וישמע ה' בקול בני יעקב, ויביא ה' על אנשי בית חורון חרדה גדולה ובהלה, וילחמו ביניהם אלה באלה במחשך הלילה ויכו אלה באלה רבים. ובני יעקב ידעו כי הביא ה' בקרב האנשים ההם רוח עועים וילחמו איש ברעהו. ויצאו בני יעקב מאגודת אנשי חורון וילכו עד מורד מעלת בית חורון והלאה, וילינו שם עם נעריהם בלילה ההוא לבטח. וכל אנשי בית חורון נלחמים כל הלילה איש באחיו ואיש ברעהו ויצעקו מפה ומפה על המעלה, ותשמע צעקתם למרחוק ותרגש כל הארץ מקולם כי היו גבוהים מאוד על כל הארץ. וישמעו כל יושבי עיר הכנעני החתי והאמורי והחוי וכל מלכי כנען, וגם כל אשר בעבר הירדן את קול הצעקה בלילה ההוא. ויאמרו, אך הנה מלחמות העברים אשר הם נלחמים בשבעת הערים הנגשים אליהם ומי יוכל לעמוד לפני העברים ההם. ויראו כל יושבי ערי הכנעני וכל אשר בעבר הירדן מאוד מפני בני יעקב,

כי אמרו הנה כאשר עשו לערים האלה יעשו לנו גם אנחנו כי מי יוכל לעמוד בפני גבורתם החזקה. כאשר עשו לשכם ולערים אשר סביבותיה כאשר שמעתם וראיתם. והיה בבואכם אלי אל תבואו באנשים רבים, רק כל מלך יביא איתו שלושת שריו הגדולים וכל שר יבוא עם שלושה אנשים משרתיו. ובאתם כולכם אלי חברונה ונבוא כולנו יחד אל בני יעקב, ונתחנן לפניהם ויכרתו לנו ברית שלום. ויעשו כל המלכים

האלה כאשר שלח אליהם מלך חברון כי היו כולם תחת עצתו ומאמרו, ויתקבצו כל מלכי כנען ללכת אל בני יעקב לעשות עמהם שלום. ובני יעקב שבו ויצאו אל חלקת השדה, כי לא האמינו במלכי הארץ. וישובו וישבו בני יעקב בחלקת השדה עשרה ימים, ואין בא אליהם למלחמה. ויראו הני יעקב כי אין מלחמה, ויאספו כולם ויבואו עיר שכם וישבו בני יעקב בשכם. ויתקבצו כל מלכי האמורי מכל מקומותם מקץ ארבעים יום, ויבואו כולם חברונה אל יפיע מלך חברון. ויהי מספר המלכים אשר באו חברונה להשלים את בני יעקב, עשרים ואחד מלכים. ומספר השרים אשר באו איתם, שישים ושלושה שרים ואנשיהם מאה ושמונים ותשעה איש. ויחנו כל המלכים האלה ואנשיהם הר חברון, ויצא אליהם מלך חברון עם שלושה שריו ותשעה אנשיהם עמהם. ויתיעצו המלכים האלה יחד ללכת אל בני יעקב לשלום. ויאמרו אל מלך חברון, לך אתה לפנינו עם אנשיך ודיברת אל בני יעקב בעדינו ואחר נבוא אחריך ומלאנו את דבריך, ויעש מלך חברון כן. ובני יעקב שמעו כי התקבצו כל מלכי כנען ויחנו בחברון. וישלחו בני יעקב מרגלים ארבעה עבדים מעבדיהם לאמור, לכו ורגלו את המלכים האלה ודרשו וחקרו את אנשיהם ואם הם מעט או הרבה. והיה אם תראום במתי מספר, וספרתם את כולם ובאתם. וילכו עבדי יעקב בסתר אל המלכים האלה, ויעשו כאשר ציוום בני יעקב.

ויצאו בני יעקב עם עבדיהם אל שער שכם לקראת המלכים האלה, ויעקב אביהם איתם. ויהי בצאתם והנה מלך חברון ושלושה שריו ותשעה אנשים עמו באים בדרך מול בני יעקב. וישאו בני יעקב את עיניהם ויראו מרחוק ויכירו את יפיע מלך חברון ושריו באים לקראתם, ויתיצבו בני יעקב במקומם בשער שכם ולא הלכו. ומלך חברון הולך הלוך וקרב הוא ושריו עד הגעתו אל בני יעקב, וישתחו להם ארצה עם שריו. וישב מלך חברון עם שריו לפני בני יעקב, ויאמרו לו בני יעקב מה לך מלך חברון למה באת אלינו היום מה תבקש מאיתנו. ויאמר מלך חברון אל יעקב, בי אדוני כי מלכי הכנעני באים כולם אליכם היום לעשות עמכם שלום. וישמעו בני יעקב את דברי מלך חברון ולא אבו לדבריו, כי לא האמינו לו בני יעקב כי חשבו במרמה דיבר אליהם מלך חברון. וידע מלך חברון מדברי בני יעקב, כי לא האמינו אל כל דבריו. ויגש

עוד מלך חברון לפני יעקב ויאמר אליו, בי אדוני כי כל המלכים האלה לשלום באים אליכם כי לא באו עם כל אנשיהם. וגם כל כלי מלחמות לא הביאו לא הביאו עליהם, כי על שלום מאת אדוני ובניו באו לבקש. ויענו בני יעקב את מלך חברון לאמור, שלח נא אתה ויבואו כל המלכים האלה לבדם לפנינו אם באמת תדבר אלינו. והיה אם יבואו אלינו בלא כלי מלחמתם, ונדעה כי שלום יבקשו ממנו. וישלח יפיע מלך חברון אחד מאנשיו אל המלכים, ויבואו כולם לפני בני יעקב וישתחו להם אפיים ארצה. וישבו המלכים האלה לפני יעקב ולפני בניו וידברו אליהם לאמור, שמענו את כל אשר עשיתם למלכי האמורי בחרבכם הקשה ובזרועכם הגדולה מאוד כי לא עמד איש מהם בפניכם. ונירא מאוד לנפשותינו מכם פן יקראנו כמקריהם, ונבוא אליכם לכרות לנו ברית שלום. ועתה כרתו לנו ברית ושלום אמת כאשר לא תגעו בנו ולא נגע בכם. וידעו בני יעקב כי באמת באו לבקש השלום מאיתם, וישמעו להם כל בני יעקב ויכרתו להם ברית שלום. וישבעו אליהם בני יעקב אשר לא יגעו בהם, וגם כל מלכי הכנעני נשבעו. וישימום בני יעקב למס, מהיום ההוא והלאה.

ואחרי כן באו כל שרי המלכים האלה עם כל אנשיהם לפני בני יעקב ומנחות בידיהם אל יעקב ואל בניו, וישתחו להם אפיים ארצה. ויפצרו המלכים האלה בבני יעקב ויתחננו אליהם, להשיב את כל השביה אשר שבו משבעת ערי האמורי. ויעשו כן בני יעקב וישיבו את כל השביה, את הנשים ואת הטף ואת כל בהמה וכל השלל אשר לקחו, וישלחו אותם וילכו איש לעירו. וישתחוו כל המלכים האלה עוד אל בני יעקב, וישלחו ויביאו אליהם מנחות רבות בימים ההם. וישלחו בני יעקב את המלכים האלה ואת אנשיהם, וילכו מאיתם לשלום אל עריהם וגם בני יעקב שבו אל מקומם שכמה. ויהי שלום מהיום ההוא והלאה בין בני יעקב ובין מלכי הכנעני, עד בא בני ישראל ארץ כנען לנחלה.

וישב

ויהי לתקופת השנה ויסעו בני יעקב משכם , וישובו ויבואו חברונה אל יצחק אביהם וישבו שם. אך צאנם ובקרם וכל אשר להם רועים בשכם יום יום, כי מרעה טוב ושמן היה בשכם בימים ההם. וישב יעקב ובניו וכל ביתם בעמק חברון. ויהי בימים ההם

בשנה ההיא, שנת מאה ושש שנים לחיי יעקב בשנה העשירית לבוא יעקב מפדן ארם. ותמת לאה אשת יעקב בשנה ההיא, בת אחת וחמישים שנה במותה בחברון. ויקברו אותה יעקב ובניו במערת שדה המכפלה אשר בחברון, אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר. ובני יעקב ישבו עם אביהם בעמק חברון וידעו כל יושבי הארץ את גבורתם ויהי שנים בכל הארץ. ויוסף בן יעקב ובנימין אחיו בני רחל אשת יעקב עודם קטנים בימים ההם, ולא יצאו עם אחיהם במלחמותם בכל ערי האמורי. ירא יוסף את גבורת אחיו וגדולתם וישבח אותם ויהללם, אך גדל את נפשו עליהם ויתנשא בנפשו אליהם. וגם יעקב אביו אהב אותם מכל בניו כי בן זקונים הוא לו, ויעש לו כתונת פסים באהבתו אותו. וירא יוסף כי אותן אהב אביו מכל אחיו, ויוסף עוד ויתנשא יוסף על אחיו ויבא לאחיו דיבה רעה עליהם. ויראו בני יעקב את כל מעשה יוסף אחיהם איתם וכי אהב אותו אביהם מכולם, וישנאו אותן ולא יכלו דברו לשלום כל הימים.

ויהי יוסף בן שבע עשרה שנה והוא עודנו גדל את נפשו על אחיו, ויאמר להתנשא עליהם. בעת ההיא חלם חלום ויבוא אל אחיו, ויגד להם את חלומו. ויאמר אליהם, חלום חלמתי והנה כולנו מאלמים אלומות בשדה, ותקם אלומתי ותתייצב בארץ ויסבבוה אלומותיכם וישתחו לה. ויענו אותו אחיו ויאמרו לו מה החלום הזה אשר חלמת, התאמר בללבך למלוך או למשול עלינו. ויבוא עוד ויגד הדבר ליעקב אביו, וינשק יעקב את יוסף כשמעו את הדברים מפיו ויברך יעקב את יוסף. ויראו בני יעקב כי ברך אביהם את יוסף וינשק אותו ויאהבהו מאוד, ויקנאו בו מאוד וישנאו אותו עוד. ויהי אחרי כן ויחלום עוד יוסף חלום אחר, ויספר את החלום לאביו לעיני אחיו. ויאמר יוסף אל אביו ואל אחיו הנה חלמתי חלום עוד, והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי. וישמע אביו את דברי יוסף ואת חלומו, וירא כי אחיו שונאים את יוסף בדבר הזה. ויגער יעקב ביוסף לפני אחיו על הדבר הזה לאמור, מה החלום הזה אשר חלמת ותגדל את נפשך על אחיך הגדולים ממך. התחשוב בלבבך אשר בוא נבוא אני ואמך ואחד עשר אחיך להשתחוות אליך, כי תדבר כדברים האלה.

ויקנאו בו אחיו על כל דבריו וחלומותיו ויוסיפו עוד שנוא אותו, ויעקב שמר את החלומות בלבו.
ויהי היום וילכו בני יעקב לרעות צאן אביהם בשכם, כי עודם רועים בשכם בימים ההם. ויהי בהיות בני יעקב רועים בשכמה ביום ההוא, ויתמהמהו ויעבור עת האסף כל המקנה ולא באו. וירא יעקב כי התמהמהו בניו בשכם, ויאמר יעקב בלבו פן יקומו עליהם אנשי שכם להלחם בם על כן התאחר בואם היום הזה. ויקרא יעקב אל יוסף בנו ויצוהו לאמור, הלא אחיך רועים בשכם היום והנה לא באו עד עתה, לך נא וראה איפה הם והשיבני דבר את שלום אחיך ואת שלום הצאן. וישלח יעקב את יוסף בנו מעמק חברון, ויבוא יוסף אל אחיו שכמה ולא מצאם. וילך יוסף בשדה אשר אצל שכם לראות אנה פנו אחיו, וילך ויתעה בדרך במדבר ולא ידע אנה ילך. וימצאהו מלאך ה' תועה בדרך בשדה, ויאמר אליו יוסף יוסף אנה תלך ומה תבקש. ויאמר יוסף אל מלאך ה', את אחיי אנוכי מבקש הלא שמעת איפה הם רועים. ויאמר מלאך ה' אל יוסף, ראיתי את אחיך רועים פה ושמעתי אומרים ללכת להם בדותן. וישמע יוסף בקול מלאך ה' וילך דותינה אל אחיו, וימצאם בדותן רועים הצאן. ויבוא יוסף אל אחיו, ובטרם יקרב לפניהם ויראוהו אחיו מרחוק ויתיעצו עליו להמיתו. ויאמר שמעון אל אחיו, הנה בעל החלומות בא אלינו היום הזה. ועתה לכו ונהרגהו ונשליכהו באחד הבורות אשר במדבר הזה, והיה בבקשו אותו אבינו ממנו ואמרנו חיה רעה אכלתהו. וישמע ראובן את דברי אחיו על יוסף ויאמר אליהם, אל תעשו הדבר הזה ואיך נשא פנינו לפני יעקב אבינו. אך השליכו אותו אל הבור הזה למות שם ויד אל תשלחו בו לשפוך דמו, וראובן אמר כן למען הצילהו מידם להשיבו אל אביו. ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו וישב לפניהם, ויקומו עליו ויחזיקו בו ויכוהו לארץ ויפשיטוהו מכתונת הפסים אשר עליו. ויקחוהו וישליכו אותו הבורה, והבור ריק אין בו מים כי אם נחשים ועקרבים. וייראו יוסף מפני הנחשים והעקרבים אשר בבור ויצעק יוסף בקול גדול, ויסתר ה' את הנחשים ואת העקרבים בקירות הבור ולא הרעו ליוסף. ויקרא יוסף מתוך הבור אל אחיו ויאמר אליהם, מה עשיתי לכם ומה חטאתי למה לא תראו מפני ה' בעדי. הלא אנוכי עצמכם ובשרכם ויעקב אביכם אבי הוא,

ולמה תעשו לי הדבר הזה היום ואיך תשאו פניכם לפני יעקב אבי. ויהי צועק וקורא אל אחיו מתוך הבור ויאמר, יהודה ראובן שמעון ולוי אחיי שאוני ממחשכים אשר שמתם אותי בו וראו היום את פני ה' ואת פני יעקב אבי. ואם אני חטאתי לכם, הלא בני אברהם יצחק ויעקב אתם, אשר אם ראו יתום עליו ירחמו ואם רעב יאכילוהו לחם ואם צמא ישקוהו מים ואם ערום יכסוהו. ואיך אתם לא תרחמו על אחיכם כי עצמכם ובשרכם אני, ואם חטאתי אליכם הלא תעשו בעבור אבי. ויוסף מדבר את כל הדברים האלה מתוך הבור, ולא שמעו אחיו אליו ולא הטו את אזניהם לכל דברי יוסף ויהי צועק ובוכה בתוך הבור. ויאמר יוסף, מי יתן וידע אבי היום את המעשה אשר עשו לי אחיי ואת הדברים אשר דיברו אליי היום. וישמעו כל אחיו את צעקתו ואת בכייתו בתוך הבור, וילכו אחיו ויתרחקו מן הבור למען לא ישמעו את צעקת יוסף ואת בכייתו בבור. וילכו וישבו מנגד הרחק כמטחוי קשת, וישבו שם לאכול לחם.
ויהי המה אוכלים ויתיעצו יחד מה לעשות לו, אם להמיתו ואם להשיבו אל אביו. המה מתיעצים וישאו עיניהם ויראו, והנה ארחת ישמעאלים באה מרחוק מדרך גלעד הולכים לרדת מצרימה. ויאמר אליהם יהודה, מה בצע כי נהרוג אנחנו את אחינו פן ידרשהו אלוקים ממנו. זאת היא העצה היעוצה עליו אשר תעשו לו, והנה ארחת הישמעאלים הזאת הבאה אלינו הולכת דרך מצרים. עתה לכו ונמסרהו אליהם וידינו אל תהי בו, והם יוליכוהו אל דרכם ואבד בין אנשי כל הארץ והמת לא נמיתהו אנחנו בידינו. וייטב הדבר בעיני אחיו, ויעשו כדבר יהודה. ויהי הם מדברים בדבר הזה ובטרם באה נגדם ארחת הישמעאלים, ויעברו מאצלם שבעה אנשים מדינים סוחרים. ויהי בעברם ויצמאו למים וישאו עיניהם ויראו את הבור אשר יוסף שם, ויראו והנה עליו כל עוף למינהו. וירוצו האנשים המדינים ההם אל הבור לשתות מים, כי חשבו כי מים בו. ויבואו לפני הבור וישמעו את קול יוסף צועק ובוכה בבור, וישקיפו אל הבור ויראו והנה נער יפה תואר ויפה מראה מאוד. ויקראו לו ויאמרו לו, מי אתה ומי הביאך הלום ומי שמך בבור הזה במדבר. ויתנו כולם את ידם וישאו את יוסף וימשכו ויעלוהו מן הבור, ויקחוהו וילכו להם לדרכם. ויעברו מאצל אחיו, ויראו אחיו את יוסף ביד המדינים. ויאמרו אליהם, למה תעשו את הדבר הזה לקחת את

עבדנו מאיתנו ותלכו לכם. הלא אנחנו אשר שמנו את הנער הזה בבור כי מרד בנו, ותבואו אתם ותעלו אותו ותוליכו אותו, ועתה תנו לנו את עבדנו.
ויענו המדינים ויאמרו אל בני יעקב, הזה הוא עבדכם או הזה ישרת אתכם אולי כולכם עבדים לו כי הוא יפה תואר ויפה מראה וטוב רואי הוא מכולכם, ולמה תדברו כולכם אלינו כזבים. ועתה לא נשמע לדבריכם ולא נאזין אליכם, כי אנחנו מצאנו את הנער בבור במדבר ונקחהו ונלך. ויגשו אליהם כל בני יעקב ויקומו עליהם ויאמרו אליהם, תנו לנו את עבדינו ולמה תמותו כולכם לפי חרב. ויצעקו עליהם המדינים וישלפו כולם את חרבותיהם, ויגשו להלחם בבני יעקב. והנה שמעון קם ממושבו עליהם, וידלג בארץ וישלוף את חרבו ויגש אל המדינים. ויצעק צעקה גדולה לפניהם ותשמע צעקתו למרחוק, ותרעש הארץ מצעקת שמעון. וייראו המדינים מפני שמעון ומקול צעקתו, ויפלו על פניהם ויבהלו מאוד. ויאמר אליהם שמעון, הלא אנוכי שמעון בן יעקב העברי אשר החרבתי את כל עיר שכם לבדי ואת ערי האמורי עם אחיי. כה יעשה לי אלוקים וכה יוסיף כי אם באו אתכם כל אנשי מדין אחיכם וגם מלכי כנען איתכם, לא יוכלו להלחם בי. ועתה תנו את הנער אשר לקחתם, פן אתן את בשרכם לעוף השמים ולבהמת הארץ. וייראו עוד המדינים מפני שמעון, ויגשו אל בני יעקב בפחד ואימה ובדברי רכה לאמור. הלא כי אמרתם עבדכם הוא הנער הזה וימרוד בכם על כן שמתם אותו בבור, ומה תעשו לכם בעבד אשר ימרוד באדוניו. עתה מכרו אותו לנו ונתנה לכם כל אשר תחפצו בו, והי חפץ לעשות הדבר הזה לבלתי המית בני יעקב את אחיהם.
ויראו המדינים את יוסף יפה תואר ויפה מראה, ויחמדו אותו בלבם ויתחזקו לקנות אותו מאת אחיו. וישמעו בני יעקב אל המדינים, וימכרו אליהם את יוסף אחיהם בעשרים כסף, וראובן אחיהם אין איתם. ויקחו המדינים את יוסף, וילכו להם לדרכם גלעדה. המה הולכים בדרך וינחמו המדינים על אשר עשו, אשר קנו את הנער. ויאמרו איש אל רעהו, מה הדבר הזה אשר עשינו אשר לקחנו מאת העברים הנער הזה אשר הוא יפה תואר ויפה מראה. אולי כי גנוב גונב זה מארץ העברים למה עשינו את הדבר הזה, והיה אם יבוקש ונמצא בידינו ומתנו בו. והלא אנשים קשים וחזקים כאשר

ראיתם היום את גבורת אחד מהם, מכרו אותו אלינו. אולי כי בכוחם ובזרועם הקשה גנבוהו מארצו, על כן מכרו אותו במחיר מועט אשר נתתם להם. ויהי בדברם הדבר הזה ויראו, והנה ארחת הישמעאלים הבאה בתחילה אשר ראו בני יעקב, הולכת ובאה לקראת המדינים. ויאמרו המדינים איש אל רעהו, לכו ונמכור את הנער הזה לארחת הישמעאלים הבאים לקראתנו וניקח בו אף את המחיר המעט אשר נתנו בו ונוצל מרעתו, ויעשו כן. ויגיעו עד הישמעאלים ההם, וימכרו המדינים את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף אשר נתנו בו לאחיו. וילכו המדינים לדרכם גלעדה. ויקחו הישמעאלים את יוסף וירכיבוהו על הגמלים, ויוליכוהו מצרימה. וישמע יוסף כי הולכים הישמעאלים מצרימה, ויצעק יוסף ויבכה על הדבר הזה כי התרחק מארץ כנען מאביו. ויבך יוסף מאוד על הגמל אשר רכב עליו, וירא אותו איש אחד מהם ויורידהו מעל הגמל וילך ברגליו. ובכל זאת היה יוסף צועק ובוכה, ויאמר אבי אבי. ויקם עליו איש אחד מהישמעאלים ההם ויכה את יוסף על הלחי, ויוסף עוד יוסף לבכות. וילאה יוסף בדרך ולא יכול ללכת ממר נפשו, ויכוהו כולם ויענוהו בדרך ויפחידו אותו למען יחריש מהבכי. וירא ה' את עוני יוסף ואת עמלו, ויורד ה' על האנשים ההם חושך ובהלה ותיבש יד כל מכהו. ויאמרו איש אל רעהו, מה הדבר הזה אשר עשה אלוקים לנו בדרך הזאת. והם לא ידעו כי בעבור יוסף קרה להם הדבר הזה.

וילכו האנשים בדרך ויעברו מדרך אפרת, אשר עם קבורת רחל. ויגיע יוסף עד קבר אמו וימהר וירץ יוסף אל קבר אמו ויאמר, אמי אמי יולדתני עורי וקומי וראי את בנך איך נמכר לעבד ואין מרחם. קומי וראי בנך והביטי אליו וראי, את דמעות עיני הנוזלות על לחיי. אמי אמי עורי והקיצי קומי וראי את בנך את בנך ובכי עמו על צרתו, וראי את לב אחיי האכזרי. עורי אמי עורי והקיצי משנתיך, עמדי וערכי מלחמותייך נגד אחי איכה הפשיטו אותי מכתנתי. וימכרו איתי לעבד זה פעמים, ויפרידו אותי מאבי ואין מרחם. עורי וערכי את טענותייך נגדם לפני האלוקים, וראי את מי יצדיק האלוקים במשפט ואת מי ירשיע. קומי אמי קומי והקיצי משנתיך וראי את אבי איכה נפשו ולבו עלי ביום הזה עמדי, ונחמיהו ודברי על לבו. ויוסף עוד לדבר כדברים

האלה ויצעק ויבך יוסף בכי גדול על קבר אמו ויכל לדבר, וידום כאבן על הקבר ממר לבו. וישמע יוסף את קול מדבר אליו מתחת הארץ, ויענהו במר לב ובקול בכי ותחינה כדברים האלה. בני בני יוסף בני, שמעתי את קול בכייתך ואת קול צעקותיך ראיתי את דמעותיך. ידעתי את צרתך בני ויצר לי עליך ותוסף לי יגון על יגוני. ועתה בני יוסף בני חכה את ה' והתחולל לו ואל תירא כי ה' עמך, הוא יציל אותך מכל צרה. קום בני ולך לך מצרימה עם אדוניך ואל תירא כי האלוקים עמך בני, ותוסף לדבר אל יוסף כדברים האלה ותדום. וישמע יוסף את הדבר הזה ויתמה מאוד מזה, ויוסף עוד לבכות. וירא אותו אחרי כן אחד מהישמעאלים ההם צועק ובוכה על הקבר, ויחר אפו עליו ויגרשהו משם ויכהו ויקללהו. ויאמר יוסף אל האנשים, אמצא חן בעיניכם אשר תשיבוני בית אבי והוא יעשיר אתכם עושר רב. ויענוהו לאמור, הלא עבד אתה איפה אביך, ואם יש לך אביך לא תמכר לעבד במעט מחיר זה פעמים. ויחר אפם עליו מאוד, ויוסיפו להכותו ולייסרו עוד, ויבך יוסף בכי גדול. וירא ה' את עוני יוסף, ויוסף ה' ויך את האנשים וייסרם.

וישלח ה' עליהם רוח חזק מאוד ותחשך עליהם הארץ ויברקו ברקים וירעמו רעמים, ותרעש הארץ מקול הרעם והרוח החזק, ויבהלו האנשים ולא ידעו אנה הלכו. ויעמדו הבהמות וכל הגמלים, וינהגום ולא יכלו ללכת ויכו אותם וירבצו לארץ. ויאמר איש אל רעהו, מה זאת עשה אלוקים לנו מה פשעינו ומה חטאתינו כי קרה לנו הדבר הזה היום. ויען האחד ויאמר אליהם, אולי מעון העבד העני הזה קרה לנו את הדבר הזה היום. ועתה חלו נא את פניו ופצרו בו וימחול לנו, ואז נדע באשר למי הרעה הזאת לנו. והיה אם רחם ירחמנו האלוקים, וידענו כי מעון העבד הזה היה לנו כל זה. ויעשו האנשים כן ויתחננו אל יוסף ויפצרו בו למחול להם, ויאמרו חטאנו לה' ולך. עתה הואל ובקש נא מאלוקיך ויסר מעלינו המות הזה, כי חטאנו לו. ויעש יוסף כדבריהם, וישמע ה' אל יוסף ויסר ה' מעל האנשים ההם את המכה אשר הכה אותם בעבור יוסף. ויקומו הבהמות מהארץ, וינהגום וילכו, ויעמוד הרוח מזעפו ותנח הארץ וילכו האנשים לדרכם לרדת מצרימה. וידעו האנשים כי בעבור יוסף היה להם המקרה ההוא, ויאמרו איש אל רעהו הנה ידענו כי מאת העבד הזה היתה לנו הרעה הזאת.

ועתה מה לנו להביא על נפשותינו את המות הזה, עוצו לנו עצה מה לעשות לעבד הזה. ויען האחד ויאמר, הלא כי אמר לנו להשיבו אל אביו. עתה לכו ונשובה איתו ונבואה אל המקום אשר יאמר, ולקחנו מביתו את המחיר אשר נתנו בו ונלכה לנו. ויען האחד ויאמר, הנה כן העצה הזאת טובה מאוד אך לא נוכל לעשות כן, כי רחק ממנו הדרך מאוד ולא נוכל לשוב מדרכינו. ויען האחד ויאמר אליהם, זאת העצה היעוצה בזה וממנה לא נסור. הנה אנחנו באים היום מצרימה והיה בבואנו מצרים, ומכרנו אותו שם במחיר רב ונוצל מרעתו. וייטב הדבר הזה בעיני האנשים ויעשו כן, וילכו לדרכם מצרימה עם יוסף. ובני יעקב כאשר מכרו את יוסף אחיהם אל המדינים ויך את לבם עליו, וינחמו על מעשיהם ויבקשו ללכת להביאו ולא מצאוהו. וראובן שב אל הבור אשר היה יוסף בו, לשאת אותו להשיבו אל אביו. ויעמוד ראובן על הבור ולא שמע דבר, ויקרא יוסף יוסף ואין עונה ואין דובר דבר. ויאמר ראובן אך כי מת יוסף מיראה, או כי נחש המיתו.

וירד ראובן עד תוך הבור ויבקש את יוסף ולא מצא אותו בבור, ויעל. ויקרע ראובן את בגדיו ויאמר, הילד איננו ומה אשיב את אבי עליו אם מת. וילך אל אחיו וימצא אותם עצבים על דבר יוסף, ומתייעצים יחד איכה ישיבו את אביהם עליו. ויאמר ראובן אל אחיו, באתי אל הבור והנה אין יוסף שם ומה נאמר לאבינו כי אין אבי מבקש את הילד כי אם ממני. ויענוהו אחיו לאמור, כזה וכזה עשינו ויך לבנו על המעשה הזה, אחר כן ונשב לבקש עלילה מה נשיב את יעקב אבינו על ככה. ויאמר אליהם ראובן, מה המעשה הזה אשר עשיתם להוריד שיבת אבינו ביגון שאולה, לא טוב הדבר אשר עשיתם. וישב ראובן איתם, ויקומו כולם וישבעו איש את אחיו לבלתי הגיד את הדבר הזה ליעקב. ויאמרו כולם, כל איש אשר יגיד את הדבר הזה לאבינו ולביתו או אשר ישמיע את הדבר הזה לכל בני הארץ, ועמדנו כולנו עליו ונהרגהו בחרב. וייראו בני יעקב איש מאת אחיו כקטון כגדול על הדבר הזה ואין דובר דבר, ויסתירו את הדבר בלבם. וישבו אחרי כן בארץ יחד להתיעץ ולבקש עלילה מה יאמרו אל יעקב אביהם, על כל הדברים האלה. ויאמר אליהם יששכר, הנה לכם עצה אם טוב בעיניכם לעשות כדבר הזה. קחו לכם את הכתונת אשר ליוסף וקרעו אותה, ושחטו

שעיר עזים וטבלתם אותה בדמו ושלחתם אותה לאבינו. והיה כראות אותה ואמר, חיה רעה אכלתהו על כן קרעה את כתונתו והנה דמו בכתונתו. והיה בעשותכם הדבר הזה, ונקינו אנחנו מתלונת אבינו. ותישר בעיניהם עצת יששכר וישמעו אליו, ויעשו כדבר יששכר אשר יעץ אותם. וימהרו ויקחו את כתונת יוסף ויקרעוה, וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתונת בדם השעיר וירמסוה בעפר. וישלחו את הכתונת ביד נפתלי אל יעקב אביהם, ויצוהו לאמור כדברים האלה. אנחנו אספנו את המקנה ונבוא עד דרך שכם והלאה, ונמצא את הכתונת הזאת במדבר על הדרך טבולה בדם ובעפר, ועתה הכר נא את הכתונת בנך היא אם לא.

וילך נפתלי ויבוא אל אביו ויתן לו את הכתונת, וידבר אליו את כל דברי אחיו אשר ציוו אותו. וירא יעקב את כתונת יוסף ויכירה, ויפול על פניו ארצה וידום כאבן. ויקם אחרי כן, ויצעק בקול גדול ובבכי ויאמר כתונת יוסף בני הוא. וימהר יעקב וישלח אל בניו עבד מעבדיו, וילך אליהם וימצאם באים בדרך עם הצאן. ויבואו בני יעקב אל אביהם בערב והנם קרועים בגדים ואדמה על ראשם, וימצאו את אביהם צועק ובוכה בקול גדול. ויאמר יעקב אל בניו, הלא תגידו לי מה הרעה הבאה עלי פתאום ביום הזה. ויענו את יעקב אביהם לאמור, אנחנו באים היום כאשר נאספו הצאן ונבוא עד עיר שכם במדבר על הדרך. ונמצא את הכתונת הזו מלאה דם בארץ ונכיר אותה, ונשלח אותה אליך התוכל להכירה. וישמע יעקב את דברי בניו, ויצעק בקול גדול ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרוף טורף יוסף. כי אנוכי שלחתיהו היום אליכם לראות את שלומכם ואת שלום הצאן, להשיבני דבר מאתכם. וילך כאשר ציותיהו ותקראן אותו כאלה היום הזה, ואני אמרתי כי איתכם היה בני. ויענו ויאמר בני יעקב, לא בא אלינו ולא ראינו אותו מעת צאתנו מאתך עד פה. ויהי כשמוע יעקב את דבריהם, ויצעק עוד צעקה גדולה ויקם ויקרע שמלותיו וישם שק במתניו ויבך בכי גדול. ויספוד וישא את קולו בבכי, ויקרא ויאמר כדברים האלה. יוסף בני בני יוסף שלוח שלחתיך היום אל שלום אחיך והנה נטרפת, מידי היתה זאת לך בני. צר לי עליך יוסף בני צר לי עליך, מה מתקת לי בחיים ועתה מה מרה עליי מותך מאוד. מי יתן מותי תחתיך היום בני יוסף, כי צר לי עליך מאוד בני. בני בני יוסף בני אנה

אתה ואיפה נפשך, עורה עורה ובוא ממקומך וראה את צרתי עליך בני יוסף. בוא נא וספור דמעות עיני הנופלות על פניי, והעליתם לפני ה' וישוב אפו ממני. איך נפלת יוסף בני ביד אשר לא נפל אדם למיום היות עולם, עד היום הזה. כי מכת אויב הוכית מוסר אכזרי, אך ידעתי כי על רוב עונותיי היה לך הדבר הזה בני. עורה נא וראה מה מרה עליי צרתך בני ואף לא גדלתיך ולא טפחתיך, וגם רוח ונפש לא נתתי בך. כי אם האלוקים אשר יצר אותך והוא בנה את עצמותיך ויתן עליהם בשר מלמעלה, ויפח באפך נשמת חיים ויתן אותך אליי. ואולם האלוקים אשר נתנך אליי הוא אשר לקח אותך ממני, ותקראן אותך כאלה היום הזה, וכל מעשה האלוקים טוב.

ויוסף יעקב לדבר על יוסף כדברים האלה, ויבך בכי גדול ויפול לארץ וידום. ויראו כל בני יעקב את צרת אביהם וינחמו על אשר עשו, ויבכו גם הם בכי גדול. ויקם יהודה ויקח את ראש אביו מעל הארץ וישם אותה בין ברכיו, ויסר את דמעות אביו מלחייו. ויבך יהודה בכי גדול מאוד וראש אביו על ברכיו ודומם כאבן. ויראו בני יעקב את צרת אביהם, וישאו את קולם ויוסיפו עוד לבכות, ויעקב עודנו נופל בארץ כאבן דומם. ויקומו כל בניו וכל עבדיו וכל בנות עבדיו ויסובבהו לנחמו, וימאן להתנחם. ויקומו כל בית יעקב ויספדו מספד גדול על יוסף, ועל צרת אביהם. ויגע הדבר ליצחק בן אברהם אבי יעקב, ויבך בכי גדול על יוסף הוא וכל ביתו. ויבוא מהמקום אשר גר שם בחברון ואנשיו עמו וינחם את יעקב בנו, וימאן להתנחם. ויהי אחרי כן, ויקם יעקב מהארץ ודמעותיו נוזלות על פניו. ויאמר אל בניו, קומו וקחו חרבותיכם וגם קשתותיכם וצאו השדה ובקשו אולי תמצאו גויית בני, והבאתם אותה אליי וקברתיה. ואתם בקשו נא בעד החיות וצידו אותם, ואשר תמצאו לקראתכם בראשונה ותפשתם אותה והבאתם אותה אליי. אולי יראה ה' בעניי היום הזה והכין לכם אשר טרף את בני, והבאתם אליי ואנקום נקמת בני. ויעשו בניו כאשר ציוה אביהם, וישכימו בבוקר ויקחו איש חרבו וקשתו בידו ויצאו השדה לצוד החיות. ויעקב עודנו צועק ובוכה הולך ובא בבית ומכה כף אל כף ויאמר, יוסף בני יוסף בני. ובני יעקב הלכו המדברה אל החיות לתפשם והנה לקראתם זאב אחד, ויתפשוהו ויביאוהו אל אביהם. ויאמרו אליו זאת מצאנו בראשונה ונביא אותו אליך כאשר ציותינו, ואת גויית בנך לא מצאנו.

ויקח יעקב את החיה מיד בניו ויצעק עוד בקול גדול ובבכי, ובידו החיה. ויאמר במר לב ונפש אל החיה, מדוע אכלת את יוסף בני ואיך לא יראת מאלוקי הארץ ומצרתי על יוסף בני. ותאכל את בני חינם על לא חמס ותשימני עליו, ולכן האלוקים יבקש את נרדף.

ויפתח ה' את פי החיה, בעבור נחם את יעקב בדבריה. ותען את יעקב ותדבר אליו כדברים האלה, חי האלוקים אשר בראנו בארץ וחי נפשך אדוני, לא ראיתי את בנך ולא טרפתיהו. אך מארץ רחוקה באתי לבקש את בני גם אני, כי כאשר קרה לך עם בנך קרה לי עם בני גם אני. כי זה עשרה ימים אשר באתי בארץ הזאת מבקש את בני אשר הלך מאתי, היום שנים עשר יום ולא ידעתי אנה הוא ואם מת ואם חי הוא. ואבוא היום בשדה לבקש את בני וימצאו אותי בניך ויתפשוני, ויוסיפו לי יגון על יגוני, ויביאו אותי אליך היום ואדבר אליך את כל דברי. ועתה בן אדם, הנני בידך ועשית לי כטוב בעיניך היום. אך חי האלוקים אשר בראנו בארץ, לא ראיתי את בנך ולא טרפתיהו ולא בא אל פי בשר אדם כל ימי חיי. ויהי כשמוע יעקב את דברי החיה ויתמה מאוד, וישלח מידו את החיה ותלך לדרכה. ויעקב עודנו צועק ובוכה על יוסף יום יום, ויתאבל יעקב על יוסף ימים רבים. ובני ישמעאל אשר קנו את יוסף מאת המדינים את אחיו, הלכו מצרימה עם יוסף ויבואו עד גבול מצרים. ויהי כאשר הקריבו להוא מצרימה, ויפגעו ארבעה אנשים מבני מדן בן אברהם יצאו מארץ מצרים לדרכם. ויאמרו אליהם הישמעאלים, התחפצו בעבד הזה לקנות אותו ממנו, ויאמרו תנוהו לנו. ויתנו את יוסף אליהם ויראו אותו והנה נער יפה מראה מאוד, ויקנוהו מהם בחמשת שקלים. ויבואו הישמעאלים מצרימה לדרכם, וגם המדנים שבו מצרימה ביום ההוא. ויאמרו המדנים איש לרעהו, הנה שמענו כי פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים מבקש עבד טוב אשר יעמוד לפניו לשרתו ולהפקיד אותו על ביתו ועל כל אשר לו. עתה לכו ונמכרנו אליו כאשר נחפוץ, אם יוכל לתת לנו את כל אשר חפצנו בו. וילכו המדנים ההם ויבואו בית פוטיפר, ויאמרו אליו שמענו אשר אתה מבקש עבד טוב לשרתך. הנה איתנו עבד אשר כרצונך, אם תוכל לתת לנו את אשר חפצנו בו ונמכרנו לך. ויאמר פוטיפר הביאוהו לפני וראנו, והיה אם ייטב

בעיניי ונתתי לכם את אשר תחפצו בו. וילכו המדנים ויביאו את יוסף ויעמידוהו לפני פוטיפר, ויראהו ויישר בעיניו מאוד.
ויאמר אליהם פוטיפר הגידו נא לי אשר תחפצו בנער הזה, ויאמרו ארבע מאות כסף חפצנו בו. ויאמר פוטיפר, אני אתן לכם אם תביאו אליי מוכרו אליכם ותגידו לי את דברו אולי גנוב הוא. כי הנער הזה לא עבד ולא בן עבד הוא, כי דם טוב ויפה אני רואה בו. וילכו המדנים ויביאו לו הישמעאלים אשר מכרוהו אליהם, ויודו אליו ויאמרו עבד הוא ואנחנו מכרנו אותו אליהם. וישמע פוטיפר את דברי הישמעאלים, וישקול פוטיפר אל המדנים את הכסף אשר דיברו לו ארבע מאות כסף ויתנהו ביד הישמעאלים לתתו אל המדנים. ויקחו המדנים את הכסף מיד הישמעאלים וילכו לדרכם, וגם הישמעאלים שבו אל מקומם. ויקח פוטיפר את יוסף ויביאהו אל ביתו, וישרת אותו. וימצא יוסף חן בעיני פוטיפר ויאמן בו ויפקדהו על ביתו, וכל אשר לו נתן בידו. ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח, ויברך ה' את בית פוטיפר בגלל יוסף. ויעזוב פוטיפר את כל אשר לו ביד יוסף, ויהי יוסף הוא המוציא והוא המביא ועל פיו יהיה כל דבר בבית פוטיפר. ויוסף בן שמונה עשרה שנה יפה בחור יפה עיניים וטוב רואי, וכמוהו לא היה בכל ארץ מצרים. בעת ההיא בהיות יוסף בבית אדוניו, יוצא ובא בבית ומשרת את ה'. ותשא זליכא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף ותראהו, והנה נער יפה תואר ויפה מראה מאוד ותחמוד יופיו בלבה. ותדבק נפשה ביוסף מאוד, ותסיתהו יום יום להיות איתה ותלבישהו בגדים יום יום. ותפתה זליכה את יוסף יום יום בכל דבר יום יום, ולא נשא יוסף את עיניו לראות באשת אדוניו. ותאמר אליו זליכה, מה טוב מראיך ותוארך מאוד הלא ראיתי בכל עבד ולא ראיתי עבד יפה כמותך. ויאמר אליה יוסף, הלא אשר בראני בבטן אמי הוא אשר ברא את כל האדם. ותאמר אליו, מה נאוו עיניך כי הרהבת בהם את כל יושבי מצרים איש ואישה. ויאמר אליה, מה טובם בעודני חי ואם ראיתם בקבר הלא תנוד מהם. ותאמר אליו, מה יפו ומה נעמו כל דבריך, קח נא לך את הכינור אשק בבית ונגן בידך ואשמע את דבריך. ויאמר אליה, מה יפו ומה נעמו דברייי בשבחי את שבח אלוקיי ואת תהילתו.

ותאמר אליו, מה יפה מאוד שיער ראשך הנה מסרק הזהב אשר בבית, קח נא לך והסרק את שיער ראשך. ויאמר אליה, עד מתי תדברי אליי כדברים האלה, עזוב לך את כל הדברים האלה מעליי וקום ועשה לך את כל דברי ביתך. ותאמר אליו, אין דבר בביתי ואין מאמר כי אם דבריך ומאמרך. ובכל זאת לא הביט יוסף אליה ולא נשא את עיניו בה, ויתן את עיניו בארץ למטה. ותאהב זליכה את יוסף בלבה לשכב עמה, והיה בעת אשר ישב בבית לעשות מלאכתו ותבוא זליכה ותשב לפניו. ותסיתהו בדברים יום יום לשכב עמה או להביט אליה, ולא אבה יוסף לשמוע אליה. ותאמר אליו, אם לא תעשה את דברי אייסרך במשפט מות ואתנה עליך עול ברזל. ויאמר אליה יוסף, הלא האלוקים אשר ברא את האדם הוא מתיר אסורים, והוא אשר יציל אותי ממאסריך וממשפטיך. ויהי כאשר לא יכלה עליו לפתותו ונפשה דבקה בו, ותיפול זליכה בחולי כבד מתאותו. ויבואו כל נשי מצרים לבקרה ויאמרו אליה, מדוע את ככה דלה ורזה ואת לא חסרת דבר. הלא אשת שר נכבד וגדול בעיני המלך את, החסרת דבר מכל אשר תאוה נפשך. ותען זליכה אתהן לאמור, היום יוודע לכן על מה היה לי הדבר הזה אשר ראיתם אותי בו. ותצו את נערותיה וישימו לחם לכל הנשים, ויעשו כן ותעש להן משתה ויאכלו כל הנשים בבית זליכה. ותיתן בידם אתרוגים ותיתן להן סכינים לקלף האתרוגים לאכלם, ותצו וילבישו את יוסף בגדים יקרים ולהביאו לפניהם. ויבוא יוסף לפניהם ויביטו כל הנשים ביוסף, ויראו את יוסף ולא הפנו את עיניהם ממנו. ויחתכו כולם את ידיהם בסכינין אשר בידיהן, וימלאו כל האתרוגים אשר בידיהן בדמם. ולא ידעו את אשר עשו, אך הביטו לראות ביופי יוסף ולא הפנו ממנו את עפעפיהן. ותראה זליכה את אשר עשו ותאמר אליהן, מה המעשה הזה אשר עשיתן הלא אתרוגים נתתי לפניכם לאכול ותחתכו אתם כולכם את ידיכן. ויראו כל הנשים את ידיהן, והנה מלאים דם וירד דמן על כל בגדיהן. ויאמרו אליה, כי זה העבד אשר לך בביתך הרהיבנו ולא יכולנו להסיר עפעפינו ממנו מיופיו.

ותאמר אליהם, הלא ברגע אשר ראיתם אותו קרה לכם הדבר הזה ולא יכולתם להתאפק עליו. ואף אנוכי אשר הוא בביתי תמיד ואראה אותו יום יום הולך ובא בביתי, ואיך לא אדל ואמות מזה. ויאמרו אליה, אמת תדברי כי מי יוכל לראות את

התואר הזה בביתו ויתאפק ממנו, והלא עבדך הוא ומשרת את ביתיך ולמה לא תדברי אליו את אשר עם לבבך ותעזבי את נפשך למות בדבר הזה. ותאמר אליהם, מתחזקת אני בכל יום להסיתו ולא אבה אל דברי, ואבטיחהו בכל טובה ולא מצאתי בו דבר על כן דלותי כאשר ראיתם אותי. וזליכה חלתה מאוד מתאות יוסף, ויכבד עליה חוליה מאהבתו. וכל אנשי בית זליכה ואישה לא ידעו את הדבר הזה, וכי חלתה זליכה מאהבת יוסף. וישאלוה כל אנשי ביתה, מדוע את ככה דלה וחולה ואת לא חסרת דבר. ותאמר אליהם, לא ידעתי את הדבר הזה אשר בא יום יום אליי. וכל הנשים וכל מאהבותיה באות יום יום לראותה ולדבר עמה, ותאמר אליהן אין זה כי אם מאהבת יוסף. ותאמרן אליה, פתי אותו והחזיקי בו בסתר, אולי ישמע אלייך ויסיר מעלייך רק את המות הזה. ותוסף זליכה לחלות מאהבת יוסף, ותלך הלוך ודלה עד כי לא היה בה כח לעמוד. ויהי היום ויוסף עושה מלאכת אדוניו בבית, ותבא זליכה בסתר ותיפול עליו פתאום, ויקם יוסף עליה ויתחזק ממנה ויושיבה לארץ. ותבכה עליו זליכה מהתאוה אשר בלבבה אליו, ותתחנן לפניו בבכיה ודמעותיה יורדות על פניה. ותדבר אליו בקול תחינה ובמר נפש לאמור, הראית או השמעת או הידעת אישה יפה כמוני או טובה ממני אשר אדבר אליך יום יום ואדל מאהבתך, ואעש לך את כל הכבוד הזה ולא שמעת בקולי. ואם על אשר יראת מאדוניך פן ייסר אותך, חי המלך אם יקרך עוון בדבר הזה מאדוניך. ועתה שמע נא אליי ועשה למען הכבוד אשר כבדתיך והסר מעליי את המות הזה, ולמה אמות בעבוריך. ותכל לדבר ויען יוסף אותה לאמור, חדל לך מעליי ועזוב את הדבר הזה, חלילה לי לעשות את הדבר הזה לאדוני. הן אדוני לא ידע איתי מה בבית, וכל אשר לו נתן בידי. ואיך אעשה את הדברים האלה בבית אדוני.

כי גם הוא כבדני מאוד בביתו, וגם הפקיד אותי על ביתו וינשאני. אין איש גדול בבית הזה ממני ולא חשך אדוני ממני מאומה כי אם אותך באשר את אישתו, ואיך תדבר אליי כדברים האלה ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים ולאישך. ועתה חדל לך עוד מעליי ואל תדברי אליי עוד כדברים האלה, כי אינני שומע אל דברייך. וזליכה לא שמעה אל יוסף בדברו אליה את הדברים האלה, אך מסיתה אותו

יום יום לשמוע אליה. ויהי אחרי כן ויתמלא נחל מצרים על כל גדותיו, ויצאו כל יושבי מצרים וילכו לראות את הנחל בכל כלי שיר כמשפטם בארץ מצרים. וגם המלך והשרים יצאו לראות בתופים ובמחולות, כי שמחה גדולה היא למצרים ויום טוב בעת אשר יתמלא ים שיחור והלכו שם לשמוח על המים. ויהי בצאת המצריים אל היאור לשמוח כמשפטם, ויצאו גם כל אנשי בית פוטיפר איתם. אך זליכה לא יצאה לה כי אמרה חולה אנוכי ותשב בבית לבדה, בעבור המצא לה יוסף ביום ההוא. ויהי בצאתם ותישאר זליכה בבית לבדה, ואין אחר בבית איתה. ותקם ותעל אל הבית אל היכלה, ותלבוש בגדים כבגדי מלכות. ותשם על ראשה אבנים יקרות מאבני שוהם משובצים זהב וכסף, ותייפה את פניה ואת בשרה בכל תמרוקי הנשים. ותקטיר את ההיכל ואת הבית בקדה ולבונה, ותפזר בכל ההיכל מור ואהלות. ותשב אחרי כן בפתח היכלה על דרך הבית, במקום אשר יעבור משם יוסף לעשות מלאכתו. והנה יוסף בא מהשדה, ויבוא הביתה לעשות מלאכת אדוניו. ויבוא עד המקום אשר יעבור משם, וירא את כל מעשה זליכה וישב אחורנית. ותרא זליכה את יוסף שב אחורנית מפניה ותקרא לו לאמור, מה לך יוסף בא אל מלאכתך והנני פניתי את הדרך עד עברך אל מושביך. וישב יוסף ויבוא הבית אל מקום מושבו, וישב לעשות מלאכת אדוניו כמשפט. והנה זליכה באה אליו, ותעמוד לפניו בבגדי מלכות וריח שלמותיה יצא למרחוק. ותמהר ותחזק ביוסף ובבגדיו ותאמר אליו, חי המלך אם אינך עושה דברי כי היום תומת. ותמהר ותשלח את ידה האחרת ותשלוף את החרב מתחת בגדיה ותיתן על צואר יוסף, ותאמר קום ועשה את דברי ואם אין אתה מת היום.

יוסף מלפניה בעשותה את הדבר הזה ויקם לברוח מלפניה, והיא תפשה את בגדו ממול פניו. ויהי בברחו בבהלה ותקרע הבגד אשר החזיקה בו זליכה, ויעזוב יוסף הבגד ביד זליכה וינס ויצא החוצה כי ירא. ותרא זליכה כי נקרעו בגדי יוסף ויעזבם בידה וינס, ותפחד לנפשה מאוד פן ישמע עליה הדבר. ותקם ותעש בערמה ותסר את הבגדים אשר לבשה אותם, ותלבש את בגדיה. ותיקח את בגדי יוסף ותנח אצלה, ותלך ותשב במקום חוליה אשר ישבה שם טרם צאת אנשי ביתה אל היאור. ותקרא את נער אחד קטן אשר היה בבית ותצוהו לקרוא אל אנשי ביתה, ויבואו אנשי הבית

אליה. ויהי כראותה אותם ותאמר אליהם בקול גדול ובצעקה, ראו אשר הביא אליי אדוניכם איש עברי אל הבית כי בא היום לשכב עמי. ויהי בצאתכם ויבוא הביתה וירא כי אין אחד בבית, ויבוא אליי ויחזק בי לשכב עמי. ואחזיק בבגדיו ואקרעם ואקרא אליו בקול גדול, ויהי כהרימי קולי ויירא לנפשו ויעזוב בגדו לפניי ויצא וינס החוצה. ולא דיברו אנשי ביתה מאומה אך חרה אפם מאוד ביוסף, וילכו אל אדוניו וידברו לו את דברי אישתו. ויבוא פוטיפר אל ביתו בחרון אף, ותצעק עליו אישתו לאמור. מה הדבר אשר עשית לי להביא אל ביתי עבד עברי, כי בא אליי היום לצחק בי וכזאת וכזאת עשה לי היום. וישמע פוטיפר את דברי אישתו ויצו להכות את יוסף במכות נמרצות, ויעשו לו כן. ויהי בהכותם אותו, ויצעק יוסף בקול גדול וישא עיניו אל השמים ויאמר. ה' אלוקים אתה ידעת כי אני נקי מכל הדברים האלה, ולמה אמות היום על שקר ביד הערלים הרשעים האלה אשר לא ידעתי אותם. ויהי מדי הכות אנשי פוטיפר את יוסף, ויצעק ויבכה עוד. ויהי שם עבד אחד מעבדי פוטיפר, בן עשתי עשר חודש. ויפתח ה' את פי הילד, וידבר לפני אנשי פוטיפר המכים את יוסף כדברים האלה לאמור. מה לכם באיש הזה ועל מה תעשו לו את הרעה הזאת, שקר אמי דוברת וכזב ותאמר כזה וכזה היה הדבר. ויגד אליהם הילד את כל הדברים על נכון, ואת כל דברי זליכה אל יוסף יום יום הגיד אליהם.

וישמעו כל האנשים את דברי הילד, ויתמהו מאוד מכל דברי הילד, ויכל לדבר הילד וידום. ופוטיפר נכלם מאוד מדברי בנו, ויצו את אנשיו לבלתי המית את יוסף עוד, ויחדלו האנשים מהכות את יוסף. ויקח פוטיפר את יוסף ויאמר להביאו במשפט לפני הכוהנים השופטים אשר למלך, לשפטו על הדבר הזה. ויבואו פוטיפר ויוסף לפני הכוהנים שופטי המלך ויאמר אליהם, שפטו נא מה משפט יש לעבד הזה כי כזה וכזה עשה. ויאמרו הכוהנים אל יוסף, למה תעשה את הדבר הזה לאדוניך. ויען אותם יוסף לאמור, לא אדוני כי כזה וכזה היה הדבר. ויאמר פוטיפר אל יוסף, הלא כל אשר לי שמתי בידך ולא חשכתי ממך דבר כי אם אשתי ואיך תעשה לי את הרעה הזאת. ויען יוסף ויאמר, לא אדוני חי ה' וחי נפשך אדוני אם אמת הדבר אשר שמעת מאישתך, כי כזה וכזה היה הדבר היום. זה לי שנה תמימה היום בביתך, הראית

כי עולה או דבר אשר יחייב את ראשי אליך. ויאמרו הכוהנים אל פוטיפר, שלח נא ויביאו בגד יוסף הקרוע לפנינו ונראה בו את הקרע. והיה אם מלפני הבגד יהיה הקרע ממול פניו היא החזיקתהו לבוא אליה, ובערמה עשתה את כל אשר תדבר אישתך. ויביאו את בגד יוסף לפני הכוהנים השופטים ויראו והנה הקרע ממול פני יוסף, וידעו כל הכוהנים השופטים אשר היא הציקתהו ויאמרו אין לעבד הזה משפט מות כי לא עשה מאומה. אך משפטו אשר יותן בבית הסוהר, בעבור השמועה אשר יצאה על אישתך מאיתו. וישמע פוטיפר את דבריהם, ויקח את יוסף ויתנהו אל בית הסוהר מקום אשר אסירי המלך אסורים, ויהי יוסף בבית הסוהר שתים עשרה שנה. ובכל זאת לא שבה אשת אדוניו מעליו, ולא חדלה מדבר אל יוסף יום יום לשמוע אליה. ויהי מקץ שלושה חודשים ותוסף זליכה ותלך אל יוסף אל בית הסוהר יום יום, ותסיתהו לשמוע אליה. ותאמר זליכה אל יוסף, עד מתי תעמוד בבית הזה אך שמע נא בקולי ואוציאך מן הבית הזה. ויען יוסף אותה לאמור, טוב שבתי בבית הזה מלשמוע אל דבריך לפשוע באלוקים.

ותאמר אליו, אם לא תעשה את דברי אנקר את עיניך ואוסיף נחושתיים ברגליך ואמסרך ביד אשר לא ידעת תמול שלשום. ויען יוסף אותה ויאמר, הנה אלוקי כל הארץ יוכל להצילני מכל אשר תעשי לי כי הוא פוקח עוורים ומתיר אסורים, ושומר את כל הגרים אשר הם בארץ לא ידעו. ויהי כאשר לא יכלה זליכה לפתות את יוסף לשמוע אליה ותחדל ללכת אליו להסיתו, ויוסף עודנו אסור בבית הסוהר. ויעקב אבי יוסף וכל אחיו אשר בארץ כנען עודם מתאבלים ובוכים על יוסף בימים ההם, כי מאן יעקב להתנחם על יוסף בנו. ויהי יעקב צועק ובוכה ומתאבל על יוסף כל הימים. ויהי בעת ההיא בשנה ההיא שנת רדת יוסף מצרימה כאשר מכרו אותו אחיו, וילך ראובן בן יעקב תמנתה ויקח את אליורם בת עזי הכנעני לו לאישה ויבוא אליה. ותהר ותלד אליורם אשת ראובן לו את חנוך ואת פלוא ואת חצרון ואת כרמי, בנים ארבעה. ושמעון אחיו לקח את דינה אחותו לאישה ותלד לו ימואל וימין ואהד ויכין וצוחר, בנים חמישה. ואחרי כן בא שמעון אל בונה הכנענית, היא בונה אשר שבה שמעון מעיר שכם. ותהי בונה לפני דינה ותשרת אותה, ויבוא אליה שמעון ותלד לו את

שאול. ויהודה הלך בעת ההיא אל עדולם, ויט עד איש עדולמי ושמו חירה. וירא שם יהודה בת איש כנעני ושמה עלית בת שועה, ויקחה ויבוא אליה. ותלד עלית ליהודה ער ואונן ושלה, בנים שלושה. וילכו לוי וישמכר ארץ הקדם, ויקחו להם משם את בנות יובב בן יקטן בן עבר לנשים. וליובב בן יקטן שתי בנות, שם הגדולה עדינה ושם הקטנה אריזה. ויקח לוי את עדינה וישמכר לקח את אריזה, ויביאום ארצה כנען בית אביהם. ותלד עדינה ללוי גרשון קהת ומררי, בנים שלושה. ואריזה ילדה לו לישמכר תולע ופוה ויוב ושמרון בנים ארבעה.

ודן הלך ארץ מואב, ויקח את אפללת בת חמורן המואבי לאישה ויביאה ארצה כנען. ותהי אפללת עקרה ימים רבים אין לה. ויזכור אלוקים את אפללת אשת דן אחרי כן, ותלד בן ותקרא את שמו חושים. וילכו גד ונפתלי חרנה, ויקחו משם את בנות אמורם בן עוץ בן נחור לנשים. ואלה שמות בנות עמורם, שם הגדולה מרימית וגד לקח את עוצית ויביאום ארצה כנען בית אביהם. ותלד מרימית לנפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם, בנים ארבעה. ועוצית ילדה לגד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי, בנים שבעה. וילך אשר ויקח את עדון בת אפלל בן הדר בן ישמעאל לאישה, ויביאה ארצה כנען. ותמת עדון אשת אשר בימים ההם, אין לה ולד. ויהי אחרי מות עדון, וילך אשר אל עבר הנהר ויקח את הדורה בת אבימאל בן עבר בן שם לו לאישה. והנערה טובת מראה ובעלת שכל, ותהי למלכיאל בן עילם בן שם לאישה. ותלד הדורה למלכיאל בת, ויקרא את שמה סרח. וימת מלכיאל אחרי כן, ותלך הדורה ותשב בית אביה. ויהי אחרי מות אשת אשר, וילך ויקח את הדורה לאישה ויביאה ארצה כנען. ותבוא גם סרח בתה עמה והיא בת שלוש שנים, ותגדל הנערה בבית יעקב. והנערה טובת מראה ותלך בדרכי בני יעקב בקדושה לא חסרה דבר, ויתן לה ה' חוכמה ושכל. ותהר הדורה אשת אשר ותלד לו את ימנה וישוה וישוי ובריעה, בנים ארבעה. וזבולון הלך לו מדינה, ויקח את מרושה בת מולר בן אבידע בן מדין לאישה ויביאה ארצה כנען. ותלד מרושה לזבולון סרד ואילון ויחלאל, בנים שלושה. וישלח יעקב אל ארם בן צובא בן תרח ויקח את מחליא בת ארם אל בנימין בנו, ותבא ארצה כנען בית יעקב. ובנימין בן עשר שנים בקחתו את מחליא בת ארם לאישה.

ותהר מחליא ותלד לבנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן, בנים חמישה. ואחרי כן הלך בנימין ויקח את ערבת בת זמרן בן אברהם על אישתו לאישה, והוא בן שמונה עשרה שנה. ותלד ערבת לבנימין אחי וראש מופים וחופים וארד, בנים חמישה.

ויהי בימים וילך יהודה בית שם ויקח את תמר בת עילם בן שם לעֵר בכורו לאישה. ויבוא ער אל תמר אישתו, ותהי לו לאישה. ויהי בבואו אליה וישחית את זרעו חוצה וירע בעיני ה' את מעשהו, וימת אותו ה'. ויהי אחרי מות ער בכור יהודה ויאמר יהודה אל אונן, בוא אל אשת אחיך ויבם אותה והקם זרע לאחיך. וידע אונן את תמר לאישה, ויבוא אליה. ויעש אונן גם הוא כמעשה אחיו, וידע ה' את מעשהו וימת גם אותו. ויהי כאשר מת אונן ויאמר יהודה אל תמר, שבי בית אביך עד יגדל שלה בני. ויהודה לא חפץ עוד בתמר ליתנה לשלה, כי אמר יהודה פן ימות גם הוא כאחיו. ותקם תמר ותלך ותשב בית אביה, ותהי תמר בבית אביה ימים. ויהי לתקופת השנה ותמת עלית אשת יהודה, וינחם יהודה על אישתו. ויהי אחרי מות עלית, וילך יהודה ויעל עם רעהו חירה תמנת לגוז את צאנם. ותשמע תמר כי עלה יהודה תמנתה לגוז הצאן, ושלה גדל ויהודה לא חפץ בה. ותקם תמר ותסר את בגדי אלמנותה ותלבש עליה צעיף ותתעלף, ותלך ותשב בפתח עיניים אשר על דרך תמנת. וירד יהודה ויראה ויקחה, ויבוא אליה ותהר לו. ויהי בעת לידתה, והנה תאומים בבטנה. ויקראו את שם הראשון פרץ ושם השני זרח בימים ההם. ויוסף בן יעקב עודנו אסור בבית הסוהר במצרים. בעת ההיא ושרי פרעה עומדים לפניו, שר המשקים ושר האופים אשר למלך מצרים. ויקח שר המשקים את היין וישם לפני המלך לשתות, וגם שר האופים שם את הלחם לפני המלך לאכול. וישת המלך מן היין ויאכל מן הלחם, הוא וכל עבדיו ושריו אוכלי שולחן המלך. ויהי הם אוכלים ושותים ושר המשקים ושר האופים יושבים עמהם, וימצאו שרי פרעה זבובים רבים ביין אשר הביא שר המשקים וגם, אבני נתר נמצאו בלחם שר האופים.

וירא פרעה את המעשה אשר עשו לו שריו, ויצו לייסרם ולתתם בבית הסוהר במשמר, ויעשו להם כן. בשנה העשירית למאסר יוסף, באו עמו שר האופים ושר המשקים במשמר. ויפקוד שר הטבחים את יוסף לשרת את שרי פרעה, ויהיו שם

שרי פרעה במשמר שנה תמימה. ויהי מקץ השנה ויחלמו שניהם חלומות בלילה אחד, במשמר אשר היו שם. ויהי בבוקר ויבוא אליהם יוסף לשרת אותם כמשפט, וירא אותם והנה שניהם פניהם זועפים ורעים. וישאל אותם יוסף לאמור, מדוע פניכם רעים וזועפים היום. ויאמרו אליו, חלום חלמנו ופותר אין אותו. ויאמר אליהם יוסף, ספרו נא לי את חלומותיכם והאלוקים יענה את שלומכם כאשר תחפצו. ויספר שר המשקים את חלומו ליוסף ויאמר, בחלומי וארא והנה גפן גדולה לפניי. ובגפן ההיא ראיתי שלושה שריגים, ותמהר ותפרח ותעל נץ ויבשילו אשכלותיה ויהיו ענבים. ואקח את הענבים ואסחטם בכוס, ואתן על כף פרעה וישת. ויאמר יוסף אליו שלושת השריגים אשר בגפן, שלושת ימים הם. בעוד שלושת ימים יצוה המלך והוציאך מזה והשיבך על כנך והשקית את המלך יין כאשר היית משקהו בראשונה, אך אמצא חן בעיניך אשר תזכרני אל המלך כאשר ייטב לך ועשית עמדי חסד והוצאתני מן הסוהר הזה. כי גנוב גונבתי מארץ כנען ואמכר לעבד במקום הזה, וגם אשר הוגד לכם על אשת אדוני שקר כי שמו אותי בבור הזה חינם. ויען שר המשקים את יוסף לאמור, אם היטב ייטיב לי המלך כבתחילה כאשר פתרת לי, כל אשר תחפוץ אעשה לך ואוציאך מן הבור הזה. וירא שר האופים כי פתר יוסף את חלום שר המשקים על נכון, ויגש גם הוא ויספר את כל חלומו ליוסף. ויאמר אליו, בחלומי וארא והנה שלושה סלי חורי על ראשי, וארא והנה בסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אופה והנה העוף אוכל אותם מעל ראשי. ויאמר אליו יוסף, שלושת הסלים אשר ראית שלושת ימים הם. בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אותך על עץ, ואכל העוף את בשרך מעליך כאשר ראית בחלומך. בימים ההם והמלכה הרה ללדת, ויהי ביום ההוא ותלד בן. למצרים יאמרו יולד בן בכור למלך, וישמחו כל מצרים וכל שרי פרעה ועבדיו מאוד.

ויהי ביום השלישי ללדתו, ויעש פרעה משתה לכל שריו ועבדיו חיל ארץ צוען וארץ מצרים. ויבואו כל מצרים וכל עבדי פרעה לאכול ולשתות עם המלך במשתה בנו, ולשמוח בשמחת המלך. וכל שרי המלך ועבדיו שמחים בעת ההיא כל שמונת הימים במשתה, וישמחו בכל כלי שיר ובתופים ובמחולות בבית המלך שמונה ימים. ושר

המשקים אשר פתר לו יוסף את חלומו , שכח את יוסף ולא זכר אותו אל המלך כאשר דיבר לו. כי מאת ה' היה הדבר, בעבור ענות את יוסף כי בטח באדם. וישב יוסף אחרי כן בבית הסוהר שנתיים ימים, עד מלאת לו שתים עשרה שנה. ויצחק בן אברהם עודנו חי הימים הנם בארץ כנען, זקן מאוד בן שמונים ומאת שנה. ועשו בנו אחי יעקב, היה בארץ אדום ויאחז בה הוא ובניו בתוך בני שעיר. וישמע עשו כי קרבו ימי יצחק אביו למות, ויבוא הוא ובניו וביתו ארצה כנען אל יצחק אביו. ויעקב ובניו יצאו מהמקום אשר גרו שם בחברון, ויבואו כולם אל אוהל יצחק אביהם, וימצאו את עשו ואת בניו באוהל. וישבו יעקב ובניו לפני יצחק אביהם, ויעקב עודנו מתאבל על יוסף בנו. ויאמר יצחק אל יעקב הגישה אליי את בניך ואברכם, ויגש יעקב את אחד עשר ילדיו לפני יצחק אביו. וישם יצחק את ידיו על כל בני יעקב, ויאחז בהם ויחבקם וינשקה אחד אחד. ויברכם יצחק ביום ההוא ויאמר אליהם, ה' אלוקי אבותיכם יברך אתכם וירבה זרעכם ככוכבי השמים לרוב. וגם את בני עשו ברך יצחק לאמור, ישימכם האלוקים למורא ולפחד על כל רואיכם וכל אויביכם. ויקרא יצחק אל יעקב ואל בניו, ויבואו כולם וישבו לפני יצחק. ויאמר יצחק אל יעקב ה' אלוקי כל הארץ דבר אליי לאמור, לזרעך אתן את הארץ הזאת לרשתה. אם ישמרו בניך את חוקותיי ואת דרכיי, והקימותי להם את השבועה אשר נשבעתי לאברהם אביך. ועתה בני למד את בניך ואת בני בניך ליראה את ה', וללכת בדרך הטובה אשר ייטב בעיני ה' אלוקיך. כי אם שמור תשמרון את דרכי ה' ואת חוקותיו, גם ה' ישמור לכם את בריתו את אברהם והיטיב לכם ולזרעכם כל הימים. ויכל יצחק לצוות את יעקב ואת בניו, ויגוע וימת ויאסף אל עמיו. ויפול יעקב ועשו על פני יצחק אביהם ויבכו, ויצחק בן מאה ושמונים שנה במותו בארץ כנען בחברון.

וישאו אותו בניו אל מערת המכפלה אשר קנה אברהם, מאת בני חת לאחוזת קבר. וכל מלכי ארץ כנען הלכו עם יעקב ועשו לקבור את יצחק, ויעשו כל מלכי כנען ליצחק כבוד גדול במותו. ובני יעקב ובני עשו הולכים יחפי רגל סביב המיטה הלוך וקונן, עד הגעתם אל קרית הארבע. ויקברו יעקב ועשו את יצחק אביהם במערת המכפלה אשר בקרית הארבע, בחברון. ויקברוהו בכבוד גדול מאוד, כקבור את

המלכים. ויספדו לו יעקב ובניו ועשו ובניו וכל מלכי כנען מספד גדול וכבד מאוד, ויברוהו ויתאבלו עליו ימים רבים. ויהי אחרי מות יצחק ויעזוב את כל מקנהו, ואת קנינו ואת כל אשר לו לבניו. ויאמר עשו אל יעקב הבה נא אשר הניח אבינו אלינו ונחלקהו לשניים ואני אבחר, ויאמר יעקב כן נעשה. ויקח יעקב את כל אשר הניח להם יצחק בארץ כנען, את הבהמה ואת העושר ואת כל הרכוש, ויחץ אותו יעקב לשניים לפני עשו ובניו. ויאמר אל עשו הנה כל אלה לפניך, עתה בחר לך מהם את החצי אשר תיקח לך. ויאמר יעקב אל עשו שמע נא אחי לאשר אדבר אליך לאמור, ה' אלוקי השמים והארץ דיבר אל אבותינו אברהם ויצחק לאמור לזרעך אתן את הארץ הזאת לרשתה עד עולם. עתה הנה כל אשר עזב אבינו לפניך, בחר לך מהם את אשר תחפוץ. אם את כל הארץ תחפוץ, קחנה לך ולבניך עד עולם ואני אקח את העושר הזה. ואם את העושר תחפוץ, קחנו לך ואני אקח את הארץ הזאת לי ולבניי לרשתה עד עולם. ושם היה נביות בן ישמעאל עם בניו בארץ, וילך עשו ביום ההוא ויתייעץ עמו לאמור. כזה וכזה דיבר אליי יעקב וכזאת וכזאת השיבני, עתה עוצה עצתך ונשמענה. ויאמר אליו נביות, מה הדבר אשר ידבר יעקב אליך הנה כל בני כנען יושבים בארצם לבטח ויעקב יאמר יירשנה עם זרעו כל הימים.

עתה לך לך ולקחת את כל עושר אביך, ועזבת את יעקב אחיך בארץ כאשר דיבר. ויקם עשו וישב אל יעקב, ויעש כל אשר יעץ עליו נביות בן ישמעאל. ויקם עשו את כל העושר אשר עזב יצחק את הנפש ואת הבהמה ואת המקנה ואת הרכוש ואת כל העושר, ולא נתן ליעקב אחיו ממנה מאומה. ויעקב לקח את כל ארץ כנען, מנחל מצרים ועד נהר פרת, ויקחנה לאחוזת עולם ולבניו ולזרעו אחריו עד עולם. וגם מערת המכפלה אשר בחברון אשר קנה אברהם מאת עפרון, לקח יעקב לאחוזת קבר לו ולזרעו עד עולם מאת עשו אחיו. ויכתוב יעקב את כל הדברים האלה בספר המקנה, ויחתום ויעד עדים נאמנים על כל אלה. ואלה הדברים אשר כתב יעקב בספר לאמור, ארץ כנען וכל עריה החתי והחוי והיבוסי והאמורי והפריזי, כל שבעת גויי הכנעני מנהר מצרים ועד נהר פרת. וכל עיר חברון קרית הארבע והמערה אשר בה, את הכל קנה יעקב מאת עשו אחיו במחיר לאחוזה לו ולבניו ולנחלה לזרעו אחריו עד עולם.

ויקח יעקב את ספר המקנה ואת החתום המצוה והחוקים ואת ספר הגלוי, ויתנם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים ויתנם ביד בניו. ועשו לקח את כל אשר הניח אביו אחרי מותו, מיד יעקב אחיו. ויקח את כל הרכוש מאדם ועד בהמה מגמל ועד חמור משור ועד שה מכסף ועד זהב אבנים טובות ובדולח, וכל העושר אשר ליצחק בן אברהם. לא נותר דבר אשר לא לקח לו עשו, מכל אשר הניח יצחק אחרי מותו. ויקח עשו את כל אלה וילך אל ארץ שעיר החורי הוא ובניו אל מקומם, מפני יעקב אחיו ובניו. ויאחז עשו בתוך בני שעיר, ולא שב עשו ארצה כנען מהיום ההוא והלאה. ותהי כל ארץ כנען לבני ישראל לנחלה עד עולם, ועשו וכל בניו ירשו את הר שעיר.

מקץ

בימים ההם אחרי מות יצחק, ויצו ה' ויקרא רעב על כל הארץ. בעת ההיא ופרעה מלך מצרים יושב על כסאו בארץ מצרים, וישב במשכב הלילה ויחלום חלומות וירא פרעה בחלומו והנה הוא עומד על שפת יאור מצרים הוא שיחור. ויהי בעמדו וירא והנה שבע פרות בריאות בשר וטובות, עולות מן היאור. ותעלינה אחריהן שבע פרות אחרות דקות בשר ורעות מאוד ותבלענה שבע הרעות את שבע הטובות, ועודינה מראיהן רע כבתחילה. וייקץ ויישן ויחלום שנית, וירא והנה שבע שיבולים עולות בקנה אחד מלאות וטובות. ותצמחנה אחריהן שבע שיבולים דקות ושדופות ברוח הקדים, ותבלענה השיבולים הדקות את המלאות, וייקץ פרעה מחלומו. ויהי בבוקר ויזכור המלך את חלומותיו, ותפעם רוחו מאוד מחלומותיו. וימהר המלך וישלח ויקרא אל כל חרטומי מצרים והחכמים, ויבואו ויעמדו לפני המלך. ויאמר אליהם המלך, חלומות חלמתי ופותר אין להם. ויאמרו אל המלך, ספר נא לעבדיך את חלומותיך ונשמע אותם. ויספר להם המלך חלומותיו, ויענו ויאמרו כולם פה אחד אל המלך יחי המלך לעולם וזה פתרון חלומותיך. שבע פרות הטובות אשר ראית, שבע בנות יולדו לך באחרית הימים. ושבע פרות הרעות העולות אחריהן ותבלען אותן, ואתה רואה לאות כי הבנות אשר יולדו לך ימותו כולם בחיי המלך. ואשר ראית בחלום השני, שבע שיבולים מלאות וטובות עולות בקנה אחד, זה פתרונם שבע ערים תבנה לך בכל ארץ מצרים באחרית הימים. ואשר ראית שבע שיבולים

שדופות צומחות אחריהן ותבלענה אותן, ועיניך רואות לאות כי הערים אשר תבנה יחרבו כולנה באחרית הימים בחיי המלך. ויהי בדברם הדברים האלה, והמלך לא הטה את אוזניו אל דבריהם ולא שם ליבו אליהם כי ידע המלך בחכמתו כי לא פתרו את החלומות על נכון. ויהי ככלותם לדבר לפני המלך, ויען המלך אותם לאמור. מה הדבר הזה אשר דיברתם אליי הלא כזב ושקר הוצאתם מפיכם, אך ספרו נא את פתרון חלומותיי על נכונה ולא תמותו.

ויצו המלך אחרי כן, וישלחו ויקראו עוד אל חכמים אחרים ויבואו ויעמדו לפני המלך. ויספר להם המלך חלומותיו, וישיבוהו כולם כפתרון הראשון. ויחר אף המלך ויקצוף מאוד מזה ויאמר המלך אליהם, הלא כזב תדברו ושקר תאמרו בדבריכם. ויצו המלך ויעבירו קול בכל ארץ מצרים לאמור. מטעם המלך וגדוליו, כל איש חכם אשר יודע ומבין לפתור חלומות אשר לא יבוא היום לפני המלך, יומת. והיה האיש אשר יגיד למלך את פתרון חלומותיו על נכונה, ינתן לו כל אשר ישאל מאת המלך. ויבואו כל חכמי ארץ מצרים לפני המלך, וכל החרטומים וכל המכשפים אשר במצרים ובגושן וברעמסס ובתחפנחס ובצוען ובכל גבול מצרים. ויעמדו כולם לפני המלך וגם כל הפרתמים וכל השרים והמשרתים אשר למלך באו יחד מכל ערי מצרים, וישבו כולם לפני המלך. ויספר המלך את חלומותיו לפני החכמים וכל השרים, ויתמהו כל היושבים לפני המלך מן המראה. ויתחלקו כל החכמים אשר לפני המלך בפתרון חלומותיו לחלקים רבים. מהם פתרו אל המלך לאמור, שבע פרות הטובות שבעה מלכים הם אשר יעמדו על מצרים מזרע המלך. ושבע הפרות הרעות, שבע שרים יעמדו עליהם באחרית הימים והשחיתום. ושבע השיבולים הטובות הם שבעה שרים הגדולים אשר למצרים, אשר יפלו ביד שבעה שרים אויביהם בלתי חזקים במלחמות אדוני המלך. ומהם אשר פתרו אל המלך כדבר הזה לאמור. שבע פרות הטובות הם שבע ערי כל מצרים החזקים, ושבע הפרות הרעות, הם שבעה גויי ארץ כנען אשר יבואו על שבעת ערי מצרים באחרית הימים והשחיתו אתהן. ואשר ראית את שבעת השיבולים הטובות והרעות בחלום השני, לאות כי תשוב עוד ממשלת מצרים להיות לזרעך כבתחילה. והיה במושלם ושבו כל אנשי ערי מצרימה על כל השבעה ערי

כנען החזקים מהם והשחיתו אותם, ושבה כל מלכות מצרים לזרעך. ומהם אשר אמר אל המלך, זה פתרון חלומותיך שבע פרות הטובות, שבע מלכות הנה אשר תיקח לנשים באחרית הימים. ושבע הפרות הרעות, לאות כי ימותו הנשים ההמה כולנה בחיי המלך. ושבע השיבולים הטובות והרעות אשר ראית בחלום השני, הם ארבעה עשר בניהם והיה באחרית הימים ונלחמו ביניהם, ונגפו השבעה מהם את השבעה החזקים מהם.

ומהם יאמרו אל המלך כדברים האלה לאמור, שבע הפרות הטובות שבע בנים יולדו לך ויהרגום שבעת בני שריך באחרית הימים. ושבע השיבולים הטובות אשר ראית בחלום בשני, הם השרים ההם אשר ילחמו בם שבעה שרים אחרים בלתי חזקים כמותם וישחיתו אותם באחרית הימים וינקמו מהם נקמת בניך, ושבה המלוכה עוד לזרעך. וישמע המלך את כל דברי חכמי מצרים וכל פתרון חלומותיו, ולא ישרו כולם בעיני המלך. וידע המלך בחכמתו כי לא דיברו אליו נכונה, בכל דבריהם יחד. כי מאת ה' הייתה זאת לסכל דברי חכמי מצרים, למען מאת יוסף מן בית האסורים ולמען גדלו במצרים. וירא המלך כי אין דובר אליו נכונה בכל החכמים והחרטומים אשר למצרים, ויחר אף המלך מאוד וחמתו בערה בו. ויצו המלך ויוציאו כל החכמים וכל החרטומים מלפניו, ויצאו כולם בבושת וכלימה מלפני המלך. ויצו המלך, ויעבירו קול במצרים אשר ימותו כל החכמים וכל החרטומים אשר במצרים לא יחיה מהם איש. ויקומו שרי הטבחים אשר למלך וישלפו כולם איש חרבו, ויחלו להכות בחרטומי מצרים וחכמיה. ויהי אחרי כן ויבוא מירוד שר המשקים אשר למלך, וישתחווה למלך וישב לפניו. ויאמר שר המשקים אל המלך, יחי המלך לעולם ותגדל מלכותו בארץ. אתה קצפת על עבדך בימים ההם זה שנתיים ימים ותיתן אותי במשמר, אותי ואת שר האופים. ושם היה איתנו בבור עבד עברי אשר לשר הטבחים יוסף שמו, כי קצף עליו אדוניו ויתנהו שם בבית הסוהר וישרת אותנו שם. ויהי מימים בהיותנו במשמר ונחלמה חלומות בלילה אחד אני ושר האופים, איש כפתרון חלומו חלמנו. ונבוא ונגד לעבד ההוא בבוקר, ויפתור לנו את חלומותינו איש כחלומו פתר לנו על נכונה. ויהי כאשר פתר לנו כן היה הדבר, לא נפל מכל דבריו ארצה.

ועתה אדוני המלך אל תהרוג את כל אנשי מצרים חינם, כי הנה העבד ההוא עודנו אסור בבית שר הטבחים אדוניו בבית הסוהר. אם על המלך טוב ישלח אליו ויבוא לפניך, והוא יודיעך את פתרון החלום אשר חלמת על נכונה.

וישמע המלך דברי שר המשקים, ויצו המלך לבלתי המית את חכמי מצרים. ויצו המלך את עבדיו להביא את יוסף לפניו, ויאמר המלך אליהם אל תבהלוהו פן יבהל ולא ידע לדבר נכונה. וילכו עבדי המלך אל יוסף ויריצוהו מן הבור, ויגלחו לו עבדי המלך ויחלף את בגדי כלאו, ויבוא לפני המלך. והמלך יושב על כיסא מלכותו בלבוש מלכות, אפוד באפוד זהב. והפס אשר עליו נוצץ, והברקת והאודם והנופך מתלפדים. וכל אבני התפארת אשר בראש המלך מתלהטים, ויפלא יוסף מן המלך מאוד. והכיסא אשר יושב עליו המלך, מצופה זהב עם אבני השוהם ולו שבעים מעלות. ויהי משפטם בכל ארץ מצרים כל איש אשר יבוא לדבר אל המלך, והיה אם איש שר וחשוב בעיני המלך הוא ועלה אל המלך על הכיסא עד המעלה האחת ושלושים, וירד המלך על מעלת השישה ושלושים ודיבר עמו. ואם מיתר העם הוא ועלה עד שלוש המעלות, וירד המלך ברביעית ודיבר עמו. ויהי משפטם עוד, כל איש אשר יבין לדבר בכל שבעים הלשונות ועלה שבעים מעלות ועלה עולה ודיבר עד הגעתו לפני המלך. וכל איש אשר לא ישלים השבעים, יעלה אל המעלות כמספר אשר ידע ויבין לדבר. ומשפט מצרים היה בימים ההם אשר לא ימלוך עליהם איש, כי אם איש אשר ידע לדבר בשבעים לשון. ויהי כבוא יוסף לפני המלך וישתחו למלך ארצה, ויעל עד שלוש המעלות וישב במעלה השלישית. וירד המלך אליו, וישב במעלה הרביעית וידבר עם יוסף. ויאמר המלך אל יוסף, חלום חלמתי ופותר אין לפתור אותו על נכון. ואצווה היום ויבואו לפני כל חרטומי מצרים וכל חכמיה ואספר אליהם את חלומותיי, ואין פותר אותם לי על נכונה. ואחרי כן שמעתי עליך היום הזה כי חכם אתה, אשר תשמע כל חלום לפתור אותו על נכון. ויען יוסף את פרעה לאמור, יספר פרעה את חלומו אשר חלם הלא לאלוקים פתרונים. ויספר פרעה ליוסף את חלומותיו חלום הפרות וחלום השיבולים, ויכל המלך לדבר.

ורוח אלוקים לבשה את יוסף בעת ההיא לפני המלך, וידע כל הדברים אשר יבואו על המלך מהיום ההוא והלאה. וידע את פתרון חלום המלך על נכונה, וידבר לפני המלך. וימצא יוסף חן בעיני המלך, ויטה המלך את אזניו ואת לבו וישמע את כל דברי יוסף. ויאמר יוסף אל פרעה, אל יחשוב המלך כי שתי חלומות הן אך חלום אחד הוא. כי את אשר חפץ אלוקי השמים לעשות בכל הארץ, הראה את המלך בחלומו וזה פתרון חלומך על נכונה. שבע הפרות ושבע השיבולים הטובות שבע שנים הנה, ושבע הפרות ושבע השיבולים הרעות שבע שנים הנה, חלום אחד הוא. הנה שבע שנים באות, שבע גדול בכל הארץ. ואחרי כן יבואו שבע שני רעב אחריהן רעב כבד מאוד, ונשכח כל השבע ההוא מן הארץ וכלה הרעב את כל יושבי הארץ, חלום אחד חלם המלך. ועל השנות החלום אל המלך, כי נכון הדבר מאוד וממהר האלוקים לעשותו. ועתה איעצך נא עצה, ומלט את נפשך ואת נפש יושבי הארץ מרעת הרעב. אשר תבקש בכל מלכותיך איש נבון וחכם מאוד אשר ידע בכל דברי המלוכה, ותשיתהו לצאת ולבוא על כל ארץ מצרים. ויפקוד האיש ההוא אשר תשית על מצרים פקידים תחת ידו, ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות הבאות ויצברו בר וישימוהו באוצרות פקידיך. ושמרו את האוכל ההוא לשבע שני הרעב וימצא לך ולאנשיך ולכל ארצך, ולא תכרת אתה וכל ארצך ברעב. וגם כל יושבי ארצך יצוה ויקבצו איש איש מתבואת שדהו מכל אוכל שבע השנים הטובות ונתנו באוצרותיהם, וימצא להם בימי הרעב וחיו בו. זה פתרון חלומך על נכונה, וזאת העצה היעוצה למלט את נפשך ואת נפש כל עבדיך. ויען המלך ויאמר ליוסף, מי יאמר ומי יודע כי דבריך נכונה. ויאמר יוסף אל המלך, זה לך אות על כל דברי כי נכונים הם וכי עצתי טובה לך. הנה אישתך יושבת על המשבר ביום הזה, וילדה לך בן ושמחת בו. והיה בצאת הילד ממעי אמו ומת בנך בכורך אשר נולד לך זה שנתיים ימים, ונחמת בילד שיולד לך היום. ויכל יוסף לדבר את כל הדברים האלה אל המלך, וישתחו למלך ויצא.

ויהי כצאת יוסף מאת פני המלך, ותבואנה האותות האלה אשר דיבר יוסף אל המלך ביום ההוא. ותלד המלכה בן ביום ההוא, ויתבשר המלך בבנו וישמח. ויהי בצאת

המבשר מאת פני המלך, וימצאו עבדי המלך את בן המלך הבכור נופל ארצה מת. ותהי צעקה ומהומה בבית המלך, וישמע המלך ויאמר מה המהומה והצעקה אשר שמעתי בבית. ויגידו למלך כי מת בנו בכורו, אז ידע המלך כי כל דברי יוסף אשר דיבר אליו נכונה. וינחם המלך אל בנו בילד היולד לו ביום ההוא, כאשר דיבר אליו יוסף. אחר הדברים האלה ישלח המלך ויקבוץ את כל שריו ועבדיו וכל הפחות והפרתמים אשר למלך, ויבואו כולם לפני המלך. ויאמר אליהם המלך, הנה ראיתם ושמעתם את כל דברי האיש העברי וכל האותות אשר אמר כי באו, ולא נפל מכל דבריו אשר דיבר ארצה. ידעתי כי גם פתרון החלום אשר פתר נכונה הוא ובא יבוא, ועתה עוצו נא עצה ודעו מה תעשו ואיך תימלט הארץ מהרעב. בקשו נא וראו הנמצא כזה, אשר חכמה ודעת בלבו ואפקידהו בארץ. כי אתם שמעתם את העצה אשר יעץ האיש העברי על זאת, למלט בה את הארץ מהרעב. ואני ידעתי כי לא תימלט הארץ מהרעב, כי אם בעצת האיש העברי אשר יעץ אותי. ויענו כולם את המלך ויאמרו, טובה העצה אשר יעץ העברי על זה. ועתה אדוני המלך הנה כל ארצך בידך, את אשר ייטב בעיניך עשה. את אשר תחפוץ ואשר תדע בחכמתך אשר הוא חכם למלט את הארץ בחכמתו, הוא אשר יפקיד המלך תחת ידו על הארץ. ויאמר המלך אל כל השרים, אני אמרתי אחרי אשר הודיע אלוקים את האיש העברי את כל אשר דיבר, אין נבון וחכם כמוהו בכל הארץ. אם טוב בעיניכם אשיתהו על הארץ, כי הוא אשר ימלט את הארץ בכל חכמתו.

ויענו כל השרים את המלך ויאמרו, והלא כתוב בדתי מצרים ולא יעבור אשר לא ימלוך איש במצרים ולא משנה למלך כי אם היודע בכל לשון בני האדם. ועתה אדוני המלך הנה האיש העברי זה לא ידבר כי אם לשון עברית, ואיך יהיה עלינו למשנה איש אשר לא ישע גם את לשוננו. אך שלח נא אליו ויבוא לפניך ונסה נא אותו בכל דבר, וכאשר תראה תעשה. ויאמר המלך להעשות כן למחר וטוב הדבר אשר דיברתם, ויצאו כל השרים מלפני המלך ביום ההוא. ויהי בלילה ההוא וישלח ה' מלאך אחד ממלאכיו המשרתים לפניו, ויבוא ארץ מצרים אל יוסף. ויעמוד מלאך ה' על יוסף והנה יוסף שוכב במשכב הלילה בבית אדוניו בבור, כי השיבהו אדוניו אל הבור מפני

אישתו. ויעירהו המלאך משנתו, ויקם יוסף ויעמוד על רגליו והנה מלאך ה' עומד לנגדו. וידבר מלאך ה' את יוסף וילמדהו כל לשון האדם בלילה ההוא, ויקרא את שמו יהוסף. וילך מלאך ה' מאתו, ויוסף שב וישכב במשכבו ויתמה יוסף על המראה אשר ראה. ויהי בבוקר וישלח המלך אל שריו ועבדיו, ויבואו כולם וישבו לפני המלך. ויצו המלך להביא את יוסף, וילכו עבדי המלך ויביאו את יוסף לפני פרעה, ויצו המלך ויעל יוסף על מעלות הכיסא וידבר יוסף אל המלך בכל הלשונות. ויעל יוסף עלה ודיבר אך המלך עד הגעתו לפני המלך במעלת השבעים, וישב לפני המלך. וישמח המלך על יוסף מאוד, וכל השרים אשר למלך שמחו מאוד עם המלך בשמעם את כל דברי יוסף. וייטב הדבר בעיני המלך והשרים, להפקיד את יוסף למשנה למלך על כל ארץ מצרים. וידבר המלך אל יוסף לאמור, אתה יעצת לי עצה להפקיד בכל ארץ מצרים איש חכם למלט בחכמתו את הארץ מהרעב. ועתה אחרי הודיע אותך את כל זאת ואת כל הדברים אשר דיברת, אין חכם ונבון כמוך בכל הארץ. ולא יקרא שמך עוד יוסף כי אם צפנת פענח יהיה שמך, אתה תהיה לי למשנה ועל פיך יהיו כל דברי מלכותי ועל דבריך יצאו ויבואו עמי. גם מתחת ידך יקחו עבדיי ושריי את חוקם אשר ינתן להם מדי חודש בחודשו ולך ישתחוו כל אנשי הארץ, רק בכיסא אשר לי אגדל ממך.

ויסר המלך את טבעתו מעל ידו, ויתן אותה על יד יוסף. וילבש המלך את יוסף לבוש מלכות ויתן עטרת זהב על ראשו, וישם רביד זהב על צווארו. ויצו המלך את עבדיו וירכיבו את יוסף במרכבת השנית אשר למלך, ההולכת ממול מרכבת המלך. וירכיבוהו על סוס עצום וגדול מאוד מסוסי המלך, ויוליכוהו ברחוב כל ארץ מצרים. ויצו המלך, ויצאו עם יוסף כל המשחקים במצלצלים ובכינורות וכל כלי זמר. ואלף תופים ואלף מחולות, גם הלכו אחריו. וחמשת אלפי איש בחרבותיהם שלופות בידיהם מתלהטים, וילכו הלוך ושחק לפני יוסף. ועשרים אלף איש מגדולי המלך אזורים באזור עור מצופה זהב הולכים לימין יוסף, ועשרים אלף לשמאלו. וכל הנשים והנערות עלו על הגגות ותצבנה ברחובות משחקות ושמחות ביוסף, ותראינה בתואר יוסף וביופיו. ועל אנשי המלך הולכים לפניו ולאחריו ומקטרים בכל הדרך בלבונה

ובקדה ובכל הריח הטוב, ומפזרים בכל הדרך מור ואהלות לפני יוסף. ועשרים איש קוראים לפניו בכל הארץ בקול גדול הלוך וקרוא כדברים האלה. הראיתם את האיש הזה אשר בחר בו המלך למשה וכל דברי המלוכה על פיו יהיו. ואשר ימרה את פיו ואשר לא ישתחווה לו ארצה יומת, כי מרד במלך ובמשנהו. וככלות הקוראים לדבר והשתחוו כל מצרים ליוסף ארצה ויאמרו, יחי המלך גם יחי המשנה. וכל יושבי מצרים ישתחוו כולם על הדרך הלוך וקרוא הקוראים וישתחוות, ושמחים בכל תוף ומחול ונבל לפני יוסף. וישא יוסף את עיניו אל השמים מעל הסוס ויקרא ויאמר, ברוך מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך. ויעבור יוסף עם עבדי פרעה וכל שריו בכל ארץ מצרים ויראוהו את כל ארץ מצרים ואת כל אוצרות המלך, וישב יוסף ויבוא לפני פרעה ביום ההוא. ויתן המלך ליוסף אחוזה בארץ מצרים, אחוזת שדות וכרמים. ויתן המלך ליוסף שלושת אלפים ככרי כסף ואלף ככרי זהב ואבני שוהם ובדולח, ומתנות רבות.

ויהי ממחרת ויצא המלך לכל מצרים להביא אל יוסף מנחות ומתנות, וכל אשר ימרה את פי המלך יומת. ויעשו במה גדול. ברחוב העיר ויפרשו שם בגדים, והיה כל המביא אל יוסף דבר יתן אל הבמה ההיא. וישליכו כל מצרים על הבמה ההיא איש נזם זהב אחד ואיש קשיטה אחת וטבעות עגולים וכל כלי מעשה וזהב וכסף ואבני שוהם ובדולח נתנו על הבמה ההיא, איש אשר נמצא בידו נתן. ויקח יוסף את כל אלה, וישם באוצרותיו. וכל השרים והפרתמים אשר למלך מגדלים את יוסף ויתנו לן גם הם מתנות רבות, בראותם כי בחר בו המלך למשנה. וישלח המלך אל פוטיפרע בן אחירם כהן און, ויקח את אוסנת בתו הקטנה ויתן אותה אל יוסף לאישה. והנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא ידעה, ויקח יוסף אותה לו לאישה. ויאמר המלך אל יוסף, אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו לצאת ולבוא על עמי בכל ארץ מצרים. ויוסף בן שלושים שנה בעמדו לפני פרעה, ויצא יוסף מלפני המלך ויהי למשנה המלך במצרים. ויתן המלך ליוסף מאה עבדים לשרתו בביתו, וגם יוסף שלח וקנה עבדים רבים ויהיו בבית יוסף. אז בנה לו יוסף בית גדול מאוד כבתי המלכים, לפני חצר בית המלך. ויעש בבית היכל גדול נחמד למראה מאוד וטוב למושבו, שלוש

שנים עשה יוסף את כל ביתו. ויעש לו יוסף כיסא נחמד מאוד מזהב וכסף לרוב, וירצפהו באבני שוהם ובדולח. ויעש בו תבנית כל ארץ מצרים, ותבנית יאור מצרים ומשקה את כל ארץ מצרים. וישב יוסף לבטח בביתו על כסאו אשר עשה לו, ויוסף ה' ליוסף חכמה על חכמתו. וכל יושבי מצרים ועבדי פרעה ושריו אהבו את יוסף מאוד, כי מאת ה' היה הדבר הזה ליוסף. ויהי ה' את יוסף ויגדל מאוד הולך וגדל, ויהי שומעו בכל הארץ. ויהי ליוסף חיל עושה מלחמה יוצאי צבא לגדוד מספר ארבעת אלפים ושש מאות איש עושי מלחמה בכח חיל, לעזור למלך וליוסף על האויב. לבד משרי המלך ועבדיו ויושבי מצרים, אין מספר להם. ויתן יוסף לגיבוריו ולכל צבאיו מגנים ורמחים וכובעים ושריונות ואבני קלעים.

בעת ההיא באו בני תרשיש על כל בני ישמעאל וילחמו בם, וישוסו בני תרשיש את בני ישמעאל ימים רבים. ובני ישמעאל היו מתי מספר בימים ההם, ולא יכלו על כל בני תרשיש ויצא להם מאוד. וישלחו כל זקני ישמעאל ספר אל מלך מצרים לאמור. שלח נא לעבדיך שרים וצבא לעזור אותנו ונלחמה בבני תרשיש, כי כלונו מאוד זה ימים רבים. וישלח פרעה את יוסף ואת הגיבורים ואת הצבא אשר איתו וגיבורים מבית המלך, וילכו ארץ החוילה אל בני ישמעאל לעזור אותם להלחם בבני תרשיש. וילחמו בני ישמעאל את בני תרשיש, ויך יוסף את את התרשישים וילכוד את כל ארצם וישבו בה מבני ישמעאל עד היום הזה. ויהי כאשר נלכדה ארץ תרשיש, ויברחו כל התרשישים ויבואו בגבול בני יון אחיהם. ויוסף וכל הגיבורים וכל הצבא אשר לו שבו מצרימה, לא נפקד מהם איש. ויהי לתקופת השנה בשנה השנית למלוך יוסף על מצרים, ויתן ה' שובע גדול בכל הארץ, שבע שנים כאשר דיבר יוסף. כי ברך ה' את כל תבואות הארץ בימים ההם שבע שנים, ויאכלו וישבעו מאוד. ויפקד יוסף פקידים בעת ההיא תחת ידו ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות, ויצברו בר שנה שנ וישימוהו באוצרות יוסף. והיה בכל עת אשר יקבצו את האוכל, וציווה יוסף והביאו את הבר בשיבולים והביא עמו עפר שדהו לבלתי יפסיד. ויעש יוסף כדבר הזה שנה. ויצבור בר כחול הים הרבה מאוד כי אין מספר לאוצרותיו, כי לא יכלו לספור מרוב. וגם יושבי מצרים אספו אוכל באוצרותיהם הרבה מאוד מכל אוכל

שבע השנים הטובות, אך לא עשו לו כאשר עשה יוסף. ויהי כל האוכל אשר אספו יוסף וכל מצרים בשבע שני השבע לפיקדון לארץ באוצרות, לשבע שני הרעב למחיית כל הארץ. וימלאו כל יושבי מצרים איש אוצרו ואיש מטמונו, בר למחייתם ברעב. ויתן יוסף את כל האוכל אשר אסף, בכל ערי מצרים. ויסתום את כל האוצרות, וישם שומרים עליהם. אוסנת בת פוטיפרע אשת יוסף ילדה לו שני בנים, את מנשה ואת אפריים. ויוסף בן שלושים וארבע שנים, בלדת אותם.

ויגדלו הנערים וילכו בדרכי ה' ובמוסרו, לא סרו מן הדרך אשר למדם אביהם ימין ושמאל. ויהי ה' את הנערים, ויגדלו ויבינו וישכילו בכל חכמה ובכל דברי המלוכה. וכל שרי המלך וגדולי יושבי מצרים מנשאים את הנערים, ויגדלו בקרב בני המלך. ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בכל הארץ. ותבואנה אחריהם שבע שני הרעב כאשר אמר יוסף, ויהי רעב בכל הארץ. ויראו כל מצרים כי החל הרעב להיות בארץ מצרים, ויפתחו כל מצרים את כל אוצרות הבר אשר להם כי חזק עליהם הרעב. וימצאו את כל האוכל אשר באוצרותיהם מלא סס ועש, ולא יצליח לאכול. ויחזק הרעב בכל הארץ ויבואו כל יושבי מצרים ויצעקו לפני פרעה, כי כבד עליהם הרעב. ויאמרו אל פרעה, תנה לעבדיך אוכל ולמה נמות לעיניך ברעב גם אנחנו גם טפינו. ויען אותם פרעה לאמור, ולמה תצעקו אליי והלא כל שבע שני השבע ציווה יוסף לצבור בר לשני הרעב, ולמה לא שמעתם בקולו. ויענו המצרים את המלך, חי נפשך אדוני כי כל אשר דיבר יוסף כן עשו עבדיך. כי גם עבדיך אספו כל אוכל שדותיהם בשני השבע ונתנוהו באוצרות, עד היום הזה. ויחזק הרעב על עבדיך ונפתחה את אוצרותינו, והנה כל אוכלינו מלא עש וסס ולא יצליח לאכול. ויהי כשמוע המלך את כל אשר קרה ליושבי מצריים, ויירא מאוד המלך מפני הרעב ויבהל מאוד. ויען המלך את אנשי מצרים לאמור, אחרי אשר קרה לכם את כל אלה לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו לא תאמרו את פיו. וילכו כל מצרים ויבואו אל יוסף ויאמרו אליו, תנה לנו אוכל ולמה נמות ברעב נגדך. כי אנחנו אספנו את תבואתינו בשבע השנים כאשר ראית, ונשם אותם באוצר וכזה וכזה קרה לנו. ויהי כשמוע יוסף את כל דברי מצרים ואת אשר קרה להם, ויפתח יוסף את כל אוצרות האוכל אשר לו וישבור

למצרים. והרעה היה על פני כל הארץ ויהי רעב בכל הארצות, ובארץ מצרים היה אוכל לשבור. וכל יושבי מצרים באו אל יוסף לשבור אוכל כי חזק עליהם הרעב וכל אוכלם הופסד, וישבור יוסף לכל מצרים יום יום. וישמעו כל יושבי ארץ כנען ופלשתים ועבר הירדן ובני קדם וכל ערי הארץ הקרובים והרחוקים כי יש שבר במצרים, ויבואו כולם מצרימה לשבור בר כי חזק עליהם הרעב.

ויפתח יוסף את אוצרות האוכל וישם עליהם פקידים, ויעמדו וישברו לכל הבאים יום יום. וידע יוסף כי גם אחיו יבואו מצרימה לשבור אוכל, כי חזק הרעב על כל הארץ. ויצו יוסף את כל אנשיו, ויעבירו קול בכל מצרים לאמור. מטעם המלך והמשנה וגדוליהם איש איש אשר יחפוץ לשבור בר במצרים, אל ישלח עבדיו אל מצרים לשבור כי אם בניו. וגם כל איש מצרי או כנעני אשר יבוא מכל הארצות לשבור בר במצרים והלך ומכרו בכל הארץ, יומת. כי לא ישבור כל איש, כי אם מחיית ביתו. וגם כל איש אשר ינהג שתיים או שלוש בהמות יומת, כי לא ינהג אדם כי אם בהמתו. וישם יוסף שומרים בשערי מצרים, ויצום לאמור. כל איש אשר יבוא לשבור אוכל אל תתנוהו לבוא, עד כותבו שמו ושם אביו ושם אבי אביו. ואשר תכתבו בכל יום ושלחתם את שמותם אליי בערב, וידעתי את שמותם. ויפקד יוסף פקידים בכל מצרים, ויצום לעשות את על הדברים האלה. ויוסף עשה את כל השברים האלה וכל החוקים, למען אשר ידע ההוא אחיו מצרימה לשבור אוכל. ובכל יום ויום יעבירו אנשי יוסף קול במצרים בכל הדברים האלה והחוקים, אשר ציווה יוסף. וישמעו כל יושבי ארץ מזרח ומערב וכל הארץ, את החוקים וכל הדברים אשר שם יוסף במצרים. ויבואו כל יושבי קצוות הארץ, וישברו בר במצרים יום יום וילכו לדרכם. וכל שוערי מצרים עושים את כל אשר ציווה יוסף, ויהי כל הבא מצרימה לשבור אוכל וכתבו השוערים את שמותם ואת שמות אבותם והביאו לפני יוסף בערב יום יום. וישמע יעקב אחרי כן כי יש שבר במצרים ויקרא אל בניו ללכת מצרימה לשבור בר, כי חזק גם עליהם הרעב. ויקרא יעקב אל בניו ויאמר, הנה שמעתי כי יש שבר במצרים וכל הארץ הולכים שמה לשבור. ועתה למה תראו את נפשכם שבעים לפני כל הארץ,

רדו גם אתם מצרימה ושברו לנו מעט אוכל בתוך הבאים ונחיה ולא נמות. וישמעו בני יעקב בקול אביהם, ויקומו לרדת מצרימה לשבור אוכל בתוך הבאים.
ויצו אותם יעקב אביהם לאמור, עבורכם העירה אל תבואו יחד בשער אחד מפני יושבי הארץ. ויצאו בני יעקב וילכו מצרימה, ויעשו בני יעקב ככל אשר ציום אביהם. ואת בנימין לא שלח יעקב כי אמר פן יקראהו אסון בדרך, וילכו מבני יעקב עשרה. ויהי בלכת עשרת בני יעקב בדרך, וינחמו על יוסף בכל אשר עשו לו. ויאמרו איש אל אחיו לאמור, ידענו כי יוסף אחינו ירד למצרים ועתה נבקשהו כשנלך לשם. ויהיה אם מצאנוהו ולקחנוהו מאדוניו בפדיון ואם אין, בחזקה ומתנו עליו. וישמעו בני יעקב לדבר, הזה ויתחזקו בלבם על יוסף להצילו מיד אדוניו וילכו בני יעקב מצרימה. ויהי בקרבם מצרימה ויתפרדו איש מעל אחיו, ויבואו בעשר שערי מצרימה. והשוטרים כתבו את שמותם ביום ההוא, ויביאו אל יוסף בערב. ויקרא יוסף את השמות מיד שוערי העיר, וימצא את אחיו באו מעשר שערי העיר. ויצו יוסף בעת ההיא, ויעבירו קול במצרים לאמור. לכם שומרי כל האוצרות, סגרו כל אוצרות הבר ולא תשאירו פתוח כי אם אחד לשבור ממנו כל הבאים. ויעשו כל פקידי יוסף כן בעת ההיא, ויסתמו על האוצרות ולא הותירו כי אם אחד פתוח. ויתן יוסף את שמות אחיו כתובים לאשר על האוצר הפתוח ויאמר אליו, כל אשר יבוא אליך לשבור בר תשאל את שמו. והיה בבוא אליך השמות האלה ותפשתם ושלחתם אליי, ויעש כן. ובני יעקב כאשר באו אל תוך העיר ויתקבצו יחד בתוך העיר לבקש את יוסף, טרם ישברו להם אוכל. וילכו להם אל חומות הזונות, ויבקשו את יוסף בחומות הזונות שלושת ימים. כי אמרו כי יוסף החומות הזונות יבוא, כי יוסף יפה תואר ויפה מראה מאוד. ויבקשו בני יעקב בחומות ההם שלושת ימים, ולא מצאו. והאיש אשר על האוצר הפתוח ביקש את השמות ההם אשר נתן לו יוסף, ולא מצא. וישלח אל יוסף לאמור, זה שלושת ימים לא באו אליי האנשים ההם אשר נתת לי שמותם. וישלח יוסף עבדים לבקש את האנשים בכל מצרים, להביאם לפני יוסף. וילכו עבדי יוסף ויבקשו במצרים ולא מצאו, וילכו גושנה ואין וילכו רעמסס ולא מצאו. ויבואו אל יוסף ויאמרו, ביקשנו בכל הארץ עד עיר רעמסס ולא מצאנו.

ויוסף עוד יוסף וישלח שישה עבדים לבקש את אחיו, וילכו ויתפזרו בארבע פינות העיר. וילכו ארבעה עבדים בית הזונות, וימצאו את עשרת האנשים שמה מבקשים את אחיהם. ויקחום ארבעת האנשים ההם ויביאום לפני יוסף, ויבואו בני יעקב ביתה יוסף וישתחוו לו אפיים ארצה. ויוסף יושב בהיכלו על כסאו מחובש בבגדי בוץ וארגמן ובראשו עטרת זהב גדולה, וכל הגיבורים יושבים סביביו. ויראו בני יעקב את יוסף, ויפלא בעיניהם מאוד תוארו וטוב יופיו והדר פניו, וישתחוו לו עוד אפיים ארצה. וירא יוסף את אחיו ויכירם והם לא הכירוהו, כי גדל יוסף מאוד בעיניהם על כן לא הכירו אותו. וידבר יוסף אליהם לאמור, מאין באתם. ויענו כולם ויאמרו, מארץ כנען באו עבדיך לשבור אוכל כי חזק הרעב בכל הארץ. וישמעו עבדיך כי יש שבר במצרים ויבואו עבדיך בתוך הבאים, לשבור בר למחייתנו. ויען יוסף אותם לאמור, ואם באתם לשבור אוכל כאשר אמרתם למה תבואו בעשר שערי העיר, אין זה כי אם לחפור את כל הארץ באתם. ויענו כולם יחד את יוסף ויאמרו, לא אדוני כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים כי לשבור אוכל באנו. כי כל עבדיך אחים בני איש אחד בארץ כנען, ויצוה עלינו אבינו לאמור בבואכם העירה אל תבואו יחד בשער אלד מפני יושבי הארץ. ויען אותם יוסף עוד ויאמר, הוא הדבר אשר דיברתי אליכם לחפור את כל הארץ באתם, על כן באתם כולכם בעשר שערי העיר לראות את ערות הארץ. הלא כל בא לשבור ישבור והולך לדרכו, ואתם שלושת ימים היום לכם בארץ ומה תעשו בחומות הזונות אשר הייתם שם זה שלושת ימים הלא כי מרגלים יעשו כאלה. ויאמרו אל יוסף, חלילה לאדוני מדבר הדבר הזה כי אנחנו שנים עשר אחים בני יעקב אבינו בארץ כנען בן יצחק בן אברהם העברי. והנה הקטן את אבינו היום בארץ כנען, והאחד איננו כי נאבד מאתנו. ונאמר אולי בארץ הזאת הוא, ונבקש בכל מצרים ונבוא גם בבתי הזונות לבקש אותו שם. ויאמר אליהם יוסף, והלא ביקשתם אותו בכל הארץ עד לא נשאר לכם כי אם במצרים לבקש אותו בה.

וגם מה אשר יעשה אחיכם בבתי הזונות אף אם הוא במצרים, הלא אמרתם כי מבני יצחק בן אברהם אתם ומה יעשו בני יעקב בבתי הזונות. ויאמרו אליו, כי שמענו אשר גנבוהו הישמעאלים מאיתנו, ויוגד לנו כי מכרו אותו מצרימה. ועבדך אחינו יפה

תואר ומראה מאוד ונאמר איננו כי אם בבתי הזונות, על כן הלכו שם עבדיך לבקשו ולפדותו. ויען אותם יוסף עוד לאמור הלא שקר תאמרו וכזב תדברו בנפשכם לאמור בניר אברהם אתם, חי פרעה כי מרגלים אתם על כן באתם בבתי הזונות לבלתי דעת איש בכם. ויאמרו לו עוד לא אדוני כי הלוך הלכו שם לבקש את אחינו ולפדותו, כאשר דיברנו אל אדוני. ויאמר אליהם יוסף, והנה אם מצאתם אותו וביקש מכם אדוניו מחיר רב התתנוהו בו, ויאמרו ניתן. ויאמר אליהם, ואם לא יחפוץ אדוניו לתתו במחיר רב מה תעשו להם עליו. ויענוהו לאמור, ואם לא יתנוהו והרגנו אותו ולקחנו את אחינו והלכנו. ויאמר אליהם יוסף, הוא הדבר אשר דיברתי אליכם מרגלים אתם, כי להרוג את יושבי הארץ באתם. כי שמענו אשר שניים מאחיכם הכו את כל יושבי שכם בארץ כנען בעבור אחותיכם, ותבואו לעשות גם במצרים על אחיכם כדבר הזה. אך בזאת אדע כי כנים אתם, אם תשלחו מכם אחד לקחת את אחיכם הקטן מאת אביכם ולהביאו אליי הנה. והיה בעשותכם הדבר הזה, ואדעה כי כנים אתם. ויקרא יוסף אל שבעים גיבורים מגיבוריו ויאמר אליהם, קחו את האנשים האלה והבאתם אותם אל משמר. ויקחו הגיבורים את עשרת האנשים ויחזיקו בם ויתנום במשמר, ויהיו במשמר שלושת ימים. ויהי ביום השלישי ויוציאם יוסף מהמשמר ויאמר אליהם, זאת עשו לכם אם כנים אתם וחייתם. אחיכם אחד יאסר במשמר, ואתם לכו הביאו שבר בתיכם ארצה כנען. ולקחתם את אחיכם הקטן והבאתם אליי הנה, ואדעה כי כנים אתם כאשר תעשו הדבר הזה. ויצא יוסף מעליהם ויבוא החדרה ויבך בכי גדול, כי נכמרו רחמיו אליהם. וירחץ פניו ויצא אליהם, ויקח מאיתם את שמעון ויאמר לאסרו. ולא אבה שמעון לעשות כן כי היה גיבור חיל מאוד, ולא יכול יוסף לאסרו.

ויקרא יוסף אל גיבוריו, ויבואו לפניו שבעים איש גיבורי חיל וחרבותם שלופות בידם, ויבהלו כל בני יעקב מהם. ויאמר אליהם יוסף, תפשו את האיש הזה ואסרתם אותו בבית הסוהר עד בוא אחיו אליו. וימהרו גיבורי יוסף, ויחזיקו בשמעון לאסור אותו. ויצעק עליהם שמעון צעקה גדולה מאוד ומרה, ותשמע הצעקה למרחוק. ויבהלו כל גיבורי יוסף מקול הצעקה, ויפלו על פניהם ויראו מאוד וינוסו להם. וגם כל האנשים

אשר היו את יוסף נסו, כי יראו מאוד לנפשותם וישאר אך יוסף ומנשה בנו שם. וירא מנשה בן יוסף את גבורת שמעון, ויחר אפו מאוד. ויקם מנשה בן יוסף ויגש אל שמעון, ויכה מנשה את שמעון באגרופו מכה רבה בעורפו וינח שמעון מחמתו. ויאחז מנשה בשמעון ויחזק בו ויאסור אותו וידחהו אל בית הכלא, ויתמהו כל בני יעקב ממעשה הנער. ויאמר שמעון אל אחיו, איש מכם אל יאמר כי מכת מצרי זאת אין זאת כי אם מכת בית אבי. ויצו יוסף אחרי כן ויקרא לאשר על האוצר למלאות את כליהם בר כאשר יוכלון שאת ולתת איש כספו בשקו ולתת להם צדה לדרך, ויעש להם כן. ויצו אותם יוסף לאמור, השמרו לכם פן תמרו את פי ולא תביאו את אחיכם כאשר דיברתי לכם. והיה כאשר תביאו את אחיכם אליי הנה, וידעתי כי כנים אתם ואת הארץ תסחרו. והשיבותי לכם את אחיכם, ושבתם לשלום אל אביכם. ויענו כולם ויאמרו, כאשר דיבר אדוני כן נעשה וישתחוו לו ארצה. וישאו איש שברו על חמורו, ויצאו ללכת ארצה כנען אל אביהם. ויבואו אל המלון ויפתח לוי את שקו לתת מספוא לחמורו, וירא והנה כספו במשקלו עודנו באמתחתו. ויירא האיש מאוד ויאמר אל אחיו, הושב כספי והנה הוא באמתחתי וייראו האנשים מאוד ויאמרו מה זאת עשה אלוקים לנו. ויאמרו כולם ואיה חסדי ה' את אבותינו את אברהם יצחק ויעקב אבינו, כן נתננו ה' היום ביד מלך מצרים להתעולל עלינו. ויאמר אליהם יהודה, הלא אשמים אנחנו וחטאים לפני ה' אלוקינו במוכרינו את אחינו בשרנו ולמה תאמרו איה חסדי ה' את אבותינו. ויאמר אליהם ראובן, הלא אמור אמרתי אליכם אל תחטאו בילד ולא שמעתם לי. כי דמו דרש אלוקים ממנו, ואיך תאמרו איה חסדי ה' את אבותינו ואתם חטאתם לו.

וילינו במקום ההוא וישכימו בבוקר, וישאו את שברם על חמוריהם וינהגו אותם וילכו ויבואו ארצה כנען בית אביהם. ויצא יעקב וביתו לקראת בניו וירא יעקב, והנה אין שמעון אחיהם איתם. ויאמר יעקב אל בניו איפה שמעון אחיכם אשר לא ראיתיו איתכם, ויגידו לו בניו את כל הקורות אותם במצרים. ויבואו בתיהם ויפתחו איש את שקו ויראו והנה איש צרור כספו בשקו, וייראו מאוד מזה המה ואביהם. ויאמר אליהם יעקב, מה זאת עשיתם לי שלוח שלחתי אליכם את יוסף אחיכם לדרוש את

שלומכם ותאמרו לי חיה רעה אכלתהו. וילך שמעון איתכם לשבור אוכל ותאמרו, מלך מצרים אסר אותו בכלא. ואת בנימין תאמרו לקחת להמית גם אותו, והורדתם את שיבתי ביגון שאולה על בנימין ויוסף אחיו. עתה לא ירד בני איתכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר, וקרהו אסון בדרך אשר תלכו בה כאשר קרה לאחיו. ויאמר ראובן אל אביו, את שני בניי תמית אם לא אביא לפניך את בנך והצגתיו לפניך. ויאמר יעקב אל בניו, שבו לכם ואל תרדו מצרימה כי לא ירד בני איתכם מצרימה ולא ימות כאחיו. ויאמר אליהם יהודה, חדלו נא לכם ממנו עד כלות לו את השבר והוא יאמר הורידו את אחיכם כי ימצא את נפשו ברעב ואת נפש ביתו. והרעב היה כבד בכל הארץ בימים ההם, וכל אנשי הארץ הולכים ובאים מצרים לשבור אוכל כי חזק עליהם הרעב מאוד. וישבו בני יעקב בארץ כנען ימים ושני חודשים, עד כלות להם את השבר. ויהי כאשר כלו לאכול את השבר ותרעב נפשם מאוד, כל בית יעקב. ויבואו ילדי בני יעקב יחד ויגשו אל יעקב ויסובבו אותו כולם ויאמרו לו, תנה לנו לחם ולמה נמות כולנו ברעב נגדך.

וישמע יעקב את דברי ילדי בניו, ויבך בכי גדול ויכמרו רחמיו אליהם. ויקרא יעקב אל בניו, ויבואו כולם וישבו לפניו. ויאמר אליהם יעקב, הלא ראיתם כי בניכם בוכים עליי היום תנה לנו לחם, ואין. עתה שובו שברו לנו מעט אוכל. ויען יהודה ויאמר אל אביו, אם ישך משלח את אחי ואיתנו נרדה ונשברה לך אוכל. ואם אינך משלחו לא נרד, יען כי מלך מצרים העד העיד עלינו לא תראו פניי בלתי אחיכם איתכם. כי מלך מצרים מלך אדיר וחזק הוא, והיה אם הלכנו אליו בלתי אחינו ומתנו כולנו. הלא ידעת אם לא שמעת כי המלך ההוא גיבור וחכם מאוד, ואין כמוהו בכל הארץ. הנה ראינו את כל מלכי הארץ, ולא ראינו כמלך ההוא מלך מצרים. הלא אין גדול כאבימלך מלך פלשתים מכל מלכי הארץ ומלך מצרים גדול ועצום ממנו, ולא יהיה לו אבימלך כאחד שריו. לו ראית אבי את היכלו ואת כסאו, ואת כל עבדיו העומדים לפניו. לו ראית המלך ההוא בשבתו על כסאו ביופיו ובתוארו, מלובש בבגדי מלכות ועטרת זהב גדולה על ראשו. לו ראית ההוד וההדר אשר נתן לו אלוקים, כי אין כמוהו בכל הארץ. לו ראית אבי החכמה והתבונה והדעת, אשר נתן אלוקים בלבו. הראית

אל קולו הנעים בדברו אלינו. לא ידענו אבי מי הודיעו את שמותינו ואת כל אשר קרה לנו, וישאל גם עליך לאמור העוד אביכם חי השלום לו. לו ראית את כל דברי מלכות מצרים, על פיו יצא ועל פיו יבוא ואין שואל בפרעה אדוניו. לו ראית את פחדו ואת אימתו על כל מצרים. וגם אנחנו בצאתנו מלפניו ונאמר לעשות למצרים כיתר ערי האמורי ויחר אפינו מאוד על כל דבריו אשר דיבר, לתתנו מרגלים. והיה בבואנו עוד לפניו ונפלה אימתו עלינו יחד, ואין איש יוכל לדבר אליו דבר קטון או גדול. ועתה אבינו שלח נא את הנער איתנו ונרדה ונשברה לך אוכל למחייתנו, ולא נמות ברעב. ויאמר יעקב, למה הרעותם לי להגיד למלך כי יש לכם אח מה הדבר אשר עשיתם. ויאמר יהודה אל יעקב אביו, תנה הנער בידי ונקומה ונרדה מצרימה ונשברה אוכל ונבוא. והיה בבואנו ואין הנער איתנו, וחטאתי לך כל הימים.

הראית את כל ילדינו הקטנים בוכים עליך ברעב ואין לאל ידיך, עתה יכמרו נא רחמיך עליהם ושלחה את אחינו איתנו והלכנו. ואיה חסד ה' את אבותינו איתך, אשר תאמר כי מלך מצרים יקח את בנך. חי ה' לו אמות עליו עד הביאותיו והצגתיו לפניך. אך התפלל נא בעדינו אל ה' אלוקינו ויעשה איתנו חסד לתננו לחן ולחסד לפני מלך מצרים ואנשיו, כי לולי התמהמנו כי עתה שבנו זה פעמיים אליך עם בניך. ויאמר יעקב אל בניו, בה' אלוקיי אבטח אשר יציל אתכם ונתן אתכם לחם בעיני מלך מצרים ובעיני כל אנשיו. ועתה קומו ולכו אל האיש וקחו לו בידכם מנחה מן הנמצא בארץ הזאת, והביאו לפניו. ואל ש-די יתן לכם רחמים לפניו, ושלח לכם את בנימין ואת שמעון אחיכם. ויקומו כל האנשים ויקחו את בנימין אחיהם ומנחה גדולה מזמרת ארץ כנען לקחו בידם, וגם משנה כסף לקחו. ויצו יעקב את בניו מאוד על בנימין, השמרו בו בדרך אשר תלכו בה ואל תתפרדו מעמו גם בדרך גם במצרים. ויקם יעקב מאת בניו ויפרוש כפיו ויתפלל אל ה' בעד בניו לאמור, ה' אלוקי השמים ואלוקי הארץ זכור לאברהם אבינו את בריתך אותו וזכור ליצחק אבי ועשה חסד עם בניי, ואל תתנם ביד מלך מצרים. עשה נא אלוקיי למען רחמיך ופדה את כל בניי והצילם מיד מצרים, וישלחו להם את שני אחיהם. וגם כל נשי בני יעקב וילדיהם נשאו כולם את עיניהם השמימה, ויבכו כולם אל ה' ויצעקו להציל את אבותם מכף

מלך מצרים. ויכתוב יעקב ספר אל מלך מצרים ויתנה ביד יהודה וביד בניו, אל מלך מצרים לאמור. מאת עבדך יעקב בן יצחק בן אברהם העברי נשיא אלוקים אל המלך האדיר והחכם צפנת פענח מלך מצרים שלום, ידוע יהיה לאדוני מלך מצרים כי חזק עלינו הרעב בארץ כנען ושלחתי אליך בניי לשבור לנו מעט אוכל מאיתך למחייתנו. כי אני סבבוני בשבעים נפש בניי ואני זקן מאוד, אינני רואה בעיניי כי כבדו מזוקן מאוד. וגם בוכה בכל יום תמיד על בני יוסף אשר נאבד מלפניי, ואצווה את בניי אשר לא יבואו יחד בשערי העיר בבואם מצרימה מפני יושבי הארץ. וגם כי ציויתים להתהלך במצרים ולבקש את בני יוסף אולי ימצאוהו שמה,ויעשו כן. ותתנם אתה כמרגלים את הארץ.

הלא שמענו עליך כי אתה חכם ונבון מאוד, הלא תראה את פניהם, איך יהיו מרגלים. עם כי שמע ואשר פתרת אתה את חלום פרעה ותודיעהו ברעב הזה טרם יבוא ותדבר אליו נכונה, ואיך לא תדע בחוכמתך את בניי המרגלים הם אם לא. ועתה אדוני המלך, הנה שלחתי לפניך את בנימים בני כאשר דיברת אל בניי, אחלה נא את פניך אשר תשים עינך עליו עד השיבותיו אליי בשלום עם אחיו. והלא ידעת אם לא שמעת את אשר עשה אלוקינו לפרעה בקחתו את שרה אמי, ואשר עשה לאבימלך מלך פלשתים עליה. וגם את אשר עשה אברהם אבינו לתשעה מלכי עילם, אשר המית את כולם במתי מספר אנשים אשר היו איתו. וגם את אשר עשו שמעון ולוי שני בניי לשמונה ערי האמורי אשר החריבו אתהן, בעבור דינה אחותם. ואף בעבור בנימין אחיהם אשר התנחמו בו על יוסף אחיו, מה יעשו עליו בראותם כי תגבר יד אחד העם עליהם בעבורו. הלא ידעת מלך מצרים כי גבורת אלוקינו איתנו, וגם שומע אלוקינו את תפילתינו תמיד כי לא יעזבנו כל הימים. חי ה' כי בהגיד בניי אליי את מעשיך איתם, לו קראתי אל ה' עליך כי אז נאבדת עם אנשיך טרם בא בנימין בני לפניך. אך אמרתי כי שמעון בני בביתך אולי טובה תעשה איתו, על כן לא עשיתי לך הדבר הזה. ועתה הנה בני בנימין בא אליך עם בניי, השמר לך בו ושים עינך עליו וישים אלוקינו את עיניו עליך בכל מלכותך. ועתה הנה הגדתי לך את אשר עם לבבי והנה בניי באים אליך עם אחיהם, ראה נא בעדם את פני כל הארץ ושלחתם עם אחיהם לשלום. ויתן

יעקב את הספר אל בניו ביד יהודה, לתתה למלך מצרים. ויקומו בני יעקב ויקחו את בנימין ואת כל המנחה, וילכו ויבואו מצרימה ויעמדו לפני יוסף. וירא יוסף איתם את בנימין אחיו ויתן יוסף אליהם שלום, ויבואו האנשים ההם ביתה יוסף. ויצו יוסף את אשר על ביתו לטבוח להם טבח לאכול, ויעש להם כן. ויהי בצהריים, וישלח יוסף אל האנשים לבוא לפניו עם בנימין.

ויגידו האנשים אל האיש אשר על בית יוסף את דבר הכסף המושב באמתחותיהם, ויאמר להם שלום לכם אל תיראו ויוציא אליהם את שמעון אחיהם. ויאמר שמעון אל אחיו, טובה רבה עשה איתי אדוני מצרים גם לא אסרני כאשר ראיתם בעינכם. כי בצאתכם מהעיר הוציא אותי, ויעש איתי טובה בביתו. ויקח יהודה את בנימין בידו ויבואו לפני יוסף, וישתחוו לו אפיים ארצה. ויתנו האנשים את המנחה אל יוסף, וישבו כולם לפניו. ויאמר אליהם יוסף השלום לכם השלום לבניכם השלום לאביכם הזקן, ויאמרו שלום. ויקח יהודה את הספר אשר שלח יעקב, ויתנהו ביד יוסף. ויקרא יוסף את הספר ויכר את מכתב אביו ויבקש לבכות, ולא יוכל להתאפק וילך החדרה ויבך בכי גדול ויצא. וישא עיניו וירא את בנימין אחיו ויאמר, הזה אחיכם אשר אמרתם אליי. ויגש בנימין לפני יוסף, ויתן יוסף את ידו על ראשו ויאמר לו אלוקים יחנך בני. ויהי כראות יוסף את אחיו בן אמו ויבקש לבכות שנית, ויבוא החדרה ויבך שמה וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם. ויהי ביד יוסף גביע אשר ישתה בו והוא מכסף רצוף באבני שוהם ובדולח טוב מאוד. ויך יוסף בגביע ההוא לעיני אחיו, בשבתם לאכול איתו. ויאמר יוסף אל האנשים, ידעתי בגביע הזה כי ראובן הבכור. ושמעון ולוי ויהודה וישכר וזבולון בני אם אחת, שבו לכם לאכול כאשר יולדתם. ויושב גם את האחרים כתולדותם. ויאמר ידעתי כי אחיכם הקטן הזה אין לו אח ואני כמוהו אין לי אח, ישב נא איתי לאכול. ויעל בנימין לפני יוסף וישב על הכיסא, ויראו האנשים את מעשה יוסף ויתמהו על ככה. ויאכלו וישתו האנשים עם יוסף בעת ההיא, ויתן להם מתנות ומנות בעת ההיא. ויוסף ויתן יוסף לבנימין מנה אחת, ויראו מנשה ואפרים את מעשה אביהם ויתנו לו גם הם את מנותיהם. וגם אוסנת נתנה לו מנה אחת, ותהיין ביד בנימין חמש מנות. ויוציא להם יוסף יין לשתות, ולא

אבו לשתות ויאמרו מיום אשר נאבד יוסף אחינו מאיתנו לא שתינו יין ולא אכלנו אוכל טוב. וישבע להם יוסף ויפצר בם מאוד, וישתו וישכרו עמו ביום ההוא.
ויהי אחרי כן ויפן יוסף אל בנימין אחיו לדבר איתו, ובנימין עודנו יושב על הכיסא לפני יוסף. ויאמר אליו יוסף, הילדת יש לך בנים. ויאמר בנימין, יש לעבדך עשרה בנים. ואלה שמותם, בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מופים וחופים וארד. ואקרא את שמותם על כל אשר קרה ליוסף אחי, אשר לא ראיתיו. ויצו יוסף ויביאו לפניו את משטר הכוכבים אשר לו, אשר בו יודע יוסף את כל העתים. ויאמר יוסף אל בנימין, שמעתי כי העברים יודעים בכל חכמה התוכל לדעת מאומה בזה, ויאמר בנימין גם עבדך ידע בכל חכמה כאשר הורני אבי. ויאמר יוסף אל בנימין, הבט נא בזה הכלי והבן איפה הוא אחיך יוסף במצרים אשר אמרתם למצרים ירד. ויקח בנימין את הכלי ההוא את משטר כוכבי השמים, ויתחכם ויבט בו לדעת איפה אחיו. ויחלק בנימין את כל ארץ מצרים לארבעה חלקים וימצא את יוסף אחיו כי הוא היושב לפניו על הכיסא, ויתמה בנימין מאוד. וירא יוסף את בנימין כי תמה מאוד, ויאמר אל בנימין מה ראיתה ועל מה תתמה. ויאמר בנימין אל יוסף, רואה אני בזה כי יוסף אחי יושב איתי פה על הכיסא. ויאמר אליו יוסף, אני הוא יוסף אחיך אך אל תגלה את הדבר הזה אל אחיך. הנני שולח אותך עמם וילכו, וצויתי להשיב אתכם העירה ולקחתיך מאיתם. והיה אם יתנו את נפשם והלחמו עליך אז ידעתי כי ניחמו על אשר עשו לי, ונודעתי אליהם. ואם עזבוך ולקחתי אותך וישבת איתי, ושלחתי אותם וילכו להם ולא אודע אליהם. בעת ההיא ציוה יוסף את פקידו למלאת את כליהם אוכל ולשים את כסף איש בשקו, ולתת את הגביע בשק בנימין ולתת להם צדה לדרך, ויעש להם כן. ויהי ממחרת וישכימו האנשים בבוקר וישאו את שברם על חמוריהם, ויצאו להם עם בנימין ללכת ארצה כנען עם שמעון אחיהם. הם יצאו ממצרים לא הרחיקו, ויוסף ציוה לאשר על ביתו לאמור קום רדוף אחרי האנשים טרם ירחיקו ממצרים ואמרת אליהם למה גנבתם את גביע אדוני. ויקם פקיד יוסף וירדפם וישיגם, וידבר אליהם את כל דברי יוסף. ויהי. שמעם את הדבר הזה ויחר אפם מאוד ויאמרו, כל הנמצא איתו את גביע אדוניך יומת וגם אנחנו נהיה לעבדים.

וימהרו ויורידו איש את שקו מעל חמורו ויחפשו באמתחותיהם, וימצא הגביע באמתחת בנימין. ויקרעו כולם את שמלותיהם, וישובו העירה ויכו את בנימין בדרך הלוך והכות אותו עד בואם העירה, ויעמדו לפני יוסף. ויחר אף יהודה ויאמר, חי ה' כי לא השיבנו האיש הזה כי אם להחריב את מצרים היום. ויבואו האנשים ביתה יוסף, וימצאו את יוסף יושב על כסאו וכל גיבוריו עומדים עליו מימינו ומשמאלו. ויאמר אליהם יוסף, מה המעשה הזה אשר עשיתם כי לקחתם את גביע הכסף אשר לי ותלכו לכם. אך ידעתי כי בעבור דעת בו איפה אחיכם בכל הארץ, לקחתם את הגביע אשר לי. ויאמר יהודה, מה נאמר לאדוני מה נדבר ומה נצטדק, האלוקים מצא את עון עבדיך היום על כן עשה לנו הדבר הזה היום. ויקם יוסף ויחזק בבנימין ויקחו מאת אחיו בחוזקה, ויבוא הביתה וינעל את הדלת בפניהם. ויצו יוסף לאשר על ביתו ויצא ויאמר אליהם, כה אמר המלך לכו לשלום אל אביכם הנה לקחתי את האיש אשר נמצא גביעי בידו. ויהי כראות יהודה את מעשה יוסף איתם.

ויגש

ויגש אליו יהודה וישבור את הדלת, ויבוא עם אחיו לפני יוסף. ויאמר יהודה אל יוסף, אל יחר בעיני אדוני ידבר נא עבדך דבר לפניך, ויאמר לו יוסף דבר. וידבר יהודה לפני יוסף, ואחיו עומדים לפניהם שם. ויאמר יהודה אל יוסף, הלא בתחילה כאשר באנו אל אדוני לשבור אוכל ותשם אותנו כמרגלים את הארץ ונביא לפניך את בנימין אחינו, ועודך מתעולל עלינו היום. ועתה ישמע נא המלך את דברי ושלח נא את אחינו וילך לו, פן תאבד את נפשך ואת נפש כל יושבי מצרים היום הזה. הלא ידעת את אשר עשו שני אחיי שמעון ולוי אל עיר שכם ושל שבעת ערי האמורי בעבור דינה אחותינו, ואף מה יעשו בעבור בנימין אחיהם. ואני בכחי חזק וגדול משניהם היום הזה עליך ועל כל ארצך, אם לא תאבה לשלוח את אחינו. הלא שמעת אשר עשה אלוקינו אשר בחר בנו לפרעה בעבור שרה אמנו, אשר לקחה מעם אבינו. אשר הכה אותן ואת ביתו בנגעים גדולים אשר עוד כל מצרים מספרים את הפליאה הזאת איש אל רעהו, עד היום הזה. כן יעשה לך אלוקינו על בנימין אשר לקחת מאביו היום, ועל הרעות אשר אתה מתגולל עלינו בארצך היום. כי יזכור אלוקינו את בריתו עם

אברהם אבינו, והביא עליך רעה בעבור אשר דאגת את נפש אבינו היום. ועתה שמע נא את דברי אשר דיברתי אליך היום ושלח את אחינו וילך לו, פן תומת אתה וארצך בחרב כי לא תוכלו כולכם עליי.

ויען יוסף את יהודה לאמור, למה הרחבת את פיך בכל הדברים האלה ותתפאר עלינו לאמור יש איתך גבורה. חי פרעה לו צויתי עליכם את כל גיבוריי להילחם איתכם, הלא תטבע ברוקם אתה ואחיך אלה. ויאמר יהודה אל יוסף, הלא לך ולאנשיך לירוא מפניי, חי ה' כי אם שלפתי את חרבי לא השיבותיה ריקם. עד אם הרגתי היום הזה את כל מצרים ואחל ממך, ואכלה בפרעה אדוניך. ויען יוסף ויאמר אליו, הלא לא לבדך היא הגבורה גם אנוכי גיבור וחזק ממך. הלא אם הוצאת את חרבך, אשיב אותה אל צוארך ואל צואר כל אחיך אלה. ויאמר אליו יהודה, הלא אם פתוח אפתח את פי עליך היום עליך כי עתה בלעתיך ותיכחד מן הארץ ותאבד היום ממלכותך. ויען יוסף, הלא אם תפתח את פיך יש איתי כח וגבורה לסתום את פיך באבן גדולה עד כי לא תוכל לדבר דבר. ויאמר יהודה, מה לך ולשם מלך הלא המלך יוציא מביתו את כל הארץ כסף וזהב הרבה מאוד אם במתן אם באבידה. ואתה עודך מדבר על גביעך אשר נתת אתה באמתחת אחינו, ותאמר כי גנב אותו מאיתך. חלילה חלילה לבנימין אחינו ולזרע אברהם מעשות הדבר הזה לגנוב מאיתך או מזולתך, אם ממלך אם או שר או מכל האדם. ועתה דום לך מהדבר הזה פן ישמעו דבריך כל הארץ לאמור, על כסף מעט נלחם מלך מצרים עם אנשים ויתגולל עליהם ויקח את אחיהם לעבד. ויען יוסף ויאמר, קחו לכם את הגביע הזה ולכו מעליי ועזבו את אחיכם לעבד כי משפט הגנב להיות עבד. ויאמר יהודה, למה לא תבוש בדבריך לעזוב את אחינו ולקחת את גביעך. והלא אם תיתן לנו כגביעך אלף פעמים לא נעזוב את אחינו, על כסף הנמצא ביד כל האדם ולו נמות עליו.

ויען יוסף ויאמר, ולמה עזבתם את אחיכם ותמכרו אותו בעשרים כסף עד היום הזה, ולמה לא תעשו כן גם לאחיכם זה. ויאמר יהודה, ה' עד ביני ובינך כי לא חפצנו במלחמתך, עתה תנה את אחינו והלכנו מאיתך בלא מלחמה. ויען יוסף ויאמר, האסף תאספו את כל מלכי הארץ לא יוכלו להם לקחת את אחיכם מידי. ויאמר יהודה, מה

נאמר לאבינו בראותו כי אין אחינו בא איתנו ודאג עליו. ויען יוסף ויאמר, זה הדבר אשר תדברו אל אביכם לאמור, הלך החבל אחר הדלי. ויאמר יהודה, הלא מלך אתה ולמה תדבר כדברים האלה משפט שקר, אוי למלך אשר יהיה כמוך. ויען יוסף ויאמר, אין משפט שקר בדבר אשר דיברתם בעבור אחיכם יוסף. כי מכרתם אותו כולכם למדינים בעשרים כסף ותכחשו כולכם אל אביכם ותאמרו לו חיה רעה אכלתהו, טרוף טורף יוסף. ויאמר יהודה, המה אש שכם נבערה בלבי עתה אשרוף אתכם ואת כל ארצכם באש. ויען יוסף ויאמר, הלא אש תמר כלתך אשר הרגה את בניך מכבה את אש שכם. ויאמר יהודה, חי ה' כי אם הסירותי מבשרי שיער אחד עד מילאתי בדמה את כל מצרים. ויען יוסף ויאמר, כן משפטכם לעשות כאשר עשיתם לאחיכם אשר מכרתם. ותטבלו את כתונתו בדם ותביאו אותה אל אביכם בעבור יאמר חיה רעה אכלתהו והנה דמו בכתונתו.

וישמע יהודה את הדבר הזה, ויחר אפו מאוד וחמתו בערה בו. ותהי לפניו במקום ההוא אבן אחת משקלה כארבע מאות שקל, ויחר אף יהודה ויקח את האבן בידו האחת ויזרקה השמימה ויקבלה בידו השנית השמאלית. ויתן אותה אחרי כן תחת רגליו וידק אותה בחמת כוחו, ותהי האבן לעפר מכח יהודה. וירא יוסף את מעשה יהודה ויירא מאוד, אך ציוה אל מנשה בנו ויעש גם הוא באבן אחרת כמעשה יהודה. ויאמר יהודה אל אחיו, אל יאמר איש מכם כי האיש הזה מצרי הוא כי אם ממשפחת אבינו הוא בעשותו הדבר הזה. ויאמר יוסף הלא לבדכם ניתנה הגבורה, כי גם אנחנו גיבורים ולמה תתפארו עלינו כולכם. ויאמר יהודה אל יוסף, שלח נא את אחינו ואל תחריב את ארצך היום הזה. ויען יוסף ויאמר אליהם, לכו אמרו אל אביכם חיה רעה אכלתהו כאשר אמרתם על יוסף אחיכם. ויפן יהודה אל נפתלי אחיו ויאמר אליו, מהר לך נא וספור את שווקי כל מצרים ובוא והגד לי. ויאמר אליו שמעון, אל נא יהיה לך הדבר הזה לטורח, עתה אלך אני ההרה ונשאתי אבן אחת גדולה מההר ושמתיה על כל מצרים כולה והמתי את כל אשר בה. ויוסף שמע את כל הדברים אשר דיברו אחיו לפניו, והם לא ידעו כי שומע יוסף כי אמרו כי לא ידע לדבר עברית. ויירא יוסף מאוד מדברי אחיו פן יחריבו את מצרים, ויצו את מנשה בנו לאמור. לך נא מהר

והזעק לי את כל יושבי מצרים וכל הגיבורים יחד ויבואו אליי עתה בסוסים וברגלי ובכל כלי זמר, וילך מנשה ויעש כן. ונפתלי הלך כאשר ציוהו יהודה, כי נפתלי קל ברגליו מאוד כאחת הצבאים הקלים והלך על שיבולי הזרע ולא ישברו תחתיו. וילך ויספור את כל שווקי מצרים וימצא בהם שנים עשר, ויבוא מהרה ויגד אל יהודה. ויאמר יהודה אל אחיו, מהרו לכם ושימו איש חרבו על יריכו ונבואה על מצרים ונכה את כולם ולא תשאירו מהם שריד. ויאמר יהודה הנני אחריב את שלושה שווקים בכוחי, ואתם כולכם יחריב כל איש מכם שוק אחד. ויהי בדבר יהודה את הדבר הזה, והנה יושבי מצרים כל הגיבורים באו כולם נגדם בכל כלי זמר ובזעקות רבות. ויהי כל מספרם חמש מאות איש רוכבי סוסים ועשרת אלפים רגלי, וארבע מאות גיבורים אשר יוכלו להלחם בלא חרב ובלא חנית כי אם בידיהם ובגבורתם.

ויבואו כל הגדודים האלה ברעש גדול ובצעקות ויסובבו כולם את בני יעקב ויבהלום, ותבקע האדמה מקול צעקתם. ויהי כראות בני יעקב את הגדודים האלה וייראו מאוד לנפשם, ויוסף עשה כן למען הפחיד את בני יעקב להחרישם מעליו. וירא יהודה את מקצת אחיו נבהלים ויאמר אליהם, למה תתראו וחסד אלוקינו איתנו. וירא יהודה את כל אנשי מצרים סובבים אותם כצוות יוסף להפחידם, אך יוסף ציוה להם לאמור אל תגעו באחד מהם. וימהר יהודה וישלוף חרבו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאוד ויך בחרבו וידלג על הארץ, ויוסף עוד לזעוק על כל האנשים. ויהי בעשותו הדבר הזה, ויפל ה' פחד יהודה ואחיו על כל הגיבורים וכל האנשים אשר סביבותם. וינוסו כולם מקול הצעקה והפחד ויפלו איש על רעהו וימותו מהם הרבה בנפלם, ויברחו כולם מפני יהודה ואחיו ומפני יוסף. ויהי כנוסם וירדפם יהודה ואחיו עד בית פרעה, וימלטו להם כולם. וישב יהודה עוד לפני יוסף, וינהום עליו כאריה ויצעק עליו צעקה גדולה ומרה מאוד. ותשמע הצעקה ההיא עד למרחוק וישמעוה כל יושבי סוכות, ותרעש כל מצרים מקול הצעקה. וגם כל חומות מצרים וארץ גושן נפלו כולם מרעש הארץ, ויפול גם פרעה מעל כיסאו על פניו ארצה. וגם כל נשי מצרים וגושן ההרות נפלו ילדיהן ממעיהן בשמעם את כל הרעש, כי יראו מאוד מאוד. וישלח פרעה לאמור, מה הדבר הזה אשר נהיה היום בארץ מצרים, ויבואו ויגידו לו את כל

הדברים מראש ועד סוף. ויבהל פרעה ויתמה ויחרד מאוד, ותוסף לו יראה על יראה בשמעו את כל הדברים. וישלח אל יוסף לאמור, הלהחריב את כל מצרים הבאת לי את העבדים מה לך בעבד הגנב ההוא, שלחהו וילך עם אחיו ולא נאבד ברעתם גם אנחנו גם אתה גם כל מצרים. ואם לא תחפוץ לעשות הדבר הזה, עזוב מעליך כל חמודותי ולך לך עמהם אל ארצם אם חפצת בם. כי החריבו היום את כל ארצי ויהרגו את כל אנשיי וכל נשי מצרים הפילו ילדיהן בצעקתם, ראה את אשר עשו בצעקתם ובדבריהם ואף אם ילחמו בחרב והחריבו את יתר הארץ. עתה בחר לך את אשר תחפוץ, אם אני אם העברים ואם מצרים ואם ארץ העברים.

ויבואו ויגידו ליוסף את כל דברי פרעה אשר שלח אליו, ויירא יוסף מדברי פרעה מאוד. ויהודה ואחיו עודם נצבים לפני יוסף בחמה ובחרון אף, וינהמו כל בני יעקב על יוסף כנהמת ים וגליו. ויירא יוסף מאוד מפני אחיו ומפני פרעה, ויבקש יוסף עלילה להודע אל אחיו פן יחריבו את כל מצרים. ויצו יוסף את מנשה בנו, וילך מנשה ויגש לפני יהודה וישם את ידו על כתפו וחמת יהודה שכבה. ויאמר יהודה אל אחיו אל יאמר איש מכם כי מעשה נער מצרי זה, כי אם מעשה בית אבי זה. וירא יוסף וידע כי חמת יהודה שככה, ויגש לדבר אל יהודה לשון רכה. ויאמר יוסף אל יהודה, הלא אמת תדברו ונכונה בפיכם על כל גבורתכם היום ואלוקיכם אשר חפץ בכם יוסף עליכם טובה. אך הלא תגיד נא לי למה תלחם עמי אתה על הנער מכל אחיך, אשר לא דיבר אליי אחד מהם בעבורו דבר. ויען יהודה את יוסף לאמור, הלא ידעת כי אנוכי ערבתי את הנער מעם אבי לאמור אם לא אביאנו אליו וחטאתי לו כל הימים. על כן ניגשתי לפניך היום מכל אחיי, כי ראיתי כי לא אבית לתתו ולשלחו מאיתך. עתה אמצא חן בעיניך ושלחתו ללכת עם אחיו, והנני אנוכי יושב תחתיו לשרתך בכל אשר תחפוץ. כי לכל אשר תשלחני אלך לשרתך בגבורתי הגדולה. שלח נא אותי אל מלך קשה אשר מרד בך, וידעת את אשר אעשה לו ולארצו. אף אם לו רכב ורגלי ועם עצום מאוד והרגתי את כולם, ואביא את ראש מלכם לפניך. הלא ידעת אם לא שמעת, כי אברהם אבינו עם עבדו אליעזר הכו שניהם את כל מלכי עילם

עם צבאותיהם בלילה אחת לא השאירו מהם שריד. ומהיום ההוא והלאה ניתנה לנו גבורת אבינו, לרשתה לנו ולזרענו עד עולם.
ויען יוסף ויאמר, אמת תדברו וכזב אין בפיכם כי גם הוגד לנו כי יש לעברים גבורה וה' אלוקיהם חפץ בם מאוד ומי יוכל לעמוד בפניהם. אך בזאת אשלח לכם את אחיכם, אם תביאו לפניי את אחיו בן אמו אשר אמרתם כי ירד מצרים מאיתכם. והיה בהביאכם אליי את אחיו ולקחתיו תחתיו יען כי לא ערב אותו אחד מכם אל אביכם, והיה בבואו אליי ושלחתי לכם את אחיו אשר ערבתם. ויחר אף יהודה אל יוסף בדברו את הדבר הזה, ויזלגו עיניו דם מכעסו, ויאמר אל אחיו זה מבקש להמית את נפשו ואת על מצרים היום. ויען שמעון את יוסף לאמור, הלא אמור אמרנו לך בתחילה כי לא ידענו מקום לכתו ואם מת ואם חי הוא ולמה ידבר אדוני את הדברים האלה. וירא יוסף פני יהודה וידע כי החל אפו לחרות עליו בדברו אליו לאמור, הביאו אחיכם תחת אחיו. ויאמר יוסף אל אחיו, והלא אמרתם כי אחיכם מת ונאבד והנה אם קראתיו היום ובא לפניכם, התתנוהו לי תחת אחיו. ויחל יוסף לדבר ולקרוא, יוסף יוסף בוא היום לפניי והראה אל אחיך ושב נא לפניהם. ויהי כדבר יוסף לפניהם את הדבר הזה, ויביטו איש כה ואיש כה לראות מאין יבוא יוסף אחיהם. וירא יוסף את כל מעשיהם ויאמר אליהם, למה תראו כה וכה אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. ועתה אל נא יחר בעיניכם כי מכרתם אותי, כי למחיה לרעב שלחני אלוקים לפניכם. ויבהלו אחיו ממנו בשמעם את דברי יוסף, ויבהל יהודה ממנו מאוד מאוד. ובנימין בשמעו את דברי יוסף והוא היה לפניהם בבית פנימה, וירץ בנימין אל יוסף אחיו ויחבקהו ויפול על צואריו ויבכו. ויראו אחי יוסף את בנימין נופלים על אחיו ויבך עמו, ויפלו גם הם על יוסף ויחבקוהו ויבכו בכי גדול עם יוסף. והקול נשמע בית פרעה כי אחי יוסף הם, וייטב בעיני פרעה מאוד כי נתיירא מהם פן יחריבו את מצרים. וישלח פרעה את עבדיו אל יוסף לשמחו באחיו, אשר באו אליו. ויבואו כל שרי החיילים והגיבורים אשר במצרים לשמוח עם יוסף, וישמחו כל מצרים באחי יוסף מאוד. וישלח פרעה אל יוסך לאמור, אמור לאחיך להביא את כל אשר להם ויבואו אליי והושבתם במיטב ארץ מצרים, ויעשו כן.

ויצו יוסף את אשר על ביתו להוציא אל אחיו מנות ומתנות ובגדים. ויוציא להם בגדים רבים בגדי מלכות ומתנות רבות, ויחלקם יוסף לכל אחיו. ויתן לכל אחד מאחיו חליפות בגדים כבגדי המלוכה, ומאה כסף עמהם. ויתן לבנימין אליו חמש חליפות בגדים בגדי זהב וכסף, ושלוש מאות כסף. ויצו יוסף אליהם וילבשו כולם את הבגדים האלה, ויביאם לפני פרעה. וירא פרעה את כל אחי יוסף כי כולם גיבורים ויפה תואר, וישמח מאוד. ויצאו אחרי כן מלפני פרעה ללכת ארצה כנען אל אביהם, ובנימין אחיהם איתם. ויקם יוסף ויתן להם עשתי עשרה מרכבות, מאת פרעה. ויתן להם יוסף מרכבתו אשר רכב עליה ביום מלכו על מצרים, להביא את אביו עליה אל מצרים. וישלח יוסף לכל ילדי אחיו בגדים כמספרם, ומאה כסף לכל אחד מהם. וגם לנשי אחיו שלח בגדים כמספרן מבגדי נשי המלך, וקטורת ותמרוקין שלח אליהן. ויתן לכל אחד מאחיו עשרה אנשים ללכת עמו ארצה כנען לשרתו, ולשאת את בניהם ואת כל אשר להם לבוא מצרימה. וישלח יוסף ביד בנימין אחיו עשרה בגדים לעשרת בניו, שכם אחד על ילדי בני יעקב. וישלח לכל אחד חמישים כסף ועשר מרכבות, מאת פרעה. וישלח לאביו עשרה חמורים נושאים מכל טוב מצרים ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון, לאביו ולכל אשר איתו לצדה לדרך. וישלח לדינה אחותו בגדי זהב וכסף וקטורת ומור ואהלים ותמרוקי נשים הרבה מאוד, וגם לנשי בנימין שלח כזאת, מאת נשי פרעה. ויתן לכולם לאחיו גם לנשיהם מכל אבני שוהם ובדולח ברקת ופטדה ומכל סגולות גדולי מצרים, לא נותר דבר אשר לא נתן יוסף לכל בית אביו מכל דבר חמדה. וישלח את אחיו וילכו, ואת בנימין אחיו שלח עמהם ללכת ארצה כנען. ויצא יוסף עמהם לשלחם בדרך עד גבול מצרים, ויצום על אביו ועל ביתו לבוא מצרימה. ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך כי מאת ה' היה הדבר הזה, למען חיות עם רב מרעב, כי עוד חמש שנים רעב בארץ. ויצו אותם לאמור, בבואכם ארץ כנען אל תבואו פתאום לפני אבי בדבר הזה, כי עשו תעשו כחכמתכם.

ויכל יוסף לצוות אותם ויפן וישב מצרימה, ובני יעקב הלכו ארצה כנען בשמחה ובטובה אל יעקב אביהם. ויבואו עד גבול הארץ ויאמרו איש אל רעהו, מה נעשה בדבר הזה לפני אבינו. כי אם נבוא אליו פתאום ונגד לו הדבר ויבהל מאוד מדברינו,

ולא יאבה לשמוע אלינו. וילכו להם עד קרבם אל בתיהם וימצאו את שרח בת אשר אשר יוצאת לקראתם, והנערה טובה עד מאוד וחכמה ויודעת לנגן בכינור. ויקראו אליה ותבוא אליהם ותשק להם, ויקחוה ויתנו לה כינור אחד לאמור. בואי נא לפני אבינו וישבת לפניו, והך בכינור ודיברת ואמרת כדברים האלה לפניו. ויצוו אותה ללכת אל ביתם, ותיקח הכינור ותמהר ותלך לפניהם ותשב אצל יעקב. ותיטיב הכינור ותנגן ותאמר בנועם דבריה, יוסף דודי חי הוא וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ולא מת. ותוסף ותנגן ותדבר כדברים האלה, וישמע יעקב את דבריה ויערב לו. וישמע עוד בדברה פעמיים ושלוש, ותבוא השמחה בלב יעקב מנועם דבריה ותהי עליו רוח אלוקים וידע כי כל דבריה נכונה. ויברך יעקב את שרח בדברה הדברים האלה לפניו ויאמר אליה, בתי אל ימשול מות בך עד עולם כי החיית את רוחי. אך דברי נא עוד לפניי כאשר דיברת, כי שמחתני בכל דברייך. ותוסף ותנגן כדברים האלה ויעקב שומע ויערב לו וישמח, ותהי עליו רוח אלוקים. עודנו מדבר עמה והנה בניו באו אליו בסוסים ומרכבות ובגדי מלכות, ועבדים רצים לפניהם. ויקם יעקב לקראתם וירא את בניו מלובשים בלבוש מלכות, וירא את כל הטובה אשר שלח יוסף אליהם. ויאמרו אליו, התבשר כי יוסף אחינו חי והוא המושל בכל ארץ מצרים, והוא אשר דיבר אלינו ככל אשר דיברנו אליך. וישמע יעקב את כל דברי בניו ויפג לבו אל דבריהם, כי לא האמין להם עד ראותו את כל אשר נתן להם יוסף ואשר שלח לו ואת כל האותות אשר דיבר יוסף אליהם. ויפתחו לפניו את שקיהם ויראוהו את כל אשר שלח יוסף, וידע יעקב כי נכונה דיברו וישמח מאוד על בנו. ויאמר יעקב, רב לי אשר עוד יוסף בני חי, עתה אלכה וארא‍נו בטרם אמות. ויגידו לו בניו את כל הקורות אותם.

ויאמר יעקב, ארדה לי מצרימה לראות את בני ואת ילדיו. ויקם יעקב וילבש את הבגדים אשר שלח לו יוסף וישם את המצנפת על ראשו אשר שלח לו יוסף, אחרי אשר רחץ וגילח את כל שיערו. וילבשו כל אנשי בית יעקב ונשיהם את כל אשר שלח אליהם יוסף, וישמחו מאוד ביוסף כי עודנו חי וכי הוא המושל במצרים. וישמעו כל יושבי כנען את הדבר הזה, ויבואו וישמחו את יעקב ביוסף מאוד כי עודנו חי. ויעש להם יעקב משתה שלושת ימים, ויאכלו וישתו וישמחו בבית יעקב כל מלכי כנען

וכל גדולי הארץ. ויהי אחרי כן ויאמר יעקב אלך ואראה את בני במצרים ונשובה ארץ כנען אשר דיבר אלוקים לאברהם, כי לא אוכל לעזוב את ארץ מולדתי. והנה דבר ה' אליו, קום רד מצרימה עם כל ביתך ושב שם, אל תירא מרדה מצרימה כי הה לגוי גדול אשימך שם. ויאמר יעקב אל לבו, אלכה לי ואראה את בני העוד יראת אלוקיו בלבו בין כל יושבי מצרים. ויאמר ה' אל יעקב, אל תירא מיוסף כי עודנו מחזיק בתומתו לעבדני כאשר ייטב בעיניך, וישמח יעקב מאוד מאוד על בנו. בעת ההיא, ציוה יעקב אל בניו ואל ביתו ללכת מצרימה בדבר ה' אליו. ויקם יעקב ובניו וכל ביתו ויצאו מארץ כנען מבאר שבע בשמחה וטוב לבב, וילכו ארצה מצרים. ויהי בקרבם לבוא מצרימה, וישלח יעקב את יהודה לפניו אל יוסף להורות לפניו מושב במצרים. ויעש יהודה כדבר אביו וימהר וירץ אל יוסף וישימו להם מקום בארץ גושן אל יעקב ואל כל ביתו, וישב יהודה וילך אל אביו בדרך. ויוסף אסר את המרכבה, ויזעק את כל גיבוריו ועבדיו וכל שרי מצרים ללכת לקראת יעקב אביו. ויעבר יוסף קול במצרים לאמור, כל אשר איננו יוצא לקראת יעקב יומת. ויהי ממחרת, ויצא יוסף עם כל מצרים חיל גדול ועצום מלובשים כולם בבגדי בוץ וארגמן וכלי זהב וכלי כסף וכלי מלחמתם עמם. ויצאו כולם לקראת יעקב בכל כלי זמר ותופים ומחולות ומור ואהלים מפוזרים בכל הדרך, וילכו כולם כמשפט הזה ותרעש הארץ מקולם.

וגם כל נשי מצרים עלו על גגות מצרים ועל החומות לקראת יעקב, ושוחקות גם הנה בתופים ובמחולות. ויוסף וכל העם אשר איתו הלכו לקראת יעקב ובראש יוסף כתר המלכות אשר לפרעה, כי שלחו אליו פרעה ללבשו בעת לכתו לקראת אביו. ויהי כאשר קרב יוסף אל אביו כחמישים אמה, וירד מעל המרכבה וילך ברגליו לקראת אביו. וכל שרי מצרים וגדוליה בראותם כי ירד יוסף ברגליו אל אביו, וירדו גם הם וילכו ברגליהם לקראת יעקב. ויהי כאשר הקריב יעקב ובניו אל מחנה יוסף ויבט יעקב אל המחנה ההולכת לקראתו עם יוסף בנו, ותישר בעיניו ויפלא יעקב ממנה. ויאמר יעקב אל יהודה, מי האיש אשר אנוכי רואה במחנה המצרים הדור בלבושו בבגדי המלוכה. ועליו בגד אדום מאוד וכתר מלכות בראשו, וירד לארץ מעל מרכבתו וילך לקראתנו. ויען יהודה את אביו לאמור הוא בנך יוסף המלך, וישמח

יעקב בראותו את כבוד בנו. ויקרב יוסף לפני אביו וישתחווה לאביו, וישתחוו עמו כל אנשי המחנה אל יעקב ארצה. והנה יעקב רץ וימהר אל יוסף בנו, ויפול על צוארו וישקהו ויבך עמו. ויחבק גם יוסף את אביו וישקהו ויבכו, ויבכו עמהם כל אנשי מצרים. ויאמר יעקב אל יוסף, הנה אמותה הפעם בטובה אחרי אשר ראיתי פניך כי עודך חי ובכבוד. וכל בני יעקב ונשיהם ובניהם ועבדיהם וכל בית יעקב בכו עם יוסף מאוד, וישקוהו ויחבקוהו ויבכו עמו הרבה מאוד. ואחרי כן שבו להם יוסף וכל עמו מצרימה, אל מקומם. ויעקב ובניו וכל ביתו באו עם יוסף מצרימה, ויושיבם יוסף במיטב מצרים בארץ גושן. ויאמר יוסף אל אביו ואל אחיו, אעלה ואגידה אל פרעה לאמור אחיי ובית אבי וכל אשר להם באו אליי והנם בארץ גושן. ויעש כן יוסף, ויקח מאחיו את ראובן ואת ישששכר וזבולון ובנימין אחיו, ויעמידם לפני פרעה. וידבר יוסף אל פרעה לאמור, אחיי ובית אבי וכל אשר להם גם צאנם גם בקרם באו אליי מארץ כנען לגור מצרימה כי חזק עליהם הרעב. ויאמר פרעה אל יוסף, במיטב כל הארץ הושב את אביך ואת אחיך אל תמנע מהם כל טוב, והאכלתם חלב הארץ.

ויען יוסף לאמור, הנה הושבתים בארץ גושן כי רועי צאן הם על כן ישבו להם בגושן לרעות צאנם מפני המצרים. ויאמר פרעה אל יוסף כל אשר יאמרו לך אחיך עשה איתם, וישתחוו בני יעקב אל פרעה ויצאו מאיתו בשלום. ואחרי כן הביא יוסף את אביו לפני פרעה, ויבוא יעקב וישתחווה אל פרעה ויברך יעקב את פרעה ויצא. בעת ההוא ישבו יעקב וכל בניו וכל ביתו, בארץ גושן. בשנה השנית היא, שנת שלושים ומאת שנה לחיי יעקב. ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לפי הטף, כל ימי הרעב לא חסרו דבר. ויתן להם יוסף את מיטב כל הארץ, ויאכלו בני יעקב את טוב מצרים כל ימי יוסף. גם בגד ושמלה יתן להם יוסף לכל בית אביו שנה שנה, וישבו בני יעקב במצרים לבטח כל ימי יוסף אחיהם. ויעקב יאכל תמיד עם יוסף בשולחנו, לא סרו יעקב ובניו משולחן יוסף לילה ויום, מלבד אשר יאכלו בני יעקב בבתיהם. וכל מצרים אוכלים ושותים לחם כל ימי הרעב מבית יוסף, כי מכרו כל מצרים את כל אשר להם מפני הרעב. ויקן יוסף את מצרים ואת אדמתם ואת שדותיהם בלחם, אל פרעה. ויכלכל יוסף את כל מצרים בלחם, כל ימי הרעב.

וילקט יוסף את כל הכסף ואת הזהב בשבר אשר הם שוברים כל הארץ, וימצא זהב וכסף הרבה מאוד. מלבד אבני שוהם ובדולח ובגדים יקרים, אשר הביאו אל יוסף כל הארץ בכלות להם הכסף לאין מספר. ויקח מכל הכסף והזהב הבא בידו בשבר כשתיים ושבעים ככרי זהב וכסף, וגם מאבני שוהם ובדולח הרבה מאוד. וילך יוסף ויטמון אותם אל ארבעה חלקים, ויטמון אחד במדבר אצל ים סוף ואחד על נהר פרת. והשלישי והרביעי טמן אותם במדבר, נגד מדבר פרס ומדי. ויקח מן הנשאר זהב וכסף ויתן אל כל אחיו ואת כל בית אביו ולכל נשי בית אביו, ואת היותר הביא ביתה פרעה כעשרים ככרי זהב וכסף. ויתן יוסף את הזהב ואת הכסף הנותר אל פרעה, וישימהו פרעה באוצרותיו.

ותכלינה כל ימי הרעב מכל הארץ אחרי כן, ויזרעו ויקצרו כל הארץ וימצאו להם כמשפט שנה שנה לא חסרו דבר. ויוסף ישב במצרים לבטח ותהי כל הארץ תחת עצתו, ואביו וכל אחיו ישבו להם בארץ גושן ויאחזו בה. ויעקב זקן מאוד בא בימים, ושני בני יוסף אפרים ומנשה יושבים תמיד בבית יעקב עם ילדי בני יעקב אחיהם ללמוד את דרכי ה' ואת תורותיו. וישבו יעקב ובניו בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה, ויפרו וירבו מאוד.

ויחי

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. בעת ההיא חלה יעקב את חילו אשר ימות בו, וישלח ויקרא אל יוסף בנו ממצרים ויבוא יוסף אל אביו. ויאמר יעקב אל יוסף ואל בניו הנה אנוכי מת ואלוקי אבותיכם פקוד יפקוד אתכם והשיב אתכם אל הארץ אשר נשבע ה' לתת לכם ולבניכם אחריכם. ועתה במותי קברו אותי במערת שדה המכפלה בחברון בארץ כנען, אל אבותיי. וישבע יעקב את בניו לקבור אותו במכפלה בחברון, וישבעו לו בניו על הדבר הזה. ויצו אותם לאמור, עבדו את ה' אלוקיכם, כי הוא יציל אתכם מכל צרה כאשר הציל את אבותיכם. ויאמר יעקב קראו לי לכל בניכם, ויבואו כל ילדי בני יעקב וישבו לפניו. ויברך אותם יעקב ויאמר אליהם, ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם וככם אלף פעמים ויברך אתכם ויתן לכם את ברכת אברהם אביכם.

ויצאו כל ילדי בני יעקב מאת פני יעקב ביום ההוא, כאשר ברך אותם. ויהי ממחרת ויקרא יעקב עוד אל בניו, ויקבצו כולם ויבואו אליו וישבו לפניו. ויברך יעקב את בניו ביום ההוא לפני מותו, איש איש כברכתו ברך אותם, הנה כתובה בספר תורת ה' לישראל. ויאמר יעקב אל יהודה, ידעתי בני כי גביר לאחיך אתה ומלך עליהם, ובניך ימלכו על בניהם עד עולם. אך למד נא את בניך קשת וכל כלי מלחמה, למען ילחמו את מלחמות אחיהם המלך בכל אויביו. ויצו יעקב את בניו עוד ביום ההוא לאמור, אני הנני נאסף היום הזה אל עמי, שטוני ממצרים וקברוני במערת המכפלה כאשר צויתי אתכם.

אך השמרו נא בי, אל ישא אותי אחד מבניכם כי אם אתם. וזה הדבר אשר תעשו לי בשאתכם את גויתי ללכת בה ארצה כנען לקבור אותי. יהודה ישששכר וזבולון ישאו את מטתי מקדמה מזרחה, ראובן שמעון גד ישאו מתימנה. אפרים מנשה ובנימין ימה, דן אשר ונפתלי צפונה. לוי אל תעזבוהו לשאת עמכם, כי הוא ובניו ישאו את ארון ברית ה' עם ישראל במחנה. וגם יוסף בני לא ישא כי כמלך כן כבודו, אך אפרים ומנשה בניו יהיו תחתיהם. ככה תעשו לי בשאתכם אותי, לא תגרעו דבר מכל אשר צויתי אתכם. והיה כאשר תעשו לי הדבר הזה, יפקוד ה' אתכם לטובה ובניכם אחריכם עד עולם. ואתם בניי כבדו איש את אחיו ואיש את קרובו, וצוו את בניכם ואת בני בניכם אחריכם לעבוד את ה' אלוקי אבותיכם כל הימים. למען תאריכו ימים בארץ אתם ובניכם ובני בניכם עד עולם, כי תעשו הטוב והישר בעיני ה' אלוקיכם ללכת בכל דרכיו. ואתה יוסף בני שא נא לפשע אחיך ולכל חטאתם ברעה אשר גמלוך, כי הנה האלוקים חשבה לטובה לך ולבניך. ואל תעזוב בני את אחיך מפני יושבי מצרים ואל תעצב את פניהם, כי הנם ביד אלוקיהם נתתים, ובידך לשמרם כל ימיך מפני המצרים. ויענו בני יעקב את אביהם כל אשר צויתנו כן נעשה אבי, אך יהי נא אלוקים עמנו. ויאמר יעקב אל בניו כן יהיה אלוקים אתכם בשמרכם את כל דרכיו, לא תסורו מכל דרכיו ימין ושמאל בעשותכם את הטוב ואת הישר בעיניו. כי אנוכי ידעתי כי צרות רבות ורעות ימצאו אתכם באחרית הימים בארץ הזאת לבניכם ולבני בניכם, אך עבדו את ה' ויושיע אתכם מכל צרה. והיה כי תלכו אחרי אלוקיכם

לעבדו, ולימדתם את בניכם ואת בני בניכם אחריכם לדעת את ה'. והקים ה' לכם ולבניכם מושיע מבניכם והציל ה' אתכם על ידו מכל צרה, והוציא אתכם ממצרים והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם לרשתה לבטח. ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המיטה, וימת ויאסף אל עמיו.

ויפול יוסף אל אביו ויצעק ויבך עליו וישקהו ויקרא בקול מר ויאמר, אבי אבי. ויבואו גם נשי בניו וכל ביתו ויפלו על יעקב ויבכו עליו, ויצעקו בקול גדול מאוד על יעקב. ויקומו כל בני יעקב יחד ויקרעו שמלותיהם וישימו כולם יחד שקים במתניהם ויפלו על פניהם, ויזרקו עפר על ראשיהם השמימה. ויוגד הדבר לאסנת אשת יוסף, ותקם ותלבש שק ותבוא היא וכל נשי מצרים עמה ויספדו כולם ויבכו את יעקב. וגם כל אנשי מצרים אשר ידעו את יעקב, באו כולם היום ההוא בשמעם את הדבר הזה ויבכו כל מצרים את יעקב ימים רבים. וגם מארץ כנען באו אנשים אל מצרים בשמעם כי מת יעקב, ויבכו אותו במצרים שבעים יום. ויהי אחרי כן ויצו יוסף את עבדיו את הרופאים לחנוט את אביו במור ולבונה וכל קטורת ובושם, ויחנטו הרופאים את יעקב כאשר ציוה אותם יוסף. וכל מצרים וזקניה וכל יושבי ארץ גושן בוכים וסופדים את יעקב, וכל בניו ובני ביתו מקוננים ומתאבלים על יעקב אביהם כל הימים. ויהי כאשר עברו ימי בכיתו מקץ שבעים יום, ויאמר יוסף אל פרעה אעלה ואקברה את אבי ארצה כנען כאשר השביעני ואשובה. וישלח פרעה אל יוסף לאמור, עלה וקבור את אביך כאשר דיבר וכאשר השביעך. ויקם יוסף וכל אחיו ללכת ארצה כנען, לקבר את יעקב אביהם כאשר כאשר ציום. ויצו פרעה ויעבירו קול במצרים לאמור, כל אשר איננו עולה עם יוסף ואחיו ארצה כנען לקבור את יעקב, יומת. וישמעו כל מצרים את קול פרעה ויקומו כולם יחד, ויעלו עם יוסף כל עבדי פרעה וזקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים. ויעלו כל השרים והפרתמים אשר לפרעה ועבדי יוסף, וילכו לקבור את יעקב בארץ כנען. וישאו בני יעקב את מיטת יעקב אשר שכב על יד, ככל אשר ציום אביהם כן עשו בניו לו. והמיטה היתה מזהב טהור ואבני שוהם ובדולח עליה, במסגרתה מסביב. ומכסה המיטה מעשה אורג וקשור בפתילים, ועליהם קרסים מאבני שוהם

ובדולח. וישם יוסף על ראש יעקב אביו עטרת זהב גדולה וישם שרביט זהב בידו, ויסכהו על המיטה כמשפט המלכים בחייהם.
וכל גדודי מצרים לפניו כמערכת הזה, וילכו בראשונה כל גיבורי פרעה וגיבורי יוסף ועליהם יתר יושבי מצרים. וכולם חגורי חרב היו, ומלבושי שריונות ועדיי המלחמה עליהם. וכל הבוכים והמקוננים הולכים רחוק נגד המיטה הלוך ובכה וקינן, ויתר העם הולכים אחרי המיטה. ויוסף וביתו הולכים יחד קרוב אל המיטה יחפים ובוכים, ויתר עבדי יוסף וגיבוריו הולכים סביביו איש עדיו עליו וכולם חגורים כלי מלחמתם. וחמישים מעבדי יעקב הולכים אל פני המיטה, ויפזרו בכל הדרך מור ואהלות וכל בושם. וכל בני יעקב נושאי המיטה הולכים על הבושם, ועבדי יעקב ילכו לפניהם הלוך והשלך כל הבושם על הדרך. ויעל יוסף במחנה כבד ויעשו כמשפט הזה בכל יום, עד הגעתם ארץ כנען. ויבואו עד גורן האטד אשר בעבר הירדן, ויספדו שם מספד גדול ועבד מאוד במקום ההוא. וישמעו על מלכי כנען את הדבר הזה ויצאו כולם איש ממקומו שלושים ואלד מלכי כנען, ויבואו כולם על כל אנשיהם לספור ולבכות את יעקב. ויראו כל המלכים האלה את מיטת יעקב והנה עליה כתר יוסף, ויקחו גם המה וישימו את כתריהם על המיטה ויסובבוה בכתריהם. ויעשו כל המלכים האלה במקום ההוא מספד גדול וכבד עם בני יעקב ומצרים על יעקב, כי ידעו כל מלכי כנען את גבורת יעקב ובניו. והשמועה באה עד עשו לאמור, כי מת יעקב במצרים ויביאו אותו בניו וכל מצרים ארצה כנען לקבור אותו. וישמע עשו את הדבר הזה והוא יושב בהר שעיר, ויקם הוא ובניו ובני בניו וכל אנשיו וכל ביתו עם רב מאוד ויבואו לספוד ולבכות את יעקב. ויהי בבוא עשו ויספוד את יעקב אחיו, ויקומו עוד כל מצרים וכל כנען ויספדו מספד גדול עם עשו אל יעקב במקום ההוא. וישאו יוסף ואחיו את יעקב אביהם מן המקום ההוא, וילכו חברונה לקבור את יעקב במערה עם אביו. ויבואו קרית ארבע אל המכפלה ויהי בבואם ויעמוד עשו וכל בניו ואנשיו אל יוסף ואחיו לשטן במערה לאמור, לא יקבר יעקב בה כי לנו ולאבינו הוא. וישמע יוסף ואחיו את דברי בני עשו ויחר אפם מאוד, ויגש יוסף אל עשו לאמור. מה הדבר הזה אשר תדברו

הלא קנה קנה אותה יעקב אבי ממך בעושר רב אחרי מות יצחק, זה היום עשרים וחמש שנה.
וגם כל ארץ כנען קנה מאתך, ומאת בניך ולזרעך אחריך. ויקנה אותה יעקב לבניו ולזרעו אחריו עד עולם, לאחוזה. ולמה תדבר כדברים האלה, היום הזה. ויען עשו את יוסף לאמור, שקר תאמר וכזב תדבר כי לא מכרתי את אשר לי בכל הארץ הזאת אשר תדבר וגם יעקב אחי לא קנה מכל אשר לי בארץ הזאת מאומה. ועשו דיבר הדברים האלה, למען הכחיש את יוסף בדבריו. כי ידע עשו כי לא היה יוסף בימים ההם במכור עשו את כל אשר לו בארץ כנען ליעקב. ויאמר יוסף אל עשו, הלא כי ספר המקנה כתב אבי בדברים האלה עמך ויעד עדים בספר והנה במצרים איתנו. ויען עשו לאמור, לכו הביאו את הספר ואת כל אשר אמצא בספר ההוא אעשה. ויקרא יוסף אלא נפתלי אחיו ויאמר, מהרה חושה אל תעמוד ורוץ נא מצרימה והבא את כל הספרים את ספר המקנה ואת החתום ואת הגלוי, וגם כל הספרים הראשונים אשר כתוב בהן את כל דברי הבכורה קח. והבאת לנו פה, ונדעה מהם את כל דברי עשו ובניו אשר ידברו ביום הזה. וישמע נפתלי בקול יוסף, וימהר וירץ לרדת מצרימה. ונפתלי קל ברגליו מאוד מכל הצבאים אשר על פני המדבר, כי הלוך ילך על שיבולת הזרע ולא תישבר. וירא עשו כי הלך נפתלי להביא את הספרים ויוסף להשטין על המערה הוא ובניו, ויקומו כולם עשו ואנשיו על יוסף ואחיו למלחמה. וילחמו על בני יעקב ומצרים עם עשו ואנשיו, וינגפו בני עשו ואנשיו לפני בני יעקב ויהרגו בני יעקב מאנשי עשו ארבעים איש. וחושים בן דן בן יעקב היה בעת ההיא את בני יעקב אך היה רחוק ממקום המלחמה כמאה אמה, כי ישב עם ילדי בני יעקב על מיטת יעקב לשמרה. וחושים היה אילם מדבר וחרש משמוע, אך הבין את קול האדם הומה. וישאל לאמור מדוע לא קברתם המת, ומה היא ההמייה הגדולה הזאת. ויענוהו ויגידו לו את דברי עשו ובניו, אשר מנעם מלקבור את יעקב במערה. ויהי בהבינו הדברים אשר עשה עשו ובניו, ויחר אפו מאוד עליהם. וימהר ויקח חרב וירץ אל עשו אל תוך המלחמה, ויך את עשו בחרב ויכרות את ראשו ממנו ותלך למרחוק, ויפול עשו בתוך אנשי המלחמה.

ויהי בעשות חושים את הדבר הזה ויגברו בני יעקב על בני עשו, ויקברו בני יעקב את יעקב אביהם בחזקה במערה ובני עשו רואים. ויקב יעקב בחברון במערת המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר, ויקבר בבגדים יקרים מאוד. ולא נעשה למלך ככל הכבוד הזה אשר עשה יוסף לאביו במותו, כי קבר אותו בכבוד גדול מאוד כקבור את המלכים. ויעשו יוסף ואחיו ליעקב אביהם אבל, שבעת ימים. ויהי אחרי כן ויערכו בני עשו מלחמה את בני יעקב, וילחמו בני עשו בבני יעקב בחברון ועשו עודנו מת ולא נקבר. ותהי מלחמה חזקה מאוד ביניהם וינגפו בני עשו לפני בני יעקב, ויהרגו בני יעקב מבני עשו שמונים איש ומבני יעקב לא מת אחד. ותגבר יד יוסף על כל אנשי בני עשו וילכוד את צפו בן אליפז בן עשו ואת חמישים מאנשיו, ויאסור את כולם בכבלי ברזל ויתנם ביד עבדיו להביאם מצרימה. ויהי כאשר לכדו בני יעקב את צפו ואת אנשיו ויראו כל הנשארים מבית עשו מאוד לנפשם פן ילכדו גם הם, ויברחו כולם עם אליפז בן עשו ואנשיו וישאו את גויית עשו וילכו הר שעיר לדרכם. ויבואו הר שעיר ויקברו את עשו בשעיר, אך ראשו לא הביאו אותה שעירה, כי נקברה במקום ההוא במקום המלחמה בחברון. ויהי כאשר ברחו בני עשו מפני בני יעקב וירדפו בני יעקב אחריהם עד גבול שעיר אך לא המיתו מהם איש ברדפם אותם, כי חמלו על גויית עשו אדר נשאו עמהם וינוסו. וישובו בני יעקב מעליהם ויבואו עד המקום אשר שם אחיהם בחברון, וישבו שם ביום ההוא ומחרתו עד נחו מהמלחמה. ויהי ביום השלישי ויאספו את כל בני שעיר החורי ויאספו את כל בני קדם עם כחול הים הרבה מאוד, וילכו וירדו מצרימה להילחם עם יוסף ואחיו להציל את אחיהם. וישמעו יוסף וכל בני יעקב, כי התקבצו בני עשו ובני קדם ויבואו עליהם למלחמה להציל את אחיהם. ויצאו לקראתם יוסף ואחיו וגיבורי מצרים, וילחמו בם בארץ רעמסס. ויכו יוסף ואחיו את בני עשו ואת בני שעיר ואת בני קדם, מכה רבה מאוד. ויהרגו מהם כשש מאות אלף איש ויהרגו בהם את כל גיבורי בני שעיר החורי, לא נותר מהם כי אם מתי מספר אנשים.

וגם מבני קדם ובני עשו הרגו מהם הרבה מאוד, וינוסו כולם אליפז בן עשו ובני קדם לפני יוסף ולפני אחיו. וירדפו יוסף ואחיו אחריהם עד בואכה סוכות ויהרגו מהם

עוד בסוכות שלושים איש, והנשארים נמלטו וינוסו איש לעירו. וישובו מעליהם יוסף ואחיו וגיבורי מצרים בשמחה ובטוב לבב, כי נגפו את כל אויביהם. וצפו בן אליפז ואנשיו עודם במצרים עבדים לבני יעקב, ויוסף להם מכאוב על מכאובם. ויהי בשוב בני עשו ובני שעיר אל ארצם, ויראו בני שעיר כי נפלו כולם ביד בני יעקב ומצרים בעבור מלחמת בני עשו. ויאמרו בני שעיר אל בני עשו, אתם ראיתם וידעתם כי בגללכם היתה המכה בנו לא נותר איש גיבור ויודע מלחמה. ועתה צאו לכם מארצנו ולכו מאיתנו ארצה כנען אל ארץ מגורי אבותיכם, למה יירשו בניכם את בנינו בארצנו באחרית הימים. ולא אבו בני עשו לשמוע אל בני שעיר, ויאמרו בני שעיר להילחם בם. וישלחו בני עשו בסתר אל אנגיאס מלך אפריקה, היא דנהבה לאמור. שלח לנו אנשים מאנשיך ויבואו אלינו ונלחמה יחד עם בני שעיר החורי, כי נועצו להילחם איתנו להוריש אותנו מן הארץ. ויעש אנגיאס מלך דנהבה כן, כי אוהב היה אנגיאס לבני עשו בימים ההם. וישלח אנגיאס אל בני עשו חמש מאות איש רגלי גיבורי החיל, ושמונה מאות רוכבי סוסים. ובני שעיר שלחו אל בני קדם ואל מדין לאמור, אתם ראיתם את אשר עשו לנו בני עשו אשר בעבורם תמנו כולנו במלחמותם את בני יעקב. ועתה בואו אלינו ועזרונו ונלחמה יחד איתם והורשנו אותם מן הארץ, וננקמה מהם את נקמת אחיכם ואחינו אשר מתו בעבורם במלחמתם את בני יעקב אחיהם. וישמעו כל בני קדם אל בני שעיר, ויבואו אליהם כשמונה מאות איש שולף חרב. וילחמו בני עשו את בני שעיר בעת ההיא במדבר פארן, ויתחזקו בני שעיר מבני עשו בפעם ההוא. ויהרגו בני שעיר מבני עשו במלחמה ההיא כמאתיים איש מאנשי אנגיאס מלך אפריקה מלך דנהבה, ביום ההוא. ויהי ביום השני ויוסיפו עוד בני עשו, ויבואו להילחם את בני שעיר שנית. ותכבד המלחמה עוד על בני עשו שנית, ויצר להם מאוד מפני שעיר.

ויראו בני עשו כי חזקו מהם בני שעיר ויסובו וישובו מבני עשו אנשים איש אל רעהו, ויעזרו את בני שעיר אויביהם. ויפלו עוד מאנשי בני עשו במלחמה השנית חמישים ושמונה איש, מאנשי אנגיאס מלך דנהבה. ויהי ביום השלישי וישמעו בני עשו כי שבו עליהם מאחיהם להילחם בם במלחמה השנית, ויתאבלו בני עשו בשמעם את

הדבר הזה. ויאמרו מה נעשה לאחינו אשר שבו עלינו, לעזור את בני שעיר אויבינו. ויוסיפו בני עשו וישלחו אל אנגיאס מלך דנהבה לאמור, שלח לנו עוד אנשים אחרים ונלחמה בהם את בני שעיר כי כבדו ממנו זה פעמיים. ויוסף עוד אנגיאס וישלח אל בני עשו כשש מאות איש גיבורי חיל, ויבואו לעזור את בני עשו. ויהי לעשרת הימים, ויוסיפו בני עשו ויערכו מלחמה את בני שעיר במדבר פארן. ותכבד המלחמה ההיא על בני שעיר, ויתחזקו בני עשו אל בני שעיר בפעם הזאת. וינגפו בני שעיר לפני בני עשו, ויהרגו מהם בני עשו כאלפיים איש. וימותו כל גיבורי בני שעיר במלחמה הזאת, ולא נשאר בהם איש כי אם בניהם הקטנים אשר נשארו בעירם. וכל מדין ובני קדם נסו להם מהמלחמה ויעזבו את בני שעיר, וינוסו בראותם כי כבדה מהם המלחמה. וירדפו בני עשו אחרי כל בני קדם עד הגעתם אל ארצם, ויהרגו בני עשו בדרך מהם עוד כמאתיים וחמישים איש. ומאנשי בני עשו נפלו במלחמה ההיא כשלושים איש, אך מאת אחיהם היתה הרעה אליהם לשוב אליהם לעזור את בני שעיר החורי. וישמעו בני עשו עוד את רעת אחיהם, ויתאבלו עוד על הדבר הזה. ויהי אחרי המלחמה, וישובו בני עשו ויבואו שעירה אל מקומותם. ויהרגו בני עשו את הנשארים בארץ מבני שעיר, גם נשיהם וטפם הרגו לא החיו מהם נשמה. אך החיו מהם כחמישים נערים ונערות קטנים ולא המיתום בני עשו, ויהיו להם הנערים לעבדים ואת הנערות לקחו לנשים. וישבו בני עשו בשעיר תחת בני שעיר, וירשו את ארצם ויאחזו בה. ויקחו בני עשו את כל אשק לבני שעיר בארץ, גם צאנם גם בקרם ורכושם וכל אשר לבני שעיר לקחו בני עשו וישבו בני עשו בשעיר תחת בני שעיר עד היום הזה. ויחלקו בני עשו את הארץ למחלקות, לחמשת בני עשו למשפחותיהם.

ויהי בימים ההם, ויתייעצו בני עשו להמליך עליהם מלך בארץ אשר ירשו אותה. ויאמרו איש אל רעהו, לא כי מלך ימלוך עלינו בארצנו להיות תחת עצתו וללחום את מלחמותינו באויבינו ויעשו כן. וישבעו כל בני עשו לאמור אשר לא ימלוך עליהם מחל מאחיהם עד עולם, כי אם איש נוכרי אשר לא מאחיהם. כי מרה נפש כל בני עשו איש על בנו ואיש על אחיו ואיש על רעהו, מפני הרעה אשר עשו להם אחיהם בהילחמם את בני שעיר. על כן נשבעו בני עשו לאמור, מהיום ההוא והלאה לא

ימליכו עליהם מאחיהם כי אם איש נוכרי עד היום הזה. ויהי שם איש אחד מאנשי אנגיאס מלך דנהבה, בלע בן בעור שמו. והאיש גיבור חיל מאוד ויפה תואר וטוב רואי וחכם בכל חכמה ובעל שכל ועצה, ואין איש מאנשי אנגיאס כמוהו. ויקחוהו כל בני עשו וימשחו אותו וימליכוהו עליהם למלך, וישתחוו לו ויאמרו יחי המלך יחי המלך. ויפרשו השמלה ויתנו לו איש נזם זהב וכסף ואיש והעת ואיש צמיד ואיש קשיטה, ויעשירוהו מאוד בכסף ובזהב ושוהם ובדולח. ויעשו לו כיסא מלכות וישימו לו כתר מלכות בראשו ויבנו לו היכל וישב בו, ויהי על בני עשו למלך. ואנשי אנגיאס לקחו את שכר מלחמתם מאת בני עשו, וילכו וישובו אל אדוניהם דנהבה בעת ההיא. וימלוך בלע על בני עשו שלושים שנה, וישבו בני עשו בארץ תחת בני שעיר וישמידום וישבו תחתם לבטח עד היום הזה. ויהי בשנת שתיים ושלושים שנה לרדת ישראל מצרימה, היא שנת שבעים ואחת שנה לחיי יוסף. וימת פרעה מלך מצרים בשמה ההיא, וימלוך מגרון בנו תחתיו. ופרעה ציוה את יוסף לפני מותו להיות למגרון בנו לאב, ולהיות מגרון תחת יד יוסף ותחת עצתו. וישמעו כל מצרים לדבר הזה להיות יוסף עליהם, כי אהבו כל מצרים את יוסף כתמול שלשום. אך מגרון בן פרעה ישב על כיסא אביו, ויהי למלך תחת אביו בימים ההם. בן ארבעים ואחת שנה מגרון במלכו, וארבעים שנה מלך במצרים.

ויקראו כל מצרים את שמו פרעה כשם אביו, כמשפטם לעשות במצרים על מלך אשר ימלוך עליהם. ויהי כמלוך פרעה תחת אביו ויתן את משפטי הארץ וכל דברי המלכות ביד יוסף, כאשר ציוהו אביו. ויהי יוסף למלך על מצרים כי הוא המביא והמוציא בכל מצרים, ויהיו כל מצרים תחת ידו ותחת עצתו. כי נטו כל מצרים אחרי יוסף אחרי מות פרעה, ויאהבוהו מאוד למלוך עליהם. אך לא חפצו מהם אנשים לאמור, לא ימלוך עלינו איש נוכרי. ואולם על פי יוסף היתה על מלכות מצרים בימים ההם אחרי מות פרעה, הוא המוציא והוא המביא לעשות כחפצו בכל הארץ ואין דובר אליו דבר. ותהי כל מצרים תחת יד יוסף, וילחם יוסף עם על אויביו מסביב ויכניעם תחת ידו. וגם כל הארץ וכל פלשתים עד גבול כנען הכניע יוסף, ויהיו כולם תחת ידו ויתנו ליוסף מס מדי שנה בשנה. ופרעה מלך מצרים ישב על כסאו תחת

אביו, אך היה תחת יד יוסף ועצתו כאשר היה בתחילה תחת יד אביו. וגם לא היה מושל כי אם בארץ מצרים לבד, תחת עצת יוסף. ויוסף מלך על כל הארץ בעת ההיא, ממצרים ועד הנהר הגדול נהר פרת. ויהי יוסף בכל דרכיו משכיל, וה' אלוקיו עמו. ויוסף ה' ליוסף חכמה והוד והדר ואהבה בלב מצרים וכל הארץ, וימלוך יוסף על כל הארץ ארבעים שנה. וכל ארץ פלשתים וכנען וצידון ועבר הירדן מביאים ליוסף מנחות כל ימיו, ומס יביאו לו מדי שנה בשנה כמשפט. וילחם יוסף עם כל אויביו מסביב ויכניעם, ותהי כל הארץ ביד יוסף. וישב יוסף על כסאו במצרים לבטח. וגם כל אחיו בני יעקב ישבו לבטח בארץ גושן כל ימי יוסף ויפרו וירבו מאוד מאוד בארץ, ויעבדו את ה' כל ימיהם כאשר ציוה אותם יעקב אביהם. ויהי מקץ ימים רבים ושנים בשבת בני עשו בארצם לבטח עם בלע מלכם, ובני עשו פרו ורבו בארץ. ויתיעצו ללכת להילחם עם בני יעקב וכל מצרים ולהציל את צפו בן אליפז אחיהם ואת אנשיו, כי עודם במצרים בימים ההם עבדים ליוסף. וישלחו בני עשו אל כל בני קדם ויעשו איתם שלום, ויבואו אליהם כל בני קדם ללכת את בני עשו מצרימה למלחמה.

וגם מאנשי אנגיאס מלך דנהבה באו אליהם וגם אל בני ישמעאל שלחו, ויבואו אליהם. ויתקבצו כל העם הזה, ויבואו שעירה לעזור את בני עשו במלחמתם. ותהי המחנה הזאת מחנה גדול וכבד עם אשר כחול הים הרבה מאוד, כשמונה מאות אלף איש בין רגלי ורוכבי סוסים. וירדו כל הגדודים האלה מצרימה להילחם את בני יעקב, ויחנו על רעמסס. ויצאו לקראתם יוסף ואחיו וכל גיבורי מצרים כשש מאות אלף איש, וילחמו איתם בארץ רעמסס. וילחמו בני יעקב את בני עשו בעת ההיא עוד בשנת החמישים שנה לרדת בני יעקב מצרימה, היא שנת השלושים שנה למלוך בלע על בני עשו בשעיר. ויתן ה' את כל גיבורי עשו ובני קדם ביד יוסף ואחיו וינגפו אנשי בני עשו ובני קדם לפני יוסף. ויפלו מאנשי עשו ובני קדם חללים רבים לפני בני יעקב כמאתיים אלף איש, ויפול גם בלע בן בעור מלכם עמם במלחמה. ויראו בני עשו כי נפל מלכם עמם במלחמה וימת, וירפו ידיהם מהמלחמה. ויוסף ואחיו וכל מצרים עודם מכים באנשי בית עשו, וייראו מאוד כל אנשי עשו מפני בני יעקב וינוסו לפניהם. וירדפו אותם יוסף ואחיו וכל מצרים מהלך יום ויכו מהם עוד כשלוש

מאות איש הלוך הכות אותם בדרך, וישובו אחרי כן מעליהם. וישובו יוסף וכל אחיו מצרימה לא נפקד מהם איש, אך מהמצרים נפלו שנים עשר אנשים. ויהי בשוב יוסף מצרימה ויצו לאסור עוד את צפו ואת אנשיו, ויאסרו אותם בנחושתיים ויוסיפו להם יגון על יגונם. וכל אנשי בני עשו ובני קדם שבו איש אל עירו בבושה, כי נפלו כל הגיבורים אשר היו בהם במלחמה. ויראו בני עשו כי מת מלכם במלחמה וימהרו ויקחו איש מאנשי בני קדם יובב בן זרח שמו מארץ בצרה, וימליכוהו עליהם תחת בלע מלכם. וישב יובב על כיסא בלע תחתיו למלך, וימלוך יובב באדום על כל בני עשו עשר שנים. ולא יספו בני עשו עוד ללכת להילחם עם בני יעקב מהיום ההוא והלאה, כי ידעו בני עשו את גבורת בני יעקב וייראו מהם מאוד. אך מהיום ההוא והלאה שנאו בני עשו את בני יעקב, ותהי השנאה והאיבה חזקה ביניהם כל הימים עד היום הזה.

ויהי אחרי כן מקץ עשר שנים, וימת יובב בן זרח מלך אדום. ויקחו בני עשו איש אחד ושמו חושם מארץ תימן, וימליכוהו עליהם תחת יובב. וימלוך חושם באדום על בני עשו, עשרים שנה. ויוסף מלך מצרים ואחיו וכל בני ישראל ישבו לבטח במצרים בימים ההם כל ימי יוסף ואחיו אין שטן ואין פגע רע, ותשבות ארץ מצרים מהמלחמה בעת ההיא בימי יוסף ואחיו.

ספר שמות

ואלה שמות בני ישראל אשר ישבו במצרים הבאים את יעקב, איש וביתו באו כל בני יעקב מצרימה. בני לאה, ראובן ושמעון ולוי ויהודה וישששכר וזבולון ודינה אחותם. ובני רחל, יוסף ובנימין. ובני זלפה שפחת לאה, גד ואשר. ובני בלהה שפחת רחל, דן ונפתלי. ואלה תולדותם אשר ילדו להם בארץ כנען, טרם בואם מצרימה עם יעקב אביהם. בני ראובן, חנוך ופלוא חצרון וכרמי. ובני שמעון, ימואל וימין ואוהד ויכין וצוחר ושאול בן הכנענית. ובני לוי, גרשון קהת ומררי ויוכבד אחותם אשר יולדה להם ברדתם מצרימה. ובני יהודה, ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרון וחמול. ובני יששכר, תולע ופוה ויוב ושמרון. ובני זבולון, סרד ואלון ויחלאל. ובני דן, חושים. ובני נפתלי, יחצאל וגוני ויצר ושלם. ובני גד, צפיון

וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי. ובני אשר, ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל. ובני בנימין, בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מופים וחופים וארד. ובני יוסף אשר יולדו לו במצרים, מנשה ואפרים. ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, אלה הבאים את יעקב אביהם מצרימה לגור שם. וישבו יוסף וכל אחיו במצרים לבטח, ויאכלו את טוב ארץ מצרים כל ימי חיי יוסף. ויחי יוסף בארץ מצרים שלוש ותשעים שנה, וימלוך יוסף על כל מצרים שמונים שנה. ויקרבו ימי יוסף למות וישלח ויקרא אל אחיו ואל כל בית אביו, ויבואו כולם יחד וישבו לפניו. ויאמר יוסף אל אחיו ואל כל בית אביו, הנה אנוכי מת ואלוקים פקוד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאבותיכם לתת לכם. והיה בפקוד אלוקים אתכם להעלותכם מזה אל ארץ אבותיכם, והעליתם את עצמותיי מזה איתכם. וישבע יוסף את בני ישראל ואת זרעם אחריהם לאמור, פקוד יפקוד אלוקים אתכם והעליתם את עצמותיי מזה איתכם. ויהי אחרי כן וימת יוסף בשנה ההיא, היא שנת שבעים ואחת שנה לרדת ישראל מצרימה. ויוסף בן מאת שנה ועשר שנים במותו בארץ מצרים. ויקומו כל אחיו וכל עבדיו ויחנטו את יוסף כמשפט, ויבכו אותו אחיו וכל מצרים שבעים יום. וישימו את יוסף בארון אשר מלא בשמים וכל מעשה רוקח, ויקברוהו על שפת היאור הוא שיחור. ויעשו לו בניו וכל אחיו וכל בית אביו אבל, שבעת ימים.

ויהי אחרי מות יוסף ויחלו כל מצרים למשול בבני ישראל, בימים ההם. ופרעה מלך מצרים המולך תחת אביו לקח את כל משפטי מצרים, וינהג את כל מלכות מצרים תחת עצתו וימלוך לבטח על עמו. ויהי לתקופת השנה בשנת שתיים ושבעים שנה לרדת ישראל מצרימה אחרי מות יוסף, ויברח צפו בן אליפז בן עשו ממצרים הוא ואנשיו וילכו. ויבואו אפריקה היא דנהבה אל אנגיאס מלך אפריקה, ויקבלם אנגיאס בכבוד גדול, וישם את צפו לשר צבאו. וימצא צפו חן בעיני אנגיאס ובעיני עמו, ויהי צפו שר צבא לאנגיאס מלך אפריקה ימים רבים. ויסת צפו את אנגיאס מלך אפריקה לקבץ את כל חילו ללכת להילחם עם המצרים ועם בני יעקב, ולנקום מהם נקמת אחיו. ולא אבה אנגיאס לשמוע אל צפו לעשות הדבר הזה, כי ידע אנגיאס את

גבורת בני יעקב ואשר עשו לחילו במלחמתם את בני עשו. וצפו גדול מאוד בימים ההם בעיני אנגיאס ובעיני כל עמו, ויסיתם תמיד להילחם במצרים ולא אבו. ויהי בימים ההם ויחי בארץ כתים איש בעיר פוצימנא ושמו עוצי, ויהי לבני כיתים לאלוה תעתועים. וימת האיש ובן אין לו כי אם בת אחת, ושמה יאניה. והנערה יפה עד מאוד טובת מראה וחכמה, לא נראה כיופיה וכחכמתה בכל הארץ. ויראו אותה אנשי אנגיאס מלך אפריקה, ויביאו ויהללו אותה אליו. וישלח אנגיאס אל בני כיתים וישאל אותה לקחתה לו לאישה, ויאבו לו אנשי כתים לתתה לו לאישה. ויהי בצאת מלאכי אנגיאס מלך כיתים ללכת לדרכם והנה מלאכי תורגוס מלך ביבינטו באו כתימה, כי תורגוס מלך ביבינטו גם הוא שלח את מלאכיו לשאול לו את יאניה לקחתה לו לאישה כי היללו אותה אליו גם הוא כל אנשיו על כן שלח אליה כל עבדיו. ויבואו עבדי תורגוס כתימה, וישאלו את יאניה לקחתה אל תורגוס מלכם לאישה. ויאמר להם אנשי כיתים לא נוכל לתתה, כי אנגיאס מלך אפריקה ביקש אותה לקחתה לו לאישה טרם בואכם ונתננו אותה אליו. ועתה לא נוכל לעשות הדבר הזה להסיר את הנערה מיד אנגיאס לתתה לתורגוס, כי אנחנו יריאים מאוד מאנגיאס פן יבוא עלינו למלחמה והשמידנו, ותורגוס אדוניכם לא יוכל להציל אותנו מידו.

ויהי כשמעם מלאכי תורגוס את כל דברי בני כיתים, ויפנו וישובו אל אדוניהם ויגידו לו את כל דברי בני כיתים. ובני כיתים שלחו ספר אל אנגיאס לאמור, הנה תורגוס שלח בעד יאניה לקחתה לו לאישה ובזה השיבנו אותו. ונשמע כי קיבץ את כל חילו לבוא עליך למלחמה, וישם פניו לעבור דרך סרדוניא להילחם עם לוקוש אחיך ואחר יבוא להילחם איתך. וישמע אנגיאס את דברי בני כיתים אשר שלחו לו בספר, ויחר אפו. ויקם ויאסוף את כל חילו, ויבוא באיי הים דרך סרדוניא אל לוקוש אחיו מלך סרדוניא. וישמע גיבלוש בן לוקוש כי בא אנגיאס דודו, ויצא לקראתו בחיל כבד וישקהו ויחבקהו. ויאמר גיבלוש אל אנגיאס, בשאלך שלום מעם אבי בצאתו איתך להילחם עם תורגוס ושאלת ממנו להשימני שר צבאו. ויעש אנגיאס כן ויבוא אל אחיו, ויצא אחיו לקראתו וישאלהו לשלום. וישאל אנגיאס מעם לוקוש אחיו לשים את גיבלוש בנו לשר צבאו, ויעש לוקוש כן. ויקומו אנגיאס ולוקוש אחיו וילכו לקראת

תורגוס למלחמה, וחיל רב ועם כבד עמהם. ויבואו באוניות, ויבואו במחוז אשתורש. והנה תורגוס בא לקראתם, כי יצא אל סרדוניא ויאמר להחרימה ואחר יעבור משם אל אנגיאס להילחם עמו. ויפגשו אנגיאס ולוקוש אחיו את תורגוס בבקעת כנפיא, ותהי מלחמה חזקה ועצומה מאוד ביניהם במקום ההוא. ותכבד המלחמה על לוקוש מלך סרדוניא ויפול כל חילו, ויפול גם גיבלוש בנו המלחמה ההיא. ויצו אנגיאס דודו את עבדיו, ויעשו לגיבלוש גולם זהב ויתנוהו בתוכו. ויערוך עוד אנגיאס מלחמה לקראת תורגוס ויחזק ממנו אנגיאס ויהרגהו, ויפל את כל עמו לפי חרב. וינקום אנגיאס את נקמת גיבלוש בן אחיו ואת נקמת חיל לוקוש אחיו. ויהי במות תורגוס וירפו ידי הנשארי מחילו במלחמה, וינוסו לפני אנגיאס ולפני לוקוש אחיו. וירדפו אחריהם אנגיאס ולוקוש אחיו עד אם הדרך אשר בין אלבנו ובין רומח, ויהרגו כל חיל תורגוס לפי חרב. ולוקוש מלך סרדוניא ציוה את עבדיו, ויעשו ארון נחושת וישימו בתוכו את גויית גיבלוש בנו ויקברוהו במקום ההוא. ויבנו עליו מגדל גבוה שם על אם הדרך, ויקראו את שמו גיבלוש על שמו עד היום הזה. וגם תורגוס מלך ביבינטו קברו אותו שם עם גיבלוש במקום ההוא. והנה על אם הדרך בין אלבנו ובין רומה, קבר גיבלוש מזה וקבר תורגוס מזה ורצפה ביניהם עד היום הזה.

ויהי בקבור גיבלוש וישב לוקוש אביו עם חילו, אל ארצו סרדוניא. ואנגיאס אחיו מלך אפריקה עם חילו הלכו עד עיר ביבינטו, היא עיר תורגוס. וישמעו יושבי ביבינטו את שומעו, ויראו מאוד ממנו ויצאו לקראתו בבכי ובתחנונים. ויתחננו יושבי ביבינטו אל אנגיאס לבלתי המיתם ולבלתי השחית את עירם, ויעש כן. כי מערי בני כיתים תחשב ביבינטו בימים ההם, על כן לא השחית את העיר. אך מהיום ההוא והלאה ילכו גדולי מלך אפריקה כתימה לשלול שלל ולבוז בז ויהי מדי לכתם, והלך צפו שר צבא אנגיאס עמהם. ויהי אחרי כן ויפן אנגיאס עם חילו ויבואו אל עיר פוצימנא, ויקח שם אנגיאס את יאניה בת עוצה לאישה ויביאה אפריקה אל עירו. ויהי בעת ההיא ויצו פרעה מלך מצרים לכל עמו לעשות לו היכל חזק במצרים, ויצו גם על כל בני יעקב לעזור את מצרים בבניין. ויעשו המצרים אל פרעה היכל יפה ונאה לבית מלכותו, וישב בו ויחדש את מלכותו וימלוך לבטח. וזבולון בן יעקב מת בשנה ההיא,

היא שנת שבעים וארבע שנה לרדת ישראל מצרימה. וימת זבולון בן מאה וארבע עשרה שנה, ויושם בארון ויותן ביד בניו. ובשנת שבעים וחמש שנה מת שמעון אחיו בן מאה ועשרים שנה במותו, ויושם גם הוא בארון ויותן ביד בניו. וצפו בן אליפז בן עשו שר צבא אנגיאס מלך דנהבה, עודנו מסית את אנגיאס יום יום לערוך מלחמה להילחם את בני יעקב במצרים. ולא אבה אנגיאס לעשות הדבר הזה, כי סיפרו לו עבדיו את כל גבורת בני יעקב אשר עשו להם במלחמתם את בני עשו. ויהי צפו מסית את אנגיאס יום יום, להילחם את בני יעקב בימים ההם. ויהי מימים וישמע אנגיאס אל דברי צפו, ויאבה לו להילחם במצרים את בני יעקב. ויערוך אנגיאס אל כל עמו עם רב כחול אשר על שפת הים, וישם פניו ללכת מצרימה למלחמה. ושם היה נער אחד מעבדי אנגיאס בן חמש עשרה שנה בלעם בן בעור שמו, והנער חכם מאוד ומבין בחכמת הקסם. ויאמר אנגיאס אל בלעם, קסום לנו בקסם ונדעה מי יגבר במלחמה הזאת אשר אנחנו הולכים עליה. ויצו בלעם ויביאו לו דוגג ויעש ממנו תמונת רכב ופרשים, תבנית חיל אנגיאס וחיל מצרים. וישימם במים המחוכמים אשר איתו על ככה, ויאחזו בידו כפות תמרים ויתחכם ויקסום בהם על המים. ויראו אליו במים תמונת צלמי חיילות אנגיאס נופלים לפני תמונת צלמי מצרים ובני יעקב. ויגד בלעם את הדבר הזה אל אנגיאס, ויתייאש אנגיאס ולא התאזר לרדת מצרימה למלחמה וישב בעירו.

ויהי כראות צפו בן אליפז כי נתייאש אנגיאס לצאת למלחמה את מצרים, ויברח צפו מאת אנגיאס מאפריקה וילך ויבוא כתימה. ויקבלוהו כל אנשי כיתים בכבוד גדול, וישכרו אותו להילחם מלחמותם כל הימים. ויתעשר צפו מאוד בימים ההם, וגדודי מלך אפריקה עודם פושטים בארץ כיתים בימים ההם. ויאספו בני כיתים וילכו אל הר קופטיציאה, מפני גדודי אנגיאס מלך אפריקה הבאים עליהם. ויהי היום ויאבד לצפו פר בן בקר וילך לבקש את הפר, וישמע את געייתו סביבות ההר ההוא. וילך צפו וירא והנה בתחתית ההר ההוא מערה גדולה, ואבן גדולה שומה בפתח המערה. ויפוצץ צפו את האבן ויבוא אל המערה וירא והנה חיה גדולה אוכלת השור, מחציה ומעלה דמות איש ומחציה ומטה דמות חיה. ויקם צפו על החיה ההיא, ויהרוג אותה

בחרבו. וישמעו יושבי כיתים הדבר הזה וישמחו מאוד ויאמרו, מה נעשה לאיש הזה אשר הרג את החיה הזאת אשר כלתה בהמתנו. ויועדו כולם לעשות לו יום אחד בשנה יום מועד, ויקראו את שם היום ההוא צפו על שמו. וינסכו לו נסכים מדי שנה בשנה ביום ההוא, ויביאו לו מנחות. בעת ההיא חלתה יאניה בת עוצי אשת המלך אנגיאס, ויקשה חוליה על אנגיאס המלך ועל שריו. ויאמר אנגיאס אל חכמיו, מה אעשה ליאניה ובמה ארפא את חוליה. ויאמרו לו חכמיו, כי לא כאוויר ארצנו כאויר ארץ כיתים ולא מימינו כמימיהם על כן חלתה המלכה יאניה מזה. כי בהשתנות אליה האוויר והמים חלתה, וגם כי בארצה איננה שותה כי אם המים הבאים מן פורמה אשר העלו אותם אבותיה בגשרים. ויצו אנגיאס את עבדיו, ויביאו לו ממימי פורמה אשר לכיתים בכלים. וישקלו המים ההם עם כל מימי ארץ אפריקה, וימצאו את מימי פורמה קלים ממימי אפריקה. וירא אנגיאס את הדבר הזה, ויצו את כל שריו לאסוף חוצבי אבנים לאלפים ולרבבות ויחצבו אבנים לאין מספר. ויבואו הבונים ויבנו גשר עצום מאוד, ויביאו מעין מים מארץ כיתים עד אפריקה. ויהיו המים ההמה ליאניה המלכה ולכל אודותיה לשתות ולאפות בהם ולכבס ולרחוץ בהם, וגם להשקות בהם כל זרע האוכלת ממנו וכל פרי האדמה. וגם מעפר ארץ כיתים ציוה המלך ויביאו ממנו באוניות רבות וגם אבנים לבנות מהם הביאו, ויבנו הבונים היכלות ליאניה המלכה ותתרפא המלכה מחוליה.

ויהי לתקופת השנה, ויוסיפו עוד גדודי אפריקה ויבואו ארץ כיתים לשלול שלל כפעם בפעם. וישמע צפו בן אליפז את שמעם ויצו אליהם וילחם בם וינוסו לפניו, ויצל את ארץ כיתים מהם. ויראו בני כיתים את גבורת צפו, ויתייעצו בני כיתים וימליכו עליהם את צפו ויהי למלך עליהם. ויהי במלכו וילכו לכבוש את בני תובל, ואת כל איי הים אשר סביבותיהם. ויצו צפו מלכם בראשם, וילחמו את בני תובל ואת האיים ויכבשום. ויהי בשובם מהמלחמה ויחדשו לו את מלכותו, ויבנו לו היכל גדול מאוד לבית מלכותו ולמושבו. ויעשו לו כיסא גדול, וימלוך צפו על כל ארץ כיתים ועל כל ארץ איטליא חמישים שנה. בשנה ההיא היא שנת שבעים ותשע שנה לרדת ישראל מצרימה, מת ראובן בן יעקב בארץ מצרים. בן מאה שנה ועשרים וחמש שנה

ראובן במותו, וישימוהו בארון ויותן ביד בניו. ובשנת השמונים מת דן אחיו, בן מאת שנה ועשרים וארבע שנים במותו, ויושם בארון ויותן ביד בניו. ובשנה ההיא מת חושם מלך אדום, וימלוך אחריו הדד בן בדד חמש ושלושים שנה. ובשנת שמונים ואחת שנה, מת יששכר בן יעקב במצרים. ויששכר בן מאת שנה ושתיים ועשרים שנה במותו, ויושם בארון ויותן ביד בניו. ובשנת שמונים ושלוש שנים מת גד, בן מאה ועשרים וחמש שנים היה ויושם בארון במצרים ויותן ביד בניו. ויהי בשנת שמונים וארבע שנים היא השנה החמישית למלכות הדד בן הדד מלך אדום, ויקבוץ הדד את כל בני עשו ויערוך את כל חילו כארבע מאות אלף איש, וישם פניו ארץ מואב וילך להילחם את מואב ולתת אותם תחת ידו למס עובד. וישמעו בני מואב את הדבר הזה וייראו מאוד, וישלחו אל בני מדין לעזור אותם להילחם את הדד בם הדד מלך אדום. והדד בא ארץ מואב, ויצאו בני מואב ובני מדין לקראתו ויערכו איתו מלחמה בשדה מואב. וילחם הדד את מואב, ויפלו מבני מואב ובני מדין חללים רבים כאלפיים איש. ותכבד המלחמה על מואב וייראו בני מואב כי חזקה עליהם המלחמה וירפו ידיהם, ויתנו עורף ויעזבו את בני מדין להילחם. ובני מדין לא ידעו את מחשבת מואב אך התחזקו במלחמה וילחמו את הדד ואת כל חילו, ויפלו כל מדין לפניו. ויכה הדד את כל מדין מכה רבה ויהרגם לפי חרב לא השאיר מהם שריד, את כל הבאים לעזור את מואב. ויהי כאשר תמו כל בני מדין במלחמה ובני מואב נמלטו, וישם הדד את כל מואב בעת ההיא למס עובד ויהיו תחת ידו. ויתנו לו מס כמשפט שנה שנה, ויפן הדד וישב אל ארצו.

ויהי לתקופת השנה כשמוע יתר מדין אשר בארץ כי נפלו כל אחיהם במלחמת הדד בעבור מואב, וכי נתנו מואב עורף במלחמה ויעזבו את מדין להילחם. ויתייעצו חמשת נשיאי מדין עם יתר אחיהם אשר נשארו בארצם, להילחם את מואב לנקום מהם מלחמת אחיהם. וישלחו בני מדין אל כל אחיהם בני קדם, ויבואו כל אחיהם כל בני קטורה לעזור את מדין להילחם את מואב. וישמעו בני מואב את הדבר הזה ויראו מאוד, כי נאספו עליהם כל בני קדם למלחמה. וישלחו גם הם בני מואב ספר אל ארץ אדום, אל הדד הן בדד מלך אדום לאמור. בוא נא אלינו ועזרנו ונכה את מדין, כי

נאספו כולם יחד ויבואו עלינו עם כל אחיהם בני קדם למלחמה להינקם ממנו נקמת מדין הנופלים במלחמה. ויצא הדד בן בדד מלך אדום מארץ אדום עם כל חילו, וילך ארץ מואב לעזור את בני מואב להילחם את מדין. וילחמו מדין ובני קדם עם מואב בשדה מואב, ותהי ביניהם מלחמה חזקה מאוד. ויך הדד את כל בני מדין ובני קדם לפי חרב, ויצל הדד את מואב מיד מדין בעת ההיא. וינוסו הנשארים ממדין ובני קדם לפני הדד וחילו, וירדוף הדד אחריהם עד ארצם ויכם מכה רבה מאוד ויפלו חללים בדרך. ויצל הדד את מואב מכף מדין כי נפלו כל בני מדין לפי חרב, ויפן הדד וישב אל ארצו. ומהיום ההוא והלאה שנאו בני מדין את בני מואב על אשר נפלו בעבורם במלחמה, ותהי שנאה גדולה ועצומה ביניהם כל הימים. והיה כל הנמצא ממדין בדרך ארץ מואב ימות בחרב מואב, וכל הנמצא ממואב בדרך ארץ מדין ימות בחרב מדין. ככה יעשו מדין למואב ומואב למדין כל הימים, ימים רבים. ויהי בעת ההיא וימת יהודה בן יעקב במצרים, בשנת שמונים ושש שנים לרדת יעקב ובניו ומצרימה. ויהודה בן מאת שנה ועשרים ותשע שנים במותו, ויחנטו אותו וישימוהו בארון וינתן ביד בניו. ובשנת שמונים ושבע שנים מת בנימין אחיו, בן מאת שנה ושבע עשרה שנה במותו. וישימו אותו בארון ויותר ביד בניו.

ובשנת שמונים ותשע שנים מת נפתלי בן מאת שנה ושתיים ושלושים שנה, ויושם בארון ויותן ביד בניו. ויהי בשנת תשעים ואחת שנה לרדת ישראל מצרימה היא שנת שלוש עשרה שנה למלוך צפו בן אליפז על בני כיתים, באו בני אפריקה על בני כיתים לשלול שלל מהם כפעם בפעם אך לא באו אליהם זה שלוש עשרה שנה. ויבואו אליהם בשנה ההיא, ויצא צפו הן אליפז אליהם עם אנשים מאנשיו ויך בהם מכה רבה ועצומה. וינוסו גדודי אפריקה מפני צפו ויפלו חללים רבים לפניו בדרך, וירדפם צפו ואנשיו הלוך והכות בהם עד קרוב לאפריקה. וישמע אנגיאס מלך אפריקה את הדבר אשר עשה צפו ויחר לו מאוד, ויירא אנגיאס מפני צפו כל הימים. ובשנת תשעים ושלוש שנים מת לוי בן יעקב במצרים. ולוי בן מאת שנה ושלושים ושבע שנים במותו, וישימו אותו בארון ויותן ביד בניו. ויהי אחרי מות לוי כאשר ראו כל מצרים כי מתו כל בני יעקב ואחי יוסף, ויחלו כל מצרים לענות את בני יעקב ולמרר

את חייהם מהיום ההוא והלאה עד יום צאתם ממצרים. ויסירו מידם את כל הכרמים והשדות אשר נתן להם יוסף, ואת כל הבתים הטובות אשר היו בני ישראל בהם. ואת כל חלב מצרים, את הכל לקחו מצרים מאת בני יעקב בימים ההם. ותלך יד כל מצרים הלוך וקשה על בני ישראל בימים ההם וירעו מצרים לישראל, עד אשר קצו בני ישראל בחייהם מפני מצרים. ויהי לימים רבים בשנת מאה ושתיים שנה לרדת ישראל מצרימה וימת פרעה מלך מצרים וימלוך מלול בנו תחתיו, וגם כל גיבורי מצרים וכל הדור ההוא אשר ידע את יוסף ואת אחיו מתו בימים ההם. ויקם דור אחר תחתם אשר לא ידעו את בני יעקב ואת כל הטובה אשר עשו להם, ואת כל גבורתם במצרים. על כן החלו כל מצרים מהיום ההוא והלאה למרר את חי בני יעקב ולענותם בכל עבודה קשה, על כי לא ידעו את אבותם אשר הצילו אותם בימי הרעב. וגם מאת ה' היתה זאת לבני ישראל להטיב להם באחריתם, למען דעת כל בני ישראל את ה' אלוקיהם. ולמען דעת האותות והמופתים הנוראים אשר יעשה ה' במצרים בעבור עמו ישראל, למען ייראו בני ישראל את ה' אלוקי אבותם לעבוד אותו וללכת בכל דרכיו הם וזרעם אחריהם כל ימיהם.

בן עשרים ושש שנים מלול במלכו, ותשעים וארבע שנים מלך. ויקראו כל מצרים את שמו פרעה כשם אביו, כמשפט לעשות בכל מלך המולך עליהם במצרים. בעת ההיא יצאו כל גדודי אנגיאס מלך אפריקה לפשוט בארץ כיתים כפעם בפעם, לשלול את שללם. וישמע צפו בן אליפז בן עשו מלך כיתים את שמעם, ויצא לקראתם בחילו וילחם בם בדרך. ויך צפו את גדודי מלך אפריקה לפי חרב לא השאיר מהם שריד, ולא שב מהם אל אדוניו אפריקה עד אחד. וישמע אנגיאס את הדבר הזה אשר עשה צפו בן אליפז לכל חילו אשר השמיד אותם, וישמע אנגיאס את כל חילו כל אנשי ארץ אפריקה עם רב מאוד כחול אשר על שפת הים. וישלח אנגיאס אל לוקוס אחיו לאמור, בוא אליי עם כל אנשיך ועזרני ונכה את צפו ואת כל בני כיתים אשר השמידו את אנשיי. ויבוא לוקוש עם כל חילו חיל גדול מאוד לעזור את אנגיאס אחיו, להילחם את צפו ואת בני כיתים. וישמע צפו ובני כיתים את הדבר הזה וייראו מאוד, ויפול פחד גדול בלבבם. וישלח צפו גם הוא ספר לארץ אדום, אל הדד בן בדד מלך אדום

ואל כל בני עשו לאמור. שמעתי כי אנגיאס מלך אפריקה בא אלינו עם אחיו להילחם בנו ונירא מאוד ממנו כי חילו רב מאוד, ואף אשר בא אלינו עם אחיו וחילו. ועתה עלו איתי גם אתם ועזרוני ונלחמה יחד באנגיאס ובלוקוש אחיו, והושעתם אותנו מידם ואם לא דעו כי נמות כולנו. וישלחו בני עשו ספר אל בני כיתים, ואל צפו מלכם לאמור. לא נוכל להילחם את אנגיאס ואת עמו, כי ברית ושלום בינינו איתו זה ימים רבים מימי בלע בן בעור המלך הראשון. ומימי יוסף בן יעקב מלך מצרים, אשר נלחמנו איתו בעבר הירדן בקברו את אביו. ויהי כשמוע צפו את דברי אחיו בני עשו ויחדל מעליהם, ויירא צפו מפני אנגיאס מאוד. ואנגיאס ולוקוש אחיו ערכו את כל חילם כשמונה מאות איש, וילכו כתימה להילחם את צפו.

וצפו בן אליפז יצא לקראתם בפחד וברעדה כשלושת אלפים אנשים, כל בני כיתים. ויאמרו כל בני כיתים אל צפו, התחנן נא בעדינו אל אלוקי אבותיך אולי יצילנו מכף אנגיאס וחילו. כי אלוקים גדול הוא, והוא המציל את כל הבוטחים אליו. וישמע צפו אל דבריהם, ויבקש צפו את ה' ויאמר. ה' אלוקי אברהם ויצחק אבותיי, היום יודע כי אתה אלוקים אמת וכל אלוקי כל הגוים הבל המה ותוהו. זכור נא אליי היום את בריתך את אברהם אבינו, אשר סיפרו לנו אבותינו. ועשה חסד עמי היום בעבור אברהם ויצחק אבינו, והושעת אותי ואת בני כיתים מיד מלך אפריקה הבאים עלינו למלחמה. וישמע ה' בקול צפו וידרוש אליו בעבור אברהם ויצחק, ויציל ה' את צפו ואת בני כיתים מיד אנגיאס ועמו. וילחם צפו את אנגיאס מלך אפריקה ואת כל עמו ביום ההוא, ויתן ה' את כל אנשי אנגיאס ביד בני כיתים. ותכבד המלחמה על אנגיאס, ויך צפו את כל אנשי אנגיאס ולוקוש אחיו לפי חרב. ויפול מהם עד ערב היום ההוא כארבע מאות אלף איש. וירא אנגיאס כי מתו כל אנשיו, וישלח ספר אל כל יושבי אפריקה לבוא אליו לעזרו במלחמה. ויכתוב בספר לאמור, כל הנמצא באפריקה יבוא אליי מבן עשר שנים ומעלה כולם יבואו אליי. והנה כאשר לא יבוא ומת, ואת כל אשר לו ואת כל ביתו יקח המלך. ויראו כל יתר יושבי אפריקה מדברי אנגיאס, ויצאו מהעיר כשלוש מאות אלף איש ונער מבן עשר שנים ויבואו אל אנגיאס. ויהי מקץ עשרה ימים ויערוך עוד אנגיאס מלחמה עם צפו ועם בני כיתים,

ותהי מלחמה גדולה וחזקה מאוד ביניהם. וישלח צפו מחיל אנגיאס ולוקוש אחיו חללים רבים בארץ כאלפיים איש, ויפול גם סוסיפטר שר צבא אנגיאס במלחמה ההיא. ויהי כאשר מת סוסיפטר ויפנו גדודי אפריקה ויתנו עורף לנוס וינוסו, ואנגיאס ולוקוש אחיו עמהם. וירדפו צפו ובני כיתים אחריהם, ויכו בהם עוד מכה רבה בדרך כמאתיים איש. וירדפו את אזדרובל בן אנגיאס כי נס עם אביו ויכו מאנשיו בדרך עשרים איש, וימלט אזדרובל מיד בני כיתים ולא המיתוהו. ואנגיאס ולוקוש אחיו ברחו עם יתר אנשיהם, וימלטו ויבואו אפריקה בפחד וברעדה.

ויירא אנגיאס מפני צפן בן אליפז כל הימים פן ילחם עוד איתו. ובלעם בן בעור היה בעת ההיא עם אנגיאס במלחמה, ויהי בראותו כי גבר צפו על אנגיאס ויברח משם ויבוא כתימה. ויקבלוהו צפו ובני כיתים בכבוד גדול כי ידע צפו את חכמת בלעם, ויתן צפו לבלעם מתנות רבות וישב איתו. ויהי בשוב צפו מהמלחמה, ויצו ויפקוד את כל בני כיתים אשר הלכו במלחמה והנה לא נפקד מהם איש. וישמח צפו על הדבר הזה, ויוסף עוד ויחדש את מלכותו ויעש משתה לכל עבדיו. אך לא זכר צפו את ה', ולא ידע כי ה' עזר אותו במלחמתו, וכי הוא הציל אותו ועמו מיד מלך אפריקה. אך עודנו ילך בדרכי בני כיתים ובני עשו הרעים לעבוד אלוקים אחרים כאשר למדונו אחיו בני עשו, על כן יאמרו מרשעים יצא רשע. וימלוך צפו על כל בני כיתים לבטח, ואת ה' אשר הציל אותו ואת כל עמו (מיד) מלך אפריקה לא ידע. ולא יספו עוד גדודי אפריקה לבוא כתימה לשלול שלל כפעם בפעם, כי ידעו את כל גבורת צפו אשר הכה את כולם לפי חרב. ויירא אנגיאס מפני צפו בן אליפז ומפני בני כיתים, כל הימים. בעת ההיא, בשוב צפו מהמלחמה וכראות צפו כי גבר על כל אנשי אפריקה וימיתם לפי חרב במלחמה. יתייעץ צפו עם כל בני כיתים ללכת מצרימה, להילחם את בני יעקב ואת פרעה מלך מצרים. כי שמע צפו כי מתו כל גיבורי מצרים, וכי מתו יוסף ואחיו בני יעקב וישארו כל בניהם בני ישראל במצרים. ויאמר צפו ללכת להילחם איתם ועם כל מצרים, לנקום מהם את נקמת אחיו בני עשו אשר הכה יוסף ואחיו וכל מצרים בארץ כנען בעלותם לקבור את יעקב בחברון. וישלח צפו מלאכים אל הדד בן בדד מלך אדום, ואל כל אחיו בני עשו לאמור. הלא אמרתם כי לא תלחמו

את מלך אפריקה כי בעל בריתכם הוא, הנה אנוכי נלחמתי בו והכתיו ואת כל עמו. ועתה אמור אמרתי להילחם את מצרים ואת בני יעקב אשר שם, ונקמתי מהם את אשר עשה יוסף ואחיו אבותיהם לנו בארץ כנען בעלותם לקבור את אביהם בחברון. ועתה אם יש את נפשכם לבוא אליי לעזרני להילחם איתם ואת מצרים, ונקמנו מהם נקמת אחינו.

וישמעו בני עשו אל דברי צפו, ויתקבצו יחד כל בני עשו עם רב מאוד וילכו לעזור את צפו ואת בני כיתים במלחמה. וישלח צפו אל כל בני קדם, ואל כל בני ישמעאל כדברים האלה. ויתקבצו וילכו כולם לעזרת צפו ובני כיתים, למלחמה על מצרים. ויצאו ויבואו כל המלכים האלה, מלך אדום ובני קדם וכל בני ישמעאל וצפו מלך כיתים ויערכו את כל צבאותיהם בחברון. ותהי כל המחנה כבד מאוד כמהלך שלושת ימים, עם רב כחול אשר על שפת הים אשר אין להם מספר. וירדו כל המלכים האלה וכל צבאותיהם ויבואו על כל מצרים למלחמה, ויחנו כולם יחד בבקעת פתרוס. וכל מצרים שמעו את שמעם, ויתקבצו גם הם כל אנשי ארץ מצרים וכל הערים אשר במצרים כשלוש מאות אלף איש. וגם מבני ישראל אשר היו בארץ גושן בימים ההם שלחו אנשי מצרים אליהם לבוא איתם, ללכת להילחם יחד עם כל המלכים. ויתקבצו כל איש ישראל בעת ההיא ויהיו כמאה וחמישים איש, וילכו למלחמה לעזרת מצרים. ויצאו איש ישראל ומצרים כשלוש מאות אלף ומאה וחמישים איש, וילכו לקראת המלכים ההם למלחמה ויתיצבו כולם מחוץ לארץ גושן נגד פתרוס. ומצרים לא האמינו בישראל ללכת עמהם במחניהם יחד למלחמה, כי אמרו כל מצרים פן יסגרונו בני ישראל ביד בני עשו ובני ישמעאל כי אחיהם הם. ויאמרו כל מצרים אל בני ישראל, התיצבו פה אתם יחד במעמדכם והלכנו כולנו אנחנו ונלחמנו בבני עשו וישמעאל. והיה אם יחזקו ממנו המלכים האלה, ובאתם אתם כולכם יחד עליהם ועזרתם אותנו ויעשו בני ישראל כן. וצפו בן אליפז בן עשו מלך כיתים והדד בן בדד מלך אדום וכל מחניהם וכל בני קדם ובני ישמעאל עם רב כחול, חונים יחד בבקעת פתרוס נגד תחפנחס. ושם היה במחנה צפו בלעם בן בעור הארמי כי בא עם בני כיתים למלחמה, ובלעם היה איש נכבד מאוד בעיני צפו ואנשיו. ויאמר צפו אל

בלעם, קסום נא לנו בקסם ונדעה מי יגבר במלחמה הזאת האנחנו או מצרים. ויקם בלעם וישב בחכמת הקסם ויתחכם לדעת, ולא נתכן אליו הקסם ותשחת המלאכה בידו. ויוסף לעשותה עוד ולא נתכנה, ויתייאש ממנה בלעם ויעזבה ולא עשה אותה. כי מה' היתה זאת, למען הפיל ה' את צפו ואת עמו ביד בני ישראל אשר בטחו בה' אלוקי אבותם במלחמתם. ויערכו צפו והדד את מערכתם למלחמה, וילכו כל מצרים לבדם יחד לקראתם כשלוש מאות אלף איש ואין אחד מבני ישראל איתם. וילחמו כל מצרים עם המלכים האלה נגד פתרוס ותחפנחס, ותכבד המלחמה על מצרים. ויחזקו המלכים מהמצרים במלחמה ההיא, ויפלו ממצרים ביום ההוא כמאה ושמונים איש ומאנשי המלכים נפלו כשלושים איש. וינוסו כל אנשי מצרים לפני המלכים, וירדפו בני עשו וישמעאל את מצרים הלוך והכות אותם עד המקום אשר שם מחנה בני ישראל. ויצעקו כל מצרים אל בני ישראל לאמור, מהרו אלינו ועזרונו והושעתם אותנו מיד עשו וישמעאל ובני כיתים. וירוצו בני ישראל ממקום מעמדם כמאה וחמישים איש אל מחנות המלכים האלה, ויצעקו בני ישראל אל ה' אלוקיהם להציל אותם. וישמע ה' אל ישראל, ויתן ה' את כל אנשי המלכים בידם. וילחמו בני ישראל את המלכים האלה, ויכו בני ישראל מאנשי המלכים מכה רבה כארבעת אלפים איש. ויתן ה' מהומה גדולה במחנות המלכים, ויפול פחד בני ישראל עליהם. וינוסו כל צבאות המלכים האלה לפני בני ישראל, וירדפו אחריהם בני ישראל הלוך והכות עד גבול ארץ כוש. ויהרגו מהם בני ישראל בדרך עוד כאלפיים איש, ומבני ישראל לא נפל אחד. וכראות מצרים כי נלחמו בני ישראל עם המלכים במעט אנשים, וכי היתה המלחמה חזקה מאוד ביניהם. ויראו כל מצרים מאוד לנפשותם מהמלחמה החזקה, ויברחו כל מצרים בהחבא איש איש ממערכת המלחמה ויתחבאו בדרך, ויעזבו את ישראל להילחם. ובני ישראל היכו את אנשי המלכים ההם מכה רבה מאוד, וישבו מעליהם אחרי אשר הבריחו אותם עד גבול ארץ כוש. וידעו כל ישראל את המעשה אשר עשו להם אנשי מצרים, אשר ברחו מעליהם מהמלחמה ויעזבום להילחם. ויעשו גם הם בני ישראל בערמה, והיה כאשר שבו בני ישראל מהמלחמה ומצאו מהמצרים בדרך ויהרגו אותם בדרך.

ויהי בהרגם אותם ויאמרו אליהם כדברים האלה, מדוע באתם מעלינו ותעזבונו במתי מעט אנשים להילחם במלכים האלה אשר הם בעם רב להכות אותנו ותמלטו אתם את נפשותיכם. ויש אשר ימצאו אותם בני ישראל בדרך, וידברו אליהם בני ישראל איש אל רעהו כדברים האלה. הכו הכו כי ישמעאלי הוא או אדומי או מבני כיתים הוא, ועמדו עליו והרגוהו והם ידעו כי מצרי הוא. ויעשו בני ישראל את הדברים האלה בערמה על מצרים, על אשר עזבום במלחמה ויברחו מעליהם. ויהרגו הני ישראל מאנשי מצרים בדרך במעשה הזה כמאתיים איש. ויראו כל אנשי מצרים את הרעה אשר עשו להם בני ישראל, וייראו כל מצרים מבני ישראל מאוד כי ראו את גבורתם הגדולה וכי לא נפל מהם איש. וישובו כל בני ישראל בשמחה אל דרכם גושנה, ויתר מצרים שבו איש למקומו. ויהי אחרי כן ויתקבצו כל יועצי פרעה מלך מצרים וכל זקני מצרים, ויבואו כולם לפני המלך וישתחוו לו אפיים ארצה וישבו לפניו. וידברו היועצים וכל זקני מצרים לפני המלך לאמור. הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, ואתה ידעת את כל הרעה אשר עשו לנו בדרך בשובנו מהמלחמה. וגם הנך ראית את גבורתם החזקה, כי גבורה להם מאבותם. כי מתי מעט אנשים עמדו לנגד עם רב כחול ויכום לפי חרב ומהם לא נפל אחד, ואף אם יהיו רבים כי אז ישמידו אותם כולם. עתה הבה לנו עצה מה לעשות להם עד אשר נאבדם ונשמידם מעט מעט כולם מעלינו, פן ירבו עלינו בארץ. כי אם ירבו בני ישראל בארץ והיו לנו לשטן והן כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא עלינו בגבורתו החזקה עם שונאינו, וילחמו בנו והשמידונו מן הארץ ועלו ממנה. ויען המלך את זקני מצרים ויאמר אליהם, זאת העצה היעוצה על ישראל וממנה לא נסור. המה ארץ פיתום ורעמסס ערים בלתי חוזק מהמלחמה לנו, ונלכה לבנות אותם ולחזקם. ועתה לכו גם אתם ושטו בערמה עליהם, והעבירו קול במצרים ובגושן כמצוות המלך לאמור. לכם כל אנשי מצרים וגושן ופתרוס וכל יושביהם, המלך ציוה עלינו לבנות את פיתום ואת רעמסס ולחזקם מהמלחמה. מי בכם מכל מצרים ומבני ישראל ומכל יושבי הערים לבנות עמנו ולתת שכרו יום יום כמצוות המלך, והלכתם אתם ראשונה ועשיתם בערמה והתקבצתם ובאתם פיתום ורעמסס לבנות.

והיה כאשר תבנו, תעבירו את הקול כדבר הזה בכל מצרים יום יום כמצוות המלך. והיה כאשר יבואו איתכם מבני ישראל לבנות עמכם, ונתתם להם שכרם יום יום ימים אחדים. והיה כאשר יבנו עמכם יום יום בשכרם, והברחתם את עצמכם מעליהם יום יום אחד אחד בהחבא, וקמתם והייתם עליהם לנוגשים ולשוטרים. ועזבתם אותם אחרי כן לבנות בלתי שכר, והיה אם עשו תעשו הדבר הזה והיה טוב לנו לחזק את ארצנו, ורע לבני ישראל. כי מיגיעת הבניין והמלאכה ימעטו בני ישראל, כי תשביתו אותם מעל נשיהם יום יום. וישמעו כל זקני ישראל את עצת המלך ותיטב העצה בעיניהם ובעיני עבדי פרעה ובעיני כל מצרים, ויעשו כדבר המלך. ויצאו כל עבדי פרעה מלפני המלך, ויעבירו קול בכל מצרים ובתחפנחס ובגושן ובכל הערים אשר סביבות מצרים לאמור, אתם ראיתם את אשר עשו לנו בני עשו וישמעאל אשר באו עלינו למלחמה ויאמרו להשמיד אותנו. ועתה הנה ציוה המלך עלינו לחזק את הארץ, לבנות את ערי פיתום ואת רעמסס ולחזקם מהמלחמה בבואם עלינו. מי בכם בכל מצרים ובני ישראל אשר יבוא לבנות איתנו, ויותן לו שכרו יום יום מאת המלך כמצוותו. ויהי כשמוע מצרים וכל בני ישראל את כל אשר דיברו עבדי פרעה, ויבואו מהמצרים וכל בני ישראל לבנות עם עבדי פרעה את פיתום ואת רעמסס, אך כל בני לוי לא באו עם ישראל אחיהם לבנות. וכל עבדי פרעה ושריו באו במרמה בראשונה לבנות עם כל ישראל כשכירי יום, ויתנו לישראל שכרם יום ויום בראשונה. ויבנו עבדי פרעה על כל ישראל, ויעשו במלאכה ההיא עם ישראל חודש ימים. ויהי מקץ חודש ימים, ויחלו כל עבדי פרעה לברוח מעם ישראל בהחבא אחד יום יום. וישראל עודם עושים במלאכה בעת ההיא, אך עודם לוקחים את שכרם יום יום בעת ההיא, כי עוד אנשים מהמצריים עושים במלאכה בעת ההיא עם ישראל על כן נותנים המצרים לישראל שכרם בימים ההם בעבור יקחו גם הם המצרים אחיהם את שכר עבודתם ויהי מקץ ימים וארבעה חודשים ברחו כל מצרים מעל בני ישראל, וישארו בני ישראל לבדם עושים במלאכה. ויהי כאשר ברחו כל מצרים מעל בני ישראל, וישובו ויהיו עליהם לנוגשים ולשוטרים. ומהם אשר עמדו על בני ישראל לשרי מיסים, לקחת מהם את כל אשר נתנו להם בשכר עבודתם. ויעשו המצרים לבני ישראל כמעשה

הזה יום יום, למען ענות את ישראל בכל עבודתם. ויהיו כל בני ישראל לבדם עושים בעבודה, וימנעו כל מצרים מתת שכר לבני ישראל מהיום ההוא והלאה. ויהי כאשר ימאן כל איש ישראל לעשות במלאכה על אשר לא ניתן לא שכרו, וניגשו אליו כל הנוגשים עליהם וכל עבדי פרעה והכו אותו במכות נמרצות והשיבו אותו בחזקה לעבוד עם אחיו, ככה יעשו כל מצרים לבני ישראל כל הימים. ויראו כל בני ישראל מהמצרים מאוד בדבר הזה, וישובו ויעבדו כל בני ישראל לבדם בלא שכר. ויבנו בני ישראל את פיתום ואת רעמסס, ויעשו את המלאכה כל בני ישראל מהם לובנים לבנים ומהם בונים. ויבנו בני ישראל ויחזקו את כל ארץ מצרים וכל חומותיה, ויעשו בני ישראל במלאכה ההיא שנים וימים רבים עד יום זכור ה' אותם ויוציאם ממצרים. אך כל בני לוי לא היו עם ישראל אחיהם בעבודה ההיא מבראשונה, עד יום צאתם ממצרים. כי ידעו כל בני לוי כי במרמה דיברו כל מצרים אל ישראל את כל הדברים האלה, על כן חדלו כל בני לוי מגשת אל העבודה עם אחיהם. וגם כל מצרים לא שמו פניהם אל בני לוי לעבוד אחרי כן אחרי אשר לא היו עם אחיהם מבראשונה, על כן עזבו אותם כל מצרים. ותלך יד אנשי מצרים הלוך וקשה על בני ישראל בעבודה ההיא, ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך. וימררו המצרים את חיי בני ישראל בעבודה קשה בחומר ובלבנים, וגם בכל עבודה אשר תהיה למצרים בשדה. ויקראו בני ישראל את מלול מלך מצרים מרור מלך מצרים, כי בימיו מיררו המצרים את חייהם בכל עבודה.

ובכל עבודה אשר יעבידו מצרים את בני ישראל יעבדו מהם בפרך, למען ענות את בני ישראל. אך כאשר יענו אותם גן ירבו בני ישראל וכן יפרוצו, ויקוצו מצרים מפני בני ישראל. בעת ההיא מת בדד בן בדד מלך אדום, וימלוך תחתיו שמלה ממשרקה מארץ בני קדם. בשנת שלוש עשרה שנה לפרעה מלך מצרים היא שנת מאה שנה וחמש עשרה שנה לרדת ישראל מצרימה, מלך שמלה על אדום שמונה עשרה שנה. ויהי במלכו ויוצא צבא ללכת להילחם בצפו בן אליפז ואת בני כיתים, על אשר נלחמו עם אנגיאס מלך אפריקה וישמידו את כל חילו. אך לא נלחם איתו, כי מנעו אותו בני עשו לאמור כי אחיהם הוא. וישמע שמלה בקול בני עשו, ויפן וישב עם

כל חילו ארץ אדום ולא הלך להילחם את צפו בן אליפז. ופרעה מלך מצרים שמע הדבר הזה לאמור יעץ שמלה מלך אדום להילחם את בני כיתים, ואחר יבוא להילחם את מצרים. ויהי כשמוע מצרים את הדבר הזה ויכבידו את העבודה על בני ישראל, פן יעשו להם ישראל כאשר עשו להם במלחמתם את בני עשו בימי הדד. ויאמרו מצרים אל בני ישראל, מהרו ועבדו את עבודתכם וכלו את מעשיכם וחיזקתם את הארץ פן יבואו בני עשו אחיכם עלינו למלחמה כי בעבורכם הם באים אלינו. ויעשו בני ישראל את עבודת כל אנשי מצרים יום יום, ויענו מצרים את בני ישראל למען המעיט אותם בארץ. אך כאשר ירבו כל מצרים בעבודה על בני ישראל, כן ירבו בני ישראל וכן יפרוצו ותמלא כל מצרים מבני ישראל. ויהי בשנת מאה וחמש ועשרים שנה לרדת ישראל מצרימה, בראות כל מצרים כי לא נהייתה עצתם בישראל, אך הם ירבו ויפרוצו ותמלא ארץ מצרים וארץ גושן מבני ישראל. וילכו כל זקני מצרים וחכמיה ויבואו לפני המלך, וישתחוו לו וישבו לפניו. ויאמרו כל זקני מצרים וכל חכמיה אל המלך, יחי המלך לעולם. יעוץ יעצת אותנו את העצה אשר יעצת על בני ישראל, ונעש להם כדבר המלך. והיה מדי הכביד עליהם את העבודה כן ירבו וכן יפרו בארץ, והנה כל הארץ מלאה מהם.

ועתה אדוני המלך עיני כל מצרים עליך לתת להם עצה בחכמתך, באשר על ישראל לאבדם ולהמעיטם מן הארץ. ויען המלך אותם לאמור, הבו אתם עצה בדבר הזה ונדעה מה לעשות להם. ויען סריס אחד מיועצי המלך ושמו איוב מארם נהרים, מארץ עוץ את המלך לאמור. אם על המלך טוב ישמע נא את עצת עבדו, ויאמר לו המלך דבר. וידבר איוב לפני המלך והשרים, ולפני כל זקני מצרים לאמור. הנה עצת המלך אשר יעץ בימים ההם בעבודת בני ישראל, טובה היא מאוד ולא תשביתו מעליהם המלאכה ההיא עד עולם. ואולם זאת העצה היעוצה עליהם אשר תוכלו להמעיטם בה, אם על המלך טוב לעשותה. הנה אנחנו יריאים מהמלחמה זה ימים רבים ונאמר בפרות ישראל הארץ, יגרשו אותנו מן הארץ כאשר תקראנה מלחמה. אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי מצרים ולא יעבור, אשר כל זכר הילוד לעברים ישפך דמו ארצה. והיה בעשותכם הדבר הזה כאשר ימותו כל זכר

בבני ישראל, וחדלה מעלינו רעת מלחמותיהם. יעשה פרעה ויקרא לכל המיילדות העבריות, ויצווה אליהן על הדבר הזה לעשותו. וייטב הדבר בעיני המלך והשרים, ויעש המלך כדבר איוב. וישלח פרעה ויקרא למיילדות העבריות, אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה. ותבאן המיילדות לפני המלך, ותעמודנה לפניו. ויאמר המלך אליהן, בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחיה. והיה אם לא תעשו הדבר הזה, ושרפתי אתכן ואת כל בתיכם באש. ותיראן המיילדות את האלוקים, ולא שמעו אל מלך מצרים ואל כל דבריו. והיה בלדת האישה העברית על המיילדת בן או בת ועשתה המיילדת את כל צרכי הילד והחיה אותו, ככה יעשו המיילדות כל הימים. ויוגד למלך את הדבר הזה וישלח ויקרא למיילדות ויאמר אליהן, מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים. ותעננה המיילדות ותדברנה שתיהן לפני המלך לאמור. אל יאמר המלך כי כנשים המצריות העבריות, כי כל בנות ישראל חיות הנה בטרם תבוא אליהן המיילדת וילדו. ואנחנו שפחותיך זה ימים רבים לא ילדה אישה עברית עלינו, כי כל נשי ישראל מיילדות הן לנפשם כי חיות הנה.

וישמע פרעה את דבריהן, ויאמן להם על הדבר הזה. והמיילדות יצאו מלפני פרעה, וייטב האלוקים להן, וירב העם ויעצמו מאוד. איש היה בארץ מצרים מזרע לוי, ושמו עמרם בן קהת בן לוי בן ישראל. וילך האיש ההוא ויקח אישה את יוכבד בת לוי אחות אביו, והיא בת מאה ושש ועשרים שנים ויבוא אליה. ותהר האישה ותלד בת ותקרא שמה מרים, כי בימים ההם מיררו מצרים את חיי בני ישראל. ותהר עוד ותלד בן ותקרא שמו אהרון, כי בימי הרותה החל פרעה לשפוך דמי זכורי בני ישראל. בימים ההם מת צפו בן אליפז בן עשו מלך כיתים, וימלוך יאניוש תחתיו. והימים אשר מלך צפו על כל בני כיתים חמישים שנה, וימת ויקבר בעיר נבנא בארץ כיתים. וימלוך אחריו על כל בני כיתים יאניוש מגיבורי בני כיתים, וימלוך חמישים שנה. ויהי אחרי מות צפו מלך כיתים ויברח בלעם בן בעור מארץ כיתים, וילך ויבוא מצרימה אל פרעה מלך מצרים. ויקבלהו פרעה בכבוד גדול כי שמע את חכמתו, ויתן לו מתנות וישימהו לו ליועץ ויגדלהו. וישב בלעם במצרים בכבוד עם כל שרי המלך, וינשאו

השרים את בלעם כי התאוו כולם ללמוד את חכמתו. ויהי בשנת מאה ושלושים שנה לרדת ישראל מצרימה, ופרעה חולם והוא יושב על כיסא מלכותו וישא עיניו וירא והנה איש זקן עומד לנגדו וביד הזקן מאזניים ממאזני הסוחרים. ויקח האיש הזקן את המאזניים ויתלם לפני פרעה. ויקח הזקן את כל זקני מצרים וכל שריה וכל גדוליה ויאסרם יחד, ויתנם בכף המאזניים האחת. ויקח טלה חלב אחד ויתנהו בכף המאזניים השנית, ויכרע הטלה את כולם. ויתמה פרעה על החזון הנורא ההוא מדוע יכרע הטלה את כולם, וייקץ פרעה והנה חלום. וישכם פרעה בבוקר ויקרא לכל עבדיו ויספר פרעה להם את החלום, וייראו האנשים יראה גדולה. ויאמר המלך אל כל חכמיו, פיתרו נא אליי החלום הזה אשר חלמתי ואדענו. ויען בלעם בן בעור את המלך ויאמר אליו, אין זה כי אם רעה גדולה אשר תצמח על מצרים באחרית הימים. כי הנה בן יולד לישראל אשר יחריב את כל מצרים והשחית את כל יושביה, והוציא את ישראל ביד חזקה ממצרים.

ועתה אדוננו המלך הבו לכם עצה על הדבר הזה ואבדתם את תקות בני ישראל ואת תוחלתם, טרם תצמח הרעה הזאת על כל מצרים. ויאמר המלך אל בלעם, ומה לנו לעשות לישראל הלא כזה וכזה יעצנו עליהם בתחילה ולא יכולנו עליהם. ועתה הבה לנו עצה גם אתה עליהם, במה נוכל אליהם. ויען בלעם את המלך לאמור, שלח נא וקרא אל שני יועציך ונראה מה עצתם על הדבר הזה ואחר ידבר עבדך. וישלח המלך ויקרא את שני יועציו את רעואל המדיני ואת איוב העוצי, ויבואו וישבו לפני המלך. ויאמר אליהם המלך, הנה כולכם שמעתם את החלום אשר חלמתי ופתרונו. ועתה עוצו נא עצה ודעו וראו מה לעשות לבני ישראל ובמה נוכל עליהם, טרם אשר תצמח רעתם עלינו. ויען רעואל המדיני את המלך ויאמר, יחי המלך יחי המלך לעולם. אם על המלך טוב, יחדל לו מעל העברים ויעזוב אותם ואל ישלח ידו בהם. כי אלוקיהם בחר בם מימי קדם, ויקחם לחבל נחלתו מכל גויי הארץ ומכל מלכי האדמה. ומי אשר שלח ידו בהם וניקה, ולא עשה בו אלוקיהם נקם. הלא ידעת כי ברדת אברהם אביהם מצרימה, וירא פרעה מלך מצרים הקדמוני את שרה אישתו ויקחה לו לאישה. כי אמר אברהם אחותי היא, כי ירא פן יהרגוהו אנשי מצרים על אישתו. ויהי בקחת מלך

מצרים את שרה, וינגעהו אלוקיהם נגעים גדולים ואת ביתו עד אשר השיב לאברהם את שרה אישתו, אז נרפאו. וגם לאבימלך הגררי מלך פלישתים הוכיח אלוקימו בעבור שרה אשת אברהם, בעצור להם כל רחם למאדם ועד בהמה. יבוא אלוקימו אל אבימלך בחלום הלילה ויפחידהו, למען ישיב לאברהם את שרה אשר לקח. ואחרי כן התווכחו כל אנשי גררה בעבור שרה, ויתפלל אברהם עליהם אל אלוקיו ויעתר לו וירפאם. וירא אבימלך את כל הרעה הבאה עליו ועל עמו וישב לאברהם את שרה אישתו, ויתן לו עמה מנות ומתנות רבות.

וגם אל יצחק כה עשה בגרשם אותו מגרר, ויפליא אלוקיו עמו פליאות ויתיבשו כל מוצאי מימי גררה ועצי תנובתם לא צמחו עד אשר הלכו אליו אבימלך מגרר ואחוזת מרעהו ופיכול שר צבאו ויקדו וישתחוו לו ארצה. ויבקשו ממנו תחינה להתפלל עליהם אל ה', ויעתר לו ה' וירפא אותם. וגם יעקב איש תם הוצל בתומו מיד עשו אחיו, ומיד לבן הארמי אחי אמו המבקשים את נפשו. וגם מיד כל מלכי כנען אשר באו כולם יחד עליו ועל בניו להשמידם, ויצל אותם ה' מידם וישובו עליהם וימיתום כי מי אשר שלח ידו בהם וניקה. הלא פרעה הקדמוני אבי אביך גידל את יוסף בן יעקב על כל שרי ארץ מצרים בראותו את חכמתו, כי בחכמתו מלט את כל יושבי הארץ מן הרעב. ואחרי כן ציוה להוריד את יעקב ובניו מצרימה, למען תמלט ארץ מצרים וארץ גושן בחסדם מן הרעב. ועתה אם אוב בעיניך חדל לך מהשחית את בני ישראל, ואם אין בלבך להושיבם מצרימה שלח אותם מזה וילכו ארצה כנען ארץ מגורי אבותיהם. ויהי כשמוע פרעה את דברי יתרו ויחר אפו מאוד עליו, ויקם מאת פני המלך בבושת ויצא ממצרים ביום ההוא וילך אל ארצו מדינה ומטה יוסף לקח בידו. ויאמר המלך לאיוב העוצי, מה תאמר אתה איוב ומה תהיה עצתך בעברים. ויאמר איוב אל המלך, הלא כל יושבי הארץ בידך כטוב בעיני המלך יעשה. ויאמר המלך אל בלעם, מה תאמר אתה בלעם דבר את דבריך ונשמענו. ויאמר בלעם למלך, כל אשר יעץ המלך על העברים ימלטו ממנה ולא יוכל המלך עליהם בכל עצה. כי אם בלהבת אש תאמר להמעיטם, לא תוכל עליהם בה כי הלא אלוקיהם מילט את אברהם אביהם מאור כשדים. אם בחרב תאמר להשמידם, הלא יצחק אביהם נמלט

ממנה וינתן איל תחתיו. ואם בעבודת פרך וקושי תאמר להמעיט אותם, לא תוכל על זה הלא יעקב אביהם עבד את לבן בכל עבודה קשה והצליח.
ועתה אדוני המלך שמע נא את דברי וזאת העצה היעוצה עליהם אשר תוכל עליהם בה, וממנה לא תסור. אם על המלך טוב יצוה להשליך ילדיהן אשר יולידו מהיום ההוא והלאה אל המימה, כי בזה תוכל למחות את שמם כי לא נוצל אחד מהם ומאבותם בדבר הזה. וישמע המלך את דברי בלעם, ויטב בעיני המלך והשרים ויעש המלך כדבר בלעם. ויצו המלך ויעבירו קול ותנתן דת בכל ארץ מצרים לאמור, כל זכר היולד לעברים מהיום הזה והלאה ישלך אל המימה. ויקרא פרעה אל כל עבדיו לאמור, צאו נא ובקשו בכל ארץ גושן אשר שם בני ישראל וראו כל בן הילוד לעברים היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון. ויהי כשמוע בני ישראל את הדבר אשר ציוה פרעה להשליך את זכוריהם היאורה, ויפרדו מקצת העם מנשיהם, ומקצתם דבקו בהנה. ויהי מהיום ההוא והלאה בעת לדת נשי ישראל אשר עודם דברו בהנה, ותצאן השדה ללכת שמה ותלדן בשדה ותעזובנה ילדיהן על פני השדה וישובו אל בתיהם.
וה' אשר נשבע לאברהם להרבותם, שלח להם מלאך ממשרתיו אשר בשמים לרחצו במים ולסוכו ולמושחו ולהחתלו, ולשום בידו שתי חלוקי אבנים מן האחת ינק חלב ומן השנית יונק דבש. וגם את שערות ראשו מגדל עד ארכובותיו, למען יתכסה בהם לענגו ולדבקו בחמלו עליו. ויהי בחמול האלוקים עליהם ובבקשו להרבותם על פני האדמה ויצו לתבל ארצו ותקבלם להישמר בתוכם עד עת גדולם. ואחרי כן פתחה הארץ פיה ותקיא אותם, ויציצו מעיר כעשב הארץ וכתמסי יער וישובו איש אל משפחתו ואיש אל אבותיו וידבקו בהם. ויהיו ילדי בני ישראל בתבל הארץ כעשב השדה, בחמלת ה' עליהם. ויראו כל מצרים את הדבר הזה ויצאו כל מצרים איש אל שדהו איש בצמד בקרו ובמחרשתו, ויחרישו על גביו כמשדד תבל בעת הזרע. ויהי כחרשם ולא יכלו להזיק את ילדי בני יעקב, וירב העם ויעצמו מאוד.
ופרעה מצוה את סריסיו יום יום ללכת גושנה, לבקש את ילדי בני ישראל. והיה בבקשם והיה במצאם את הילד ולקחו אותו מחיק אמו בחזקה והשליכוהו היאורה, ואת הבת יעזבוה אל אמה. ככה יעשו המצרים אל ישראל כל הימים. ויהי בעת ההיא

ותהי רוח אלוקים על מרים בת עמרם אחות אהרון ותלך ותנבא בתוך הבית לאמור, הנה בן נולד לנו מאבי ומאמי בפעם הזאת והוא יושיע את ישראל מיד מצרים. ויהי כשמוע עמרם את דברי בתו, וילך ויקח את אישתו וישיביה אל ביתו אחרי אשר גירש אותה בעת אשר ציוה פרעה להשליך כל זכר לבית יעקב המימה. ויקח עמרם את יוכבד אישתו בשנת שלוש לגרשה, ויבוא אליה ותהר לו. ויהי מקצה שבעה חודשים לעת הרותה, ותלד בן, וימלא כל הבית אור גדול כאור השמש והירח בעת זרחם. ותרא האישה את הילד כי טוב ונחמד הוא למראה, ותצפנהו שלושה ירחים בחדר הפנימי. בימים ההם הערימו סוד כל המצרים, לאבד שם כל העברים. ותלכנה נשי מצרים גושנה אשר שם בני ישראל, ותשאנה גוריהן על כתפיהן ילדיהן אשר לא ידברו. וכל נשי בני ישראל בלדתן בימים ההם, ותצפון האישה את בנה מפני מצרים לבלתי דעת מצרים את לדתנה לבלתי השחיתם מעל האדמה. ותבואנה נשי מצרים גושנה וילדיהן על כתפיהן טרם ידברו, ויהי בבוא המצרית בית העברית וילדה מגמגם בלשונו. ויהי כמתגמגמו ויענהו הילד הצפון מתוך החדר, ותלכנה המצריות ותאמרנה בית פרעה. ופרעה שולח את שוטריו לקחת את הילדים להמיתם. ככה יעשו כל מצרים לעבריות כל הימים. ויהי בעת ההיא כמשלוש חודשים לעת צפון יוכבד את בנה, ויודע הדבר בית פרעה. ותמהר האישה טרם בוא השוטרים לקחת את בנה, ותיקח לו תיבת גומא ותחמרה בחמר ובזפת, ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור. ותתצב מרים אחותו מרחוק, לדעת מה יעשה לו ומה יהיה דבריה. וישלח האלוקים בעת ההיא שרב וחום בארץ מצרים, ויבער בבשר האדם כאשר יבער השמש בתקופתו ויצר למצרים מאוד.

וירדו כל מצרים לרחוץ על היאור, מפני חום השרב אשר בעור בשרם. ותרד גם בתיה בת פרעה לרחוץ על היאור מפני חום השרב, ונערותיה הולכות על יד היאור וגם כל נשי מצרים כהנה. ותשא בתיה בת פרעה את עיניה אל היאור ותרא את התיבה על פני המים, ותשלח את אמתה ותקחה. ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה ותחמול עליו ותאמר, מילדי העברים זה. ותאמרן כל נשי מצרים ההולכות על שפת היאור להניקהו ולא אבה לינק, כי מאת ה' היה הדבר הזה אל הילד בעבור השיבו אל

שדי אמו. ומרים אחותו היתה בעת ההיא עם נשי מצרים על היאור, ותרא את הדבר הזה. ותאמר אל בת פרעה, האלך וקראתי לך אישה מינקת מן העבריות ותניק לך את הילד. ותאמר לה בת פרעה לכי, ותלך העלמה ותקרא את אם הילד. ותאמר בת פרעה אל יוכבד הילכי את הילד הזה והניקהו לי ואני אתן את שכרך שתי כסף ליום, ותיקח האישה את הילד ותניקהו. ויהי מקץ שנתיים ימים ויגדל הילד ותביאהו לבת פרעה, ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתיהו. ועמרם אביו קרא שמו חבר, כי אמר בעבורו חובר עם אישתו אשר גירש. ויוכבד אמו קראה שמו יקותיאל, כי אמרה כי קויתיהו מא-ל ש-די וישיבהו האלוקים אליי. ומרים אחותו קראה לו ירד, לאמור כי היא ירדה אחריו אל היאור לדעת מה תהיה אחריתו. ואהרון אחיו קרא שמו אבי זנוח, לאמור זנח אבי את אמי וישיבה אליו בעבורו. וקהת אבי עמרם קרא שמו אבי גדור, כי בעבורו גדר האלוקים את פרץ בית יעקב ולא יספו להשליך זכוריהם המימה. ומניקתו קראה לו אבי סוכו, לאמור בסוכו הוצפן שלושה ירחים מפני בני חם. וכל ישראל קראו את שמו אחרי כן שמעיה בן נתנאל, כי אמרו כי בימיו שמע האלוקים את נאקתם ויצילם מיד דוחקיהם. ויהי משה בבית פרעה ויהי לבתיה בת פרעה להן, ויגדל משה בקרב בני המלך.

ומלך אדום מת בימים ההם בשנת שמונה עשרה למלכו, ויקבר בהיכלו אשר בנה לו למלכותו בארץ אדום. וישלחו בני עשו פתורה אשר על הנהר ויקחו משם בחור אחד יפה עיניים וטוב רואי ושמו שאול, וימליכוהו עליהם תחת שמלה. וימלוך שאול על כל בני עשו בארץ אדום, ארבעים שנה. ופרעה מלך מצרים בראותו כי לא נהיתה עצתו אשר יעץ בלעם אל בני ישראל בימים ההם, אך הם עוד בני ישראל יפרו וירבו וישרצו בכל ארץ מצרים. ויצו פרעה בימים ההם ויעבירו קול בכל מצרים אל בני ישראל לאמור, איש אל יגרע מעבודתו דבר יום ביומו. והיה האיש אשר יגרע מעבודתו אשר יעבוד יום יום אם בחומר ואם בלבנים, ונתן את בנו הקטן תחתיהם. ותחזק עבודת מצרים על בני ישראל בימים ההם, והיה כל איש אשר תחסר לבנה אחת מעבודתו כיום ביום ולקחו המצרים את נערו הקטן מעם אישתו בחוזקה ושמו אותו בבניין תחת הלבנה אשר חסרה לאביו. ויעשו כל אנשי מצרים לכל בני ישראל

כמעשה הזה יום יום כל הימים, ימים רבים. אך כל שבט לוי לא היו עושים במלאכה בעת ההיא עם ישראל אחיהם מבראשונה, כי ידעו בני לוי את ערמת מצרים אשר הערימו בישראל בראשונה. ויהי בשנה השלישית ללדת משה, ופרעה יושב לאכול ואלפרענית המלכה יושבת מימינו ובתיה יושבת אל שמאלו והנער משה יושב בחיקה, ובלעם בן בעור ושני בניו וכל שרי המלוכה יושבים על השולחן לפני המלך. ויושט הנער את ידו על ראש המלך ויקח את העטרה מעל ראש המלך וישם אותה בראשו, ויראו המלך והשרים את המעשה אשר עשה הנער ויבהל המלך והשרים על הדבר הזה ויתמהו האנשים איש אל רעהו. ויאמר המלך אל השרים אשר היו לפניו על השולחן, מה תדברו ומה תאמרו אתם השרים בדבר הזה ומה יהיה משפט הנער העברי הזה על המעשה הזה. ויען בלעם בן בעור הקוסם לפני המלך והשרים ויאמר, זכור נא אדוני המלך את החלום אשר חלמת זה ימים רבים ואת אשר פתר לך עבדך. ועתה הלא זה העלם מילדי העברים, אשר רוח אלוקים בקרבם. ואל יחשוב אדוני המלך כי קטון הוא גם בלא דעת עשה את הדבר הזה, כי נער עברי הוא וחכמה ותבונה איתו אף בעודו נער ומחכמה עשה זאת ויבחר לו את מלכות מצרים. כי כן משפט כל העברים לדמות את המלכים ואת גדוליהם לעשות את כל הדברים האלה בערמה, למען הכשיל את מלכי הארץ ואת אנשיהם.

הלא ידעת כי כה עשה אברהם אביהם אשר הכחיש את חיל נמרוד מלך בבל בכל ואת אבימלך מלך גרר, וירש את ארץ בני חת ואת כל ממלכות כנען. וירד מצרימה ויאמר על שרה אישתו אחותי היא, בעבור הכשיל את מצרים ואת מלכה. וגם יצחק בנו עשה כן בלכתו גררה, ויגר שמה ויעצם כוחו מכל חיל אבימלך מלך פלישתים. וגם את מלכות פלישתים אמר להכשיל, באמרו על רבקה אישתו אחותי היא. וגם יעקב הלך בעקבה עם אחיו, ויקח מידו את בכורתו ואת ברכתו. וילך פדנה ארם אל בית לבן אחי אמו ויקח בערמה מידו את בנותיו ואת כל מקנהו ואת כל אשר לו, ויברח וישב לו ארצה כנען אל אביו. וימכרו בניו את יוסף אחיהם וירד מצרימה ויהי לעבד, וינתן בבית הכלא שתים עשרה שנה. עד אשר חלם פרעה הקדמוני חלומות ויוציא אותו מבית הכלא ויגדלהו על כל שרי מצרים, על שפתר לו חלומותיו. ויהי

בהרעיב האלוקים את כל הארץ, וישלח ויבוא אל אביו ואת כל אחיו ואת כל בית אביו ויכלכלם בלא מחיר והון ויקנה את מצרים ואת כל אנשיה לעבדים. ועתה אדוני המלך הנה גם הנער הזה קם תחתיהם במצרים, לעשות כמעשיהם ולהתל על כל מלך שר ושופט. אם על המלך טוב נשפכה נא את דמו ארצה, פן יגדל ויקח המלוכה מידך ותאבד תקות מצרים אחרי מלכו. ויאמר המלך אל בלעם, עוד נקרא לכל שופטי מצרים וכל חכמיה ונדעה היש משפט מות לנער הזה כאשר דיברת ואז נהרגהו. וישלח פרעה ויקרא לכל חכמי מצרים ויבואו לפני המלך, ויבוא מלאך ה' בתוכם וידמה לאחד מחכמי מצרים. ויאמר המלך אל החכמים, הלא שמעתם את אשר עשה הנער העברי אשר בבית וכזה וכזה שפט בלעם על הדבר. ועתה שפטו נא גם אתם ודעו מה משפט הנער על המעשה אשר עשה. ויען המלאך אשר נדמה לאחד מחכמי פרעה ויאמר לפני כל חכמי מצרים ולפני המלך והשרים לאמור, אם על המלך טוב ישלח המלך ויביאו לפניו אבן שוהם וגחלי אש וישימו אותם לפני הילד. והיה אם ישלח הילד את ידו ולקח את השוהם, וידענו כי מחכמה עשה הנער את כל אשר עשה ונהרגהו. ואם על הגחלת ישלח את ידו, וידענו כי לא בדעת עשה הדבר הזה ויחי. וייטב הדבר בעיני המלך והשרים, ויעש המלך כדבר מלאך ה'. ויצו המלך, ויביאו לפניו אבן השוהם ואת הגחלת וישימו אותם לפני משה. ויושיבו את הנער לפניהם ויבקש הילד לשלוח ידו אל השוהם, ויקח מלאך ה' את ידו ויתן אותה על הגחלת ותכבה הגחלת בידו. וישאה ויתנה בפיו וישרף קצת שפתיו וקצת לשונו, ויהי כבד פה וכבד לשון. ויראו המלך והשרים את הדבר הזה, וידעו כי לא מחכמה עשה משה בשאת העטרה מעל ראש המלך. ויחדלו המלך והשרים להמית את הילד, ויהי משה בבית פרעה הולך וגדל והי עמו. ויהי בהיות הנער בבית המלך, בגדי ארגמן לבושו ויגדל בקרב בני המלך. ויהי כאשר גדל משה בבית המלך ותחשבהו בתיה בת פרעה לבן, ויכבדוהו כל בית פרעה וייראו מפניו כל אנשי מצרים. ויצא ויבוא יום יום ארצה גושן אשר שם אחיו כל בני ישראל, וירא אותם משה בקוצר רוח ובעבודה קשה יום יום. וישאל אותם משה לאמור, על מה העבודה הזאת לכם דבר יום ביומו. ויגידו לו את כל הקורות אותם, ואת כל החוקים אשר שם עליהם פרעה לפני לידתו. ויגידו

לו את כל העצות אשר יעץ עליהם בלעם בן בעור ואשר יעץ עליו גם הוא להמיתו, בשאתו עטרת המלך מעל ראשו. וישמע משה את הדברים האלה, ויחר אף משה בבלעם ויבקש להמיתו ויארב לו יום יום. ויהי מימים ויוגד לבלעם לאמור, הנה בן בתיה מבקש להרגך והנה הוא אורב לך יום יום. ויירא בלעם מפני משה, ויקם הוא ושני בניו איתו ויצאו ממצרים ויברחו וימלטו את נפשם וילכו להם אל ארץ כוש אל קיקנוס מלך כוש. ויהי בהיות משה בבית המלך יוצא ובא בבית, ויתנהו ה' לחן בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו ובעיני כל אנשי מצרים ויאהבו את משה מאוד. ויהי היום וילך משה גושנה לראות את אחיו, וירא את בני ישראל בסבלותם ובעבודתם הקשה וייצר למשה מאוד עליהם. וישב משה מצרימה ויבוא בית פרעה, ויבוא לפני המלך וישתחווה משה לפני המלך.

ויאמר משה אל פרעה, בי אדוני שאלה אחת קטנה באתי לבקש מלפניך אל נא תשיב את פניי ריקם, ויאמר לו פרעה דבר. ויאמר משה אל פרעה, ינתן נא לעבדיך בני ישראל אשר בגושן יום אחד לנוח בו מעבודתם. ויען המלך את משה ויאמר, הנה נשאתי פניך לדבר הזה לעשות את דבריך. ויצו פרעה ויעבירו קול במצרים ובגושן לאמור, אליכם כל בני ישראל כה אמר המלך עשו מלאכתכם ועבודתכם ששת ימים ויום השביעי תנוחו ולא תעבודו מאומה. ככה תעשו לכם כל הימים כאשר ציוה המלך ומשה בן בתיה. וישמח משה על הדבר הזה אשר נתן לו המלך, ויעשו כל בני ישראל כאשר ציוה אליהם משה. כי מאת ה' היה הדבר הזה אל בני ישראל, כי החל ה' לזכור את בני ישראל להושיעם למען אבותיהם. ויהי ה' את משה, ויהי שמעו בכל מצרים. ויהי משה גדול בעיני כל מצרים ובעיני בני ישראל ודורש טוב אל עמו ישראל, ודובר עליהם דברי שלום לפני המלך. ויהי בהיות משה בן שמונה עשרה שנה ויתאו את אביו ואת אמו לראות אותם, וילך אליהם גושנה. ויהי כאשר הקריב משה אל גושן ויבוא אל המקום אשר שם בני ישראל עושים בעבודה וירא בסבלותם, וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. ויהי כראות האיש המוכה את משה וינס אליו לעזרה, כי האיש משה נכבד מאוד וגדול בבית פרעה. ויאמר אליו, בי אדוני המצרי הזה בא אל ביתי לילה ויאסרני ואל אשתי בא לפניי ועתה מבקש את נפשי

לקחתה. ויהי כשמוע משה את הדבר הרע הזה ויחר אפו מאוד על המצרי, ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול ויצל את העברי מיד מכהו. וילך העברי אל ביתו, ומשה שב אל דרכו וילך וישב בית המלך. ויהי בשוב האיש הביתה ויאמר לגרש את אישתו, כי לא נכון לבית יעקב לבוא איש אל אישתו אחרי הוטמאה. ותלך האישה ותגד לאחיה ויבקש אחי האישה להורגו, וינוס אל ביתו וימלט. ויהי כיום השני ויצא משה אל אחיו וירא והנה שני אנשים נצים ויאמר לרשע, למה תכה רעך. ויען אותו ויאמר לו, מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי, ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר.

וישמע פרעה את הדבר הזה ויצו להרוג את משה, וישלח האלוקים את מלאכו וידמה לפרעה כדמות שר הטבחים. ויקח מלאך ה' את החרב מיד שר הטבחים ויסר בה את ראשו, כי נהפך דמות שר הטבחים לדמות משה. ויחזק מלאך ה' בימין משה ויוציאהו ממצרים, ויניחהו מחוץ לגבול מצרים מהלך ארבעים יום. וישאר אך אהרון אחיו בארץ מצרים, ויתנבא אל בני ישראל לאמור. כה אמר ה' אלוקי אבותיכם, איש שיקוצי עיניו השליכו ובגילולי מצרים אל תטמאו. וימרו בית ישראל, ולא אבו לשמוע אל אהרון בעת ההיא. ויאמר ה' להשמידם, לולי כי זכר ה' את בריתו אשר כרת את אברהם את יצחק ואת יעקב. ותלך יד פרעה מלך מצרים בימים ההם הלוך וקשה על בני ישראל, וילחצם וידחקם עד עת שלח ה' את דברו ויפקדם. ויהי בימים ההם ותהי מלחמה גדולה בין בני כוש ובין בני קדם וארם, ויפשעו במלך כוש אשר היו תחת ידו. ויצא קיקנוס מלך כוש עם כל בני כוש עם רב כחול הרבה מאוד, וילך להילחם בארם ובני קדם להשיבם תחת ידו. ויהי כצאת קיקנוס ויעזוב בלעם הקוסם הוא ושני בניו בעיר, לשמור את העיר ואת דלת הארץ. ויצא קיקנוס וילך אל ארם ובני קדם וילחם איתם ויך אותם, ויפלו חללים כולם לפני קיקנוס ועמו. וישב מהם שבי גדול ויכניעם תחת ידו כבראשונה, ויחן על ארצם לקחת את המס מהם כמשפטו. ובלעם בן בעור כאשר עזבו מחל כוש לשמור את העיר ואת דלת העיר, ויקם ויתייעץ את עם הארץ למרוד במלך קיקנוס לבלתי בוא העירה כאשר יבוא. וישמעו אליו כל עם הארץ, וישבעו לו וימליכו אותו עליהם ואת שני בניו לשרי צבאות. ויקומו ויגביהו

את את חומות העיר משני הפאות, ויבנו בניין עצום וחזק מאוד. ולכתף השלישי חפרו בארות רבות אין מספר בין העיר ובין הנהר הסובב את כל ארץ כוש, ויבקעו שם את מי הנהר. ולכתף הרביעי קיבצו נחשים רבים בלחשיהם ובכשפיהם, ויבצרו את העיר וישבו בה ואין יוצא ואין בא לפניהם. וקיקנוס נלחם בארם ובני קדם ויכניעם תחת ידו כבראשונה, ויתנו לו מס כמשפטם וילך וישב אל ארצו.

ויהי בקרוב קיקנוס מלך כוש אל עירו וכל שרי החיילים איתו וישאו עיניהם ויראו והנה חומות העיר נבנו ויגבהו מאוד, ויתמהו האנשים מזה. ויאמרו איש אל רעהו, כי ראו אשר בוששנו במלחמה ויראו מאוד עלינו. על כן עשו את הדבר הזה ויגביהו את חומות העיר ויחזקום, לבלתי בוא אליהם מלכי כנען למלחמה. ויגשו המלך והחיילים אל פתח העיר, ויראו והנה כל שערי העיר סגורות ויקראו אל השוערים לאמור פתחו לנו ונבוא העירה. וימאנו השוערים לפתוח אליהם במצות בלעם הקוסם מלכם, ולא נתנום לבוא העירה. ויערכו איתם מלחמה נוכח העיר השערה, ויפלו מחיל קיקנוס ביום ההוא שלושים ומאה איש. ויהי ביום השני ויוסיפו עוד להילחם, וילחמו מעבר הנהר ויבקשו לעבור ולא יכולו ויטבעו מהם בתוך הבורות וימותו. ויצו המלך לחטוב עצים ולעשות רפסודות לעבור בהן אליהן, ויעשו כן. ויהי כבואם אל מקום הבורות, ויהיו המים מתגלגלים בריחים ויטבעו ביום ההוא מאתיים איש על עשר רפסודות.

ויהי ביום השלישי ויבואו להילחם מפאת הנחשים, ולא יכלו לגשת שמה. ויהרגו מהם הנחשים שבעים ומאה איש, ויחדלו מלהילחם על כוש. ויצורו על כוש תשע שנים, ואין יוצא ואין בא. בעת ההיא בהיות המלחמה והמצור על כוש ברח משה ממצרים מלפני פרעה, אשר ביקש להמיתו על אשר הרג את המצרי. ומשה בן שמונה עשרה שנה בברחו ממצרים מפני פרעה, וינס וימלט אל מחנה קיקנוס הצרים בעת ההיא על כוש. ויהי משה במחנה קיקנוס מלך כוש תשע שנים כל ימי היותם צרים על כוש, ויהי משה הולך ובא עמהם. ויאהבו המלך והשרים וכל אנשי המלחמה את משה, כי רב ויקר הוא וקומתו כאריה אדיר ופניו כשמש וכח גבורתו כאריה חזק ויהי יועץ למלך. ויהי מקץ תשע שנים ויחלה קיקנוס את חליו אשר ימות בו, ויחזק חוליו עליו וימת ביום השביעי. ויחנטו אותו עבדיו, וישאוהו ויקברוהו נוכח שער העיר

הפונה ארץ מצרים. ויבנו עליו בניין נאה ועצום וגבוה מאוד, וישימו עליו מלמעלה אבנים גדולות. ויכתבו סופרי קיקנוס על האבנים ההם את כל גבורת קיקנוס מלכם ואת כל מלחמותיו אשר נלחם, והנם כתובים שם עד היום הזה.

ויהי אחרי מות קיקנוס מלך כוש, וייצר לאנשיו וחייליו מאוד מפני המלחמה. ויאמרו איש אל רעהו, הבו לנו עצה מה לעשות לנו בעת הזה אשר ישבנו במדבר חוץ מבתינו היום תשע שנים. אם אמרנו נלחמה על העיר ונפלו ממנו חיילים ומתנו, ואם ישבנו פה במצור ומתנו. כי עתה ישמעו כל מלכי ארם ובני קדם כי מת מלכנו, ובאו עלינו פתאום למלחמה וילחמו בנו ולא ישאירו ממנו שריד. ועתה לכו ונמליכה עלינו מלך, ונשב במצור עד אשר תנתן העיר בידינו. ויבחרו בכל חיל קיקנוס ביום ההוא איש למלך, ולא מצאו לבחור למלך עליהם כמשה. וימהרו ויפשיטו איש בגדיו וישליכו אותם ארצה ויעשו במה גדולה, ויושיבו עליה את משה. ויקומו ויתקעו בשופרות ויקראו לפניו ויאמרו, יחי המלך יחי המלך. וישבעו לו כל העם וכל השרים לתת לו את אדוניה המלכה הכושית אשת קיקנוס לאישה, וימליכו את משה עליהם ביום ההוא. ויעבירו כל אנשי כוש קול ביום ההוא לאמור, איש איש לתת למשה מעל אשר ימצא בידו. ויפרשו השמלה על הבמה, וישליכו עליה איש איש נזם זהב אחד ואיש קשיטה אחת מכל הנמצא בידם. וגם מאבני השוהם והבדולח ואבני דר וסחרת השליכו כל בני כוש אל משה על הבמה, גם כסף גם זהב הרבה מאוד. ויקח משה את כל הכסף ואת הזהב ואת כל הכלים ואת הבדולח ואת השוהם אשר נתנו לו כל בני כוש, וישם אותם באוצרותיו. וימלוך משה על כל בני כוש ביום ההוא תחת קיקנוס מלך כוש. בשנת חמישים וחמש שנים לפרעה מלך מצרים היא שנת מאה וחמישים ושבע שנים לרדת ישראל מצרימה, מלך משה על כוש. בן עשרים ושבע שנים משה במלכו על כוש, וארבעים שנה מלך. ויתן ה' את משה לחן ולחסד בעיני כל בני כוש, ויאהבו בני כוש אותו מאוד ויהי משה טוב עם ה' ועם אנשים. ויהי ביום השביעי למלכו ויתקבצו יחד כל בני כוש ויועדו כולם, ויבואו לפני משה וישתחוו לו ארצה. וידברו כל בני כוש כולם יחד לפני המלך לאמור, הבה לנו עצה ונראה מה

לעשות לעיר הזאת. כי היום תשע שנים ישבנו במצור בעד העיר, ולא ראינו את בנינו ואת נשינו.
ויען המלך אותם לאמור, אם תשמעו בקולי לכל אשר אצוה אתכם. ונתן ה' את העיר בידינו, ולכדנו אותה. כי אם נלחמה איתם כמלחמה הראשונה אשר נלחמנו טרם מות קיקנוס, ונפלו ממנו חללים רבים כראשונה. ועתה הנה לכם עצה בדבר הזה אם תשמעו בקולי, וניתנה העיר בידינו. ויענו כל החיילים את המלך לאמור, כל אשר יצוה אדוני כן יעשו עבדיך. ויאמר אליהם משה, עיברו וקראו קול בכל המחנה אל כל העם לאמור. כה אמר המלך, לכו היערה והבאתם מבני החסידה איש אפרוחו בידו. וכל איש אשר יעבור את דבר המלך ולא יביא אפרוחו ומת, וכל אשר לו יקח המלך. והיה בהביאכם אותם והיו איתכם למשמרת, וגדלתם אותם עד גדלם ולמדתם אותם לטוש כדרך בני הנץ. וישמעו כל בני כוש את דברי משה, ויקומו ויעבירו קול במחנה לאמור. אליכם כל בני כוש במצות המלך, לכו לכם יחד היערות ותפשתם לכם מבני החסידה איש אפרוחו בידו והבאתם לכם. וכל איש אשר ימרה את דבר המלך ומת, ולקח המלך את כל אשר לו. ויעשו כל העם כדבר הזה, וילכו להם היערה ויעלו על הברושים ויתפשו להם איש אפרוחו בידו כל בני החסידה ויביאו אותם בערב. ויגדלום כמצות המלך וילמדום לטוש כבני הנץ ככל אשר ציוה המלך, כן עשו כל בני כוש. ויהי כאשר גדלו בני החסידה ויצו המלך להרעיבם שלושת ימים, ויעשו כל העם כן. ויהי ביום השלישי ויאמר להם המלך, התחזקו והייתם לבני חיל ולבשו איש כלי מלחמתו וחגרו איש חרבו עליו ורכבו איש סוסו ולקחתם לכם איש אפרוחו בידו. ונקומה ונלחמה על העיר מן המקום אשר שם הנחשים, ויעשו כל העם כדבר המלך. ויקחו איש אפרוחו בידו וילכו, ויהי בהגיעם אל מקום הנחשים ויאמר אליהם המלך שלחו איש אפרוחו על הנחשים. וישלחו איש אפרוחו כדבר המלך, וירוצו בני החסידה על הנחשים ויאכלום כולם וישביתו אותם מן המקום ההוא. ויראו המלך והעם כי נשבתו כל הנחשים מן המקום ההוא, ויריעו כל העם תרועה גדולה. ויגשו וילחמו על העיר ויתפשוה וילכדוה, ויבואו העירה. וימותו ביום ההוא מעם העיר

אלף ומאה איש כל יושבי העיר, ומעם המצור לא מת אחד. ויבואו כל בני כוש איש אל ביתו ואל אישתו ואל בניו, ואל כל אשר לו.

ובלעם הקוסם בראותו כי נלכדה העיר ויפתח השער וינוסו הוא ושני בניו ושמונה אחיו, וישובו מצרימה אל פרעה מלך מצרים. הם המה החרטומים והמכשפים הכתובים בספר התורה העומדים נגד משה, בהביא ה' על מצרים את כל המכות. וילכוד משה את העיר בחכמתו, ויושיבוהו בני כוש על כיסא המלוכה תחת קיקנוס מלך כוש. וישימו את כתר המלכות בראשו, ויתנו לו את אדוניה המלכה הכושית אשת קיקנוס לאישה. ויירא משה את ה' אלוקי אבותיו, ולא בא אליה ולא פנה אליה את עיניו. כי זכר משה את אשר השביע אברהם את אליעזר עבדו לאמור, לא תקח לבני ליצחק אישה מבנות כנען. וגם את זה עשה יצחק בברוח יעקב מפני אחיו, אשר ציוהו לאמור לא תיקח אישה מבנות כנען ולא תתחתן בכל בני חם. כי ה' אלוקינו נתן את חם ואת בניו ואת כל זרעו לעבדים לבני שם ולבני יפת ולזרעם אחריהם, עד עולם. על כן לא הפנה משה את ליבו ואת עיניו אל אשת קיקנוס, כל ימי מלכו על כוש. ויירא משה מפני ה' אלוקיו כל ימיו, ויתהלך משה לפני ה' באמת בכל לבבו ובכל נפשו. לא סר משה מן הדרך הטובה כל ימי חייו, לא נטה מן הדרך אשר הלכו בה אברהם יצחק ויעקב ימין ושמאל. ויתחזק משה במלכות בני כוש וינהג את בני כוש כמשפט בחכמתו, ויצליח משה במלכותו. וישמעו בני ארם ובני קדם בעת ההיא כי מת קיקנוס מלך כוש, ויפשעו ארם ובני קדם מתחת יד כוש בימים ההם. ויקבוץ משה את כל בני כוש עם כבד מאוד כשלושים אלף איש, ויצא להילחם את ארם ואת בני קדם. וישמעו כל בני קדם את שמעם, ויצאו לקראתם ויערכו איתם מלחמה. ותחזק המלחמה על בני קדם ויתן ה' את כל בני קדם ביד משה, ויפלו מהם חללים כשלוש מאות איש. ויתנו כל בני קדם עורף וינוסו, וירדפו אחריהם משה ובני כוש ויכניעו אותם תחת ידם ויתנו להם מס כמשפטם.

ויעבור משה וכל העם אשר איתו משם, אל ארץ ארם למלחמה. ויצאו אנשי ארם גם הם לקראתם וילחמו בם, ויתנם ה' ביד משה ויפלו חללים רבים מאנשי ארם. ויכנעו ארם גם הם לפני משה ולפני כוש, ויתנו מס גם הם כמשפטם. ויכנע משה את

ארם ואת בני קדם תחד יד בני כוש, ויפן וישב משה וכל העם אשר איתו ארץ כוש. ויתחזק משה במלכות בני כוש. ויהי ה' איתו, ויראו מפניו כל בני כוש. ויהי מקץ שנים וימת שאול מלך אדום, וימלוך תחתיו בעל חנן בן עכבור. בשנת שש עשרה שנה למלכות משה על כוש, מלך חנן בן עכבור בארץ אדום על כל בני אדום שלושים ושמונה שנה. בימיו פשע מואב מתחת יד אדום אשר היו תחת אדום, בימי הדד בן בדד המכה אותם ואת מדין ויכניע את מואב תחת יד אדום. ויהי כמלוך בעל חנן בן עכבור על בני אדום, פשעו כל בני מואב מתחת יד אדום. ואנגיאס מלך אפריקה מת בימים ההם, וימלוך אזדרובל בנו תחתיו. ובימים ההם מת יאניוש מלך בני כיתים, ויקברוהו בהיכלו אשר בנה לו בבקעת כנפיא למושב וימלוך תחתיו לטיאנוס. בשנת עשרים ושתיים שנה למלכות משה על בני כוש, מלך לטיאנוס על כל בני כיתים ארבעים וחמש שנים. ויבן לו גם הוא מגדל גדול ועצום מאוד, ויבן בתוכו היכל נאה למושבו להתנהג במלכותו כמשפט. בשנת שלוש למלכו העביר קול לכל חכמיו, ויעשו לו אוניות הרבה. ויקבוץ לטיאנוס את כל חילו ויבואו באוניות, וילכו להילחם עם אזדרובל בן אנגיאס מלך אפריקה. ויבואו אפריקה, ויערכו מלחמה עם אזדרובל ועם חילו. ויחזק לטיאנוס על אזדרובל, וילכוד לטיאנוס מאת אזדרובל את תעלת המים אשר הביא אנגיאס אביו מאת בני כיתים בקחתו את יאניה בת עוצי לאישה, ויהרוס לטיאנוס את גשר התעלה ההיא ויכה את כל חיל אזדרובל מכה רבה מאוד. ויתחזקו יתר גיבורי אזדרובל וימלא ליבם קנאה וחפצו במות, ויערכו עוד מלחמה עם לטיאנוס מלך כיתים. ותחזק המלחמה על כל אנשי אפריקה ויפלו כולם חללים לפני לטיאנוס, ויפול גם אזדרובל המלך במלחמה ההיא.

וישימו פניהם ארץ גת, וירדו וימצאו רועי גת רועים את מקנה בני גת. ויאמרו אל הרועים, תנו לנו מהצאן במחיר לאכול כי רעבים אנחנו כי לא אכלנו לחם היום. ויאמרו הרועים, הצאננו הם אם מקננו כי ניתן לכם אף במחיר. ויגשו בני אפרים לקחתם בחזקה. ויצעקו רועי גת עליהם ותשמע צעקתם למרחוק, ויצאו כל בני גת אליהם. ויראו בני גת את רעת בני אפרים וישובו ויזעיקו את כל אנשי גת, ויחגרו איש כלי מלחמתו ויצאו אל בני אפרים למלחמה. ויערכו איתם מלחמה בבקעת גת,

ותהי המלחמה חזקה ויכו אלה מאלה רבים ביום ההוא. ויהי ביום השני, וישלחו בני גת אל כל ערי פלשתים לבוא אליהם לעזרה לאמור. עלו אלינו ועזרונו ונכה את בני אפרים אשר יצאו ממצרים לקחת את מקננו ולהילחם איתנו חינם. ובני אפרים עייפה נפשם ברעב ובצמא, כי לא אכלו לחם שלושה ימים. ויצאו מכל ערי פלשתים לעזרת אנשי גת, כארבעים אלף איש. ויערכו האנשים האלה את בני אפרים מלחמה, ויתן ה' את בני אפרים ביד פלשתים. ויכו את כל בני אפרים כל אשר יצאו ממצרים לא השאירו שריד, כי אם עשרה אנשים אשר ברחו ממערכת המלחמה. כי מאת ה' הייתה הרעה הזאת אל בני אפרים, כי מרו את פי ה' לצאת ממצרים טרם בא הקץ אשר חק ה' על ישראל מימי קדם. וגם מפלשתים נפלו הרבה כעשרים אלף איש, וישאום אחים ויקברו אותם בעריהם. וישארו חללים בני אפרים נטושים בבקעת גת ימים רבים ושנים ולא ניתנו לקבורה, ותהי כל הבקעה מלאה עצמות אנשים. והאנשים אשר נמלטו מהמלחמה באו מצרימה, ויגידו אל בני ישראל את כל הקורות אותם. ויתאבל אפרים אביהם עליהם ימים רבים, ויבאו אחיו לנחמו. ויבוא אל אישתו ותלד בן ויקרא את שמו בריעה, כי ברעה הייתה בביתו. ומשה בן עמרם עודנו מלך בארץ כוש בימים ההם, ויצליח במלכותו וינהג את כל מלכות בני כוש במשפט בצדק ובתמים. ויאהבו כל בני כוש את משה כל ימי מלכו עליהם, ויירא כל יושבי ארץ כוש מלפניו יראה גדולה.

ויהי בשנת הארבעים למלוך משה על כוש ומשה יושב על כיסא המלוכה, ואדוניה המלכה לפניו וכל השרים יושבים סביבותיו. ותאמר אדניה המלכה לפני המלך והשרים, מה הדבר אשר עשיתם כל בני כוש זה ימים רבים. הלא ידעתם כי ארבעים שנה אשר מלך זה על כוש, אליי לא קרב ואת אלוקי בני כוש לא עבד. ועתה שמעו נא בני כוש ולא ימלוך עליכם עוד זה, אשר איננו מבשרכם. הנה מנכרוס בני גדל והוא ימלוך עליכם, כי טוב לכם לעבוד את בן אדוניכם מעבוד איש נוכרי עבד מלך מצרים. וישמעו כל העם וכל השרים בני כוש את כל הדברים אשר דיברה אדוניה המלכה באוזניהם. ויהי כל העם נכון עד הערב, וישכימו בבוקר וימליכו עליהם את מנכרוס בן קיקנוס מלך כוש. ויראו כל בני כוש משלוח ידם במשה כי ה' עם משה

וכי זכרו בני כוש את השבועה אשר נשבעו למשה, על כן לא הרעו לו אך נתנו כל בני כוש מתנות רבות אל משה וישלחוהו מאיתם בכבוד גדול. ויצא משה מארץ כוש וילך לדרכו, ויחדל ממלוך על כוש. ומשה בן שבע שנים ושישים שנה בצאתו מארץ כוש. כי מה' היה הדבר, כי בא הקץ אשר מימי קדם להוציא את ישראל מעוני בני חם. וילך משה מדינה כי ירא לשוב מצרימה מפני פרעה, וילך וישב על באר המים במדין. ותצאנה שבע בנות רעואל המדיני לרעות צאן אביהן, ותבואנה אל הבאר ותדלנה מים להשקות צאן אביהן. ויבואו רועי מדין ויגרשום, ויקם משה ויושיען וישקה את הצאן. ותבואנה אל רעואל אביהן, ותגדנה לו את אשר עשה להן משה. ותאמרנה איש מצרי הצילנו מיד הרועים, וגם דלה דלה לנו וישקה את הצאן. ויאמר רעואל אל בנותיו, ואיו למה זה עזבתן את האיש. וישלח רעואל ויקחהו ויביאהו עמו הביתה, ויאכל עמו לחם. ויספר משה לרעואל את אשר ברח ממצרים, ואת אשר מלך על כוש ארבעים שנה. ואחרי כן לקחו הממלכה מידו, וישלחוהו לשלום בכבוד ובמתנות. ויהי כשמוע רעואל את דברי משה, ויאמר רעואל בליבו אתנה את זה אל בית הכלא וארצה בו את בני כוש כי נוס נס הוא מפניהם. ויקחהו ויתנהו אל בית הסוהר, ויהי משה בבית הסוהר עשר שנים. ויהי בהיות משה בבית הסוהר, ותחמול עליו ציפורה בת רעואל ותכלכלהו לחם ומים כל הימים. וכל בני ישראל עודם בארץ מצרים עובדים את מצרים בכל עבודה קשה, ויד מצרים הולך וקשה על בני ישראל בימים ההם.

בעת ההיא הכה ה' את פרעה מלך מצרים וינגע ה' אותו בנגע הצרעת מכף רגלו ועד קדקדו, מפני עבודת פרך בני ישראל היה הנגע הזה לפרעה מלך מצרים מאת ה' בעת ההיא. כי שמע ה' אל תפילת עמו בני ישראל, ותבוא אליו צעקתם מפני עבודתם הקשה. ובכל זאת לא שב אפו מהם ועוד יד פרעה נטויה על בני ישראל, ויקשה פרעה את ערפו לפני ה' ויכביד עולו על כל בני ישראל וימרר את חייהם בכל עבודה קשה. ויהי כאשר נגע ה' את פרעה מלך מצרים, וישאל את חכמיו ואת חרטומיו לרפאותו. ויאמרו לו חכמיו וחרטומיו, כי אם יותן מדם ילדים קטנים אל הנגע ההוא ונרפא לו. וישמע אליהם פרעה, וישלח סריסיו גושנה אל בני ישראל

לקחת ילדיהם הקטנים. וילכו סריסי פרעה ויקחו ילדי בני ישראל מחיק אמותם בחוזקה, ויביאום אל פרעה יום יום. ילד ליום ילד ליום וישחטום הרופאים ויתנו אל הנגע, ככה יעשו כל הימים. ויהי מספר הילדים אשר שחט פרעה שלוש מאות ושבעים וחמישה ילדים. ולא שמע ה' אל רופאי מלך מצרים, ויהי הנגע הולך וחזק ורב מאוד. ויהי פרעה בחולי הנגע ההוא עשר שנים, ולב פרעה הולך וקשה על בני ישראל. ויהי מקץ עשר שנים, ויוסף ה' לפרעה מלך מצרים שבר על שבר ומכה על מכה. ויכהו ה' בשחין רע וחולי הבטן, ויהפך הנגע ההוא לשחין רע. בעת ההיא באו שני סריסי פרעה מארץ גושן אשר שם בני ישראל, ויבואו בית פרעה ויאמרו לו ראו ראינו את בני ישראל רפו מעבודתם ויתעצלו במלאכה. ויהי כשמוע פרעה את דברי סריסיו, ויחר אף פרעה על בני ישראל מאוד כי נעצב מאוד מכאב בשרו. ויען ויאמר, אך עתה הנה כאשר ידעו בני ישראל כי חולה אנוכי וישובו וילעגו עלינו. ועתה מהרו ואסרו לי המרכבה ואלכה לי גושנה ואראה את לעג בני ישראל, אשר הם מלעיבים ומלעיגים עליי. ויאסרו לו עבדיו המרכבה ויקחוהו וירכיבו אותו על הסוס, כי לא יכול לרכוב. ויקח עמו עשרים פרשים ועשרה רגלי, וילך אל בני ישראל גושנה.

ויהי בלכתם עד קצה מצרים ויעבור סוס המלך במקום צר וגבוה במשעול הכרמים, גדר מזה וגדר מזה ועומק הארץ והשפלה מזה. וימהרו וירוצו הסוסים במקום ההוא וידחיקו זה את זה, וידחיקו הסוסים את סוס המלך. ויפול סוס המלך אל העומק והשפלה, והמלך רוכב עליו. ויהי בנפלו ותהפך המרכבה על פני המלך וישב הסוס על המלך, ויצעק המלך כי נכאב בשרו מאוד. ויקרע בשר המלך עליו ותשברנה עצמותיו ולא יכול לרכוב, כי מאת ה' היה הדבר הזה אליו כי שמע ה' את צעקת עמו בני ישראל ואת ענים. וישאוהו עבדיו על שכמם מעט זה ומעט זה וישיבו אותו מצרימה, וישובו גם הפרשים אשר עמו מצרימה. וישכיבו את המלך במיטתו וידע המלך כי בא קצו למות, ותבוא אפרענית המלכה אישתו ותבך לפני המלך ויבך המלך עמה בכי גדול. ויבואו כל שריו ועבדיו ביום ההוא, ויראו את המלך ברעה ההיא ויבכו עמו בכי גדול. ויועצו שרי המלך וכל יועציו את המלך, להמליך תחתיו בארץ את אשר יבחר מבניו. ולמלך שלושה בנים ושתי בנות אשר ילדה לו אפרענית המלכה

אישתו, מלבד בני הפילגשים אשר למלך. ואלה שמותם, הבכור עתרי ומשנהו אדיקם והשלישי מוריון. ואחיותיהם, שם הגדולה בתיה והקטנה עכוזית. ויהי עתרי בכור המלך איש שוטה ומבוהל, ונמהר בכל דבריו. ואדיקם היה איש ערום וחכם מאוד, ויודע כל חכמת מצרים. ואולם רע בתואר מאוד ועב בשר וקצר קומה מאוד, ויהי ארכו אמה וזרת. ויהי כראות המלך את אדיקם בנו ערום וחכם בכל דבר, וישם המלך בליבו להמליכו תחתיו אחרי מותו. ויקח לו אישה את גדידה בת אבילט, והוא בן עשר שנים ותלד לו ארבעה בנים. וילך הוא אחרי כן, ויקח שלוש נשים והוליד שמונה בנים ושלוש בנות. ויחזק החולי על המלך מאוד, ויבאש בשרו כבשר החלל המושלך על פני השדה בעת הקיץ לחום השמש. וירא המלך כי חזק עליו חליו מאוד ויצו ויקחו לו את אדיקם בנו, וימליכהו תחתיו בארץ. ויהי מקץ שלושת ימים, וימת המלך בבושת וכלימה ובחרפה. וישאוהו עבדיו ויקברוהו בקברי מלכי מצרים, בצוען מצרים. ולא חנטוהו כמשפט המלכים, כי הבאיש בשרו מאוד ולא יכלו לגשת אליו לחנוט אותו מפני הריח ויקברוהו בבהלה. כי מאת ה' היתה הרעה הזאת אליו כי שילם לו ה' רעה כרעתו, אשר עשה לישראל בימיו. וימת בבהלה ובחרפה, וימלוך אדיקם בנו תחתיו.

בן עשרים ושתיים שנה אדיקם במלכו על מצרים, ארבע שנים מלך. בשנת מאתיים ושש שנים לרדת ישראל מצרים, מלך אדיקם על מצרים. ולא האריך ימים על ממלכתו על מצרים, כאשר האריכו אבותיו במלכותם. כי מלול אביו ארבע ותשעים שנה מלך במצרים אך חלה עשר שנים וימת, כי הרשיע מאוד לפני ה'. ויקראו כל מצרים את שם אדיקם פרעה כשם אבותיו, כמשפטם לעשות במצרים. וכל חכמי לרעה קראו את שם אדיקם אכוז כח היה קצר מאוד, כי אכוז יקראו לקצר בלשון מצרים. ואדיקם היה רע בתואר מאוד ויהי בו אמה וזרת, ותהי לו זקן גדולה ותגיע עד קרסולי רגליו. וישב פרעה על כיסא אביו למלך על מצרים, וינהג את מלכות מצרים בחכמתו. ויהי במלכו וירשיע מאביו ומכל המלכים אשר היו לפניו, ויכביד את עולו מאוד על בני ישראל. וילך עם עבדיו גושנה אל בני ישראל, ויחזק עליהם העבודה. ויאמר אליהם, כלו מעשיכם דבר יום ביומו ואל תרפינה ידיכם מעבודתנו מהיום והלאה כאשר

עשיתם בימי אבי. וישם על ישראל שוטרים מבני ישראל, ועל השוטרים שם נוגשים מעבדיו. וישם עליהם מתכונת הלבנים ליום לעשות כמספר ההוא יום יום, ויפן וישב מצרימה. בעת ההיא ציוו נוגשי פרעה את שוטרי בני ישראל על פי פרעה לאמור. כה אמר פרעה, עבדו את עבודתכם דבר יום ביומו וכלו מעשיכם ואת מתכונת הלבנים ליום תשמורו לא תגרעו דבר. והיה אשר תגרעו מלבניכם יום יום, ושמתי את ילדיכם הקטנים תחתיהם. ויעשו כן נוגשי פרעה בימים ההם, כאשר ציוה אליהם פרעה. והיה בכל עת אשר יחסר אל בני ישראל ממתכונת הלבנים יום יום, והלכו נוגשי פרעה אל נשי בני ישראל. ולקחו מספר הנגרע מהלבנים מילדי בני ישראל הקטנים ולקחו אותם בחזקה מבין ברכי אמותם, וישימו אותם תחת הלבנים בבניין. ואבותם ואמותם צועקים עליהם ובוכים, בשמעם את קול בכית ילדיהם בקיר הבניין.

ויתחזקו הנוגשים על ישראל לתת ישראל את בניהם בבניין, וישם האיש את בנו בקיר ויתן עליו חומר ועיניו בוכות עליו ודמעותיו יורדות על בנו. ויעשו כן נוגשי פרעה אל ילדי ישראל ימים רבים, ואין חומל ואין מרחם אל ילדי בני ישראל. ויהי מספר כל הילדים המומתים בבניין, מאתיים ושבעים ילדים. מהם אשר בנו עליהם תחת הלבנים אשר חסרו לאבותם, ומהם אשר משכו אותם מתים מהבניין. ותחזק ותכבד העבודה על בני ישראל בימי אדיקם, מעבודה אשר עבדו בימי אביו. ויאנחו בני ישראל יום יום מהעבודה הקשה אשר עליהם, כי אמרו הנה במות פרעה וקם בנו והקל מעלינו העבודה. אך הם מחזקים עליהם את העבודה האחרונה מן הראשונה, ויאנחו בני ישראל מזה ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה. וישמע אלוקים את קול בני ישראל ואת נאקתם בימים ההם, ויזכור אלוקים להם את בריתו אשר כרת את אברהם את יצחק ואת יעקב. וירא אלוקים את סבלות בני ישראל ואת עבודתם הקשה עליהם בימים ההם, ויאמר להצילם. ומשה בן עמרם עודנו כלוא בבור בימים ההם בבית רעואל המדיני, וציפורה בת רעואל מכלכלתו לחם בסתר יום יום. ויהי משה כלוא בבית רעואל בבור, עשר שנים. ויהי מקץ עשר שנים, היא השנה הראשונה למלוך פרעה על מצרים תחת אביו. ותאמר ציפורה אל רעואל אביה, האיש העברי אשר אסרת זה עשר שנים בבית הסוהר ואין דורש ואין מבקש אותו. ועתה אם טוב

בעיניך אבי נשלחה נא ונראה אם חי ואם מת הוא, ואביה לא ידע כי היא כלכלתו. ויען רעואל אביה ויאמר אליה, הנהיה כדבר הזה להעצר הגבר בבית הכלא עשר שנים ולא יאכל ויחיה. ותען ציפורה את אביה לאמור, הלא שמעת אדוני כי אלוקי העברים גדול ונורא הוא ומפליא להם בכל עת. הוא אשר הציל את אברהם מאור כשדים ואת יצחק מחרב אביו, ואת יעקב ממלאך ה' בהאבקו עמו במעבר יבוק. וגם עם האיש הזה רבות עשה ויצל אותו ציבור מצרים ומחרב פרעה ובני כוש, וגם מן הרעב יכול להצילו ולהחיותו. וייטב הדבר בעיני רעואל ויעש כדבר בתו, וישלח אל הבור לראות מה נעשה במשה. וירא והנה משה האיש חי בבור, עומד על רגליו משבח ומתחנן אל אלוקי אבותיו.

ויהי אחרי כן וירד משה אל גינת רעואל אשר אחרי הבית, ויתפלל שם אל ה' אלוקיו אשר עשה איתו נפלאות רבות. ויהי בהתפללו ויבט נגדו והנה מטה ספיר מוצב ארצה, והוא נטוע בתוך הגינה. ויקרב אל המאה וירא והנה חקוק בו שם ה' אלוקים צבאות, כתוב ומפורש על המטה. ויקראהו וישלח את ידו ויתלוש כהתלש עץ יער מסבכו, ויהי למטה בכפו. והמטה הזה, הוא המטה הנברא בה כל מפעלות אלוקינו אחרי בראו שמים וארץ וכל צבאם ימים ונהרות וכל דגתם. ויהי בהגרש אלוקים את האדם מגן עדן ויקח את המטה בידו, ויצא ויעבוד את האדמה אשר לוקח משם. ויגע המטה עד נח וינתן אל שם ואל תולדותיו, עד געתו אל יד אברהם העברי. ויהי בתת אברהם את כל אשר לו ליצחק בנו, נתן אליו גם את המטה הזה. ויהי בברוח יעקב פדנה ארם ויקח אותה בידו, ויהי בשובו אל אביו נטוש לא נטשו. וגם ברדתו מצרימה ויקח אותו בידו ויתנהו אל יוסף שכם אחד על אחיו, כי בחוזקה לקח אותו יעקב מיד עשו אחיו. ויהי אחרי מות יוסף ויבואו שרי מצרימה בית יוסף. ויגע המטה אל יד רעואל המדיני, ויהי בצאתו ממצרים ויקח אותו בידו ויטעהו בתוך גינתו. ויבחנו כל גיבורי קינים לתלוש אותו, בבקשם לקחת את ציפורה בתו ולא יכלו. וישאר המטה ההוא נטוע בתוך גינת רעואל, עד בוא אשר לו המשפט ויקחהו. ויהי כראות רעואל את המטה ביד משה, ויתמה על ככה ויתן את ציפורה בתו למשה לאישה. בעת ההיא מת בעל חנן בן עכבור מלך אדום, ויקבר בביתו בארץ אדום. ויהי אחרי מותו וישלחו

בני עשו ארץ ארם ויקחו משם איש מעיר אשר בארם ושמו הדר, וימליכו אותו עליהם תחת בעל חנן מלכם. וימלוך הדר על בני אדום ארבעים ושמונה שנה. ויהי במלכו ויועץ להילחם את בני מואב להשיבם תחת בני עשו כבראשונה, ולא יכול. כי שמעו בני מואב את הדבר הזה, ויקומו וימהרו וימליכו עליהם מלך מאחיהם.
ויתקבצו אחרי כן בעם רב, וישלחו אל בני מעון אחיהם לעזרם להילחם את הדר מלך אדום. וישמע הדר את הדבר אשר עשו בני מואב, ויירא מאוד מפניהם ויחדל להילחם איתם. בימים ההם לקח משה בן עמרם במדין את ציפורה בת רעואל המדיני לאישה. ותלך ציפורה בדרכי נשי בני יעקב, לא חסרה דבר מצדקת שרה רבקה רחל ולאה. ותהר ציפורה ותלד בן ויקרא את שמו גרשום, כי אמר גר הייתי בארץ נוכריה. רק לא מל את בשר עורלתו, בגזרת רעואל חותנו. ותהר עוד ותלד בן וימל את בשר עורלתו, ויקרא את שמו אליעזר. כי אמר משה כי אלוקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה. ופרעה מלך מצרים החזיק העבודה מרוד על בני ישראל בימים ההם, ויוסף להכביד עולו על בני ישראל. ויצו ויעבירו קול במצרים לאמור לא תוסיפון לתת תבן לעם ללבון הלבנים, והם ילכו וקוששו להם תבן מאשר ימצאו. וגם את מתכונת הלבנים אשר יעשו ליום יתנו לא יגרעו מהם דבר, כי נרפים הם בעבודתם. וישמעו בני ישראל את הדבר הזה, ויתאבלו ויאנחו ויצעקו אל ה' ממר נפשם. וישמע ה' את צעקת בני ישראל, וירא את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם. ויקנא ה' על עמו ועל נחלתו וישמע את קולם ויאמר להוציאם מעוני מצרים, לתת להם ארץ כנען לאחוזה. ובימים ההם ומשה היה רועה את צאן רעואל המדיני חותנו אחרי מדבר סין, והמטה אשר לקח מאת חותנו בידו. ויהי היום ויברח למשה גדי עזים מן הצאן, וירדוף משה אחריו ויבוא עד הר האלוקים חורבה. ויהי בבואו חורבה וירא אליו ה' שם בסנה, וירא את הסנה בוער באש רק האש לא שלטה בסנה לשורפו. ויתמה משה מן המראה הזה מדוע לא יבער הסנה, ויגש לראות את הדבר הנורא הזה. ויקרא ה' אל משה מתוך האש, ויצוהו לרדת מצרימה אל פרעה מלך מצרים לשלח את בני ישראל מעבודתו. ויאמר ה' אל משה, לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך, ודיברת אל פרעה לשלח את ישראל מארצו. ויורהו ה' לעשות אותות ומופתים

במצרים לעיני פרעה ולעיני עבדיו, למען יאמינו כי שלח אותו ה'. וישמע משה לכל אשר ציוהו ה' וישב אל חותנו ויגד לו הדבר, ויאמר לו יתרו לך לשלום.
ויקם משה ללכת מצרימה, ויקח עמו את אישתו ואת בניו. ויהי בדרך במלון, וירד מלאך האלוקים ויבקש ממנו תואנה. ויאמר להמיתו, על דבר בנו בכורו אשר לא מל אותו ויעבור על הברית אשר כרת ה' את אברהם. כי שמע משה אל דברי חותנו אשר דיבר אליו לבלתי מול את בנו בכורו, על כן לא מל אותו. ותרא ציפורה את מלאך ה' מבקש תואנה ממשה, ותדע כי בעבור אשר לא מל את גרשום בנה היה הדבר הזה לילד. ותמהר ציפורה ותיקח מחדודי הצורים אשר שמה ותמל את בנה, ותמלא את אישה ואת בנה מיד מלאך האלוקים. ואהרון בן עמרם אחי משה היה במצרים הולך על שפת היאור ביום ההוא. וירא אליו ה' במקום ההוא ויאמר אליו לך נא לקראת משה המדברה, וילך ויפגשהו בהר האלוקים וישק לו. וישא אהרון את עיניו וירא את ציפורה אשת משה וילדיה, ויאמר אל משה מי אלה לך. ויאמר לו משה אשתי ובניי הם אשר נתן לי אלוקים במדין, וירע לאהרון הדבר על אודות האישה וילדיה. ויאמר אהרון אל משה לשלח את האישה ואת ילדיה ללכת בית אביה, וישמע משה אל דברי אהרון ויעש כן. ותשב ציפורה ובניה וילכו בית רעואל וישבו שם, עד עת פקד ה' את עמו ויוציאם ממצרים מיד פרעה. ומשה ואהרון באו מצרימה אל עדת בני ישראל וידברו אליהם את כל דברי ה', וישמח העם שמחה גדולה מאוד. וישכימו משה ואהרון ממחרת, וילכו עד בית פרעה ומטה האלוקים לקחו בידם. ויהי בבואם אל שער המלך ושני כפירי אריות סגורים שם בכבלי ברזל ואין איש יוצא ובא מפניהם לבד מאשר יצוה המלך לבוא, ויבואו אתם המלחשים ויסירו הכפירים בלחשיהם ויביאוהו למלך. וימהר משה ויגף את המטה על הכפירים ויתירם, ויבואו משה ואהרון בית המלך. וגם הכפירים באו איתם בשמחה, וירדפו אחריהם וישמחו כאשר ישמח הכלב אל אדוניו בבואו מן השדה. ויהי כראות פרעה את הדבר הזה ויתמה על ככה, ויבהל מאוד מפני השמועה כי היה תארם כתואר בני האלוקים. ויאמר פרעה אל משה ואל אהרון מה תחפצו, ויענוהו לאמור ה' אלוקי העברים שלחנו אליך לאמור שלח את עמי ויעבדוני.

ויהי כשמוע פרעה את דבריהם ויירא מאוד מפניהם ויאמר אליהם, לכו היום ובאתם אליי למחר, ויעשו כדבר המלך. ויהי בלכתם וישלח פרעה ויקרא אל בלעם הקוסם ואל יונוס וימברוס בניו ואל כל המכשפים והחרטומים היועצים אשר למלך, ויבואו כולם וישבו לפני המלך. ויספר להם המלך את כל הדברים אשר דיברו אליו משה ואהרון אחיו. ויאמרו החרטומים אל המלך, ואיך באו אליך האנשים מפני הכפירים האסורים בשער. ויאמר המלך כי הניפו מטיהם על הכפירים ויתירום ויבואו אליי, וגם הכפירים שמחו לקראתם כשמוח הכלב לקראת אדוניו. ויען בלעם בן בעור הקוסם את המלך לאמור, אין אלה כי אם מכשפים כמונו. ועתה שלח נא בעדם ויבואו ונבחנה אותם, ויעש המלך כן. ויהי בבוקר וישלח פרעה אל משה ואל אהרון לבוא לפני המלך. ויקחו את מטה האלוקים ויבואו אל המלך, וידברו לו לאמור. כה אמר ה' אלוקי העברים שלח את עמי ויעבדוני. ויאמר אליהם המלך, ומי יאמין לכם כי שלוחי אלוקים אתם ועל פיו באתם אליי. עתה תנו לכם מופת ואות בדבר הזה, ואז יאמנו דבריכם אשר תדברו. וימהר אהרון וישלך את המטה מידו לפני פרעה ולפני עבדיו, ותשב המטה לתנין. ויראו החרטומים את הדבר הזה ויעשו גם הם החרטומים כן, וישליכו איש מטהו ארצה ויהיו לתנינים. וישא תנין מטה אהרון את ראשו, ויפתח את פיו לבלוע את תניני מטות המכשפים. ויען בלעם הקוסם ויאמר, מימי קדם היה הדבר הזה אשר יבלע תנין את רעהו ואשר יבלעו דגי הים איש את רעהו. ועתה השיבהו נא למטה כבראשונה, ונשיבה גם אנחנו את מטותינו כבראשונה. והיה אם בלע מטך את מטותינו וידענו כי רוח אלוקים בך, ואם אין הנה חרש אתה כמונו. וימהר אהרון וישלח ידו ויחזק בזנב התנין, ויהי למטה בכפו. ויעשו גם הם החרטומים כן במטותם, ויחזיקו איש בזנב תנינו ויהיו למטות כבראשונה. ויהי בשובם למטות ויבלע מטה אהרון את מטותם. ויהי כראות המלך את הדבר הזה, ויצו להביא את ספר הזיכרונות אשר למלכי מצרים, ויביאו ספר הזכרונות דברי הימים אשר למלכי מצרים אשר כל אלילי מצרים כתובים בו, ויקראו לפני המלך.

ויהי בהקרא ספר אלילי מצרים לפני פרעה כי אמר למצוא הו שם ה' מה הוא, ולא מצא. ויאמר פרעה אל משה ואל אהרון, הנה לא מצאתי את שם אלוקיכם כתוב

בספר הזה ואת שמו לא ידעתי. ויענו יועצי פרעה וחכמיו את המלך לאמור, שמענו כי אלוקי העברים בן חכמים הוא, בן מלכי קדם. ויפן פרעה אל משה ואל אהרון ויאמר אליהם, לא ידעתי את ה' אשר אמרתם וגם את עמו לא אשלח. ויענו ויאמרו אל המלך, ה' אלוקי האלוקים שמו ויקרא עלינו שמו מימי אבותינו, וישלחו לאמור לכו אל פרעה ואמרתם אליו שלח עמי ויעבדוני. ועתה שלח נא אותנו ונלכה נא דרך שלושת ימים במדבר ונזבחה לו, כי מימי רדת יעקב מצרימה לא לקח מידינו עולה ומנחה וזבח. ואם אינך משלח אותנו יחרה אפו עליך, והכה את מצרים בדבר או בחרב. ויאמר פרעה אליהם, ספרו נא לי את כוחו ואת גבורתו. ויאמרו לו, הוא בראת את השמים ואת הארץ ימים וכל דגתם. יוצר אור ובורא חושך ממטיר ארץ ומרוה אותה, ויציץ בה צמח ודשא. בורא אדם ובהמה וחיתו יער ועוף השמים ודגי הים, ועל פיו יחיו וימותו. הלא הוא ברא אותך ברחם אמך ויתן בך רוח חיים, ויגדלך ויושיבך על כיסא מלכות מצרים. והוא יקח את רוחך ואת נפשך ממך, וישיב אותך אל האדמה אשר לוקחת משם. ויחר אף המלך בדבריהם ויאמר אליהם ומי בכל אלוקי העמים אשר יוכל לעשות כן, לי יאורי ואני עשיתני. ויגרש אותם מלפניו, ויצו להכביד עבודת מצרים על ישראל מתמול שלשום. ומשה ואהרון יצאו מאת פני פרעה ויראו את בני ישראל ברעה, כי הכבידו עליהם נוגשי פרעה את העבודה מאוד. וישב משה אל ה' ויאמר למה הרעות לעמך, כי מאז באתי לדבר אל פרעה את אשר שלחתני הרע לבני ישראל מאוד. ויאמר ה' אל משה, הנך רואה כי ביד חזקה ובמכות נמרצות ישלח פרעה את בני ישראל מארצו. וישבו משה ואהרון בקרב אחיהם בני ישראל במצרים, ובני ישראל מררו המצרים את חייהם בעבודה קשה אשר הכבידו עליהם עוד.

ויהי מקץ שנתיים ימים ויוסף ה' שלח את משה אל פרעה, להוציא את בני ישראל לשלחם מארץ מצרים. וילך משה ויבוא בית פרעה וידבר אליו את דברי ה' אשר שלחו, ולא אבה פרעה לשמוע בקול ה'. ויעורר האלוקים את גבורתו במצרים על פרעה ועל עבדיו, ויך אלוקים את פרעה ואת עמו במכות רעות וגדולות עד מאוד. וישלח ה' ביד אהרון, ויהפוך את כל מימי מצרים לדם ואת כל יאוריהם ואת נהרותם. ויהי בבוא המצרי לשתות ולשאוב מים, והביט אל כדו והנה כל המים נהפכו לדם.

ובבואו לשתות בכוסו, והיה המים אשר בכוס לדם. וגם בלוש האישה את קמחה ובבשלה את תבשילה, ויהיו מראיהם למראה הדם. וישלח ה' עוד וישרוץ כל מימיהם צפרדעים, ויבואו כל הצפרדעים בית מצרים. ויהי בשתות על המצרים מים, ותמלאנה בטנם צפרדעים ותקרקרנה במעיהם כאשר תקרקרנה בהיותם ביאור. וגם כל מי משתיהם ומי תבשילם שבו לצפרדעים, וגם בשכבם על מיטתם ויזיעו כל זיעתם צפרדעים. בכל זאת לא שב אף ה' מהם, ועוד ידו נטויה על כל מצרים להכותם בכל מכה גדולה. וישלח ה' ויך את עפרם לכינים, ותהי הכינם במצרים ברום שתי אמות הארץ. וגם על בשר האדם והבהמה היו הכינים הרבה מאוד, בכל יושבי מצרים. וגם על המלך והמלכה שלח ה' את הכינים, ויצר למצרים מאוד מפני הכינים. בכל זאת לא שב אף ה', ועוד ידו נטויה על מצרים. וישלח ה' במצרים את כל חית השדה, ויבואו וישחיתו את כל מצרים ואת האדם והבהמה והעץ וכל אשר למצרים. וישלח ה' נחש שרף ועקרב, גם עכבר וחולד וצב עם זוחלי עפר. זבוב וצירעה פרעוש ופשפש ויתוש, כל ערוב למינהו. וכל שרץ ובעל כנף למינהו באו מצרימה, וירעו למצרים מאוד. ויבואו הפרעושים והזבובים בעיני כל מצרים ובאוזניהם. וגם הצירעה באה עליהם ותגרשם, ויבואו מפניה חדר בחדר ותרדוף אחריהם. ויהי בהיחבא מצרים מפני הערוב, וינעלו דלתותיהם אחריהם. ויצו האלוקים את הסילונית אשר בים, ותעל ותבוא מצרימה. ולה אמות ארוכות, עשר אמות באורך באמת איש. ותעל הגגות, ותגך את התיקרה ואת המעזיבה ותחתכם. ותישלח אמתה הבייתה ותסר את המנעול ואת הבריח ותפתח את בתי מצרים, ואחרי כן יבואו הערוב בית מצרים וישחית הערוב את מצרים, וייצר להם מאוד.

בכל זאת לא שב אף ה' ממצרים, ועוד ידו נטויה עליהם. וישלח אלוקים את הדבר, ויבוא דבר במצרים בסוסים בחמורים ובגמלים בבקר ובצאן ובכל האדם. ויהי בהשכים כל מצרים בבוקר להוציא מקניהם לרעות, וימצאו את כל מקניהם כי מתו. ולא נותר ממקנה כל מצרים זולתי אחד מעשר, וממקנה בני ישראל אשר בגושן לא מת אחד. וישלח אלוקים דלקת אש בבשר מצרים ויבקע את בשרם, ויהי לשחין רע בכל מצרים מכף רגלם ועד קדקדם. ותהיין בכל בשרם אבעבועות רבות ויזב בשרם

מעליהם, עד כי נמקו ויבאשו. בכל זאת לא שב אף ה', ועוד ידו נטויה על מצרים כולה. וישלח ה' ברד כבד מאוד, ויך את גפנם וישבר את עץ פרים ויבש אותם ויבלו עליהם. וגם כל ירק עשב יבש ואבד כי אש מתלקחת ירדה בתוך הברד, על כן כילה הברד והאש את הכל. וגם האדם והבהמה הנמצאים הנמצאים חוצה מתו מלהבי אש וברד, וכל הכפרים נתשו. וישלח ה' ויבא ארבה כבד מצרימה, חסיל וסלעם וחרגול וחגב וכל הארבה למינהו ויאכל את אשר השאיר הברד. אז שמחו כל מצרים בארבה ואף כי אכל כל תנובת השדה, ויצודו מצרים מהארבה לרוב מאוד וימלחום למאכל. ויהפוך ה' רוח ים חזק מאוד וישא את כל הארבה וגם את מלוחים ויתקעהו ימה סוף, לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים. וישלח אלוקים חושך במצרים, ותחשך כל ארץ מצרים ופתרוס שלושת ימים עד אשר לא יראה אדם את ידו בשומה אל פיו. בעת ההיא מתו רבים מעם ישראל על אשר מרדו בה', ולא שמעו אל משה ואל אהרון ולא האמינו בהם כי אלוקים שלחם. ויאמרו לא נצא ממצרים פן נמות ברעב במדבר שמם, ולא אבו לשמוע בקול משה. ויגוף ה' אותם בשלושת ימי החושך, ויקברום ישראל בימים ההם לבלתי דעת בהם יושבי מצרים וישמחו עליהם. והחושך חזק מאוד במצרים שלושת ימים ויהי כל העומד בבוא החושך, עודנו עומד במקומו. והיושב עודנו יושב ונשובה עודנו שוכב כאשר הוא וההולך ישב לו בארץ במקומו, ויהי הדבר הזה לכל מצרים עד עבור החושך.

ויעבור ימי החושך וישלח ה' את משה ואת אהרון אל בני ישראל לאמור, חגו את חגיכם ועשיתם את פסחיכם כי הנני בא בחצי הלילה בתוך כל מצרים והרגתי את כל בכוריהם מבכור אדם ועד בכור בהמה, וראיתי את פסחיכם ופסחתי עליכם. ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה ואת אהרון, כן עשו בלילה ההוא. ויהי בחצי הלילה ויצא ה' בתוך מצרים, ויך את כל בכורי מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה. ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה בכל מצרים בלילה ההוא, כי אין בית אשר אין שם מת. גם דמות בכורי מצרים החקוקים בקירות בתיהם נמחו ויפלו ארצה. וגם כל עצמות בכוריהם אשר מתו טרם זה ויקברום בבתיהם, ויגררו אותם כלבי מצרים בלילה ההוא ויסחבום לפני כל מצרים וישליכו

אותם לפניהם. ויראו כל מצרים את הרעה הזאת אשר באה עליהם פתאום, ויצעקו כל מצרים בקול רם. ויבכו כל משפחות מצרים בלילה ההוא איש על בנו ואיש על בתו בכוריהם, ותשמע מהומת מצרים בלילה ההוא למרחוק. ותצא בתיה בת פרעה עם המלך בלילה ההוא לבקש את משה ואת אהרון בבתיהם, וימצאו אותם בבתיהם אוכלים ושותים ושמחים עם כל ישראל. ותאמר בתיה אל משה, הלא זה יהיה גמולי הטוב אשר עשיתי אליך אשר גדלתיך ואשר טפחתיך ותביא עליי ועל בית אבי הרעה הזאת. ויאמר אליה משה, הלא עשר מכות אשר הביא ה' על כל מצרים ההגיע אלייך רע מכולם אם באה אלייך אחת מהן, ותאמר לא. ויאמר אליה משה, גם כי את בכורה לאמך הינך לא תמותי ולא יבוא לך רע בתוך מצרים. ותאמר, ומה יתרון לי אחרי אשר אני רואה את המלך אחי וכל ביתו ועבדיו ברעה הזאת אשר מתו כל בכוריהם עם כל בכורי מצרים. ויאמר אליה משה, הלא אחיך וביתו ועבדיו משפחות מצרים לא שמעו אל דברי ה', על כן באה עליהם הרעה הזאת.

ופרעה מלך מצרים ניגש לפני משה ואהרון ומקצת בני ישראל אשר היו איתם במקום ההוא, ויתחנן אליהם לאמור. קומו וקחו את אחיכם כל בני ישראל אשר בארץ וצאנם ובקרם וכל אשר להם לא ישאירו דבר, אך העתירו אל ה' אלוקיכם בעדי. ויאמר משה אל פרעה, הנה גם אתה בכור לאמך אך אל תירא כי לא תמות, כי ציוה ה' להחיותך בעבור הראותך כוחו הגדול וזרועו הנטויה והחזקה. ויצו פרעה לשלח את בני ישראל, ויתחזקו כל מצרים לשלחם כי אמרו כולנו מתים. וישלחו כל מצרים את ישראל בעושר רב מאוד וצאן ובקר ומגדנות, כשבועת ה' בינו ובין אברהם אבינו. ויתמהמהו מבני ישראל לצאת בלילה, ויהי בבוא המצריים להוציאם ויאמרו אליהם הגנבים אנחנו כי נצא בלילה. וישאלו בני ישראל ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, וינצלו בני ישראל את מצרים. וימהר משה ויקם וילך אל נחל מצרים, ויעל משם את ארון יוסף ויקח אותו עמו. וגם כל בני ישראל העלו איש איש את ארון אבותיו עמו, ואיש ארון שבטו עמו. ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכותה, כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטפם ונשיהם. וגם ערב רב עלה איתם, וצאן ובקר מקנה כבד מאוד. ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים בעבודה קשה, עשר שנים ומאתיים שנה.

ויהי מקץ עשר שנים ומאתיים שנה, ויוציא ה' את בני ישראל ממצרים ביד חזקה. ויסעו בני ישראל ממצרים ומגושן ומארץ רעמסס ויחנו בסוכות, בחמישה עשר יום לחודש הראשון. ומצרים מקברים את כל בכוריהם אשר הכה ה', ויקברו כל מצרים כל חלליהם שלושת ימים. ויסעו בני ישראל מסוכות, ויחנו באיתם בקצה המדבר. ויהי ביום השלישי אחרי קבור מצרים את בכוריהם, ויקומו אנשים רבים ממצרים וילכו אחרי ישראל להשיבם למצרים. כי ניחמו על אשר שלחו את ישראל מעבודתם. ויאמרו איש אל רעהו, הלא משה ואהרון דיברו אל פרעה לאמור דרך שלושת ימים נלך במדבר וזבחנו לה' אלוקינו. ועתה נשכימה אליהם בבוקר להשיבם והיה אם שוב ישובו איתנו מצרים אך אדוננו, וידענו כי אמונה איתם. ואם לא ישובו, ונלחמה אותם והשבנו אותם בכח גדול וביד חזקה.

וישכימו בבוקר כל שרי פרעה ועמם כשבע מאות אלף איש, ויצאו ממצרים ויבוא ביום ההוא עד המקום אשר שם בני ישראל. ויראו כל מצרים והנה משה ואהרון וכל בני ישראל יושבים לפני פי החירות, אוכלים ושותים וחוגגים את חג ה'. ויאמרו כל מצרים אל בני ישראל, הלא אמרתם דרך שלושת ימים נלך במדבר וזבחנו לאלוקינו ושבנו. ועתה הלא זה חמישה ימים היום שהלכתם, מדוע אין אתם שבים אל אדוניכם. ויען משה ואהרון ויאמרו אליהם, כי העד העיד ה' אלוקינו בנו לאמור לא תוסיפו לשוב עוד מצרימה. כי אם אל ארץ זבת חלב ודבש נלכה לנו, כאשר נשבע ה' אלוקינו לאבותינו לתת לנו. ויראו כל שרי מצרים כי לא שמעו אליהם כל ישראל לשוב מצרימה, ויתאזרו להילחם עם ישראל. ויחזק ה' את לב בני ישראל על מצרים, וילחמו ישראל עם שרי מצרים. ותגבר יד בני ישראל על מצרים, ויכו אותם מכה גדולה. ותכבד המלחמה על מצרים וינוסו כל מצרים לפני בני ישראל, כי מתו מהם רבים ביד בני ישראל. וילכו שרי פרעה מצרימה ויגידו לפרעה לאמור, ברחו בני ישראל להם ולא יוסיפו לשוב מצרימה וכזאת וכזאת דיברו אלינו משה ואהרון. וישמע פרעה את הדבר הזה ויהפך לבבו ולבב כל עבדיו על ישראל, וינחמו כי שלחו את ישראל. ויאמרו כל מצרים אל פרעה לרדוף אחרי בני ישראל, להשיבם לסבלותם. ויאמרו איש אל אחיו, מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו. ויחזק ה' את לב כל

מצרים לרדוף אחרי ישראל, כי חפץ ה' להפיל את כל מצרים בתוך ים סוף. ויקם פרעה ויאסור מרכבתו ויצו ויקבצו את כל מצרים, לא נותר איש כי אם הטף והנשים. ויצאו כל מצרים עם פרעה לרדוף אחרי בני ישראל, ותהי מחנה מצרים מחנה גדול מאוד וכבד כעשר מאות אלף איש. ותלך כל המחנה הזאת וירדפו אחרי בני ישראל להשיבם מצרימה, וישיגו את ישראל חונים על ים סוף.

וישאו בני ישראל את עיניהם ויראו והנה כל מצרים רודפים אחריהם, וייראו בני ישראל מאוד מפניהם ויצעקו בני ישראל אל ה'. ויתחלקו כל בני ישראל מפני מצרים לארבע ראשים ויתחלקו אל דבריהם כי יראו את מצרים, ומשה ידבר אליהם אל כל אחת ואחת. הראש האחת בני ראובן ושמעון וישכר, ויאמרו להפיל את נפשם בים כי יראו מאד מפני כל מצרים. ויאמר אליהם משה, אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום הזה. והראש השנית בני זבולון ובנימין ונפתלי, ויאמרו לשוב מצרימה עם מצרים. ויאמר אליהם משה, אל תיראו כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. והראש השלישית בני יהודה ודן ויוסף, ויאמרו ללכת לקראת מצרים להילחם איתם. ויאמר אליהם משה, עמדו במעמדכם כי ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. והראש הרביעית בני לוי וגד ואשר, ויאמרו לבוא בתוך מצרים להומם. ויאמר אליהם משה, עמדו בתוך מעמדכם ואל תיראו אך קראו אל ה' להושיע אתכם מידם. ויהי אחרי כן ויקם משה מתוך העם ויתפלל אל ה' ויאמר, אנא ה' אלוקי כל הארץ הושיעה נא לעמך הזה אשר הוצאת ממצרים, ואל יאמרו כל מצרים כי יד וגבורה להם. ויאמר ה' אל משה, מה תצעק אליי, דבר אל בני ישראל ויסעו. ואתה נטה את מטך על הים ובקעהו, ויעברו בני ישראל בתוכו. ויעש כן משה, וירם במטהו על הים ויבקעהו. ויקרעו מי ים סוף לשתים עשרה קרעים, ויעברו בני ישראל בתוך הים ברגליהם בנעליים כאשר יעבור האדם באורח סלולה. והראה ה' אל בני ישראל את נפלאותיו במצרים ובתוך הים, ביד משה ואהרון. ויהי בבוא בני ישראל הימה, ויבואו מצרים אחריהם וישובו מי הים עליהם ויטבעו כולם במים ולא נותר מהם איש. זולתי פרעה מלך מצרים אשר נתן תודה לה' ויאמן בו, על כן לא המיתו ה' בעת ההיא עם מצרים. ויצו ה' מלאך

ויוציאהו מבין המצרים וישליכהו ארצה נינוה, וימלוך עליה ימים רבים. ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים ויראו כל בני ישראל כי מתו כל מצרים ויראו את יד ה' הגדולה אשר עשה במצרים ובים.

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', ביום הפיל ה' את מצרים לפניהם. ויאמרו כל ישראל בשירה לאמור, אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים, הנה כתובה על ספר תורת אלוקים. ויהי אחרי כן, ויסעו בני ישראל ויחנו במרה. ויתן ה' אל בני ישראל חוקים ומשפטים במקום ההוא במרה, ויצו ה' את בני ישראל ללכת בכל דרכיו ולעבוד אותו. ויסעו ממרה ויבואו אילימה ובאילים שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים, ויחנו שם בני ישראל על המים. ויסעו מאילים ויבואו אל מדבר סין, בחמישה עשר יום לחודש השני לצאתם ממצרים. בעת ההיא נתן ה' את המן אל בני ישראל לאכול, וימטר ה' אלבני ישראל לחם מן השמים יום יום. ויאכלו בני ישראל את המן ארבעים שנה, כל ימי היותם במדבר עד בואם ארצה כנען לרשתה. ויסעו ממדבר סין, ויחנו באלוש. ויסעו מאלוש, ויחנו ברפידים. ויהי בהיות בני ישראל ברפידים, ויבוא עליהם עמלק בן אליפז בן עשו אחי צפו למלחמה עם ישראל. ויביא איתו אלף ושמנים ריבוא איש קוסמים ובעלי אוב, ויערוך מלחמה עם ישראל ברפידים. וילחמו בישראל מלחמה רבה וחזקה, ויתן ה' את עמלק ואת עמו ביד משה ובני ישראל וביד יהושע בן נון האפרתי משרת משה. ויכו בני ישראל את עמלק ואת עמו לפי חרב, אך מלחמה חזקה הייתה המלחמה ההיא על בני ישראל. ויאמר ה' אל משה, כתוב לך את הדבר הזה זיכרון בספר ושמת ביד יהושע בן נון משרתך. וצוית את בני ישראל לאמור, בבואכם ארצה כנען מחה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים. ויעש כן משה, ויקח הספר ויכתוב עליו את הדברים האלה לאמור. זכור את אשר עשה לך עמלק, בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע, ולא ירא אלוקים. והיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח. והיה המלך אשר יחמול על עמלק ועל זכרו ועל זרעו,

אנוכי אדרוש מעמו והכרתי אותו מקרב עמיו. ויכתוב משה את כל הדברים האלה בספר, ויצוה את בני ישראל על כל הדברים האלה.
ויסעו בני ישראל מרפידים ויחנו במדבר סיני, בחודש השלישי לצאתם ממצרים. בעת ההיא בא רעואל המדיני חותן משה עם ציפורה בתו ושני בניה, כי שמע את נפלאות ה' אשר עשה לישראל אשר הציל אותם מיד מצרים. ויבוא יתרו אל משה אל המדבר אשר הוא חונה שם, הר האלוקים. ויצא משה לקראת חותנו בכבוד גדול, וכל ישראל עמו. וישב יתרו ובניו בקרב ישראל ימים רבים, וידע יתרו את ה' מהיום ההוא והלאה. ויהי בחודש השלישי לצאת בני ישראל ממצרים בששת ימים בו, ויתן ה' אל ישראל את עשרת הדברים בהר סיני. וישמעו כל ישראל את הדברים האלה, וישמחו כל ישראל מאוד בה' ביום ההוא. וישכון כבוד ה' על הר סיני ויקרא אל משה, ויבוא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה, וילמדהו ה' חוקים ומשפטים להורות את בני ישראל. ויכתוב ה' את עשרת הדברים אשר ציוה את בני ישראל על שני לוחות אבנים, לתתם אל משה לצוות את בני ישראל. ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה ככלות ה' לדבר אל משה בהר סיני, ויתן אל משה את לוחות האבן כתובים באצבע אלוקים. ובני ישראל ראו כי בושש משה לרדת מן ההר, ויקהלו על אהרון לאמור האיש משה לא ידענו מה היה לו. עתה קום עשה לנו אלוקים אשר ילכו לפנינו, ולא תמות. ויירא אהרון מהעם מאוד, ויצו ויביאו לו זהב ויעשו עגל מסכה אל העם. ויאמר ה' אל משה טרם רדתו מן ההר, לך רד כי שחת העם אשר הוצאת ממצרים. כי עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו, ועתה הניחה לי ואכלם מן הארץ כי עם קשה עורף הוא. ויחל משה את פני ה' ויתפלל אל ה' בעד העם, על אודות העגל אשר עשו. וירד אחרי כן משה מן ההר ובידו שני לוחות האבן, אשר נתן לו אלוקים לצוות את ישראל. ויהי כאשר קרב משה אל המחנה וירא את העגל אשר עשו העם, ויחר אף משה וישבר את הלוחות תחת ההר. ויבוא משה אל המחנה ויקח את העגל וישרפהו באש, ויטחן עד אשר דק ויזר על המים וישק את ישראל.

וימותו מן העם איש בחרב רעהו כשלושת אלפי איש, אשר עשו את העגל. ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אעלה אל ה', אולי אכפרה בעד חטאתכם אשר חטאתם לה'. ויעל משה עוד אל ה', וישב עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה. ויהי משה מבקש את ה' בעד בני ישראל את ארבעים היום, וישמע ה' אל תפילת משה ויעתר לו ה' בעד ישראל. אז דיבר ה' אל משה לפסול שני לוחות אבנים להעלותם אל ה', לכתוב עליהם את עשרת הדברים. ויעש כן משה וירד ויפסול שני לוחות ויעל אל הר סיני אל ה', ויכתוב ה' על הלוחות את עשרת הדברים. וישב עוד משה עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, וילמדהו ה' עוד חוקים ומשפטים אל ישראל. ויצוהו ה' אל בני ישראל לעשות לה' משכן לשכן שמו בתוכם, ויראהו ה' את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו. ויהי מקץ הארבעים יום, וירד משה מן ההר ושני לוחות בידו. ויבוא משה אל בני ישראל, וידבר אליהם את כל דברי ה'. וילמד להם תורות חוקים ומשפטים, אשר ציוהו ה'. ויגד משה אל בני ישראל את דברי ה' לעשות לו משכן, לשכון בתוך בני ישראל. וישמח העם שמחה גדולה עד מאוד על כל הטובה אשר דיבר ה' אליהם ביד משה, ויאמרו כל אשר דיבר ה' אליך כן נעשה. ויקומו כל העם כאיש אחד ויתנדבו אל משכן ה', ויביאו כל איש ואיש את תרומת ה' למלאכת המשכן ולכל עבודתו. ויביאו כל בני ישראל איש איש מכל הנמצא בידו למלאכת משכן ה' זהב וכסף ונחושת, וכל דבר אשר יעשה במשכן. ויבואו כל החכמים העושים במלאכה ויעשו את משכן ה' ככל אשר ציוה ה', איש איש ממלאכתו אשר המה עושים. ויעשו כל חכם לב את המשכן ואת כל כליו וכל כלי עבודת מלאכת הקודש, כאשר ציוה ה' את משה. ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד מקץ חמישה חודשים, ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה. ויביאו את המשכן אל משה ואת כל כליו כמראה אשר הראה ה' את משה, כן עשו בני ישראל. וירא משה את המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' אותו, ויברך אותם משם.

ספר ויקרא

ויהי בחודש השנים עשר בעשרים ושלושה בחודש, ויקח משה את אהרון ואת בניו וילבישם את הבגדים וימשח אותם ויעש להם כאשר ציוה ה' אותו. ויקרב משה את כל הקורבנות, כאשר ציוה ה' אותו ביום ההוא. ואחרי כן לקח משה את אהרון ואת בניו ויאמר אליהם, פתח אוהל מועד תשבו שבעת ימים ולא תצאו כי כן צויתי. ויעש אהרון ובניו את כל אשר ציוה ה' ביד משה, וישבו פתח אוהל מועד שבעת ימים. ויהי ביום השמיני באחד לחודש הראשון בשנה השנית לצאת בני ישראל ממצרים, ויקם משה את המשכן. ויקם משה את כל כלי אוהל מועד וכל כלי המשכן, ויעש ככל אשר ציוה ה' אותו. ויקרא משה אל אהרון ואל בניו ויקריבו את העולה ואת החטאת להם ולבני ישראל, כאשר ציוה ה' את משה. ביום ההוא לקחו שני בני אהרון נדב ואביהוא אש זרה ויקריבו לפני ה' אשר לא ציוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' ביום ההוא. אז החלו נשיאי בני ישראל ביום ההוא ביום כלות משה להקים את המשכן, להקריב את קורבנותיהם לפני ה' לחנוכת המזבח. ויקריבו את קורבנותיהם נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום, שנים עשר יום. ויהי כל הקורבנות אשר הקריבו איש איש ביומו, קערת כסף אחת מאה ושלושים משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקודש, שניהם מלאים סולת בלולה בשמן למנחה. כף אחת עשרה זהב משקלה מלאה קטורת. פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעולה. ושעיר עזים אחד לחטאת. ולזבח השלמים בקר שניים אילים חמישה עתודים חמישה כבשים בני שנה חמישה. ככה יעשו יום יום שנים עשר נשיאי ישראל, איש איש יומו. ויהי אחרי כן ביום שלושה עשר לחודש, ויצו משה את בני ישראל לעשות הפסח. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. בארבעה עשר יום לחודש כאשר ציוה ה' את משה, כן עשו בני ישראל.

ספר במדבר

ובחודש השני באחד לחודש, דיבר ה' אל משה לאמור. שא את ראש כל זכר לבני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה אתה ואהרון אחיך ושנים עשר נשיאי ישראל. ויעש

כן משה, ויבוא אהרון ושנים עשר נשיאי ישראל ויפקדו את בני ישראל במדבר סיני. ויהיו כל פקידי בני ישראל לבית אבותם מבן עשרים שנה ומעלה, שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמישים. ובני לוי לא התפקדו בתוך בני ישראל אחיהם. ומספר כל זכר לבני ישראל מהן חודש ומעלה, שניים ועשרים אלף. ויתן משה את הכוהנים ואת הלויים איש איש על עבודתו ועל משאו, לעבוד את משכן אוהל מועד כאשר ציוה ה' את משה. ובעשרים יום לחודש נעלה הענן מעל משכן העדות. בעת ההיא נסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וילכו דרך שלושת ימים וישכון הענן במדבר פארן, שמה חרה אף ה' בישראל כי הכעיסו את ה' בשאלם ממנו בשר לאכול. וישמע ה' בקולם ויתן להם בשר, ויאכלוהו חודש ימים. ואחרי כן חרה אך ה' בהם ויך בהם מכה רבה, ויקברו שמה במקום ההוא. ויקראו בני ישראל אל המקום ההוא קברות התאוה, כי שם קברו את העם המתאוים בשר. ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות אשר במדבר פארן. ויהי בהיות בני ישראל בחצרות, ויחר אף ה' במרים על אודות משה ותהי מרים מצורעת כשלג. ותיסגר מחוץ למחנה שבעת ימים עד האספה מצרעתה, ואחר נסעו בני ישראל מחצרות ויחנו בקצה מדבר פארן. בעת ההיא דיבר ה' אל משה לשלח שנים עשר אנשים מבני ישראל איש אחד לשבט, ללכת לתור את ארץ כנען. וישלח אותם משה שנים עשר איש וילכו ארצה כנען לרגלה ולחקרה, ויתורו את כל הארץ ממדבר סין עד רחוב לבוא חמת. ויבואו אל משה ואל אהרון מקץ ארבעים יום, וישיבו אותו דבר כאשר היה עם לבבם. ויוציאו עשר האנשים דיבה על הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל לאמור, טוב לנו שוב מצרים מלכת אל הארץ הזאת כי ארץ אוכלת יושביה היא. ויהושע בן נון וכלב בן יפונה היו מן התרים את הארץ אמרו, טובה הארץ מאוד מאוד. אם חפץ בנו ה', והביא אותנו אל הארץ ההיא ונתנה לנו, כי ארץ זבת חלב ודבש היא. ולא שמעו אליהם בני ישראל, וישמעו אל דברי עשרת האנשים אשר הוציאו דיבה על הארץ. וישמע ה' את תלונות בני ישראל ויקצוף וישבע לאמור, אם יראה איש מן הדור הרע הזה את הארץ מבן עשרים שנה ומעלה, כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון. אם לא במדבר הזה יתמו הדור הרע הזה, ובניהם הם יבואו אל הארץ והם יירשוה. ויחר אף

ה' בישראל ויניעם במדבר ארבעים שנה, עד תום כל הדור הרע אשר לא מלאו אחרי ה'. וישב העם במדבר פארן ימים רבים, ואחר נסעו המדברה דרך ים סוף. בעת ההיא לקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי אנשים רבים מבני ישראל, ויקומו והיצו על משה ועל אהרון ועל כל העדה. ויחר אף ה' בהם ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל אשר להם, ואת כל האדם אשר לקורח. ויהי אחרי כן ויסע אלוקים את העם דרך שעיר ימים רבים. בעת ההוא אמר ה' אל משה, אל תתגר מלחמה בבני עשו כי לא אתן לכם מאיתם עד מדרך כף רגל, כי ירושה לעשו נתתי את הר שעיר. על כן נלחמו בני עשו בבני שעיר בימים הראשונים, ויתן ה' את בני שעיר ביד בני עשו וישמידום מפניהם וישבו תחתם עד היום הזה. על כן אמר ה' אל בני ישראל אל תלחמו עם בני עשו אחיכם, כי אין לכם מארצם מאומה. אך אוכל תשברו מאיתם בכסף ושתיתם, ויעשו בני ישראל כדבר ה'. וילכו בני ישראל במדבר הסב את דרך הר שעיר ימים רבים ולא נגעו את בני עשו, וילכו בדרך ההוא תשע עשרה שנה. ויהי בעת ההיא וימת לטיאנוס מלך בני כיתים בשנת ארבעים וחמש למלכו, היא שנת ארבע עשרה שנה ליציאת בני ישראל ממצרים. ויקברו אותו בהיכלו אשר בנה לו בארץ כיתים, וימלוך תחתיו אביאנוס שלושים ושמונה שנה. ובני ישראל עברו את גבול בני עשו בימים ההם מקץ תשע עשרה שנה, ויבואו ויעברו מדרך מדבר יואב. ויאמר ה' אל משה אל תצר את מואב ואל תלחם בם כי לא אתן לכן מארצם, ויעברו בני ישראל את דרך מדבר מואב תשע עשרה שנה ולחום לא הלחמו בם.

ויהי בשנת שלושים ושש שנה לצאת בני ישראל ממצרים, ויך ה' אל לב סיחון מלך האמורי. ויערוך מלחמה ויצא להילחם את בני מואב. וישלח סיחון מלאכים אל בעור בן יונוס בן בלעם יועץ מלך מצרים ואל בלעם בנו, לקלל את מואב למען תינתן ביד סיחון. וילכו מלאכי סיחון ויביאו את בעור בן יונוס ואת בלעם בנו, מפתור ארם נהריים. ויבואו בעור ובלעם בנו עיר סיחון, ויקללו את מואב ואת מלכם בעיני סיחון מלך האמורי. וסיחון יצא עם כל חילו וילך אל מואב, וילחם בם ויכניעם ויתנם ה' בידו. ויהרוג סיחון את מלך מואב ויקח סיחון את כל ערי מואב במלחמה, וגם את חשבון לקח מהם כי חשבון מערי מואב היא. וישם סיחון את שריו ואת גדוליו

בחשבון, ותהי חשבון לסיחון בימים ההם. על כן יאמרו עליה המושלים בעור ובלעם בנו, כדברים האלה לאמור. בואו חשבון תיבנה ותיכונן עיר סיחון, אוי לך מואב אבדת עם כמוש, הנה כתובה על ספר תורת האלוקים. ויהי כאשר ניצח סיחון את מואב, וישם שומרים בערים אשר לקח מאת מואב. ובני מואב נפלו הרבה במלחמה ביד סיחון וישב מהם שבי גדול בנים ובנות ויהרוג מלכם, ויפן סיחון וישב לו אל ארצו. ויתן סיחון כותנות רבות ומנות כסף וזהב אל בעור ואל בלעם בנו וישלחם, וילכו ארם נהריים אל מקומם ואל ארצם. בעת ההיא עברו כל בני ישראל מדרך מדבר מואב, וישובו ויסובו את מדבר אדום. ויבואו כל העדה מדבר צין בחודש הראשון, בשנת הארבעים לצאתם ממצרים. וישבו שם בני ישראל בקדש מדבר סין, ותמת שם מרים ותיקבר שם. בעת ההיא שלח משה מלאכים אל הדד מלך אדום לאמור, כה אמר אחיך ישראל אעברה נא בארצך לא נעבור בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר, דרך המלך נלך. ויאמר אליו אדום לא תעבור בי, ויצא אדום לקראת בני ישראל בעם כבד. וימאנו בני עשו נתון את בני ישראל לעבור בארצם, ויט ישראל מעליו ולא נלחמו בבני עשו. כי לפני זה ציוה ה' את בני ישראל לאמור לא תילחמו את בני עשו, על כן נטה ישראל מעליו ולא נלחמו איתם. ויסעו בני ישראל מעל בני עשו מקדש, ויבואו כל העדה הר ההר.

בעת ההיא דיבר ה' אל משה, אמור אל אהרון אחיך יאסף שם כי לא יבוא אל הארץ אשר נתתי לבני ישראל. ויעל אהרון כדבר ה' אל הר ההר וימת שם, בשנת הארבעים בחודש החמישי באחד לחודש. ואהרון בן מאת שנה ועשרים ושלוש שנים במותו בהר ההר. וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים, ויערוך את חילו להילחם בישראל. וייראו בני ישראל מאוד מפניו כי חיל גדול וכבד מאוד לו, ויתנו לב בני ישראל לשוב מצרימה. וישובו בני ישראל אחוריהם כמהלך שלושת ימים עד מוסרות בני יעקן, כי יראו להם מאוד מפני מלך ערד. ולא יכלו בני ישראל ללכת לשוב אל מקומם, וישבו בבני יעקן שלושים יום. ויהי כראות בני לוי כי לא אבו בני ישראל לשוב, ויקנאו אל ה' ויקומו וילחמו את ישראל אחיהם. ויהרגו מהם עם רב, ויושיבום בחוזקה אל מקומם הר ההר. ויהי בשובם, ומלך ערד עודנו עורך צבאו

למלחמה לקראת ישראל. וידר ישראל נדר לאמור, אם נתון תיתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם. וישמע ה' בקול ישראל ויתן את הכנעני בידם, ויחרם אתהם ואת עריהם ויקרא שם המקום חרמה. ויסעו בני ישראל מהר ההר ויחנו באובות. ויסעו מאובות ויחנו בעיי העברים בגבול מואב. וישלח בני ישראל אל מואב לאמור, נעברה נא בארצך עד מקומי. ולא אבו בני מואב נתון את ישראל עבור בארצם, כי יראו בני מואב מאוד. פן יעשו להם בני ישראל כאשר עשה להם סיחון מלך האמורי, אשר לקח את ארצם ויהרוג מהם רבים. על כן לא נתן מואב את ישראל עבור בארצו, וה' ציוה את בני ישראל לאמור לבלתי הילחם במואב ויט ישראל מעל מואב. ויסעו בני ישראל מגבול מואב ויבואו בעבר ארנון בגבול מואב, בין מואב ובין האמורי. ויחנו בגבול סיחון מלך האמורי, במדבר קדמות. וישלחו בני ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמורי לאמור, נעברה נא בארצך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר, דרך המלך נלך עד עברנו את גבולך. ולא נתן סיחון את ישראל עבור בגבולו ויקבוץ סיחון את כל עם האמורי, ויצא המדברה לקראת בני ישראל וילחם בישראל יהצה. ויתן ה' את סיחון מלך האמורי ביד ישראל ויך ישראל את כל עם סיחון לפי חרב, וינקום את נקמת מואב.

ויירשו בני ישראל את סיחון מארנון עד יבוק עד בני עמון, ויקחו את כל שלל הערים. ויקח ישראל את כל הערים האלה, וישב ישראל בכל ערי האמורי. ויאמרו כל בני ישראל להילחם את בני עמון, לקחת את כל ארצם גם המה. ויאמר ה' אל בני ישראל אל תצר את בני עמון ואת תתגר בם מלחמה, כי לא אתן לכם מארצם מאומה. וישמעו בני ישראל את דבר ה', ולא נלחמו את בני עמון. ויפנו בני ישראל ויעלו דרך הבשן, ארץ עוג מלך הבשן. ויצא עוג מלך הבשן לקראת ישראל למלחמה ועמו אנשים הרבה גיבורי חיל, ויד חזקה מאוד מעם האמורי. ועוג מלך הבשן איש גיבור חיל מאוד ונעריץ בנו גיבור מאוד, יותר גיבור ממנו. ויאמר עוג בלבו, הנה כל מחנה ישראל מהלך שלוש פרסאות עתה אמיתם כאחת בלא חרב ובלא חנית. ויעל עוג הרה יעצה ויקח משם אבן אחת גדולה אורכה שלוש פרסאות, וישם אותה על ראשו ויאמר להשליכה על מחנה בני ישראל להמית את כל ישראל באבן ההיא. ויבוא מלאך

ה' וינקוב את האבן ההיא מעל ראש עוג, ותרד האבן בצוואר עוג ויפול עוג לארץ מכובד ירידת האבן בצווארו. בעת ההיא אמר ה' אל בני ישראל אל תיראו ממנו כי בידכם נתתי אותו ואת כל עמו ואת כל ארצו, ועשיתם לו כאשר עשיתם לסיחון. וירד אליו משה עם מתי מספר מבני ישראל, ויך משה את עוג במטהו אל קרסולי רגליו וימיתהו. ואחרי כן רדפו בני ישראל את בני עוג ואת כל עמו ויכום ויכתום, עד בלתי השאיר להם שריד. ואחרי כן שלח משה מבני ישראל לרגל את יעזר, כי יעזר היתה קריה עליזה מאוד. וילכו המרגלים יעזר וירגלו אותה ויבטחו המרגלים בה', וילחמו הם באנשי יעזר. וילכדו האנשים ההם את יעזר ואת בנותיה ויתנה ה' בידם, ויורישו את האמורי אשר שם. ויקחו בני ישראל את ארץ שני מלכי האמורי, שישים עיר אשר בעבר הירדן מנחל ארנון עד הר חרמון. ויסעו בני ישראל ויבואו בערבות מואב אשר מעבר לירדן יריחו. וישמעו בני מואב את כל הרעה אשר עשו בני ישראל אל שני מלכי האמורי אל סיחון ואל עוג, וייראו כל אנשי מואב מפני בני ישראל מאוד.

ויאמרו זקני מואב, הנה שני מלכי האמורי סיחון ועוג החזקים מכל מלכי הארץ לא עמדו בפני בני ישראל ואיך נעמוד בניהם אנחנו. הלא שלוח שלחו אלינו טרם זה לעבור לעבור מארצנו לדרכם ולא עזבנו אותם, עתה ישובו עלינו בחרבם הקשה והשמידו אותנו את אשר השאיר ממנו סיחון. ויקץ מואב מפני בני ישראל וייראו מאוד מהם, ויתייעצו מה לעשות אל בני ישראל. ויאמרו זקני מואב ויקחו איש מאנשיהם את בלק בן ציפור המואבי וימליכוהו עליהם בעת ההיא, ובלק איש חכם מאוד. ויקומו זקני מואב וישלחו אל בני מדין לעשות איתם שלום, כי מלחמה גדולה ושנאה היתה בין מואב ובין מדין בימים ההם מימי הדד בן בדד מלך אדום המכה את מדין בשדה מואב עד הימים ההם. וישלחו בני מואב אל בני מדין ויעשו איתם שלום, ויבואו זקני מדין ארץ מואב לשלום בני מדין. ויתייעצו זקני מואב וזקני מדין מה לעשות להם, להציל את נפשם מישראל. ויאמרו כל בני מואב אל זקני מדין, עתה ילחכו בני ישראל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה כי כזאת וכזאת עשו לשני מלכי האמורי החזקים ממנו. ויאמרו זקני מדין אל מואב, שמענו כח בעת אשר נלחם איתכם סיחון מלך האמורי ויגבר ידו עליכם ויקח את ארצכם. כי שלח

אל בעור בן יונוס ואל בלעם בנו מארם נהריים ויבואו ויקללו אתכם, על כן גברה יד סיחון בכם וילכוד את ארצכם. ועתה שלחו נא גם אתם אל בלעם בנו כי הנה עודנו בארצו, ונתתם לו שכרו ויבוא ויקלל את כל העם אשר יראתם מפניהם. וישמעו זקני מואב את הדבר הזה וייטב בעיניהם לשלוח אל בלעם בן בעור, וישלח בלק בן ציפור מלך מואב מלאכים אל בלעם לאמור. הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את כל הארץ, והוא יושב ממולי. ועתה לכה נא ארה לי אותו כי עצום הוא ממני אולי אוכל להילחם בו וגרשתיו, כי שמעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר. וילכו מלאכי בלק אל בלעם, לקלל את העם להילחם את מואב. ויבוא בלעם אל בלק, לקלל את ישראל. ויאמר ה' אל בלעם לא תאור את העם, כי ברוך הוא. ויסת בלק בלעם לקלל את ישראל יום יום, ולא שמע בלעם אל בלק מפני דבר ה' אשר דיבר אל בלעם.

וירא בלק כי לא שמע בלעם אל דברו ויקם וילך אל מקומו, וגם בלעם שב אל ארצו וילך משם מדינה. ובני ישראל נסעו מערבות מואב, ויחנו על הירדן מבית הישימות עד אבל השיטים בקצה ערבות מואב. ויהי בשבת בני ישראל בנחל השיטים, ויחל לזנות אל בנות מואב. ויגשו בני ישראל לפני מואב, ובני מואב תקעו אהליהם נגד מחנה בני ישראל. וייראו בהי מואב מפני ישראל ויקחו בני מואב את כל בנותיהם וכל נשיהם היפות תואר וטובות המראה, וילבישו אותם כסף וזהב ובגדים יקרים. ויושיבו בני מואב את הנשים ההנה פתח אהליהם, למען ראות אותם בני ישראל ויפנו אליהן ולא ילחמו את מואב. ויעשו כל בני מואב את הדבר הזה אל בני ישראל, ויושיבו איש את בתו ואיש את אשתו פתח אהלו. וכל בני ישראל ראו את מעשה בני מואב ויפנו בני ישראל אל בנות מואב, ויתאוו להן וילכו אליהן. ויהיה בבוא העברי אל פתח אוהל מואב ויראה את בת מואב, ויחמוד אותה בלבו וידבר עמה פתח האוהל את אשר יחפוץ. ויהי בדברם, ויבואו אליהם כל אנשי האוהל וידברו אל העברי כדברים האלה. הלא ידעתם כי אחים אנחנו כולנו יחד בני לוט ובני אברהם אחיו, ולמה לא תשבו איתנו ולמה לא תאכלו את לחמינו ואת זבחינו. ויהי כי ירבו עליו בני מואב בדבריהם ויסיתו אותו בחלקת דבריהם והושיבוהו האהלה וטבחו לו וזבחו לו, ואכל מזבחם ומלחמם. ויתנו לו יין וישתה וישכרוהו, ויושיבו לפניו נערה

יפה ועשה בה כרצונו כי לא ידע כי שתה יין הרבה. ככה יעשו בני מואב לישראל במקום ההוא בנחל השיטים. ויחר אף ה' בישראל על הדבר הזה וישלח בהם מגפה, וימותו מישראל ארבעה ועשרים אלף איש. והנה איש אחד מבני שמעון זמרי בן סלוא שמו ויקרב את המדינית את כזבי בת צור מלך מדין, לעיני כל בני ישראל. וירא פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן את הדבר הרע הזה אשר עשה זמרי. ויקח רומח וילך אחריהם וידקור את שניהם ויהרגם, ותעצר המגפה מעל בני ישראל.

בעת ההיא אחרי המגפה, ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרון הכהן לאמור. שאו את כל ראש עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא, ויפקדו משה ואלעזר את בני ישראל למשפחותיהם ויהיו פקודי כל ישראל שבע מאות אלף ושבע מאות ושלושים. ופקודי בני לוי מבן חודש ומעלה, שלושה ועשרים אלף. ובאלה לא היה איש מפקודי משה ואלעזר אשר פקדו, במדבר סיני. כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר, וימותו כולם ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון. ויהי אחרי כן ויאמר ה' אל משה, אמור אל בני ישראל לנקום מאת מדין את נקמת אחיהם בני ישראל. ויעש כן משה ויתבחרו בני ישראל מהם שנים עשר אלף. אלף למטה, וילכו מדינה. ויצבאו בני ישראל על מדין ויהרגו כל זכר, וגם את חמשת נסיכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב. וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפם, ואת כל בהמתם ואת כל אשר להם. ויקחו את כל השלל ואת כל המלקוח, ויביאו אותו אל משה ואל אלעזר אל ערבות מואב. ויצאו משה ואלעזר וכל נשיאי העדה לקראתם בשמחה. ויחצו את כל שלל מדין אל ישראל. ויקחו בני ישראל משלל מדין, וינקמו בני ישראל ממדין נקמת אחיהם בני ישראל.

ספר דברים

בעת ההיא אמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות, קח לך את יהושע בן נון משרתך והתייצבו באוהל מועד ואצונו, ויעש משה כן. וירא ה' באוהל בעמוד ענן, ויעמוד עמוד הענן על פתח האוהל. ויצו ה' את יהושע בן נון ויאמר לו, חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנוכי אהיה עמך. ויאמר משה אל יהושע, חזק ואמץ כי אתה תנחיל את הארץ אל בני ישראל והי' יהיה עמך לא ירפך

ולא יעזבך אל תירא ואל תחת. ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר להם, אתם ראיתם את כל הטובה אשר עשה לכם ה' אלוקיכם במדבר. ועתה שמרו לכם את כל דברי התורה הזאת ולכו בדרך ה' אלוקיכם, אל תסורו מכל הדרך אשר ציוה ה' אתכם ימין ושמאל. וילמד משה את בני ישראל חוקים ומשפטים ותורות לעשות בארץ, כאשר ציוהו ה'. וילמדם את דרך ה' ואת תורותיו, הלא הם כתובים על ספר תורת האלוקים אשר נתן אל בני ישראל ביד משה. ויכל משה לצוות את בני ישראל, ויאמר ה' אליו לאמור. עלה אל ער העברים ומות שם והאסף אל עמך, כאשר נאסף אהרון אחיך. ויעל משה כאשר ציוהו ה' וימת שם בארץ מואב על פי ה', בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים. ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלושים יום, ויתמו ימי בכי אבל משה.

ספר יהושע

ויהי אחרי מות משה, ויאמר ה' אל יהושע בן נון לאמור. קום עבור את הירדן אל הארץ אשר נתתי לבני ישראל והנחלת לבני ישראל את הארץ כל מקום אשר תדרך כף רגליכם בו לכם יהיה, מהמדבר והלבנון הזה עד הנהר הגדול נהר פרת יהיה גבולכם. לא יתייצב איש לפניך כל ימי חייך, כאשר הייתי עם משה אהיה עמך. רק חזק ואמץ לשמור את התורה אשר ציוך משה, אל תסור מן הדרך ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך. ויצו יהושע את שוטרי ישראל לאמור, עברו במחנה וצוו את העם לאמור. הכינו לכם צדה, כי בעוד שלושת ימים אתם עוברים את הירדן לרשת את הארץ. ויעשו כן שוטרי בני ישראל ויצוו את העם, ויעשו ככל אשר ציוה יהושע. וישלח יהושע שניים אנשים לרגל את יריחו, וילכו וירגלו האנשים את יריחו. ויבואו מקץ שבעת ימים אל יהושע המחנה ויאמרו לו, כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וכי נמוגו כל יושביה מפנינו. ויהי אחרי כן וישכם יהושע בבוקר וכל ישראל עמו, ויסעו מהשיטים. ויעבור יהושע את הירדן וכל ישראל עמו, ויהושע בן שמונים ושתיים שנה בעברו עם ישראל בירדן. ויעל העם מהירדן בעשור לחודש הראשון ויחנו בגלגל, בקצה מזרח יריחו. ויעשו בני ישראל את הפסח בגלגל בערבות יריחו בארבע עשר

לחודש, ככתוב בתורת משה. וישבות המן בעת ההיא ממחרת הפסח ולא היה עוד לבני ישראל מן, ויאכלו מתבואת ארץ כנען.

ויריחו סוגרת ומסוגרת מפני בני ישראל, אין יוצא ואין בא. ויהי בחודש השני באחד לחודש ויאמר ה' אל יהושע, קום הנה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה ואת כל עמה. וסבותם את העיר כל אנשי המלחמה יום יום פעם אחת כה תעשה ששת ימים והכוהנים יתקעו בשופרות. והיה כשמעם את קול השופר יריעו כל העם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה, ועלו כל העם איש נגדו. ויעש יהושע כן, ככל אשר ציוהו ה'. ויהי ביום השביעי ויסובו את העיר שבע פעמים והכוהנים תקעו בשופרות, ויהי בשביעית ויאמר יהושע אל העם הריעו כי נתן ה' בידינו את כל העיר. אך חרם לה' תהיה העיר, היא וכל אשר בה. ואתם תשמרו מן החרם, פן תשימו את מחנה ישראל לחרם ועכרתם אותו. וכל כסף וזהב ונחושת וברזל, קודש לה' הוא אוצר ה' יבוא. ויתקעו העם בשופרות ויריעו תרועה גדולה ויפלו חומות יריחו, ויעל כל העם איש נגדו וילכדו את העיר. ויחרימו את כל אשר בה, מאיש עד אישה מנער ועד זקן שור ושה וחמור לפי חרב. וכל העיר שרפו באש, רק כל כלי הכסף והזהב והנחושת והברזל נתנו אוצר ה'. וישבע יהושע בעת ההיא לאמור, ארור האיש אשר יבנה את יריחו בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה. ועכן בן כרמי בן זבדי בן זרח בן יהודה מעל בחרם ויקח מן החרם ויחביאו באהלו, ויחר אף ה' בישראל. ויהי אחרי כן בשוב בני ישראל משרוף את יריחו, וישלח יהושע אנשים לרגל את העי להילחם בה. ויעלו האנשים וירגלו את העי וישובו ויאמרו אל יהושע אל יעל עמך כל העם אל העי רק כשלושת אלפי איש יעלו ויכו את העי, כי מעט אנשים המה. ויעש כן יהושע, ויעלו עמו מבני ישראל שלושת אלפי איש וילחמו עם אנשי העי. ותכבד המלחמה על ישראל ויכו אנשי העי מישראל שלושים ושישה איש, וינוסו בני ישראל לפני אנשי העי. וירא יהושע את הדבר הזה ויקרע שמלותיו ויפול על פניו ארצה לפני ה', הוא וזקני ישראל ויעלו עפר על ראשם.

ויאמר יהושע אל ה', אהה ה' למה העברת את העם הזה את הירדן מה אומר אחרי אשר הפך ישראל עורף לפני אויביו. עתה ישמעו כל הכנעני יושבי הארץ את הדבר

הזה, ונסבו עלינו והכריתו את שמנו. ויאמר ה' אל יהושע, למה אתה נופל על פניך קום לך כי חטא ישראל ויקחו מן החרם, לא אוסיף להיות עמהם אם לא ישמידו את החרם מקרבם. ויקם יהושע ויאסוף את העם ויקרב את האורים כדבר ה', וילכד שבט יהודה וילכד עכן בן כרמי. ויאמר יהושע אל עכן, הגד נא לי בני מה עשית. ויאמר עכן, ראיתי בשלל אדרת שנער טובה ומאתיים שקלים כסף ולשון זהב חמישים שקלים משקלו. ואחמדם ואקחם, והנה בתוך האוהל טמונים בארץ. וישלח יהושע אנשים, וילכו ויקחום מאוהל עכן ויביאו אותם אל יהושע. ויקח יהושע את עכן ואת הכלים האלה ואת בניו ואת בנותיו ואת כל אשר לו, ויעל אותם עמק עכור. וישרוף אותם יהושע שם באש וירגמו כל ישראל את עכן באבנים ויקימו עליו גל אבנים, על כן קרא למקום ההוא עמק עכור, וישב ה' מחרון אפו. ואחרי כן קרב יהושע אל העי, וילחם בה. ויאמר ה' אל יהושע, אל תרא ואל תחת הנה נתתי בידך את העי ואת מלכה ואת עמו. ועשית להם כאשר עשית ליריחו ולמלכה, רק שללה ובהמתה תבוזו לכם, שים לך אורב לעיר מאחריה. ויעש יהושע כדבר ה', ויבחר מכל עם המלחמה שלושים אלף גיבורי חיל וישלחם ויארבו לעיר. ויצו אותם לאמור בראותכם אותנו ננוס לפני אנשי העי בערמה וירדפו אחרינו, תקומו מהמארב ולכדתם את העיר, ויעשו כן. וילחם יהושע ויצאו אנשי העיר לקראת ישראל, והם לא ידעו כי אורבים להם מאחרי העיר. וינגעו יהושע וכל ישראל לפניהם, וינוסו דרך המדבר בערמה. ויזעקו אנשי העי לכל העם אשר בעיר לרדוף אחרי ישראל, ויצאו וינתקו מן העיר לא נשאר אחד ויעזבו את העיר פתוחה וירדפו אחרי ישראל. וכל האורבים קנו ממקומם וימהרו ויבואו לעיר וילכדוה, ויציתו אותה באש. ויפנו אנשי העי אחריהם והנה עלה עשן העיר השמימה, ולא היה בהם ידים לנוס הנה והנה. ויהי כל אנשי העי לישראל בתווך אלה מזה ואלה מזה, ויכו אותם יד בלתי השאיר להם שריד. ויתפשו בני ישראל את מלוש מלך העי חי, ויביאו אותו אל יהושע ויתלהו יהושע על העץ וימת.

וישובו בני ישראל אל העיר אחרי שורפם אותה, ויכו את כל אשר בה לפי חרב. ויהי מספר כל הנופלים מאנשי העי מאיש ועד אישה, שניים עשר אלף. רק הבהמה ושלל הערים בזזו להם, כדבר ה' אל יהושע. וישמעו כל המלכים אשר בעבר הירדן

כל מלכי הכנעני את כל הרעה אשר עשו בני ישראל ליריחו, ויתקבצו יחד להילחם את ישראל. אך יושבי גבעון יראו להם מאוד מפני ישראל להילחם איתם, פן ימותו. ויעשו בערמה ויבואו אל יהושע ואל כל ישראל ויאמרו אליהם, מארץ רחוקה באנו עתה כרתו לנו ברית. ויערימו יושבי גבעון על בני ישראל, ויכרתו להם בני ישראל ברית ויעשו להם שלום וישבעו להם נשיאי העדה. ויהי אחרי כן, וידעו כל ישראל כי קרובים הם אליו ובקרבו הם יושבים. אך לא המיתום בני ישראל כי נשבעו להם בה', ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים. ויאמר אליהם יהושע, למה רמיתונו לעשות לנו הדבר הזה. ויענוהו לאמור, כי הוגד לעבדיך את כל אשר עשיתם לכל מלכי האמורי ונירא מאוד לנפשותינו ונעש הדבר הזה. ויתנם יהושע ביום ההוא לכל ישראל לחטוב להם עצים ולשאוב להם מים, ויחלקם לכל שבטי ישראל לעבדים. ויהי כשמוע אדוני צדק מלך ירושלים את כל אשר עשו בני ישראל ליריחו ולעי, וישלך אל הוהם מלך חברון ואל פראם מלך ירמות ואל יפיע מלך לכיש ואל דביר מלך עגלון לאמור. עלו איתי ועזרוני ונכה את בני ישראל, ואת יושבי גבעון אשר השלימו את בני ישראל. ויאספו ויעלו חמשת מלכי האמורי עם כל מחניהם עם רב מאוד, כחול אשר על שפת הים. ויבואו ויחנו כל המלכים האלה על גבעון, ויחלו להילחם ביושבי גבעון. וישלחו כל אנשי גבעון אל יהושע לאמור, עלה אלינו מהרה והושיענו כי נקבצו עלינו כל מלכי האמורי להילחם בנו. ויעל יהושע וכל עם המלחמה מן הגלגל ויבוא אליהם יהושע פתאום, ויכה את חמשת המלכים ההם מכה רבה. ויהומם ה' לפני בני ישראל ויכום מכה גדולה בגבעון, וירדפום דרך מעלה בית חורון עד מקדה וינוסו מפני בני ישראל. ויהי בנוסם וישלך ה' עליהם אבני ברד מן השמים, וימותו מהם רבים מאשר הרגו בני ישראל. ובני ישראל רדפו אחריהם ויכום עוד בדרך הלוך והכות אותם. ויהי בהכות אותם והיום נטה לערוב. ויאמר יהושע לעיני כל העם, שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון עד יקום גוי אויביו. וישמע ה' בקול יהושע וידום השמש בחצי השמים ויעמוד שלושים ושישה עתים, וגם ירח עמד ולא אץ לבוא כיום תמים. ולא היה כיום ההוא לפניו ולאחריו לשמוע ה' בקול איש, כי ה' נלחם להם לישראל. אז ידבר יהושע את השירה הזאת, ביום תת ה' את האמורי לפני יהושע ולפני בני ישראל. ויאמר לעיני

כל ישראל, רבות עשית אתה ה' פעלת גדולות מי כמוך, שפתיי יזמרו לשמך. חסדי ומצודתי משגבי שיר חדש אשירה לך בתודה לך אזמרה, אתה עוז ישועתי. כל מלכי ארץ יודוך סלה רוזני תבל לך יזמרו, בני ישראל ירננו בישועתך ישירו ויזמרו גבורתך. עליך בטחנו ה' אמרנו אתה אלוקינו, כי היית לנו למחסה למגדל עוז מפני אויבינו. אליך זעקנו ולא בושנו בך בטחנו ונמלטנו, בשועתנו אליך שמעת קולנו הצלת מחרב נפשינו. הראית לנו חסדיך נתת לנו ישועתך, שמחת לבנו בגבורתך. יצאת לישע לנו גאלת בזרוע את עמך, עניתנו משמי קדשך מרבבות עם הושעתנו. שמש וירח בזבול עמדו, ותעמוד באפך אל צוררנו ותצו אלימו משפטיך. כל רוזני ארץ עמדו מלכי גוים נקבצו יחד מפניך, לא נעו אל מלחמותיך חפצו. קמת אלימו באפך ותורד עלימו זעמך, אבדתם בחרונך ותצמיתם בחכמתך. המו גוים מפחדך מטו ממלכות מרוגזך, מחצת מלכים ביום אפך. שפכת עלימו זעמך חרון אפך השיגמו, השבת עלימו אונם ואצמיתם בר עתם. שחת פרשו בה נפלו, ברשת טמנו נלכדה רגלם. מצאת ידך לכל אויביך, אשר אמרו בחרבם ירשו ארץ בזרועם שכנו עיר. מלאת פניהם קלון, הגעת לארץ קרנותם. ותבהלמו בחכמתך, ותאבדמו מפניך. רגזה ארץ ותרעש מקול רעמך עליהם, לא חשכת ממות נפשם וחייתם לשאול הגעת. הרדפתמו בסערתך כליתמו בסופתך, נתת גשמיהם ברד נפלו במהמורות בל יקומו.

נבלתם כסוחה היתה, בקרב חוצות הושלכה. ספו תמו מפניך, הושעת עמך בגבורתך. על כן בך ישיש לבנו, תגיל נפשנו בישועתך. לשוננו תספר גבורתך, נשירה ונזמרה בנפלאותיך. כי הושעתנו מצרינו מלטתנו מקמינו, אבדתם מפנינו ותהדפם תחת רגלינו. כן יאבדו כל אויביך ה' ורשעים כמוץ ירדוף רוח, ואוהביך כעץ עלי מים שתולים. וישב יהושע וכל ישראל עמו אל המחנה הגלגלה, אחרי הכות את כל המלכים עד בלתי השאיר להם שריד. וחמשת המלכים נסו לבדם ברגלם מהמלחמה ויתחבאו במערה, ויבקשם יהושע בתוך המלחמה ולא מצאם. ויוגד ליהושע אחרי כן לאמור, נמצאו המלכים והנם נחבאים במערה. ויאמר יהושע הפקידו אנשים על פי המערה לשמרם פן יצאו להם, ויעשו כן בני ישראל. ויכל יהושע להכות את האמורי, ויצו ויוציאו את חמשת המלכים מהמערה. ויקרא יהושע אל כל ישראל ויאמר אל

קציני המלחמה, שימו את רגליכם על צוארי המלכים האלה ואל תיראו ואל תעריצו. ויעשו כן כל קציני המלחמה וישימו איש רגלו על צוארי המלכים האלה, ויאמר יהושע כך יעשה ה' לכל אויביכם. ויצו יהושע אחרי כן ויהרגו את המלכים וישליכו אותם אל המערה, וישימו אבנים גדולות אל פי המערה. וילך יהושע אחרי כן וכל העם אשר איתו אל מקדה ביום ההוא, ויכה אותה לפי חרב. ויחרם את הנפש ואת כל אשר בה, ויעש לה למלכה ולעמה כאשר עשה ליריחו. ויעבור משם אל לבנה וילחם בה, ויתנה ה' בידו. ויכה יהושע לפי חרב את כל הנפש אשר בה, ויעש לה ולמלכה כאשר עשה לעיר יריחו. ומשם עבר לכישה להילחם בה ויעל הורם מלך גזר לעזור את אנשי לכיש, ויכהו יהושע ואת עמו עד בלתי השאיר לו שריד. וילכוד יהושע את לכיש ואת כל עמה, ויעש לה ככל אשר עשה ללבנה. ויעבור יהושע משם עגלונה וילכדה גם היא, ויך אותה ואת כל עמה לפי חרב. ומשם עבר חברונה וילחם בה, וילכדה ויחרם אותה. וישב משם הוא וכל ישראל עמו דבירה, וילחם בה ויכה אותה לפי חרב. ויחרם את כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד, ויעש לה ולמלכה כאשר עשה ליריחו.

ויכה יהושע את כל מלכי האמורי אשר מקדש ברנע ועד עזה, וילכוד את ארצם פעם אחת כי ה' נלחם לישראל. וישב יהושע וכל ישראל עמו אל המחנה הגלגלה. בעת ההיא כשמוע יבין מלך חצור את כל אשר עשה יהושע לכל מלכי האמורי, וישלח יבין אל יובב מלך מדון ואל לבן מלך שמרון ואל יפעיל מלך אכשף ואל כל מלכי האמורי לאמור. בואו מהרה אלינו ועזרונו ונכה את בני ישראל, טרם יבואו עלינו ויעשו לנו כאשר עשו ליתר מלכי האמורי. וישמעו כל המלכים האלה אל דברי יובב מלך חצור, ויצאו הם וכל מחניהם שבע עשרה מלכים ועמם עם רב כחול אשר על שפת הים וסוס ורכב רב מאוד אשר אין להם מספר. ויבואו ויחנו יחד על מי מרום, ויועדו להילחם עם ישראל. ויאמר ה' אל יהושע, אל תירא מהם כי כעת מחר אתן את כולם חללים לפניכם, את סוסיהם תעקר ואת מרכבותיהם תשרוף באש. ויבואו יהושע וכל אנשי המלחמה עליהם פתאום ויכו בהם ויפלו בידם, ויתנם ה' ביד בני ישראל. וירדפו בני ישראל את כל המלכים האלה ואת מחניהם ויכום ויכתום עד

בלתי השאיר להם שריד, ויעש יהושע כאשר דיבר אליו ה'. וישב יהושע בעת ההיא אל חצור, ויכה בחרב. ואת הנפש אשר בה החרים, וישרפה באש. ויעבור יהושע מחצור אל שמרון, ויכה ויחרם אותה. ומשם עבר אל אכשף, ויעש לה כאשר עשה לשמרון. ויעבור משם אל עדולם ויך את כל העם אשר בה, ויעש לעדולם כאשר עשה לאכשף ולשמרון. ויעבור משם אל כל ערי המלכים אשר הכה, ויכה את כל העם אשר נשאר בהן ויחרם אתהן. אך שללם ובהמתם בזזו להם בני ישראל, וכל האדם הכו ולא החיו כל נשמה. כאשר ציוה ה' את משה כן עשה יהושע וכל ישראל, לא הפילו דבר. ויכו יהושע ובני ישראל את כל ארץ הכנעני כאשר ציוה ה' להם, ויהרגו את כל מלכיהם שלושים ואחד מלכים ויקחו בני ישראל את כל ארצם. מלבד ממלכות סיחון ועוג אשר בעבר הירדן אשר הכה משה, גם הם ערים רבים ויתנם משה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשי.

ויהושע הכה את כל המלכים אשר מעבר הירדן ימה, ויתנם לנחלה לתשעת המטות וחצי המטה. חמש שנים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה ויתן את עריהם לישראל, והארץ שקטה מהמלחמה בכל ערי האמורי והכנענים. בעת ההיא בשנת חמש שנים לעבור בני ישראל את הירדן, אחרי אשר שקטו בני ישראל ממלחמתם את הכנעני. ויקומו בעת ההיא מלחמות גדולות חזקות ועצומות בין אדום ובין בני כיתים, וילחמו בני כיתים את אדום. ויצא אביאנוס מלך כתימה בשנה ההיא שנת שלושים ואחת למלכו ויד חזקה עמו מגיבורי בני כיתים, וילך שעירה להילחם את בני עשו. וישמע הדד מלך אדום את שומעו ויצא לקראתו בעם כבד וביד חזקה, ויערוך איתו מלחמה בשדה אדום. ותגבר יד כיתים על בני עשו ויהרגו בני כיתים מבני עשו שניים ועשרים אלף, וינוסו כל בני עשו לפניהם. וירדפו אחריהם בני כיתים וידביקו את הדד מלך אדום רץ לפניהם ויתפשוהו חי, ויביאו אותו אל אביאנוס מלך כיתים. ויצו אביאנוס ויהרגוהו, וימת הדד מלך אדום בשנת ארבעים ושמונה שנה למלכו. וירדפו עוד בני כיתים את אדום ויכו בהם מכה רבה, ויכנע אדום לפני בני כיתים. וימשלו בני כיתים על אדום ויהי אדום תחת יד בני כיתים, ויהיו לממלכה אחת מהיום ההוא והלאה. ולא יספו עוד לשאת ראשם מימים ההם, ותהי ממלכתם אחת עם בני כיתים.

וישם אביאנוס נציבים באדום ויהיו כל בני אדום עבדים למס עובד לאביאנוס, ויפן אביאנוס וישב אל ארצו כתימה. ויהי בשובו ויחדש את מלכותו ויבן לו היכל גדול ועצום למושב המלוכה, וימלוך לבטח על בני כיתים ועל אדום. בימים ההם כאשר הורישו בני ישראל את כל הכנעני והאמורי, ויהושע זקן בא בימים. ויאמר ה' אל יהושע, אתה זקנת באת בימים והארץ נשארה הרבה מאוד לרשתה. ועתה חלק את כל הארץ בנחלה לתשעת השבטים, וחצי שבט המנשי. ויקם יהושע ויעש כאשר דיבר אליו ה', ויחלק את כל הארץ לשבטי ישראל ירושה במחלקותם. רק לשבט הלוי לא נתן נחלה, אשי ה' הוא נחלתו כאשר דיבר ה' ביד משה לו.

ויתן יהושע את הר חברון לכלב בן יפונה שכם אחד על אחיו, כאשר דיבר ה' ביד משה. על כן היתה חברון לכלב בן יפונה ולבניו לנחלה, עד היום הזה. ויחלק יהושע את כל הארץ בגורל לכל ישראל לנחלה, כאשר ציוה ה' אותו. ויתנו בני ישראל מנחלתם ללוים ערים לשבת ומגרשיהם למקניהם ולקניינם. כאשר ציוה ה' את משה כן עשו בני ישראל, ויחלקו את הארץ בגורל בין רב למעט. וילכו לנחול את הארץ לגבולותיה, ויתנו בני ישראל נחלה ליהושע בן נון בתוכם. על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל את תמנת סרח בהר אפרים, ויבנה את העיר וישב בה. אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי אבות המטות לבני ישראל בגורל בשילה לפני ה' פתח אוהל מועד, ויכלו מחלק את הארץ. ויתן ה' לישראל את כל הארץ וירשו אותה, כאשר דיבר ה' להם וכאשר נשבע ה' לאבותיהם. וינח ה' לבני ישראל מסביב מכל אויביהם ולא עמד בפניהם איש, ויתן את כל אויביהם בידם. ולא נפל דבר אחד מכל הטוב אשר דיבר ה' אל בני ישראל, הכל הקים ה'. ויקרא יהושע אל כל בני ישראל ויברכם ויצום לעבוד את ה', וישלחם אחרי כן וילכו איש לעירו ואיש לנחלתו. ויעבדו בני ישראל את ה' כל ימי יהושע, וה' הניח להם מסביב וישבו בעריהם לבטח.

ויהי בימים ההם וימת אביאנוס מלך כיתים בשנת שלושים ושמונה למלכו, היא השנה השביעית למלכו על אדום. ויקברו אותו בהיכלו אשר בנה לו, וימלוך תחתיו לטינוס חמישים שנה. ויהי במלכו ויוצא צבא וילך וילחם עם יושבי ברנטיא ובמניא בני אלישה בן יון, ויגבר עליהם וישימם למס עובד. אז שמע כי פשע אדום מתחת

יד בני כיתים וילך אליהם לטינוס ויך בהם ויכניעם וישיבו תחת יד בני כיתים, ויהי אדום לממלכה אחת את בני כיתים כל הימים. ימים רבים אין מלך באדום, ותהי כל ממלכתם את בני כיתים ואת מלכיהם. ויהי בשנת עשרים ושש שנה לעבור בני ישראל את הירדן, היא שנת שישים ושש שנים לצאת בני ישראל ממצרים. ויהושע בן נון זקן בא בימים, בן מאה ושמונה שנה היה בימים ההם.

ויקרא יהושע לכל ישראל לזקניו ולשופטיו ולשוטריו, אחרי אשר הניח ה' אל כל ישראל מאויביהם מסביב. ויאמר יהושע אל זקני ישראל ואל שופטיו הנה אנוכי זקנתי באתי בימים, ואתם ראיתם את אשר עשה ה' לכל הגוים אשר הוריש מפניכם כי ה' הוא הנלחם לכם. ועתה חזקו מאוד לשמור ולעשות את כל דברי תורת משה לבלתי סור ממנה ימין ושמאל. ולבלתי בוא בגוים האלה אשר נשארו בארץ, ובשם אלוקיהם לא תזכירו. כי אם בה' אלוקיכם תדבקו, כאשר עשיתם עד היום הזה. ויצו יהושע את בני ישראל מאוד לעבוד את ה' כל ימיהם. ויאמרו כל ישראל את ה' אלוקינו נעבוד כל ימינו, אנחנו ובנינו ובני בנינו וזרענו עד עולם. ויכרות יהושע ברית את העם ביום ההוא וישלח את בני ישראל וילכו איש לנחלתו ולעירו. ויהי בימים ההם בשבת בני ישראל בעריהם לבטח, ויקברו את ארונות מטות אבותיהם אשר העלו ממצרים איש בנחלת בניו. את שנים עשר בני יעקב קברו בני ישראל, איש באחוזת בניו. ואלה שמות הערים אשר קברו בהם את שנים עשר בני יעקב אשר העלו בני ישראל ממצרים. ויקברו את ראובן ואת גד בעבר הירדן ברומיא אשר נתן להם משה לבניהם. ואת שמעון ולוי קברו בעיר מנדא אשר ניתנה לבני שמעון, ויהי מגרש העיר לבני לוי. ואת יהודה קברו בעיר בביא נגד בית לחם. ואת עצמות יששכר וזבולון קברו אותם בצידון, בחלק אשר נפל לבניהם. ודן נקבר בעיר בניו באשתאול. ואת נפתלי ואשר קברו אותם בקדש נפתלי איש איש במקומו, אשר ניתן לבניו. ואת עצמות יוסף קברו בשכם בחלקת השדה אשר קנה יעקב מאת חמור, ויהיו לבני יוסף לנחלה. ואת בנימין קברו בירושלים נגד היבוסי אשר ניתן לבני בנימין. איש בעיר בניו קברו בני ישראל את אבותם. ויהי מקץ שנתיים ימים וימת יהושע בן נון, בן מאה ועשר שנים. והימים אשר שפט יהושע את ישראל עשרים ושמונה שנה, ויעבוד

ישראל את ה' כל ימי חייו. ויתר דברי יהושע ומלחמותיו בכנעני וכל תוכחותיו אשר הוכיח את ישראל ואשר צום ושמות הערים אשר ירשו בני ישראל בימיו הנם כתובים על ספר דברי יהושע ועל ספר מלחמות ה', אשר כתב משה ויהושע ובני ישראל. ויקברו בני ישראל את יהושע בגבול נחלתו בתמנת סרח אשר ניתן לו בהר אפרים. ואלעזר בן אהרון מת בימים ההם, ויקברו אותו בגבעת פנחס בנו אשר ניתן לו בהר אפרים.

ספר שופטים

בעת ההיא אחרי מות יהושע ועוד בני הכנעני בארץ, ויאמרו כל ישראל להורישם. וישאלו בני ישראל בה' לאמור מי יעלה לנו אל הכנעני בתחילה להילחם בו, ויאמר ה' יהודה יעלה. ויאמרו בני יהודה אל בני שמעון עלו איתנו בגורלנו ונלחמה בכנעני והלכנו גם אנחנו עמכם בגורלכם, וילכו בני שמעון את בני יהודה. ויעלו בני יהודה וילחמו בכנעני, ויתן ה' את הכנעני ביד בני יהודה ויכום בבזק עשרת אלפים איש. וילחמו את אדוני בזק בבזק וינס לפניהם, וירדפו אחריו ויתפשוהו ויקחוהו ויקצצו את בהונות ידיו ורגליו. ויאמר אדוני בזק, שבעים מלכים מקוצצים בהונות ידיהם ורגליהם מלקטים תחת שולחני כאשר עשיתי כן שילם לי אלוקים, ויביאוהו ירושלים וימת שם. וילכו בני שמעון את בני יהודה, ויכו את הכנעני לפי חרב. ויהי ה' את בני יהודה, ויורישו את יושבי ההר. ויעלו בני יוסף גם הם בית אל היא לוז, וה' עמם. וירגלו בני יוסף את בית אל, ויראו השומרים איש יוצא מן העיר. ויתפשוהו ויאמרו לו, הראנו נא את מבור העיר ועשינו עמך חסד. ויראם האיש ההוא את מבוא העיר, ויבואו בני יוסף ויכו את העיר לפי חרב. ואת האיש ואת משפחתו שלחו, וילך אל החיתים ויבן עיר ויקרא שמה לוז. וישבו כל ישראל בעריהם ויעבדו בני ישראל את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע, אשר ראו את מעשה ה' הגדול אשר עשה לישראל. וישפטו הזקנים את ישראל אחרי מות יהושע, שבע עשרה שנה. וילחמו כל הזקנים גם הם את מלחמות ישראל בכנעני, ויורש ה' את הכנעני מפני בני ישראל וישב ישראל בארצם. ויקם את כל הדבר אשר דיבר לאברהם

ליצחק וליעקב, ואת כל השבועה אשר נשבע לתת להם ולבניהם את ארץ הכנעני.
ויתן ה' לבני ישראל את כל ארץ כנען כאשר נשבע לאבותינו, וינח ה' להם מסביב וישבו בני ישראל בכל עריהם לבטח.
ברוך ה' לעולם אמן ואמן. חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה'.